

agatha christie

nijemi svjedok

Nijemi svedok

Dumb Witness (*Poirot Loses a Client, Mystery at Littlegreen House, Murder at Littlegreen House*)

Agatha Christie, 1937

Ovu knjigu posvećujem dragom Peteru, najdražem i najvjernijem prijatelju, psu kakvog je teško naći

1. Gospodarica kuće Littlegreen

Gospodarica kuće Littlegreen Gospođica Arundell umrla je prvog svibnja. Njezina smrt nije izazvala nikakvo iznenađenje, iako je umrla nakon kratke bolesti. Bilo je to u Market Basingu, gdje je živjela od svoje šesnaeste godine. Odavno je prošla sedamdesetu, a već se jednom oporavila od napada sličnog ovom koji je sada uzrokovao njezinu smrt. Bila je posljednji izdanak peteročlane obitelji.

Nešto je drugo iznenadilo mještane. Buru je izazvala njezina oporuka. Ljudi su se zgražali. Neki su očajavali, dok su drugi bili ugodno iznenađeni. Tjednima, bolje rečeno mjesecima, Market Basing nije ni o čemu drugom pričao. Svatko je dao svoje mišljenje o oporuci: od gospodina Jonesa koji je mislio da »krv nije voda«, do gospođe Lamphrey koja je ponavljala **ad nauseam** da tamo »ima nečeg sumnjivog«.

Oporuka je napisana mala prije smrti gospođice Arundell, 21. travnja.

Dodajmo k tome da su je njezini bliski rođaci posjetili nešto prije nego je umrla.

Bio je baš državni praznik pa rnožete shvatiti da su se prepričavale kojekakve priče.

Nestalo je neugodne monotonije svakodnevnog života u Market Basingu.

Oni pronicljiviji sumnjali su da jedna osoba među njima nešto krije. Bila je to gospođica Wilhelmina Lawson, družica gospođice Arundell. Ona je, međutim, tvrdila da ništa ne zna. Bila je tabođer, kao i ostali, zaprepaštena kad je čula oporuku.

Ljudi joj, naravno, nisu vjerovali. Je li gospođica Lawson govorila istinu ili ne mogla je znati samo jedna osoba: pokojnica.

Emily Arundell nije nikad nikoga pitala za savjet. Nije se povjerila niti svojem advokatu. On je bio samo izvršilac njezine volje. Ta je suzdržljivost bila glavna crta njezinog karaktera. Bila je tipičan primjerak svoje generacije: ponekad je bila stroga, ali je u sebi nosila blagost. Jezik joj bijaše oštar, ali je ljudima učinila mnogo dobra. Svoje je družice tiranizirala, ali ih je uvijek obilno nagrađivala. Imala je osjećaj dužnosti prema svojoj obitelji.

U petak uoči Uskrsa gospođica je Arundell u predsoblju svoje kuće davala upute gospođici Lawson.

Emily Arundell bila je privlačna kao djevojka. Sada je to bila zgodna starica uspravnog držanja i odlučnih manira. Čudna boja njezine kože odavala je lošu probavu.

»Minnine, kamo ste ih sve smjestili?« upita gospođica Arundell.

»Nadam se da ćete biti zadovoljni. Gospodina i gospođu Tanios smjestila sam u ružičastu sobu, Theresu u plavu, a gospodina Charlesa u dječju sobu...«

Gospođica Arundell je prekine.

»Theresa neka uzme dječju, a Charles plavu sobu.«

»Svakako... mislila sam, znate, da je dječja soba nezgodna...«

»Dovoljno je dobra za Theresu.«

Muškarci su zauzimali važnije mjesto od žena u životu gospođice Arundell.

»Žao mi je što dječica nisu došla«, mrmljala je sentimentalna gospođica Lawson.

Voljela je djecu ali nije znala s njima postupati.

»Četvero je gostiju dovoljno«, reče gospođica Arundell. »Bella ih je u svakom slučaju razmazila. Ne pada im ni na pamet da je slušaju.«

Minnie Lawson promrmlja:

»Gospođa Tanios je odana majka.«

Gospođica Arundell reče s odobravanjem:

»Bella je dobra žena.«

Gospođica Lawson uzdahne i reče:

»Sigurno joj je dosadno živjeti tako daleko, tamo u Smirni.«

Emily Arundell odgovori:

»Kako je prostrla tako neka i legne.« Izrekavši tu viktorijansku izreku, ona nastavi: »Idem sada u selo da kupim namirnice za vikend.«

»Mogla bih i ja to uftiniti umjesto vas. Mislim...«

»Ni govora. Ja idem. Moram opomenuti Rodgera. Vi, na žalost, to niste u stanju učiniti. Bob! Gdje je to štene?«

Oštrodlaki se terijer sjuri niz stepenice. Trčkarao je oko svoje gospodarice i oduševljeno lajao.

Gospodarica i njezin pas zajedno su se uputili prema vratima.

Gospođica Lawson je gledala za njima, tupavo se smiješeći poluotvorenih usta.

Iza nje se čuo zlovoljan glas: »One jastučnice koje ste mi dali nisu jednake.«

»Što? Baš sam glupa.«

Minnie Lawson ponovno je bila zaokupljena kućnim poslovima.

Emily Arundell ponosno je stupala glavnom ulicom Market Basinga. Bob ju je slijedio.

Imala je i razloga da hoda ponosno. U svakoj trgovini vlasnik joj je užurbano prilazio da je posluži. Gospodarica Littlegreen posjeda bila je jedna od najstarijih mušterija. Takvih više nije bilo.

»Dobro jutro, gospođice. čime vam mogu biti na usluzi? Bilo je žilavo?

Oprostite, zaista mi je žao. Meni se činilo da je to bio krasan mali but. Da, naravno, gospođice Arundell, ako vi to tvrdite... Vjerujem vam. Osobno ću se za to pobrinuti, gospođice Arundell.«

Bob i Šarko oprezno su obilazili jedan oko drugoga. Nakostriješili su se i muklo režali. Šarko, pas neodređene rase, znao je da ne smije zapodijevati kavgu sa psima - mušterijama. Nije, međutim, mogao odoljeti da im barem prikriveno ne pokaže kakvu bi kašu od njih napravio kad bi smio. Bob, koji je također imao duha, nije se predavao. Emily Arundell mu oštro podvikne »Bob!« i krene dalje.

U trgovini mješovite robe susrela je vrlo staru damu. Bila je krhka i otmjena držanja. Ona reče:

»'Brojutro, Emily.«

»Dobro jutro, Caroline.«

»Očekujete li posjetu?«

»Da. Dolaze svi: Theresa, Charles i Bella.«

»Dakle i Bella se vratila u rodni kraj. Što je s njezinim mužem?«

»Doći će i on.«

To je bio naoko bezazlen odgovor, ali one su obje znale što se iza toga krije.

Nećakinja gospođice Arundell, Bella Winters, udala se za stranca, k tome još Grka. Arundellovi, koji su bili mahom oficiri, prije toga se jednostavno nisu miješali sa strancima.

»Čujem da je šarmantan i razuman čovjek«, gospođica Peabody pokušala je prikriveno utješiti svoju sugovornicu.

»Zna se vrlo lijepo ophoditi s ljudima. Da, neobično je pametan«, suglasi se gospođica Arundell.

Obje su izašle na ulicu.

»Cujem da se Theresa zaručila s mladim Donaldsonom.«

Gospođica Arundell slegnu ramenima.

»Mislim da će to biti duge zaruke, to jest ne znam hoće li uopće doći do braka.

Siromašan je kao crkveni miš.«

»Theresa ima nešto novca, zar ne?« reče gospođica Peabody.

Gospođica Arundell joj hladno odgovori:

»Muškarac ne bi smio ovisiti o ženinu novcu.«

Gospođica Peabody zakikoće.

»To im uopće ne smeta, ovim mladim ljudima. Mi dvije živimo u prošlosti, Emily.

Što li je samo našla na njemu? Među tolikim mladim ljudima odabrala je baš njega.«

»Čula sam da je veoma sposoban liječnik.«

»Suviše je povučen. U naše se doba ne bi nitko na njega ni osvrnuo.«

Zavladala je tišina. Gospođica Peabody u svojoj je mašti vidjela momke koji su nekad osvajali ženska srca...

Ona reče s uzdahom:

»Pošalji ga k meni da ga upoznam, ako se usudi doći.«

»Svakako ću mu reći.«

Dvije se dame rastadoše.

Poznavale su se više od pedeset godina. Gospođica Peabody znala je za neke skrivene mane generala Arundella, Emilynog oca. Znal je također kako su bile potresene sestre Thomasa Arundella kad se on oženio. Nisu joj promakli ni poroci mlađe generacije.

One, međutim, nisu ništa od toga spomenule. Obje su štatile interese svojih porodica. Radilo se o nekoj vrsti solidarnosti i u javnosti se nisu komentirali obiteljski problemi.

Gospođica Arundell je krenula kući. Bob ju je tromo slijedio. Bila je nezadovoljna mlađom generacijom svoje porodice. Ne bi to nikad priznala nekome, ali morale su je brige.

Theresa, na primjer. Na nju nije mogla utjecati, od njezine punoljetnosti. Tada je dobila na raspolaganje naslijeđeni novac. Postala je poznata ličnost. Njezina se slika često mogla vidjeti u novinama. Bila je zahvaćena vrtlogom razuzdanog života mladeži Londona. Njihove su zabave često svršavale na policijskim stanicama.

Gospođici Arundell Theresina slava nije bila po volji. Nije to dolikovalo jednom od Arundellovih. Theresin način života ju je ogorčavao. Sto se tiče njezinih zaruka bila je u nedoumici. Taj mladi liječnik, na pragu svoje karijere, nije bio dovoljno dobra partija za jednog od Arundellovih. U isto je vrijeme bila svjesna da Theresa nije prikladna žena za jednog seoskog liječnika.

Misli joj prijeđu na Bellu. Ona uzdahnu. Nije joj mogla naći zamjerke. Bila je dobra žena —, odana majka i supruga, primjerna ponašanja — i neizmjereno dosadna!

Međutim, i ona je jednom pogriješila. Udala se za stranca, k tome još Grka. Puna predrasuda, gospođica Arundell to nije mogla zaboraviti. Dr Tanios, Bellin suprug, bio je sposoban liječnik, čovjek ugodna ponašanja. Gospođica Arundell je međutim bila vrlo sumnjičava. Nije podnosila laskavost i nametljivu ljubaznost. Djecu također nije previše voljela. Naslijedili su očeve osobine. Izgledalo je kao da nemaju niti kap engleske krvi u sebi.

Zatim Charles...

Da, Charles...

Nije imalo smisla zavaravati se. Ma koliko bio šarmantan, nije mu se moglo vjerovati.

Emily Arundell uzdahnu. Najednom se osjeti starom, umornom i potištenom...

Vjerovala je da joj je kraj već blizu...

Sjetila se oponike koju je sastavila prije nekoliko godina.

Manje je sume dodijelila posluži i dobrotvornim društvima, a glavninu svoje imovine, koja nije bila baš beznačajna, Theresi, Belli i Charlesu u jednakim dijelovima...

Ponovno se uvjeri da je dobro odlučila. Jedino nije željela da Bellin dio padne u šake njezinom suprugu... Mora pitati gospodna Purvisa.

Ušla je kroz glavna vrata imanja Littlegreen.

Charles i Theresa Arundell stigoše autom, a Taniosovi vlakom.

Brat i sestra stigli su prvi. Charles, visoki mladić lijepa izgleda, reče pomalo se rugajući:

»Zdravo, teta Emily. Kako naša mladica? Dobro izgledaš.«

On je poljubi.

Theresa priljubi svoj mladi obraz uz uvelo lice gospođice Arundell.

»Kako si, tetko?«

Theresa, razmišljala je njezina tetka, ne izgleda baš najbolje. Lice joj je, iako prekriveno šminkom, odavalo umor. Imala je podočnjake. Čaj su popili u primaćoj sobi. Bella Tanios je neprestano buljila u svoju rođakinju Theresu. Pokušala je zapaziti i zapamtiti svaki detalj njezine odjeće. Igra sudbine htjela je da Bella, koja je toliko voljela lijepu odjeću, nije imala smisla za odijevanje. Theresa je nosila skupu odjeću, pomalo neuobičajenu. Imala je divno, privlačno tijelo.

Po dolasku iz Smirne, Bella je nastojala kopirati Theresinu eleganciju. Morala se, međutim, zadovoljiti jeftinijim modelima.

Dr. Tanios, krupan čovjek vesela izgleda, razgovarao je s gospođicom Arundell.

Imao je ugodan glas koji je privlačio slušatelja i protiv njegove volje. Iako to nije željela, gospođica Arundell je morala priznati da joj se sviđa.

Gospođica se Lawson motala oko njih. Svaki je čas ustajala, dodavala tanjure, namještala čajnik. Charles, koji se znao pristojno ponašati, nekoliko joj je puta pomagao. Nije mu ni jednom zahvalila. Poslije čaja, kad su se uputili u vrt, Charles prišapnu sestri:

»Lawsonova me ne voli. Čudno, zar ne?«

Theresa mu odgovori kao da se ruga:

»Zaista vrlo čudno. Zar postoji ma i jedna osoba koja ti može odoljeti?«

Charles se nasmija svojim neodoljivim smiješkom i reče:

»Sva sreća da je u pitanju samo Lawsonova. «

Gospođica Lawson šetala je vrtom s gospođom Tanios. Razgovarale su o djeci.

Lice gospođe Tanios bilo je ozareno. Zaboravila je na Theresinu odjeću. Pričala je oduševljeno, sretna da je netko želi slušati.
»Zamislite što je Mary rekla na brodu...«

Gospođica ju je Lawson slušala sa zanimanjem.

Tada su uveli u vrt mladog čovjeka ukočena držanja. Bio je zbunjen.

Gospođica Arundell ga ljubazno pozdravi.

Theresa reče:

»Zdravo, Rex!«

Primi ga pod ruku i odšeta z njim.

Charles napravi grimasu i pođe da porazgovara s vrtlarom, s kojim se dobro slagao još iz dječjačkih dana.

Kad je gospođica Arundell ulazila u kuću, Charles se igrao s Bobom. Pas je stajao na vrhu stepenica. U zubima je držao svoju loptu. Mahao je repom.

Bob legne i stade nosom gurati loptu sve bliže rubu stepenica. Kad je lopta došla blizu ruba, Bob od velikog uzbuđenja skoči na noge. Lopta je polako poskakivala niz stepenice. Charles ju je uhvatio i bacio natrag Bogu koji ju je spretno uhvatio zubima. Taj se postupak ponovio.

»Njegova stara igra«, reče Charles.

Emily Arundell se nasmiješi.

»Igrao bi se satima«, reče ona.

Ona uđe u dnevnu sobu. Charles ode za njom. Bob razočarano zalaja.

Charles pogleda kroz prozor i reče: »Pogledaj samo Theresu i njezinog momka.

Pomalo čudan par.«

»Misliš li da je to ozbiljna veza?« »Ona je luda za njim!« reče Charles potpuno uvjeren u ono što je rekao. »Ima čudan ukus, ali što se tu može. Meni se čini da ju je opčarao način na koji je on gleda. Gleda je kao da je neki primjerak za proučavanje, a ne zgodna žena. To joj se nikad nije dogodilo. šteta što je siromašan. Theresa voli skupe stvari.« Gospođica Arundell suho reče: »Vjerujem da ona može promijeniti svoj način života ako to želi! Osim toga, ona ima svoj stalni prihod.«

»Što? Oh, da. Naravno.« Charles baci brzi pogled na nju. Te večeri, kad se većina njih već okupila oko stola, začuje se neka buka sa stepenica. Charles uđe zajapurena lica.

»Oprosti, tetko Emily. Zar kasnim? Skoro sam se stropoštao niz stepenice zbog tvojega psa. Ostavio je svoju loptu na vrhu stepenica.«

»Nepažljivo mialo psetance«, uzviknu gospođica Lawson i potapša Boba.

Bob je prezimo pogleda i okrenu glavu. »Znam«, reče gospođica Arundell, »to je vrlo opasno. Minnie, uzmite loptu i spremite je.« Gospođica Lawson užurbano izađe. Dr. Tanios je vodio glavnu riječ za stolom. Pričao im je zanimljive dogodivštine iz njegovog života u Smirni.

Društvo se rano razišlo. Gospođica Lawson je otpratila svoju poslodavku u njezinu spavaću sobu. Nosila joj je: vunu, naočale, baršunastu vreću i knjigu. Pričala je veselo:

»Dr Tanios je zaista zabavan. Kako samo zna uveseljavati društvo! Ne mogu reći da mi je inače ovdje dosadno... Sigurno moraju prokuhavati vodu... - Ne volim kozje mlijeko ...«

Gospođica Arundell je prekine.

»Ne budalite, Minnie. Da li ste rekli Ellen da me pozove u pola sedam?«

»Oh, naravno, gospođice Arundell. Rekla sam joj da ne donese čaj. Zar ne bi bilo pametnije... znate, vikar iz Southbrdgea, koji je veoma strog čovjek, rekao je da se ne mora postiti...«

Još jednom gospođica Arundell je prekine.

»Niti jednom u životu nisam ništa okusila prije jutarnje mise, pa neću niti sada.

Vi možete raditi što hoćete.«

»Ali ne. Nisam mislila... Sigurna sam ...«

Gospođica Lawson se uznemirila.

»Skinite Bobovu uzicu«, reče gospođica Arundell.

Gospođica Lawson je poslušala.

Još joj je jednom pokušala ugoditi, te reče:

»Tako ugodno večer. Svi su tako sretni što su ovdje.«

»Hm ...«, reče gospođica Arundell. »Došli su da nešto ugrabe.«

»Ali draga gospođice Arundell...«

»Draga Minnie. Nikada nisam bila budala. Pitam se samo tko će prvi spomenuti novac.«

Na to nije dugo čekala. Kad se oko devet sati vratila sa jutarnje mise doktor Tanios i njegova žena bili su u blagovaonici, ali nije bilo ni traga dvojici Arundellovih. Poslije doručka, kad su ostali napustili sobu, gospođica Arundell sjela je da sredi svoje račune.

Charles je oko 10 sati ušao u sobu.

»Žao mi je što kasnim. Theresi nije dobro. Cijelu noć oka nije sklopila.«

»U pola deset se čisti stol. Znam da više nitko ne mari za služinčad, ali to nije slučaj u ovoj kući.«

»Tako i treba. Dobre stare navade valja zadržati!«

Charles se posluži jetricama, pa sjedne pokraj nje.

Njegov je smiješak, kao i uvijek, bio privlačan. Emily Arundell nije mogla a da se blago ne nasmiješi. Ohrabren tim znakom ljubaznosti, Charles reče:

»Tetko Emily, žao mi je što te gnjavim, ali da li bi mi mogla pomoći? U stisci sam. Stotka bi mi pomogla.«

Emily Arundell se uozbilji.

Uvijek je iskreno govorila ono što joj leži na srcu. Tako i ovog puta.

Prelazeći u žurbi preko predvorja gospođica Lawson se sudari s Charlesom. Pogleda ga u čudu. U dnevnoj je sobi našla gospođicu Arundell kako ukočeno sjedi zajapurena lica.

2. Rodaci

Charles se lakim koracima uspe do sestrine sobe, te lagano pokuca na vrata.

Odmah začuje njezin »slobodno« i uđe.

Theresa je sjedila u krevetu i zijevala.

Charles sjedne na krevet.

»Zaista bi mogla poslužiti kao ukras, Thereso«, primijeti on s divljenjem.

Theresa mu oštro reče:

»Što ti je?«

»Bistra si, nema šta! Moram ti priznati da sam te preduhitrio«, reče joj Charles i nasmije se.

»Dakle?«

»Što se može! Nije joj niti na kraj pameti. Dala mi je na znanje da zna zašto smo se svi skupili oko nje. Rekla je da ćemo se razočarati. Ništa neće dijeliti.

Možemo biti zadovoljni što je ljubazna s nama.«

»Mogao si malo pričekati«, ljutito reče Theresa.

Charles se opet nasmije.

»Bojao sam se da ćete me ti ili Tanios preduhitriti. Žao mi je, ali se bojim da nećemo ništa dobiti, draga moja Thereso. Stara Emily očito nije budala.«

»Nikad to nisam mislila.

»Nisam se odmah predao«

»Što misliš time reći?«

»Rekao sam joj da ionako neće dugo. Neće valjda ponijeti sve u grob?«

»Baš si budala, Charles!«

»Ma nemoj. Nisam ja lud. Znam ja postupati s ljudima. Stara koka ne voli ulagivanje. Više voli ljude koji je se ne boje. Uostalom; sve što sam rekao imalo je smisla. Znamo da ćemo dobiti novac kad umre. Zašto ne bismo dobili mali predujam? Ovako bi se netko mogao pobrinuti da stara umre prije roka.«

»Da li je shvatila štosi htio reći?« upita Theresa i prezirno i iz visine.

»Nisam posve siguran. U svakom slučaju, nije mi to dala na znanje. Hladno mi je zahvalila na savjetu i rekla da se može sama za sebe brinuti. 'Dobro', rekao sam joj, 'opomenuo sam vas.' 'Zapamtit ću to', odgovorila je.«

»Charles, ti si zaista prava budala«, uzvikne ljutito Theresa.

»Prokletstvo! Bio sam izvan sebe. Stara pliva u novcu — doslovno pliva. Ne zna što bi s njim. Zbilja, na što bi ga mogla potrošiti? A mi, koji bismo mogli uživati, nemamo ga. Stara bi mogla živjeti sto godina, nama za inat. Želim sada uživati... ti također ...«

Theresa klimnu glavom.

»Stari ljudi to ne mogu shvatiti... ne žele... Zaboravili su što znači živjeti!« reče Theresa tiho, u jednom dahu.

Zavladala je tišina.

Charles ustade.

»Draga moja, želim ti više uspjeha od mene, iako sumnjam u to.«

Theresa reče:

»Svoje nade polažem na Rexa. Kad bih samo mogla uvjeriti staru Emily koliko je on briljantan... Morala bi uvidjeti kolika bi to šteta bila da on ostane na selu, kao bijedni liječnik opće prakse, umjesto briljantne karijere koju bi mu ona mogla priuštiti, dajući nešto novca unaprijed.«

»Bilo bi dobro da dobijete, ali ne vjerujem. Emily zna kako si spiskala svoj novac. što misliš da li će ona dosadna Bella ili Tanios nešto dobiti?«

»Što će Belli novac? Hoda u prnjama. Zanima je jedino kuća.«

»Znaš«, reče Charles, »ona sigurno želi novac za djecu, njihovo školovanje, satove glasovira... Ne radi se o Belli. Tanios je taj koji želi novac. Znaš ti Grke.

Znaš da je loše investirao sav Bellin novac.«

»Misliš li da će nešto izvuci od stare Emily?«

»Neće, ako ga budem mogao spriječiti«, reče ozbiljno Charles.

On napusti sobu te krenu niz stepenice. Tamo je stajao Bob. Veselo je trčkarao oko Charlesa. Charlesa su i psi voljeli.

Pas otrči do dnevne sobe, pa pogleda Charlesa.

»Što je Bobe?«

Bob požuri u dnevnu sobu i sjedne pred ormarić kao da nešto želi.

»Trebaš nešto iz ormarića?«

Charles otvori prvu ladicu. Na licu mu se ukaza iznenađenje.

»Tko bi to očekivao«, reče on.

U uglu ladice ležali su vrijednosni papiri.

Charles uze papire i prebroji ih. Smiješeći se on uze tri novčanice od jedne funte, dvije od deset šilinga, te ih strpa u džep. Ostatak pažljivo stavi na mjesto.

»Hvala, Bobe. Nije to bila loša zamisao«, reče on. »Ujko Charles će moći namiriti svoje troškove.«

Bob ljutito zalaja kad Charles zatvori ladicu.

»Oprosti, momče«, reče Charles i otvori slijedeću ladicu. U kutu se nalazila Bobova lopta. Charles je izvadi. »Izvoli, uzmi je! Zabavljaj se!«

Bob veselo uze loptu i izađe iz sobe. Nedugo zatim čulo se »tup, tup, tup«, lupkanje lopte niz stepenice.

Charles odšeta u vrt. Bio je lijep, sunčan dan. U zraku se osjećao miris jorgovana.

Dr Tanios se nalazio uz gospođicu Arundell i pričao joj o prednostima školovanja u Engleskoj. Duboko je žalio što on to svojoj djeci ne može pružiti.

Charles se obradova. Zlobno se nasmiješi. Pridružio im se. Namjerno je skrenuo razgovor na drugu temu.

Emily Arundell mu se ljubazno smješkala. čak mu se pričinilo kao da je to zabavlja, kao da ga ohrabruje u njegovim namjerama.

Charles se razvedri. Možda ipak nešto dobije prije nego ode...

Charles je bio neizljećivi optimist.

Tog je poslijepodneva dr. Donaldson odvezao Theresu do opatije Abbey, obližnjeg mjesta koje su posjećivali mnogi turisti, šetajući, oni

su se udaljili od opatije i našli se u šumi.

Rex se raspričao o svojim planovima, eksperimentima i teorijama. Slušala ga je kao opčarana, iako pola toga nije razumjela. U sebi je mislila:

»Kako je pametan. Čovjek ne može a da ga ne obožava!«

Njezin zaručnik jednom zastade i reče:

»Bojim se da se dosađuješ, Thereso.«

»Dragi, naprotiv. Oduševljena sam«, odlučno odgovori Theresa.
»Samo nastavi.

Krv zaraženih kunića...«

Dr Donaldson nastavi izlagati svoju teoriju.

Najednom Theresa reče s uzdahom:

Mora da ti je mnogo stalo do tvojeg posla, ljubavi.«

»Normalno«, reče dr Donaldson.

Theresi to nije bilo normalno. Većina njezinih prijatelja nije radila. Ako bi se i prihvatili kakva posla, bilo bi to samo u nevolji. Theresa se u sebi čudila kako se mogla zaljubiti u Rexa Donaldsona. Zašto se to ljudima događa? Glupog li pitanja.

Namršti se, čudeći se sama sebi. Ta njezino je društvo bilo tako bezbrižno, pomalo cinično. Ljubavne su avanture bile neizbježne, ali ih nitko nije ozbiljno shvaćao. Ljubili su se i razilazili.

Njezini osjećaji prema Rexu bili su, međutim, drugačiji, dublji. Instiktivno je osjećala da je to ozbiljna veza... Trebala ga je. Fascinirao ju je. Oduševljavala se njegovom smirenošću koja se toliko razlikovala od njezine razuzdanosti i prevrtljivosti; njegovim logičnim razmišljanjem i još nečim, nečim što je ona instiktivno

osjećala — nekom unutrašnjom snagom tog čovjeka, koja drugima nije bila dostupna.

Za nju je Rex Donaldson bio genije. činjenica da ga je njegov posao više zanimao od nje samo je pojačavala njezinu ljubav. Prvi put u životu bila je zadovoljna drugim mjestom. Bila je zapanjena tom činjenicom. Za Rexa bi bila u stanju sve učiniti, ama baš sve!

»Kako je blesavo da nemamo novaca!« reče ona. »Kad bi samo tetka Emily umrla! Dobila bih novac i odmah bismo se mogli vjenčati. Ti bi mogao doći u London i raditi u laboratoriju punom tuba i pokusnih kunića, zamoraca i nikad se više ne bi morao gnjaviti liječeći stare dame loših jetara ili djecu oboljelu od mumsa.«

Donaldson reče:

»Vjerujem da bi tvoja tetka mogla još godinama živjeti... ako bude pažljiva.«

»Znam to ...«

U velikoj sobi, punoj namještaja od orahovine, dr Tanios reče ženi:

»Mislim da sam pripremio teren. Sad je na tebi red, draga moja.«

Nalijevao je vrelu vodu u starinski umivaonik sa šarenim ukrasima.

Bella Tanios sjedila je uz svoj toaletni stolić, te se čudila zašto Theresi sve bolje pristaje nego njoj. Ista frizura kao u Therese na njoj je jedno izgledala!

Nije mu odmah odgovorila. Tada reče:

»Nisam sigurna da želim... moliti tetku Emily novaca.«

»Nisi ti u pitanju, nego djeca. Znaš da nisam imao sreće kad sam investirao novac.«

Bio je okrenut leđima, pa nije primijetio njezin skriven pogled neodobravanja.

Tvrdoglavo je ostala pri svome, ali samo bojažljivo reče:

»Ipak, mislim da ne bismo trebali... Tetka Emily je. pomalo čudak. Ona zna biti darežljiva, ali ne voli kad je netko moljaka.«

Tanios joj priđe. Brisao je ruke.

»Slušaj, Bello, nikad nisi bila tvrdoglava... čemu to, pa zato smo i došli!«

Ona promrmlja:

»Nikad... nikad nisam imala namjeru... nisam došla da je molim...«

»Zar nismo pričali da bismo mogli djecu školovati u Engleskoj jedino ako nam tetka Emily novčano pomogne.«

Bella Tanios ne reče ništa, samo se vrpoljila.

Imala je tupav izraz lica koji mnogi pametni muževi blesavih žena dobro poznaju...

Ona reče:

»Možda će se tetka Emily sama ponuditi...«

»Možda, ali nisam primijetio da to namjerava učiniti.«

Bella reče:

»Da srno barem doveli djecu sa sobom. Mary bi osvojila tetku Emily, a Edward je toliko inteligentan...«

Tanios će na to suho:

»Ne vjerujem da se tetka Emily oduševljava djecom. Čak je bolje da djecu nismo doveli ovamo.«

»Oh, Jacobe, ali...«

»Da, draga moja. Znam što osjećaš. Međutim te engleske stare cure... pa... nisu normalne. Zar ne želimo sve najbolje našoj Mary i našem Edwardu? Što bi joj smetalo da malo odriješi kesu?«

Gospođa Tanios se okrene. Na licu joj je izbila crvena mrlja.

»Jacobе, molim te poslušaj me barem jednom. Sigurna sam da bismo samo pogoršali stvar. Zaista mislim da to nema smisla. Bilo bi uzaludno. Ja zaista ne bih.«

Tanios je zagrli. Bella se trgne i ukoči se.

On reče prijazno:

»Uvjeren sam, Bello, da ćeš učiniti ono što ti kažem... Sama znaš da to uvijek na kraju učiniš... Da, uvjeren sam da ćeš me poslušati. Učinit ćeš što ti kažem ...«

3. Nesretan slučaj

Bilo je to jednog utorka poslije podne. Vrata kuće koja su gledala na vrt bila su otvorena. Gospođica Arundell stajala je na pragu i bacala loptu Bobu. Terijer je veselo trčao za njom.

»Samo još jednom, Bob«, reče Emily Arundell. »Pokušat ću ti baciti daleko.«

Bob je još jednom pojurio za loptom.

Gospođica Arundell pokupi zatim loptu koju je Bob položio pred njezine noge te krene u kuću. Bob ju je slijedio. Ona zatvori vrata, te spremi loptu na njezino mjesto u dnevnoj sobi.

Pogledala je na zidni sat. Bilo je pola sedam.

»Morali bismo se odmoriti prije večere, Bob.«

Ona se popne u svoju sobu. Bob ju je pratio. Gospođica Arundell legne na kauč i uzdahne. Bila je sretna što je već utorak i što slijedećeg dana gosti odlaze. Ovaj joj vikend nije otkrio ništa što već prije nije znala, samo ju je podsjetio na ono čega je već prije bila svjesna.

Reče u sebi:

»Starim ...« Tada nadoda iznenađeno: »Ne starim, nego jesam stara...«

Ležala je tako oko pola sata, kad joj je djevojka donijela tople vode.

Tada je ustala i spremila se za večeru.

Toga dana na večeru je trebao doći i dr Donaldson. Emily Arundell željela ga je поближе upoznati. Činilo joj se upravo nevjerovatnim da

se razuzdana Theresa želi udati za tog mlakonju. Bilo je, međutim, isto tako čudno što je on želio oženiti nju.

Cijele večeri nije mogla prodrijeti pod oklop njegove pristojnosti. Ponašao se korektno, ali bio joj je neizmjereno dosadan. U mislima se suglasi s gospođicom Peabody. Sjeti se što je ova rekla: »U našim mladim danima muškarci su nešto vrijedili.«

Dr Donaldson nije dugo ostao na večeri. Napustio ih je oko deset sati, nakon čega se i Emily Arundell povukla u svoju spavaću sobu. Nakon što je otišla, njezina se rodbina također razišla. Nisu bili dobro raspoloženi. Gospođica Lawson je jedina ostala dolje. Obavila je svoju dužnost: pustila Boba van, ugasila vatru u kaminu, te savila tepih koji je ležao pred kamion da se slučajno ne zapali.

Nakon pet minuta sva zadihana pojavila se u spavaćoj sobi svoje poslodavke.

»Nisam ništa zaboravila«, reče ona te odloži vunu, vrećicu s pletivom i posuđenu knjigu iz knjižnice. »Sigurna sam da će vam se knjiga svidjeti. Nisu imali knjige koje ste željeli, ali je knjižničarka rekla da vas ova knjiga mora oduševiti.«

»Ta djevojka je prava budala«, reče Emily Arundell, »ima loš ukus, što se knjiga tiče.«

»O, bože. Oprostite. Možda bih morala ...«

»Nemojte se uzrujavati. Niste vi krivi«, ljubazno reče Emily Arundell. »Drago mi je da ste proveli lijepo poslijepodne.«

Lice gospođice Lawson se ozari. Kao da se pomladila.

»Bilo je divno, hvala. Veoma ste ljubazni. Bilo je zaista zanirnljivo. Primili smo nekoliko poruka... Bilo je čak nekoliko poruka onih koji su preminuli... Julia Tripp je veoma sposobna. Sretna sam da dozvoljavaju takve stvari...«

Gospođica Arundell se blago nasmiješi i reče:

»Bilo bi bolje da vikar ne dozna za to.«

»Uvjerena sam, draga gospođice Arundell, posve uvjerena da u tonae nema ničeg lošeg. Voljela bih da gospodin Lonsdale ispita stvar. Glupo je nešto osuditi o čemu čovjek zapravo ništa ne zna. Julia i Isabel Trip su zaista produhovljene žene.«

»Previše produhovljene«, reče gospođica Arundell.

Nije previše marila za Juliju i Isabel Tripp. Bio joj je smiješan njihov način života, njihovo vegetarijanstvo i ponašanje. Moglo bi se reći da su je pomalo i zabavljale. Duboko je u sebi morala priznati da joj je milo što se gospođica Lawson ipak lijepo provela kod njih.

Jadna Minnie! Gospođica Arundell voljela ju je i prezirala u isti mah. Bila je naučena na pratilje poput gospođice Lawson. Sve su bile iste: luckaste žene srednjih godina, željne da pomognu, ali dosadne u tom nastojanju, ljubazne i ponizne.

Jadna je Minnie neobično izgledala večeras. Oči su joj se sjajile. Motala se po sobi. Nije znala što da radi.

»Zaista bi mi bilo drago da ste bili tamo... Osjećam, međutim, da u to ne vjerujete. Večeras smo dobili jasnu poruku od E. A. Inicijali su se jasno očitavali.

Bili su to inicijali čovjeka koji je preminuo prije mnogo godina. Bio je to lijep čovjek u uniformi. Isabel ga je jasno vidjela. Mora da je to bio dragi general Arundell. Poruka je zaista dirljiva, puna ljubavi i utjehe. Rekao je da se strpljenjem sve postiže.«

»To mi ne nalikuje ocu«, reče gospođica Arundell.

»Ali naši se dragi preminuli mijenjaju... na onom svijetu. Sve se sastoji od ljubavi i razumijevanja. Zatim se jasno vidjela riječ *k l j u č*.

Cini mi se da je to bio ključ radnog stola vašeg oca— da li bi to moglo biti?«

»Ključ njegovog radnog stola?« ponovi gospođica Arundell oštrim glasom.

»Mislim da je tako. Možda se u njemu nalaze kakvi važni dokumenti? Jednom se pojavio neki dio namještaja u poruci i kasnije je u njemu pronađena oporuka.«

»Nikakve oporuke nije bilo u njegovom radnom stolu«, reče gospođica Arundell.

Zatim oštro nadoda: »Napustite me, Minnie. Mora da ste umorni. Umorna sam i ja.

Uskoro ćemo pozvati sestre Tripp da provedu večer s nama.«

»Oh, to bi bilo divno! Laku noć vam želim. Sigurni ste da ništa više ne trebate?

Nadam se da vas ta gomila ljudi nije umorila? Moram reći Ellen da prozračí dnevnu sobu bolje nego obično. Taj dim od cigareta ostavlja grozan miris. Previše ste ljubazni što im dozvoljavate da puše tamo!«

»Moram se prilagoditi barem malo tom mladom svijetu«, reče Emily Arundell.

»Laku noć, Minnie.«

Kad ju je gospođica Lawson napustila, Emily Arundell više nije bila sigurna da je ta seansa činila dobro njezinoj družici. Činilo joj se da ju je nepotrebno uzбудila.

Oči su joj se sjajile, bila je suviše nemima i uzbuđena.

Cudno je da su vidjele ključ radnog stola starog Arundella. Gospođica Arundell ogorčeno se nasmiješi kad se sjetila rijeke boca

koje su ispale iz tog stola kad su ga otvorili. Ta činjenica zaista nije mogla biti poznati Minnie Lawson, niti Isabel ili Juliji Tripp. Možda ipak ima nečega u tim spiritističkim seansama ...«

San joj nije dolazio na oči. Ležala je na svojem starinskom krevetu s baldahinom. često joj se to događalo u posljednje vrijeme. Nije joj, međutim, padalo napamet da uzme tablete za spavanje koje joj je preporučio dr Grainger.

Sredstva za spavanje bila su za slabiće koji nisu u stanju podnijeti bol ili dosadu neprospavane noći.

Kad nije mogla spavati, gospođica Arundell bi ustala i nešto radila. Često je čitala kakvu knjigu, radila ručni rad, aranžirala cvijeće po vazama ili pisala kakvo pismo. Kuća joj se nikad nije učinila pustom. Noćna joj lutanja nisu bila neugodna.

Činilo joj se kao da je u društvu svojih sestara i brata Thomasa. Bio je tako divan sve dok ga ona žena nije uhvatila u svoje pande. Čak joj niti stari tiranin, koji je gnjavio svoje kćeri, nije smetao. One su se ipak ponosile njime. Bio je to svjetski čovjek! Što smeta što se katkad događalo da se »ne osjeća baš najbolje«, kako su ga sestre opravdavale pred posjetiocima.

Misli joj pređu na zaručnika njezine nećakinje. »Ne vjerujem da bi se on ikad mogao opijati! I on sebe naziva muškarcem, a pije pivo! Pivo! Pije pivo nakon što sam ja otvorila očev specijalni porto!

Charles je znao cijeniti vino. Uživao je u portu. »Kad bih samo mogla imati povjerenje u Charlesa! Da barem ne znam da on...«

Misao joj se prekine... počne misliti o događajima ovog vikenda... Sve ju je uznemiravalo...

Pokušala je odbaciti te misli, ali bez uspjeha.

Pridigla se iz kreveta te pogledala na sat. Vidjela ga je, jer je u sobi uvijek gorjelo prigušeno svjetlo.

Bio je jedan sat u noći. Nije joj se uopće spavalo.

Ona ustade iz kreveta i navuče toplu kućnu haljinu. Odlučila je sići i pregledati račune koje sutra mora isplatiti.

Poput sjene se iskrade iz svoje sobe i krene hodnikom gdje je cijele noći gorjela jedna žarulja.

Došla je do stepenica, ispružila ruku da dohvati ogradu i tada se spotakne, pokuša uspostaviti ravnotežu, ali joj to ne uspije. Glavom nadolje skotrljala se niz stepenice.

Njezin krik je probudio cijelu kuću. Svjetla su se počela paliti, vrata otvarati.

Gospođica Lawson izviri iz svoje sobe na vrhu stepenica.

Vrišteći od užasa spuštala se stepenicama. Ubrzo stigoše i ostali. Charles je zijevao odjeven u otmjeni haljetak, Theresa se obavila tamnom svilom. Bella je na sebi imala kimono tamnoplave boje. U kosi je imala mnogo češljica. željela je imati besprijekornu frizuru.

Na dnu stepenica ležala je Emily Arundell sva zbunjena. Cijelo ju je tijelo boljelo. Posebice je osjećala kako je boli rame i zglob noge. Primijetila je kako ta budala Minnie Lawson plače i lamata rukama, Theresin iznenađen pogled i Bellu širom otvorenih ustiju kao da čeka rezultat, te čula Charlesov glas izdaleka:

»Svemu je kriva ta prokleta lopta! Mora da ju je i ovog puta ostavio na vrhu stepenica. Vidite? Tako je. Ovdje je.«

Najednom je osjetila na sebi ruke koje je nisu besmisleno opipavale, nego su znale što rade.

Osjetila je olakšanje. Sad je sve u redu.

Dr Tanios je utješi odlučnim glasom:

»Sve je u redu. Nema prijeloma kostiju... Samo ste se natukli. Naravno, bio je to pravi šok za vas. Imali ste sreću. Moglo je biti mnogo gore.«

Podigne je s lakoom i odnese u njezinu sobu. Tamo joj je kontrolirao puls, klimnuo glavom da je sve u redu, te poslao Minnie, koja je još uvijek plakala, da donese rakije i teitnofor.

Sva potresena, gospođica Arundell bila je zahvalna Jasobu Taniosu na stručnoj pomoći. Imala je puno povjerenje u njega. Kao liječnik, on je znao umiriti pacijenta i steći njegovo povjerenje.

Bilo je nešto što ju je uznemiravalo, ali... nije željela na to misliti. Željela je popiti što su joj punudili i zaspati.

Ne, ne želi misliti... rame ju je boljelo. Ona ispi što su joj dali.

Stigla je još čuti dr Taniosa kako kaže ravnim glasom: »Sad je sve u red Onda sklopi oči.

Probudio ju je zvuk koji je dobro poznavala — prigušeni lavež.

Za tili čas bila je budna.

Bob — zločesti Bob! Lajao je pred ulaznim vratima — sramežljivo je lajao zbog svoje skitnje. Lajao je prigušeno, ali s molbom da mu se otvori.

Gospođica Arundell protrlja oči. Sve je bilo u redu. Čula je gospođicu Lawson kako ga pušta u kuću. Čula je škripu vrata i šapat: »Zločesto psetance, baš si ti jedno zločesto psetance...« čula je kako se otvaraju vrata male sobe u kojoj bio Bobov ležaj.

Tog trenutka je shvatila što joj je bilo čudno nakon njezina pada. Nešto joj je nedostajalo. Bio je to Bob! Bob ne bi mogao odoljeti da ne zalaje kad bi čuo njezin krik i buku njezina pada. Lajao bi kao lud da ga se pusti iz male sobe.

Znači to ju je mučilo negdje u podsvijesti. Sad je sve u redu. Bob je bio vani.

Skitao se s mena na vrijeme. Doduše poslije se pristojno ičavao. Nije mu ništa mogla zamjeriti. Znači to ju je mučilo! Da li ju je zaista samo mučilo? Što joj to još nije davalo mira tamo duboko u podsvijesti? Njezin pad. Nešto u vezi s njezinim padom.

Da, netko je rekao da je posrnula, da se spotakla o Bobovu loptu — bio je to Charles...

Lopta je zaista i bila tamo. Charles ju je svima pokazao.

Boljela ju je glava. Osjećala je podmukli bol u ramenu. Čitavo joj je tijelo bilo u modricama. Mozak joj je bio bistar usprkos boli. Nije bila zbunjena. Sjećala se svega... Razmatrala je jučerašnje događaje od šest sati... korak po korak. Sjetila se svakog detalja... došla je do onog momenta na vrhu stepenica... počela je silaziti... Jeza joj prođe tijelom... Nije moguće... sigurno griješi... čovjek često ima halucinacije nakon šoka. Svom se silom trudila da se prisjeti Bobove lopte pod svojim nogama i to joj nije to pošlo za rukom.

Umjesto toga...

»Živci su mi popustili«, reče Emily Arundell. »Besmislена priviđenja.«

Međutim, njezin oštrouman mozak tu misao nije mogao prihvatiti. Nije mogla prihvatiti glupi optimizam. Bila je jaka, te je mogla vjerovati i u ono najgore a da ne izgubi glavu.

Emily Arundell povjerova u ono najgore.

4. Gospođica Arundell piše pismo

Bio je petak.

Rodbina je otišla.

Otišli su u srijedu, kako je bilo dogovoreno. Svaki se od njih ponudio da ostane.

Svakog je odbila. Objasnila im je da voli mir.

Nakon njihova odlaska, gospođica Arundell se povukla u sebe. Često se događalo da nije čula Minnie Lawson. Gledala bi je bezlično i zamoli je da joj ponovi što je rekla.

»To je sigurno od šoka koji je doživjela. Mora da je to od šoka. Jadna starica«, reče gospođica Lawson. Izgledalo je kao da ju je veselilo što je ta nesreća prekinula monotonost njezina života.

»Vjerojatno nikad neće biti normalna.«

Dr. Grainger je, međutim, imao sasvim drugo mišljenje.

Smatrao je da će ustati već idućeg tjedna. čudio se da nije polomila niti jednu kost. Šalio se. Eekao je da ne treba takve pacijente. Kako će se inače obogatiti?

Kad bi svi njegovi pacijenti bili poput nje, mogao bi zatvoriti svoju praksu.

Emily Arundell mu je odgovarala u istom tonu. Bili su dobri prijatelji. On ju je zadirkivao, a ona se branila. Oboje su u tome uživali.

Danas je nakon njegove posjete stara dama ostala zamišljena. Lice joj je bilo namršteno. Razmišljala je, razmišljala. Minnie Lawson, koja

ju je dobrohotno željela razveseliti, samo je odsutno odgovarala. Ponekad bi joj doduše i oštrije odgovorila.

»Jadni mali Bob!« tepala je gospođica Lawson i tapšala Boba koji je ležao u uglu kreveta. »Mali Bob bi sigurno bio nesretan kad bi znao što je učinio svojoj gospodarici.«

Gospođica Arundell prasne:

»Ne budalite, Minnie! Kao Engleskinja, morali biste imati smisao za pravdu. Zar ne znate da u našoj zemlji nikad nitko ne biva osuđen prije nego se ne dokaže njegova krivica?«

»Zar ne znamo da je Bob ...«

Emily ponovno jutito prasne:

»Ništa mi ne znamo. Prestanite me gnjaviti, Minnie. Zar se ne znate ponašati?

Znate da sam još bolesna. Molim vas napustite sobu i pošaljite mi Ellen.«

Gospođica Lawson se ponizno povuče.

Emily Arundell osjeti da je pretjerala. Ma kakva bila, gospođica Lawson se trudila koliko god je mogla.

Gospođica Amndell se ponovno namršti.

Bila je neizmjereno nesretna. Nije podnosila neaktivnost u bilo kojoj situaciji, ali ipak nije mogla odlučiti što da radi.

Na momente nije sama sebi vjerovala. Možda je pogriješila. Nije imala nikog kome bi se mogla povjeriti.

Pola sata nakon toga u sobu uđe gospođica Lawson. Nosila je tanjur tople goveđe juhe. Bila je neodlučna. Vidjela je svoju gospodaricu kako leži zatvorenih očiju. Najednom se trgne. Umalo da nije

ispustila tanjur. Gospođica Arundell je izgovorila dvije riječi iznenadujuće glasno i odlučno.

»Mary Lex«, reče gospođica Arundell.

»Marellice, draga?« reče gospođica Lawson. »željeli biste kompot od marellica?«

»Gluhi ste, Minnie. Nisam marellice niti spomenula. Rekla sam Mary Lex. Tako se zvaše žena koju sam lanjske godine srela u Cheltenhamu. Dajte mi tu juhu. Prolit ćete je. Nemojte hodati na prstima kad ulazite u sobu. To me nervira. Siđite, molim vas, te mi donesite telefonski imenik Londona.«

»Da vam izvadim telefonski- broj ili adresu?«

»Da sam to željela, već bih vam to i rekla. Uradite ono što vam se kaže.

Stavite je ovdje pokraj mene i donesite moj pribor za pisanje.«

Gospođica Lawson izvrši naređenje.

Kad je izlazila, nakon što je učinila ono što se od nje očekivalo, gospođica Arundell neočekivano reče:

»Vi ste jedno odano biće, Minnie. Oprostite mi moju zlovolju. Zaista ste strpljivi i dobri prema meni.«

Gospođica Lawson napusti sobu ozarena lica. Nešto je u sebi nerazgovijetno mrmrljala.

Gospođica Arundell sjedila je u krevetu i pisala pismo. Pisala je polako i pažljivo. često je zastajkivala i nešto precrtavala. Uvijek je bila štedljiva. Nikad se u njihovoj kući papir nije uzaludno trošio. Završila je pismo i zadovoljno uzdahnula.

Preklopila je papir i stavila ga u kuvertu. Na kuvertu napisa ime. Nakon toga uze novi list papira. Nakon što je nešto pribilježila, ona to

pročita ponovno, ponešto izmijeni i izbriše, te prepíše nanovo. Ponovno pročita sve veoma pažljivo i pošto nije više našla zamjerki, stavi u kuvertu na kojoj napisa adresu advokata Purvisa.

Tada uze prvo pismo na kojem je bilo napisano ime Herculea Poirota, otvori telefonski imenik Londona te nadoda adresu.

Začuje se lagano kucanje.

Gospođica Airundell naglo sakrije pismo adresirano na Herculea Poirota u svoju pisaou mapu.

Nije joj bilo ni na kraj pametd da izazove Minninu znatiželju. Minnie je bila previše znatiželjna. Svugdje je turala svoj nos.

Gospođioa Arundell se odazove, reče »Slobodno«, te se zadovoljna sama sobom nasloni na jastuk.

Poduzela je potrebne korake. Situacija će se raščistiti.

5. Hercule Poirot prima pismo

Događaje o kojima sam vam pričao, saznao sam mnogo kasnije nego što su se dogodili. Raspitao sam se o njima pa mislim da sam ih vjerodostojno ispričao.

Tek kad smo dobili pismo gospođice Arundell, preuzeli smo slučaj.

Dobro se sjećam tog dana. Bilo je to jednog sparnog jutra koncem srpnja.

Poirot je imao poseban način čitanja pošte koja mu je stizala. Uzeo bi svako pismo u ruke te ga pažljivo pregledao, polako otvorio nožićem za otvaranje pisama, pročitao sadržaj i stavio na jedan od četiri kupa koji su stajali pred šalicom čokoladnog mlijeka. (Poirot je uvijek pio čokoladno mlijeko — očajna navika.) Sve je to radio automatski poput stroja.

Radio je to kao da sjedi za tekućom vrpcom, tako da bi i najmanja promjena izazvala pažnju.

Sjećam se, sjedio sam pokraj prozora i promatrao promet. Nedavno sam se bio vratio iz Argentine, pa me London ponovno oduševljavao.

Okrenuo sam se Poirotu i rekao smiješeći se:

»Poirot, ja, ponizni Watson, usudit ću se nešto primijetiti.«

»Oduševljen sam, prijatelju. što bi to moglo biti?«

Važno sam se držao i rekao mu:

»Jutros ste primili jedno pismo koje vas je na neki način više zainteresiralo od drugih!«

»Pa vi ste pravi Sherlock Holmes! Pogodili ste.« Nasmijao sam se.

»Kako vidite, imam dobru moć zapažanja. Primijetio sam da svako pišmo pročitate samo jednom. Znači, ako ste neko pismo pročitali dva puta, ono vas naročito interesira!«

»Prosudite sami, Hastingse.«

Moj mi prijatelj pruži pismo. Smiješio se.

Uzeo sam ga s velikim zanimanje, ali ubrzo sam se razočarao. Bilo je to pismo na dvije stranice napisano kitnjastim rukopisom usidjelice.

»Moram ga pročitati, Poirot?« požalio sam se.

»Ne, ne morate.«

»Hoćete li mi ispričati što piše u njemu?«

»Više bih volio da sami prosudite. Međutim, ako vas to gnjavi, nemojte se truditi.«

»Ne, ni najmanje. Želio bih znati o čemu se radi«, protestirao sam.

Moj prijatelj će na to:

»To vam neće uspjeti. Nema ničeg konkretnog u pismu.«

Mislio sam da pretjeruje te sam počeo čitati pismo s više zanimanja.

G. Hercule Poirot.

Cijenjeni gospodine,

poslije dugog oklijevanja i neodlučnosti pišem vam, (posljednje dvije riječi su prekrižene)

usuđujem se zamoliti vas da mi pomognete. Radi se o nadasve privainai stvari riječ privatnoj bila je tri puta portcrtana). Vaše mi ime nije nepoznato. Spomenula mi vas je gospođica Lex iz Ezetera.

Pričala je o vama sve najbolje, iako vas ona sama nije nikad upoznala, već njezina šurjakinja (koje sam ime, na žalost, zaboravila). Njezina joj je šogorica pričala da ste veoma ljubazni i nadasve diskretni (nadasve je potcrtala). Naravno, nisam se raspitivala o čemu se radilo, ali mi je dano na znanje da se radilo o veoma neugodnoj poverljivoj stvari. (Posljednje su četiri riječi bile debelo potcrtane.)

Prekinuo sam mukotrpno čitanje tog pisma. »Poirot«, rekao sam, »moram li nastaviti? Da li uopće kaže što je to muči?«

»Samo nastavite, prijatelju. Budite strpljivi.«

»Strpljiv!« jadio sam. »Čini mi se kao da je pauk pao u tintarnicu te se zatim prošetao po tom listu papira! Sjećam se da je moja stara tetka tako pisala!«

Ponovno sam se upustio u čitanje pisma.

— Mislim da biste mogli preuzeti moj slučaj. Radi se, nadam se da ćete shvatiti, o povjerljivoj stvari. Možda ja, svim srcem želim to, nisam u pravu (*srcem želim dva puta je potcrtala*). Čovjek koji put daje nekoj činjenici više važnosti nego što bi trebalo. Možda sve ima svoje logično objašnjenje. —

»Nisam valjda preskočio jednu stranicu?« začuđeno sam promrmljao.

Poirot prasne u smijeh.

»Ne, niste.«

»Ta njezino pismo uopće ništa ne kazuje. O čemu to ona priča?«

Nastavio sam čitanjem.

Možda sve ima svoje logično objašnjenje — Ne, to sam već pročitao. Aha, ovdje sam.

U takvoj sam situaciji, vi ćete me posve shvatiti da se nikom ne mogu ovdje u Market Basingu povjeriti. (Pogledah na kuvertu gdje je bila adresa pošiljaoca — Littlegreen House, Market Basing, Berks.)

Sigurno ćete shvatiti da mi je veoma neugodno (neugodno je potcrtano).

U posljednje vrijeme sama sebi prebacujem da sam previše sumnjičava (sumnjičava je tri puta potcrtala).

Međutim, sve više i više sam uznemirena. Možda dajem preveliko značenje nečemu što će se na kraju pokazati da je samo nevažan detalj (nevažanj detalj dva puta potcrtano).

Ne mogu se međutim, osloboditi tog neugodnog osjećaja. Morate mi pomoći. Moram naći ponovno mir. Zdravlje mi se pogoršalo i misli mi blude, a ne mogu si pomoći, ne mogu se nikom izjadati, povjeriti. Možda ćete mi vi, čovjek vičan objašnjenjima, na kraju dokazati da je to sve bila besmislica. Ma koliko vam sve zvuči besmisleno i nevažno, ali od nezgode s psećom loptom sve sam više i više uznemirena i sumnjičava. S nestrpljenjem očekujem Vaš savjet o toj stvari. Sigurna sam da ćete me osloboditi ovog tereta sumnje. Možete li mi reći vašu cijenu i dati upute što da radim. Još vam jednom dajem na znanje da ovdje nikom o tome nisam rekla niti riječi. činjenice su nevažne, ali moje je zdravlje sve lošije i šivci su mi popustili (živci su tri puta potcrtani).

Ovo uzrujavanje loše utječe na moje zdravlje. Sve više i više sam uvjerena da sam u pravu i da nisam pogriješila. Naravno, nikom i ništa neću reći. (nikom i ništa je potcrtala).

*Nadam se da ću dobiti uskoro Vaš savjet, s poštovanjem, Vaša
Emily Arundell*

Vratih pismo Poirotu.

»Poirote«, uzviknem, »o čemu to ona piše?«

Moj prijatelj slegne ramenima.

»O čemu, zaista?«

»Kakve li žene! Zašto ne može gospođa — ili gospođica Arundell —«

»Mislim da je gospođica. To je tipično pismo jedne stare cure.«

»Da«, složih se. »To je tipična gnjavatorska usidjelica. Zašto samo ne kaže ono što želi reći?«

Poirot uzdahne.

»Kao što ste rekli, pisano je bez sistema. Misli joj logično nisu tekle; bez logičnog mišljenja i zaključivanja, Hastingse...«

»U pravu ste«, prekinuh ga. »Male sive stranice nisu radile.«

»Ne bih se s vama složio, prijatelju.« »što vam je. Kakvog li smisla ima napisati ovakvo pismo?«

»Naoko nema, to je istina«, prizna Poirot. »Duga škrabancija ni o čemu«, nastavih. »Mora da je netko uznemirio njezliio psetance, debelo štene ili pekinezera!« Znatiželjno sam pogledao svojeg prijatelja. »A vi ste to pismo dva puta pročitali. Ne razumijem vas, Poirote.« Poirot se nasmiješi.

»Vi biste ga, Hastingsu, bacili ravno u koš?« »Bojim se da je tako.« Namrštih se i pogledah pismo. »Sigurno se tu nešto krije, ali ja kao i obično to ne vidim!«

»Ima u tom pismu nešto vrlo interesantno. Nešto što mi je odmah palo u oči.«

»Čekajte«, povikah. »Nemojte mi reći. Da vidimo, da li ću nešto otkriti.«

Ponašao sam se poput djeteta. Ponovno sam pregledao pismo, ali nisam ništa našao.

»Ništa ne vidim. Stara dama ima neki problem, ali to nije ništa čudno za stare dame! Možda je u pravu, ali isto tako možda uveličava problem. Ne mogu shvatiti po čemu ste to zaključili da je dama u pravu. Možda vaš instinkt...«

Poirot uvrijeđeno mahnu rukom.

»Instinkt! Znae da ne volim tu riječ. Nešto mi govori to ste htjeli reći. Ne, ja upotrebljavam one male sive stanice. Jednu ste važnu činjenicu ispustili iz vida kod onog pisma, Hastings.«

»Predajem se.«

»Što time želite reći?«

»Možete uživati što nisam pogodio. Da vidimo što sam to previdio?«

»To ne znači da ste budala. Niste bili samo dovoljno pažljivi.«

»Da čujem već jednom! O čemu se to radi? Možda i nema pojedinosti koja nešto govori kao onaj slučaj pseće nesreće u noći'.«

Poirot se nije obazirao na moju zajedljivu primjedbu. On mirno reče:

»Datum je taj sitni detalj koji ste previdjeli.«

»Datum?«

Uzeh pismo. U lijevom uglu je pisalo »17. travanj.«

»Danas je 28. srpanj. C'est curieux, n'est-ce pas? Staro je više od dva mjeseca.«

»Pa«, rekoh polako, »to je čudno. 17. travanj.«

Zabrinuto sam klimao glavom.

»Možda to ništa ne znači. Možda je posrijedi zabuna. Htjela je napisati srpanj, a napisala je travanj.«

»Oak i tada bi bilo staro desetak dana. Niste u pravu. Pogledajte boju tinte.

To je pismo sigurno napisano prije više od deset dana. Siguran sam da je datum točan. Samo zašto nije poslala pismo?«

Slegnuh ramenima.

»Ta to je lako. Stara ga je zaboravila predati na poštu. Možda se predomislila.«

»Zašto ga onda nije uništila? Zašto ga je držala više od dva mjeseca, a onda ga poslala?«

Morao sam priznati da je teško na ta pitanja dati odgovor.

Samo sam klimao glavom ništa ne rekavši.

»O tome se rađi! Da, to je zaista čudno.«

On priđe svojem pisaćem stolu i uze pero.

»Odgovorit ćete na njega?«

»Oui, mon ami.«

U sobi je vladala tišina. čulo se samo Poirotovo pero. Jutro je bilo sparno. Miris prašine i katrana prodirao je kroz prozor.

Poirot ustade od stola. U ruci je držao pismo. Izvukao je ladicu i izvadio malu četvrtastu kutiju. Iz nje izvadi marku. Malom spužvom namoči marku i htjede je zalijepiti na pismo.

Najednom zastade. U ruci je još držao marku.

»Non!« poviče. »To bi bila pogreška.« Podere pismo na komadiće te ga baci u koš. »Tako se ne rješava problem! Otići ćemo tamo, prijatelju.«

»Mislite li ići u Market Basing?«

»Točno tamo. Zašto ne? Zar nije u Londonu sparno? Zar vam ne bi prijao svjež seoski zrak?«

»Pa, to već bolje zvuči«, rekoh. »Ići ćemo autom?«

Nedavno sam bio kupio polovni austin.

»Izvanredna ideja. Dan je kao stvaren za vožnju automobilom. Obući ću samo lagani ogrtač, svileni šal...«

»Prijatelju, ne idemo valjda na Sjeverni pol!« protestirao sam.

»Moram se čuvati. Ne smijem se prehladiti«, važno reče Poirot.

»Po ovakvom vremenu?«

Usprkos mome čuđenju, Poirot obuče svoj ogrtač i oko vrata omota bijeli svileni šal. Nakon što je mokru marku pažljivo stavio da se suši na upijaču, krenuli smo u Market Basing.

6. Idemo u Littlegreen House

Bilo mi je zaista vruće dok smo se vozili Londonom. Kako je tek moralo biti Poirotu koji je na sebi imao kaput i šal oko vrata. Vožnja otvorenim kolima kroz grad nije ljeti nimalo ugodna.

Kad smo napustili London i ubrzali vožnju, na autoputu, počeo sam se bolje osjećati.

U Market Basing smo stigli oko podne. Vožnja je trajala sat vremena. Nekad je gradić bio na glavnoj cesti koja ga je sada mimoilazila tri milje sjevernije. Vidjelo se to po širokim ulicama i staromodnim velikim kućama. Široka glavna ulica i prostrani trg kao da su svjedočili o nekadašnjoj njegovoj važnosti: tko ima ukusa, cijenit će taj gradić i danas. Neka samo taj moderni suludi svijet juri pokraj njega. U njemu caruju solidnost i ljepota.

Na parkiralištu u sredini trga nalazilo se samo nekoliko automobila. Parkirao sam tamo. Tek kad je Poirot skinuo sa sebe suvišnu odjeću i uvjerio se da su mu brčići u redu, mogli smo krenuti dalje.

Na naše raspitivanje ni jednom nismo dobili uobičajeni odgovor: »Žao mi je, ali ne mogu vam pomoći, i sam sam stranac u gradu.« Ne bih se začudio da u Market Basingu uopće nema stranaca. Ostavlja upravo takav dojam. činilo mi se da Poirot i ja (naročito Poirot) upadamo u oči. Nismo se uklapali u tu sredinu.

»Littlegreen House?« ozbiljno nas pogleda krupan čovjek izbuljenih očiju kao u vola'. »Idite ravno glavnom ulicom i ne možete pogriješiti. Nalijevoj je strani.

Nema imena na ulaznim vratima, ali ne možete pogriješiti, prva velika kuća poslije banke.«

Gledao je za nama dok smo odlazili držeći se njegovih uputa.

»Blagi bože,« jadao sam se, »ovdje zaista upadamo u oči! Naročito vi, dragi moj Poirot.«

»Mislite li da se vidi da nisam Englez?«

»Bode oči.«

»Kako to, ta moja je odjeća šivana u Engleskoj?« razmišljao je Poirot.

»Nije sve u odjeći«, rekoh ja. »Moram vam priznati, Poirot, da imate upadljivu pojavu. Često se čudim da vas to nije ometalo u vašem poslu.«

Poirot uzdahne.

»To je zbog toga što imate krivo mišljenje o detektivima. Vi mislite da detektivi uspijevaju otkrivati tajne lijepeći lažne brade i brkov, skrivajući se iza zaklona i slijedeći osumnjičene! Lažna je brada vieux jeu, a pravi detektivi ne slijede i ne šuljaju se trateći tako vrijeme. Detektivi poput mene, dragi prijatelju, sjede i misle.«

»Da, sad mi je jasno zašto se vucaramo po ovoj užarenoj cesti.«

»Odgovor vrijedan poštovanja, moram priznati. Ovog puta ste me nadmudrili.«

Zaista smo lako našli Littlegreen House. Doživjeli smo, međutim, iznenađenje.

Dočekala nas je oglasna ploča trgovca nekretninama.

Dok smo još buljili u ploču, pažnju nam privuče pseći lavež. živica je na tome mjestu bila nešto rjeđa te smo kroz nju mogli pogledati. Bio je to oštrodlaki terijer. Dlaka mu je bila duža nego što je trebalo. Stajao je razmaknutih nogu, očitao uživajući u lavežu. Bio je posve prijateljski raspoložen premda je lajao.

»Zar nisam dobar pas čuvar?« činilo se da govori. »Ne plašite se ako dolazite u dobroj namjeri. Uživam u tome. To mi je dužnost. Kakvog li dosadnog jutra! Sva sreća da imam posla. Dolazite k meni? Bilo bi to divno! Zaista se dosađujem! Baš bih razgovarao.«

»Zdravo momče!« rekoh mu te mu pružih šaku.

Pas je ispružio vrat te me onjušio isprva sumnjičavo, a onda prijateljski mahnuo repom.

»Ovo upoznavanje nije baš po propisu, ali vidim da znate postupati s psima.«

»Kako si druškane?«

»Vuf«, reče terijer prijateljski.

»Dakle, Poirot«, prekinuh razgovor i obratih se prijatelju.

Na njegovom je licu bio čudan izraz. Nisam mogao dokučiti o čemu razmišlja.

Možda bi bilo ispravno reći da je taj izraz odavao neko prikriveno uzbuđenje.

»Slučaj pseće lopte«, mrmljao je Poirot. »Dakle, našli smo barem psa.«

»Vau«, javi se naš novi prijatelj. Sjedio je pokraj ograde, zijevnuo i gledao nas pogledom punim nade.

»Što ćemo sad?« upitah. Činilo se kao da i pas to pita.

»Parbleu, hajdmo gospodi — kako se ono zovu — gospodi Gabler i Stretcher.«

»Da, tako piše na ploči.«

Okrenuli smo se i vratili istim putem. Pas je za nama prezirno lajao.

Poslovne prostorije Gablera i Stetchera nalazile su se na trgu. Ušli smo u polumračnu prostoriju. U njoj se nalazila mlada žena. Imala je polipe u nosu. Oči su nas bezizražajno gledale.

»Dobro jutro«, pristojno reče Poirot.

Mlada je žena nešto telefonirala. Pokaza nam rukom da sjednemo.

»Ne bih vam mogla reći. Da, sigurna sam«, govorila je mlada žena.
»Ne, ne znam koliko bi mogli biti troškovi... Nisam vas čula... oh, vodovod? Mislim da ima, ali, naravno, ne mogu biti sigurna... žao mi je, sigurna sam... Ne, nema ga... Ne, ne bih vam znala reći... Da, naravno pitat ću ga... Da... 8135? Možete li mi ponoviti broj? Oh... 8935 .. 39... Oh, 5135... Da, reći ću mu da vas nazove... poslije šest... oh, oprostite, prije šest... Hvala.«

Mlada žena spusti slušalicu, zapisa 5319, te se okrenu nama. Vidjelo se da je posao ne zanima. Poirot počne živahno pričati. »Čuli smo da se prodaje kuća nedaleko banke. čini mi se da se zove Littlegreen House.« »Oprostite?«

»Prodaje se kuća«, ponovi pojednostavljeno Poirot. »Littlegreen House.«

»Oh, Littlegreen House«, reče žena površno. »Rekli ste Littlegreen House?«

»Da, to sam rekao.«

»Littlegreen House«, reče žena. »Vjerujem da je gospodin Gabler upoznat s detaljima«, reče ona nakon duljeg napornog razmišljanja.

»Mogu li razgovarati s gospodinom Gablerom?«

»Nema ga«, reče mu mlada žena sa skrivenim zadovoljstvom. Izgledala je kao da je rekla: »Jedan nula za mene.«

»Biste li mi mogli reći kad će se vratiti?« »Ne znam. Zaista ne znam«, reče mlada žena.

»Znate, želio bih kupiti kuću u ovom kraju«, reče Poirot.

»Da?« nezainteresirano reče mlada žena.

»Čini mi se da bi mi Littlegreen House odgovarao. Možete li mi reći nešto više o njoj?«

»Nešto više?« mlada žena se zapanjila.

»Nešto više o Littlegreen Houseu.«

Mlada žena nevoljko ustade i otvori ladicu iz koje izvadi omot papira.

»John«, pozove zatim.

Mršavi mladić koji je sjedio u uglu ustade.

»Da, gospođice?«

»Imamo li podatke o — kako se ono zvala kuća?«

»Littlegreen House«, ponovi Poirot naglašavajući svako slovo.

»Ovdje na zidu se nalazi plakat na kojem je Littlegreen House«, rekoh ja.

Ona me hladno pogleda. Dvoje protiv jednoga nije poštena borba, činilo se da misli. Ona pozove upomoć Johna.

»Znaš li nešto o Littlegreen Houseu, John?«

»Ne, gospođice. Morao bi negdje biti spis.«

»Žao mi je«, reče mlada žena nimalo ne žaleći. »Vjerojatno smo ih nekamo poslali.«

»C'est dommage.«

»Što ste rekli?«

»Šteta.«

»Imamo lijepu kućicu u Hemel Endu. Kuća ima dvije spavaće i dnevnu sobu.«

Radila je svoj posao kako joj je bilo naređeno, ali bez interesa.

»Hvala. Ne zanima me.«

»Ima i staklenik za cvijeće. O toj kući bih vam mogla dati podatke.«

»Hvala. Mene zantma kolika bi bila najamnina za Littlegreen House?«

»Littlegreen House se ne iznajmljuje«, reče mlada žena sretna što može dobiti još jedan poen protiv Poirota. »Prodaje se.«

»Na oglasnoj je ploči pisalo da se prodaje ili iznajmljuje.«

»Ne znam što piše na ploči, ali znam da se kuća prodaje, a ne iznajmljuje.«

U tom je času borbu prekinuo sjedokosi čovjek koji je banuo u sobu.

Zadovoljno nas je pogledao.

»To je gospodin Gabler«, reče mlada žena. Gospodin Gabler otvori vrata susjedne sobe i sa zadovoljstvom nas uvede.

»Izvolite, gospodo.« Ponudi nas da sjednemo u udobne stolice.

»Stojim vam na raspolaganju.« Poirot ustrajno nastavi: »želio bih neke pojedinosti o Littlegreen Houseu.«

Nije ni završio rečenicu. Gospodin Gabler oduševljeno uzvikne.

»Oh, Littlegreen House — e, to je nešto.' Sretan je tko to kupi. Tek nedavno smo je dobili na prodaju. Mogu vam reći, gospodo, da nam se često ne događa da dobijemo takvu kuću uz tako nisku cijenu.

Ljudi žele solidne kude. Ukus ljudi se mijenja. Ljudi sad žele imati stare, solidno građene kuće koje imaju nešto posebno.

Kuća iz doba kralja Georgea naročito su popularne. Da, Littlegreen House neće dugo čekati kupca. Otići će se za nju. Prošle subote ju je razgledavao jedan član parlamenta. Veoma mu se svidjela. Doći će opet. Jedan se biznismen također za nju interesira. Ljudi čeznu za mirom na selu. Ne smeta im što kuća nije uz glavnu cestu. Ne trgujem ja bilo kakvim kućama. Moje su mušterije sve ugledni ljudi.

Morate priznati da se nekad znalo solidno graditi. Sigurno je da ćemo Littlegreen brzo prodati.«

Gospodinu Gableru bi nadimak Brbljavac jako dobro pristajao. Brbljavac je zastao da udahne zrak.

»Je li kuća mijenjala vlasnike u posljednjih par godina?« upita Poirot.

»Ne. Bila je vlasništvo jedne te iste porodice preko pedeset godina. Zvali su se Arundell. Bila je to vrlo cijenjena obitelj u ovom gradu. Bile su to prave dame.«

Naglo je zastao, otvorio vrata i doviknuo: »Molim vas podatke o Littlegreen Houseu, gospođice Jenkins. Požurite.« Zatim se vratio k stolu.

»Tražim kuću sat vremena udaljenu od Londona«, reče Poirot. »želim živjeti na selu, ali ne na osami.«

»Potpuno vas razumijem. Nije dobro biti ni previše izoliran. Služinčad to ne voli, na primjer. Ovdje imate sve prednosti sela i blagodati gradića.«

Gospođica Jenkins upade noseći istipkan list papira.

»Da vidimo«, reče gospodin Gabler, te počne čitati. Vidjelo se da je vičan tome poslu. »Ima četiri primaće sobe, osam spavaćih, uobičajene nusprostorije, prostranu kuhinju, vodovod, prostrane

vrtove. Sve zajedno ima tri jutra površine, dva ljetnikovca itd. Cijena 2850 funti.«

»Mogu li je pogledati?«

»Sigurno, cijenjeni gospodine.« Gospodin Gabler nešto ispisa krasopisom. »Vaše ime i adresu, molim?«

Bio sam pomalo iznenađen kad sam čuo Poirota. Rekao je da se zove gospodin Parotti.

»Imamo samo još nekoliko kuća ove kvalitete koje bi vas mogle interesirati«, nastavi gospodin Gabler.

Poirot mu je dopustio da iskaže svoje znanje. »Mogu li Littlegreen razgledati u bilo koje vrijeme?«

»Svakako, dragi gospodine. Služinčad je tamo. Mogu nazvati da budemo posve sigurni. Želite li odmah ići tamo ili poslije ručka?«

»Poslije ručka bi bilo bolje.«

»Svakako, svakako. Nazvat ću i reći da vas pričekaju oko dva sata. Odgovara li vam vrijeme?«

»Hvala. Spomenuli ste da je vlasnik kuće neka gospođica Arundell, tako nekako?«

»Lawson. Gospođica Lawson. Tako se zove sadašnji vlasnik. Gospođica je Arundell, nažalost, nedavno umrla. Zbog toga se kuća i prodaje. Uvjeravam vas da će se brzo naći novi vlasnik. Uopće u to ne sumnjam. Mogu vam u povjerenju reći da odmah date svoju ponudu ako vas kuća zanima. Već sam vam rekao da imamo dva kupca. Svaki dan čekam da se jedan od njih odluči. Znaite, oni znaju jedan za drugoga. Sami znate da konkurencija ubrzava poslove. Ha, ha! Ne bih želio da se razočarate.«

»Pretpostavljam da je gospođici Lawson neobično stalo da je brzo proda.«

Gospodin Gabler povjerljivo reče tišim glasom:

»Upravo tako. Kuća je prevelika za nju. Postarija gospođa koja živi sama. želi se, naravno, riješiti kuće i živjeti u Londonu. To je posve razumljivo. Zato i prodaje kuću tako jeftino.«

»Je li to konačna cijena?«

»Ne. čekamo ponude. Vjerujem, međutim, da ćemo postići traženu cijenu. Ta dajemo je vrlo jeftino. Upravo smiješno jeftino. Kad bi se danas gradila takva kuća, potrošilo bi se sigurno šest tisuća, ne uzimajući u obzir zemljište.«

»Gospođica je Arundell naglo umrla, zar ne?«

»Ne bi se moglo tako reći. Anno domini — anno domini. Doživjela je ona duboku starost, a i pobolijevala je u posljednje vrijeme. Znete nešto o toj obitelji?«

»Poznajem neke ljude istog prezimena koji imaju rodbinu u ovom dijelu zemlje.

Pretpostavljam da je to ta obitelj.«

»Vrlo vjerojatno. Bile su četiri sestre. Jedna se udala prilično kasno, tri su ostale ovdje živjeti. Bile su neobično cijenjene u ovom gradu.«

On naglo ustade i dade Poirotu dozvolu za razgledavanje kuće.

»Nadam se da ćete opet svratiti ovamo. Želio bih čuti vaše mišljenje o kući.

Naravno da bi je ponegdje trebalo modernizirati. To čovjeka ne bi trebalo iznenaditi. Uvijek, međutim, govorim... Lako je dodati koju kupaonicu. To nije problem.«

Napustili smo ih, i zadnje što smo čuli bio je glas gospođice Jenkins kako govori:

»Gospođa Samuels je nazvala. Zamolila vas je da je nazovete — Holland 5391.«

Koliko se sjećam, to nije bio ni broj koji je zapisala niti onaj koji je ponovila u svojem telefonskom razgovoru.

Uvjeren sam da je to bila osveta gospođice Jenkins zato što je morala tražiti podatke o Littlegreen Houseu.

7. Ručak u »George« restoranu

Kad smo stupili na trg, rekoh Poirotu da će Brbljavac biti neugodno iznenađen kad se više ne pojavimo. Poirot to potvrdi smiješkom.

»Čini mi se da misli kako vam je već prodao kuću.«

»Slažem se s vama. Bojim se da ćemo mu prirediti još mnogo iznenađenja.«

»Mogli bismo ručati prije nego se vratimo u London. Da ručamo ovdje ili negdje na putu za London?«

»Dragi moj Hastingse, ni ne sanjam da bih napustio Market Basing tako brzo.

Nismo još završili zadatak zbog kojeg smo došli.

Samo sam ga gledao.

»Mislite li — ali dragi moj, to nije vrijedno — Stara je mrtva.«

»Točno.«

Pogledao sam ga bolje, zbog načina na koji mi je odgovorio. Bilo je jasno da ga još uvijek nešto kopka u vezi onog pisma.

»Ako je mrtva, Poirot«, pokušao sam ga uvjeriti, »kakve li koristi ostati ovdje?

Ništa vam sada više ne može reći. Ako ju je nešto i mučilo, sada je mirna.«

»Kako samo lako odustajete! Problem će biti riješen tek kad ja, Hercule Poirot, kažem da je riješen!«

Mogao sam znati iz iskustva da nije lako raspravljati s Poirotom. Zaboravio sam to, te sam nastavio:

»Ali pošto je ona mrtva...«

»Točno, Hastingse. U pravu ste — točno je... Ponavljate tu činjenicu, a uopće niste svjesni da je ona važna. Zar ne vidite koliko je to važno. Gospođica je Arundell zaista mrtva.«

»Ali, dragi Poirote, umrla je prirodnom smrću. Nema tu ničeg čudnog i sumnjivog. Zar nam nije to rekao gospodin Gabler.«

»Da, ali on nam je također rekao da nudi Littlegreen House jeftino, zar nije?

Vjerujete li u to?«

»Zaista ne. činilo mi se kao da je sretan što se netko interesira za Littlegreen.

Siguran sam da će je prodati za mnogo nižu cijenu. Mora da je užasno teško prodati te velike stare kueerine.«

»Eh bien«, reče Poirot. »Nemojte mi onda reći 'Ali Gabler nam je to rekao' kao da je on čovjek u kojeg se može potpuno vjerovati.«
Upravo kad sam htio nešto reći u svoju obranu uđosmo u restoran »George« a Poirot me ušutka jednim energičnim: »Chut!«

Uputili su nas u ogromnu salu. Prozori su bili zatvoreni i zrak je bio zagušljiv.

Vonjalo je po ustajaloj hrani. Poslužio nas je postariji konobar. Bili smo sami u sali.

Uzeli smo govedinu. Bila je izvrsna. Kupus i krumpir nisu bili baš naročiti. Nakon toga smo pojeli kompot s preljevom. Poslije gorgonzole s krekerima konobar nam je donio dvije šalice vrlo sumnjive tekućine koju je nazvao kavom.

Kad ju je konobar donio, Poirot mu pokaza propusnice za razgledavanje koju je bio dobio od Gablera, zamolivši ga za pomoć.

»Da, gospodine. Znam gdje se nalazi većina tih kuća. Hemel Down je udaljena tri milje na cesti za Much Benham. Lijepo je to mjestance. Najrlorova je farma udaljena jednu milju. Do nje vodi odvojak nedaleko restorana »King's Head«. Bisset Grange? Moram priznati da za tu kuću nisam čuo. Littlegreen House je ovdje blizu.

Možete se do nje prošetati.«

»Littlegreen House smo vidjeli, ali samo izvana. Ta nam se kuća sviđa. što mislite o njoj. Nije valjda u derutnom stanju?«

»Oh ne, gospodine. To je solidna kuća. Krov i oluk mora da su u dobrom stanju.

Doduše, staromodna je i morali biste je modernizirati. Nije se na njoj ništa mijenjalo otkad je sagrađena. Vrtovi su kao san. Gospođica Arundell ih je voljela.«

»Sada pripada nekoj gospođici Lawson.« »U pravu ste, gospodine. Bila je družica gospođice Arundell. Kad je stara gospođica umrla sve je to dobila gospođica Lawson — kuću i sve ostalo.«

»Zaista? Pretpostavljam da stara dama nije imala nikog od rodbine da mu to ostavi.«

»Pa, to se ne bi moglo reći, gospodine. Imala je nećake i nećakinje. Ali, znate kako je to, gospođica je Lawson bila uz nju cijelo vrijeme. Znade, bila je to stara dama — znate — ali eto, što se može. Tako se to dogodilo.«

»Pretpostavljam da je u pitanju samo kuća. Stara sigurno nije imala mnogo novaca?«

Mnogo sam puta primijetio da netočna tvrdnja često izazove odgovor koji ne bih dobio da sam direktno postavio pitanje.

»Niste u pravu, gospodine. Svi smo se iznenadili koliko je novaca starica ostavila. Izgleda da već godinama nije trošila koliko je mogla. Ostavila je nekih tri ili četiri stotine tisuća funti.«

»Nečuveno!« poviče Poirot. »Kao u priči — zar ne? Siromašna družica najednom nasljeđuje veliko bogatstvo. Koliko ima godina ta gospođica Lawson?

Može li uživati u tom novo stečenom bogatstvu?«

»Ah, ne gospodine, nije mlada. Postarija je to žena.«

Vidjelo se po tonu njegova glasa da je nije naročito cijenio.

»Mora da su nećaci i nećakinje bili veoma razočarani«, razmišljao je Poirot.

»Da gospodine. Sigurno im je to bio udarac. Zaista to nisu očekivali. To je uzbudilo duhove ovdje u Market Basingu. Neki su smatrali da nije pošteno ostaviti tako nešto izvan porodice, dok su drugi vjerovali da svatko svojim stvarima može raspolagati kako želi. Mislim da i jedni i drugi imaju donekle pravo.«

»Gospođica je Arundell godinama živjela ovdje, zar ne?«

»Da, gospodine. Živjela je sa sestrama i starim generalom Arundellom dok ovaj nije umro. Ja ga se ne sjećam, ali vjerujem da je to bio čovjek osebujnog karaktera.

»Imao je nekoliko kćeri, zar ne?«

»Tri, koliko se sjećam. Mislim da se samo jedna udala. Da, sjećam se: gospođica Matilda, zatim gospođica Agnes i konačno gospođica Emily.«

»Bilo je to nedavno?«

»Početkom svibnja — ili možda koncem travnja.«

»Je li dugo bolovala?«

»Povremeno. Uvijek je bila boležljiva. Prošle je godine umalo umrla od žutice.

Bila je žuta poput limuna dugo nakon što ju je preboljela. Da, bila je lošeg zdravlja zadnjih pet godina.«

»Pretpostavljam da je imala dobrog liječnika.«

»Da, imamo ih nekoliko. Dr Grainger je ovdje već dvadesetak godina. Većina ljudi ide k njemu. Ponekad je mušićav, ali je dobar liječnik. Nema boljeg. Ima mladog pomoćnika Donaldsona. On je pun modernih ideja. Još je tu dr Harding, ali on mnogo ne radi.«

»Pretpostavljam da je ona odabrala dra Graingera?«

»Da, naravno. On ju je mnogo puta izvukao. Ima on načina da vas prisili da ozdravite, da čeznete za životom, željeli vi to ili ne.«

Poirot klimne glavom. »Moram doznati nešto o mjestu u kojem se želim nastaniti«, primijeti. »Veoma je važno imati dobrog liječnika.«

»Zaista je tako, gospodine.«

Poirot ga zamoli za račun. Dao mu je dobru napojnicu.

»Hvala, gospodine, veliko vam hvala. Bilo bi mi vrlo drago da se ovdje nastanite.

»I meni također«, odgovori neiskreno Poirot. Napustimo »George« restaram.

»Zadovoljni ste, Poirot?« upitah ga kad smo stupili na ulicu.

»Ni najmanje, prijatelju.«

Iznenadio sam se kad je krenuo u neočekivanom pravcu.

»Kamo ste se to uputili, Poirot?«

»U crkvu. Moglo bi biti interesantno. Spomen-ploče — i stari spomenik.«

Sumnjičavo sam klimao glavom.

Poirot je vrlo kratko razgledavao unutrašnjost crkve. Nekad je to bila lijepa, vrijedna crkvena, ali su je restaurirali u doba Viktorije tako da više nije pobuđivala naročiti interes turista.

Poirot je zatim lunjao grobljem, čitao je grobne natpise i razna prezimena, naročito čudna. Brojio je koliko je ljudi umrlo u raznim porodicama.

Nisam se iznenadio kad se konačno zaustavio pred grobom kojeg je, kako sam bio siguran, tražio sve to vrijeme.

Na velikoj je mramornoj ploči bio već pomalo izbledjeni natpis:

*Posvećeno sjećanju na Johna Lavertona Arundella
generala 24. Sikhse armije koji je blago zaklopio svoje oči 19.
svibnja 1888. star 69 godina*

»Mora se boriti do posljednjeg daha«

također na Matildu Ann Arundell umrlu 10. ožujka 1912.

»Uskrnut ću i pridružiti se ocu«

*također na Agnes Georginu Mary Arundell umrlu 20. studenoga
1921.*

»Molite i bit ćete uslišeni«

Tada je slijedio natpis pisan sjajnim slovima. Očito je nedavno napisan:

također na Emily Harriet Laverston Arundell umrlu 1. svibnja 1936.

»Neka bude volja tvoja«

Poirot je tu stajao neko vrijeme. Tiho je mrmljao: »1. svibanj... prvi svibanj... danas je 28. lipanj, a primio sam njezino pismo. Zar ne

vidite, Hastingsse, da to moram razjasniti.«

Da uvjerio sam se da se to mora razjasniti.

Bolje rekavši, uvjerio sam se kako je Poirot odlučio da to razjasni.

8. Unutrašnjost Littlegreena

Kad smo napustili groblje Poirot me bez riječi, žurno vodio prema Littlegreenu.

Zaključio sam da još glumi mogućeg kupca. Propusnice za razgledavanje raznih kuća držao je u ruci. Propusnicu za Littlegreen držao je na vrhu. Otvorio je vrtna vrata i krenuo stazom do prednjih ulaznih vrata.

Prilikom ove posjete nismo vidjeli našeg prijatelja terijera, ali smo čuli njegov lavež. Dolazio je iz kuće, iz određene udaljenosti, vjerojatno iz kuhinje.

Nedugo zatim začuli smo korake i vrata nam otvori žena ugodna lica, ne starija od šezdeset godina. Bila je to služavka starog kova, kakvih danas više nema.

Poirot joj pruži propusnicu.

»Da, trgovac nekretninama nam je telefonirao. Izvolite za mnom.«

Kapci su ovom prilikom bili širom otvoreni. Sve se sjajilo od čistoće. Očito je da je naš vodič bila veoma vrijedna žena.

»Ovo je jutarnja soba, gospodine.«

Pogledah je s odobravanjem. Bila je to ugodna soba. Pokućstvo je bilo starinsko, većinom viktorijansko.

Poirot i ja smo se ponašali poput ljudi koji zaista kupuju kuću. Ukočeno smo stajali kao da nam je pomalo neugodno i davali primjedbe poput: »Vrlo lijepo. Vrlo ugodna soba.«

Domaćica nas je odvela u susjednu sobu. Bila je veća od prve.

»Blagovaonica, gospodine.«

Ta je soba bila potpuno viktorijanska. Stol je bio od mahagonija, izrezbaren, masivan. Stolice su bile prekrivene kožom. Na zidu su visjeli porodični portreti.

Terijer je i dalje lajao. Najednom se lavež pojača. Bjesomučno lajući, projurio je preko predvorja.

»Tko je to ušao u kuću? Rastrgat ću ga na komade«, kao da je govorio.

Stigao je do praga sobe i neumorno njuškao.

»Oh, Bob, zločesti psiću«, poviče naša voditeljica. »Ne obraćajte na njega pažnju. Ništa vam neće učiniti.«

Čim je Bob onjušio uljeze naglo se smirio. Stao se umiljavati. Trudio se da privuče našu pažnju.

»Drago mi je što smo se upoznali«, kao da je govorio dok je njuškao oko naših gležnjeva. »Oprostite što sam galamio, ali moram obavljati svoj posao. Moram paziti koga puštamo unutra. Dosadno mi je. Drago mi je da imamo posjetu. Siguran sam da i vi imate psa!«

Ova je zadnja rečenica bila meni upućena pa sam ga potapšao.

»Slatko psetance«, rekoh ženi. »Trebalo bi ga ošišati.«

»Da, gospodine. Obično ga šišamo tri puta godišnje.«

»Je li to stari pas?«

»Ne, gospodine. Nije mu više od šest godina. Ponekad se ponaša kao štene.

Dohvati neku staru papuču pa se njome igra. Veoma je umiljat iako se to po buci koju čini ne bi reklo. Napada jedino poštara. Poštar ga se užasno boji.«

Bob je upravo istraživao Poirotove nogavice. Nakon što ga je onjušio, namrštio se. (Hm... nije loš, ali nije baš ljubitelj pasa.) Pas se vrati k meni. Pogledao me je kao da nešto očekuje.

»Zaista ne znam zašto psi napadaju poštare«, nastavi naš vodič.

»Stvar je jednostavna. Radi se o psećoj logici«, reče Poirot. Pas ne napada bez razloga. On je inteligentan. On dolazi do zaključka po svojoj, psećoj logici. Ima ljudi koji smiju ući u kuću, ali ima i ljudi koji ne smiju. To pas vrlo brzo nauči. Eh, bien, recite mi, molim vas, tko to vrlo ustrajno pokušava ući u kuću, lupa na vrata svaki dan a nikad ne ulazi? Poštar. Naravno, pas će zaključiti da je to nepoželjan gost gospodaru kuće. Jasno je što pas mora činiti: mora ga otjerati, ili ugristi ako je to moguće. Sve je veoma jednostavno.«

On ozareno pogleda Boba.

»Mora da je inteligentan.«

»Oh, da, gospodine, vrlo. Moglo bi se reći da je skoro poput čovjeka.«

Ona širom otvori slijedeća vrata.

»Dnevna soba, gospodine.«

Dnevna je soba dočaravala davna vremena. Po zidovima su visjeli akvareli. Bilo je tu mnogo porculana: krhke pastirice i pastiri. Pa izbljedjelih portreta u srebrnim okvirima...

Bio sam očaran atmosferom minulih dana, dana izobilja i zabave, dama i gospode. Ovdje su dame vezle, a ako bi tu neki omiljeni član muškog društva popušio cigaretu, soba bi se vjetrila tri dana nakon toga!

Moju pažnju privuće Bob. Sjedio je pokraj elegantnog stolića s ladicama. Sve je pažljivo motrio ne bi li mu netko posvetio pažnju.

»Što on to želi?« zapitah.

Naš interes za Boba se svidio domaćici koja ga je sigurno voljela.

»Radi se o lopti, gospodine. Uvijek smo je držali u ovoj ladici. Zato on često sjedi poikraj stola i moli da mu je damo.« Ona izmijeni boju glasa i obrati se Bobu:

»Nema je više ovdje, Bobe, Bobova je lopta u kuhinji. U kuhinji, Bobiću.«

Bob nestrpljivo pogleda Poirota.

»Ta žena ne zna što govori«, kao da je govorio. »Ti mi izgledaš pametno. Lopta je uvijek ovdje stajala pa mora i sada biti tamo. Zar to nije logično?«

»Nema je ovdje, momče«, rekoh mu ja.

On me sumnjičavo pogleda. Kad smo napustili sobu polako je krenuo za nama.

Čini mi se da ga nismo uvjerali da lopte tamo nema.

Vidjeli smo mnogo prostorija i ugrađenih ormara. Vidjeli smo i sobicu u kojoj je gospodarica nekad aranžirala cvijeće.

»Dugo ste radili za nju, zar ne?« upita Poirot.

»Dvadeset dvije godine, gospodine.«

»Sada se sami brinete za kuću?«

»Ne, sa mnom je i kuharica.«

»Je li i ona dugo radila za gospođicu Arundell?«

»Četiri godine. Stara je kuharica umrla.«

»Kad bih ja kupio kuću, biste li ostali raditi za mene?«

Ona porumeni.

»To je vrlo lijepo od vas, gospodine. Na žalost, idem u penziju. Gospodarica mi je ostavila lijepu svotu novca pa idem k bratu. Ostala sam ovdje da pomognem gospođici Lawson dok ne proda kuću.«

Poirot kimnu glavom.

Tišinu koja je zatim uslijedila prekine neočekivani zvuk: bum, bum, bum. Bio je to jednoličan zvuk. Pojačavao se i kao da se spuštao.

»To je Bob, gospodine.« žena se smiješila. »Došao je nekako do lopte i sada je spušta niz stepenice. To je igra koju neobično voli.«

Kad smo stigli do stepenica lopta se upravo dokotrljala do nas. Bila je to crna gumena lopta. Uhvatio sam je i pogledao gore. Bob je ležao na vrhu stepenica ispruženih šapa. Veselo je mahao repom. Bacio sam mu loptu i on je spretno uhvati.

Neko ju je vrijeme s uživanjem žvakao, a zatim je polako dogura do ruba stepenice.

Lopta ponovno počne poskakivati niz stepenice. Bob je sav sretan promatrao njezino poskakivanje. Mahao je repom od veselja.

»Mogao bi se satima ovako igrati. To je njegova uobičajena igra. Nezasitan je.

Dosta, Bobe. Gospoda zaista nemaju drugog posla do igre s tobom.«

Razgovor o psima često sprijatelji ljude. Naš interes za Boba sasvim je razoružao našu sugovornicu. Nestalo je njezine nepovjerljivosti i ukočenosti. Dok smo se penjali stepenicama čavrljala je o Bobovim nestašlucima. Lopta je ostala na podnožju stepenica. Kad smo prošli mimo Boba on nas pogleda razočarano i krenu niz stepenice po svoju loptu. Kad sam se okrenuo vidio sam ga kako se uspinje uz

stepenice s loptom u zubima. Činilo se kao da se ljuti što je nepotrebno morao ići po loptu.

Kad smo razgledavali spavaće sobe Poirat neprimjetno započe razgovor o temi koja ga je zanimala.

»Četiri gospođice Arundell su ovdje živjele, zar ne?«

»Da, nekad, ali to je bilo prije nego sam ja došla ovamo. Kad sam ja počela ovdje raditi bile su samo gospođice Agnes i Emily. Poslije nekoliko godina umrla je gospođica Agnes, najmlađa od njih. čudno je da je ona umrla prije svoje sestre.«

»Vjerojatno je bila bolešljivija od svoje sestre?«

»Ne, baš suprotno, moja je gospodarica, gospođica Emily, bila bolešljiva.

Cijelog su života liječnici imali posla s njom. Gospođica Agnes je uvijek bila zdrava i čvrsta a ipak je otišla prva. čudne se stvari događaju u životu.«

»Upravo je nevjerojatno kako se to često događa.«

Poirot počne nadugo pričati priču (siguran sam da ju je tog časa izmislio) o nekom bolesnom invalidu, koju vam na vašu sreću neću ispričati. Dovoljno je da vam kažem da je Poirot uspio u svojoj namjeri. Priče o smrti često potaknu ljude na razgovorljivast. Poirot je mogao postaviti pitanja na koja inače nikad ne bi dobio odgovor. Gledala bi ga sumnjičavo.

»Je li gospođica Arundell dugo болоvala? Je li patila?«

»Ne bi se moglo reći da je patila. Bolovala je, znate, u posljednje vrijeme. Nije se osjećala baš najbolje od pretprošle zime kad je preboljela žuticu. Ta ju je bolest jako iscrpila. Bila je žuta u licu. I bjeloočnice su joj bile također žute —«

»Da, znam —« (Poirot počne pričati o žutici svoje tetke...)

»Baš je tako kako ste rekli, gospodine. Bilo joj je zaista zlo, jednoj starici.

Vjerujte, jedva se izvukla. Možete pitati doktora Graingera. On je imao strpljenja.

Zna postupati s bolesnicima. Izazvao je u njoj prkos prema bolesti. Nije dao da joj se prepusti. Hajde, bolje je da naručite nadgrobni spomenik', znao joj je govoriti i tako je izazvao da mu prkosi. Ona bi mu odgovorila: 'Još ja imam snage da se borim', a on bi rekao 'Bravo, to i želim čuti.' Imali smo i bolničarku. Ona nije vjerovala da će gospodarica ozdraviti. Jednom je čak rekla doktoru da uzalud troši energiju. Vjerovala je da nema smisla nagovarati staricu da jede, ali doktor se nije dao prevariti. 'Gluposti', rekao bi, 'treba je natjerati da jede i sve će biti u redu.

Još joj je rekao: Vi ste još mladi, djevojko. Ne znate da se ljudi koji ostare ne predaju tako lako. Mladi ljudi olako umiru jer ih život ne zanima. Kad vidim staricu koja je doživjela sedamdesetu ja u njoj gledam borca — ona živi jer se ne predaje.' I imao je pravo. Uvijek o starima mislim lijepo, cijenim njihovu vitalnost.

Dobro je rekao stari doktor, baš zbog te svoje vitalnosti oni su i doživjeli duboku starost.«

»Da, to je životna mudrost — životna mudrost! Gospođica Arundell je bila borac? Bila je vitalna, zar ne? život ju je zanimao?«

»U pravu ste, gospodine. Bila je slabog zdravlja, ali vrlo živahnog duha.«

Kao što sam vam rekla, preboljela je žuticu i iznenadila bolničarku. Bolničarka nije vjerovala svojim očima. Bilo je to napuhano mlado stvorenje. Sva je bila uškrobljena. Morali smo je posluživati kad god joj se to prohtjelo.«

»Čudesno ozdravljenje.«

»Zaista, gospodine. Naravno, morala je isprva paziti na ishranu. Kuhali smo joj dijetnu hranu bez masti. Nije smjela jesti jaja. To joj je teško padalo. Jela je vrlo jednolično.«

»Glavno je da je ozdravila.«

»Da, gospodine. Naravno da je često imala napadaje. Znae, nije uvijek pazila na ishranu. Međutim, ti napadi nisu bili ozbiljni, sve do posljednjeg.«

»Je li to bila bolest koju je preboljela prije dvije godine?«

»Da, simptomi su bili isti. Mučnina i žutilo kože. Sama si je kriva, jadna starica.

Jela je mnoge stvari koje nije smjela. Upravo ono veće kad joj je pozlilo pojela je punjene paprike, a sami znate da je to teško probavljivo jelo, prilično masno.«

»Znači da se bolest naglo ponovno pojavila?«

»Pa, tako je izgledalo, ali dr. Grainger tvrdi da se njezino stanje već dulje vrijeme pogoršavalo. Vrijeme je bilo promjenljivo, a na ishranu nije uopće pazila.«

»Zar je njezina družica — gospođica Lawson joj je bila družica u to vrijeme, zar ne? — nije mogla uvjeriti da ne uzima hranu koja joj škodi?«

»Ne vjerujem da bi je mogla uvjeriti. Gospođica Arundell nije nikog slušala.«

»Je li gospođica Lawson bila uz nju kad je prvi put oboljela?«

»Ne, došla je poslije. Ona je radila za gospodaricu tek oko godinu dana.«

»Pretpostavljam da je gospodarica i prije imala družice?«

»Bilo ih je priličan broj, gospodine.«

»Znači da njezine družice nisu ostajale ovdje tako dugo kao poslug«, smdješeći se reče Poirot.

Žena jako pocrveni.

»Znate, nije to bilo isto. Gospođica Arundell nije mnogo izlazila. Osim toga —«

Ona zastade.

Poirot je pogleda te reče:

»Ponešto razumijem te stare dame. željne su novosti, zar ne? Vrlo brzo doznaju sve o nekome, zar ne?«

»Zaista ste to dobro rekli, gospodine. Točno ste pogodili. Kad god bi došla nova družica gospođica bi Arundell bila veoma sretna. Ispitivala bi je o njezinu životu, djetinjstvu, mjestima koja je posjetila, ljudima kod kojih je radila, o raznim stvarima, ali bi joj ubrzo dosadilo. Dosadile bi joj kad bi sve o njima doznala.«

»Mogu vam u povjerenju reći da se ni ne čudim što su joj brzo dosadile.

Družice obično i nisu neke interesantne osobe, zar ne?«

»U pravu ste. Većina njih nema duha. Ponekad su malo šenute. Gospođica Arundell bi ih se vrlo brzo otarasila.«

»Mora da je ipak bila neobično privržena gospođici Lawson.«

»Ne bih to rekla, gospodine.«

»Gospođica se Lawson nije ničim isticala?«

»Ne. Bila je sasvim osrednje stvorenje.«

»Vama se sviđala? Da?«

Žena slegnu ramenima.

»Nisam je niti voljela niti mrzila. Bila je sitničava stara cura. Vjerovala je u te glupe duhove.«

»Duhove?« Poirot se naglo zainteresira.

»Da, gospodine. Duhove. Sjedili bi kraj stola i dozivali duhove. Kakva glupost, kao da ne znamo da se duhovi ne vraćaju.«

»Tako dakle, gospođica Lawson je spiritist! Je li i gospođica Arundell bila njihov pristaša?«

»Oh, gospođica Lawson je to željela!«, zadovoljno odgovori služavka. Osjećala se zloba u njezinu glasu.

»Nije tako bilo, zar ne?« nastavi Poirot.

»Gospođica Arundell je imala previše zdravog razuma«, uvjeravala ga je žena.

»Naravno da ju je to zabavljalo. Jednom je rekla: »Voljela bih da me u to uvjerite«, ali je često gledala za gospođicom Lawson i govorila: »Smiješna glavo, tko ti je tako zavrteo mozak!«

»Shvatio sam vas. Nije u to vjerovala, ali ju je zabavljalo.«

»Tako je. Katkada pomislim da se gospodarica znala s njima i našaliti, gurnuti stol u tami ili učiniti nešto slično. Druge su posve u to uvjerene.«

»Druge?«

»Gospođica Lawson i sestre Tripps.«

»Znači da je gospođica Lawson zaista vjerovala u duhove?«

»Kao u Sveto Pismo, gospodine.«

»Gospođica Lawson je bila veoma privržena gospođici Arundell, naravno?«

I ovog je puta odgovor na tu tvrdnju bio isti.

»Ne bih to baš rekla, gospodine.«

»Mora da je bilo tako«, reče Poirot, »kad joj je sve ostavila — ostavila joj je sve, zar ne?«

Naglo se izmijenila. Nestalo je ljubaznosti. Bila je nanovo služavka koja pristojno razgovara sa strancem. Reče bezbojnim glasom: »Ne želim razgovarati o tome kako je moja gospodarica raspodijelila svoj novac, gospodine.«

Osjećao sam da je Poirot pogriješio. Već je bio pridobio ženu, a sada je sve pokvario. Bio je, međutim, dovoljno mudar i nije dalje postavljao sumnjiva pitanja.

Uputio se prema stepenicama.

Boba više nije bilo tamo. Kad sam htio zakoračiti spotakao sam se o njegovu loptu i umalo pao. Na svu sreću uhvatio sam se za ogradu.

Žena mi se odmah ispriča.

»Oprostite, gospodine. Bob je svemu kriv. Uvijek ostavlja ovdje loptu. Teško ju je uočiti na tamnom sagu. Netko će jednog dana slomiti ovdje vrat. Jadna gospodarica također je tu nezgodno pala. Mogla je nastradati.«

Poirot naglo zastade na stepenicama.

»Imala je nezgodu, velite?«

»Da, gospodine. Bob je kao i obično ostavio loptu, a gospodarica je nije vidjela te se sunovratila niz stepenice. Mogla se ubiti.«

»Je li bila teško ozlijeđena?«

»Ne toliko koliko se moglo očekivati. Imala je sreću. To je i dr. Grainger rekao.

Rasjekla je kožu na glavi i povrijedila kičmu. Naravno, bila je puna modrica, a doživjela je i šok. Odležala je oko tjedan dana u krevetu, ali nije to bilo ništa ozbiljno.«

»Da li se to dogodilo davno?«

»Tjedan ili dva prije nego je umrla.«

Poirot se sagne da uzme nešto što je ispustio.

»Oprostite, moje nalivpero. Aha, našao sam ga.«

Ponovno se uspravio.

»Gospodin Bob je nepažljiv«, primijeti on.

»Nije on kriv. Ipak je on pas, ma koliko se nama činio pametnim«, opravdavala je žena Boba. »Gospodaricu je mučila nesanica pa je često šetala po kući usred noći.«

»Često je to radila?«

»Gotovo svake noći. Nije, međutim, željela nikoga buditi.«

Poirot još jednom uđe u dnevnu sobu.

»To je zaista lijepa soba«, primijeti. »Pitam se bi li moja polica za knjige stala u ovo udubljenje? što mislite Hastingse?«

Bio sam zatečen. Nisam znao što želi da mu odgovorim. Oprezno sam mu rekao da je to teško reći.

»Da, prostor nas često vara. Molim vas, uzmite moj metar i izmjerite širinu udubljenja, ja ću je zapisati.«

Pažljivo sam mjerio duljine na mjestima gdje je on želio. On je za to vrijeme zapisivao mjere na nekoj omotnici.

Upravo dok sam se čudio njegovoj neurednosti (on je obično sve uredno bilježio u svoj notes) on mi doda omotnicu da provjerim mjere.

»Točno je, zar ne? Ipak, bilo bi bolje da još jednom provjerite.«

Na omotu nije bilo ni jednog broja. Umjesto brojeva pisalo je »Kad ponovno dođemo na gornji kat, pričinite se kao da ste zaboravili obaviti neki važan sastanak i zamolite smijete li telefonirati. Neka žena dođe za vama i zadržite je dolje što dulje možete.«

»Sve je u redu«, reko i stavih. omotnicu u džep. »Mislim da će polica ovdje stati kao salivena.«

»Mogli bi izmjeriti i zid u spavaćoj sobi. Bolje je da budemo sigurni.«

»Naravno, gospodine. Nema problema.«

Ponovno smo se uspjeli na gornji kat. Poirot je mjerio zid i planirao kako bi smjestio ormar, krevet i pisaći stol, kad pogledah na sat i malo pretjerano glasno uzviknuh:

»Do đavola! Znete li da je već tri sata? Što će reći Anderson? Morao bih mu telefonirati.« Okrenuo sam se zatim ženi: »Da li bih se inožda mogao poslužiti vašim telefonom?«

»Svakako, gospodine. Nalazi se u maloj sobi uz predvorje. Pokazat ću vam.«

Krenula je za mnom, pokazala mi aparat, a zatim mi je pomogla da pronađem broj u telefonskoj knjizi. Na kraju sam nazvao nekog gospodina Andersona (ima ih u svakom gradu) iz susjednog gradića Harchestera. Na moju sreću, nije ga bilo kod kuće. Ostavio sam poruku da nije ništa važno i da ću ponovno zvati.

Kad sam završio razgovor Poirot je već sišao i čekao nas u predvorju. Oči su mu se sjajile. Nisam znao zašto, ali sam bio siguran da je uzbuđen.

Poirot reče:

»Mora da je vašu gospodaricu onaj pad niz stepenice veoma uznemiro. Je li često poslije toga spominjala Boba i njegovu loptu?«

»Čudno je što ste to rekli. Zaista je to često spominjala. čini se da ju je to brinulo. čak kad je umirala spominjala je Boba i loptu i nešto o slici koja je otvorena.«

»Slika na vazici«, reče zamišljeno Poirot.

»Naravno da to nema smisla', bunovala je, gospodine.«

»Oprostite, na trenutak bih skočio još jednom u dnevnu sobu.«

Šetao je po sobi i razgledavao ukrase. Naročito ga je privlačila jedna velika vaza. Bila je to vaza iz doba kraljice Viktorije, a na njoj je bila naslikana pomalo neukusna slika buldoga žalosnog lica koji čeka pred vratima. Ispod slike je pisalo: Bančio sam, a nemam ključa.

Poirot, koji je imao ukusa, pravio se da se divi toj slici.

»Bančio sam a nemam ključa«, mrmljao je. »Zaista zabavno! Događa li se to i gospodinu Bobu? Da li on katkad provede noć izvan kuće?«

»Vrlo rijetko, gospodine, zaista vrlo rijetko. On je dobro psetance.«

»Siguran sam u to, ali i najbolji psi —«

»Imate pravo, gospodine. Događalo se da se ponekad vratio kući tek oko četiri sata u jutro. Tada obično sjedi pred vratima i laje da ga puste u kuću.«

»Tko mu obično otvara vrata? Gospođica Lawson?«

»Tko ga prvi čuje, gospodine. Posljednji put mu je otvorila gospođica Lawson.

Bilo je baš one noći kad je gospodarica pala niz stepenice. Bob je došao kući oko pet sati. Gospođica Lawson je požurila da mu otvori kako ne bi uznemirio gospodaricu. Nije željela da je probudi. Nije joj ni rekla da je Bob vani, ne želeći je uzbuditi.«

»Tako dakle. Znači nije željela da gospođica Arundell zna kako je Bob bio vani?«

»Tako nam je rekla, gospodine. Rekla je: 'Sigurno će se vratiti. Uvijek je bilo tako, a gospodarica bi se brinula. To bi joj samo škodilo.'

Tako nitko o tome nije ništa spomenuo gospodarici.«

»Je li Bob volio gospođicu Lawson?«

»Pomalo ju je prezirao, ako znate što mislim, gospodine. Psi često preziru neke ljude. Ona je uvijek bila ljubazna prema njemu. Znala mu je tepati i maziti ga, ali on obično nije na nju obraćao pažnju. Nikad je nije poslušao kad mu je rekla da nešto učini.«

Poirot klimne glavom. »Razumijem vas«, reče on.

Najednom je učinio nešto što me je zabezegnulo.

Izvukao je iz džepa pismo — baš ono koje je primio tog jutra.

»Ellen«, rekao je »znate li nešto o ovome?«

Neopisiva je bila promjena koja se ukazala na Elleninu licu.

Gledala ga je otvorenih usta.

»Zaboga«, izusti ona, »tko bi to pomislio!«

Ta rečenica nije bila baš mudra, ali znali smo što time želi reći.

Kad se sabrala, polako reče:

»Jeste li vi gospodin kojem je bilo upućeno ovo pismo?«

»Da. Ja sam Hercule Poirot.«

Poput većine ljudi, Ellen nije dobro pogledala ime na propusnici koju joj je Poirot dao kad smo stigli. Polako klimne glavom.

»Znači tako je to«, reče ona. »Vi ste, dakle, Hercule Poirot.«

Izgovorila mu je ime kao da je na kraju »s«, a prezime je izgovorila s »t« na kraju. »Ajme meni!« uzvikne ona, »što će se kuharica iznenaditi.«

Poirot brzo reče:

»Zar ne bi bilo bolje da odemo do kuhinje i tamo porazgovaramo?

»Pa ako vam to ne smeta, gospodine...«

Ellen kao da nije mogla u sve ovo povjerovati. Poirot je, međutim, razuvjeri svojim sigurnim nastupom i mi krenusmo prema kuhinji. Ellen sve objasni kuharici koja je sjedila pokraj vatre i upravo pripretnala kipuću vodu za čaj.

»Nećeš mi vjerovati, ali ovo je gospodin kojem je ono pismo bilo upućeno. Znaš, ono pismo koje sam našla u priboru za pisanje.«

»Zaboravili ste da ja o svemu tome nemam pojma«, reče Poirot.
»Možda bi bilo dobro da mi objasnite zašto je to pismo tako kasno poslano?«

»Da vam pravo kažem, nisam znala što da uradim s tim pismom. Obje nismo znale što nam je činiti, zar ne?«

»Zaista smo bile u sto čuda«, potvrdi kuharica.

»Znate, kad je gospođica Lawson uređivala kuću nakon gospodaričine smrti podijelila nam je mnoge stvari koje joj nisi trebale. Među tim stvarima se nalazio i lijepi pribor za pisanje. Korice su zaista bile lijepe pa sam ga zadržala. Gospodarica je to upotrebljavala kad je pisala u krevetu. Spremila sam ga u ladicu i tek jučer odlučila da ga očistim. Htjela sam umetnuti novu bugačicu, pa sam otkrila pismo zataknuo ispod stare.«

»Kao što rekoh, nisam znala što da radim. Znala sam da ga je pisala gospodarica. Prepoznala sam njezin rukopis. Zaboravila je sigurno na njega. To se često događalo. Jednom smo tako tražili potvrdu iz banke i konačno smo je našli u jednom pretincu njezinog pisaćeg stola.«

»Je li bila neuredna?«

»To se zaista ne bi moglo reći, gospodine. Baš naprotiv. Bila je neobično uredna i sve je spremala. U tome je bila nevolja. Da je ostavljala stvari da leže naokolo vidjeli bismo ih, a ovako smo ih morali tražiti po raznim skrivenim kutovima.«

»Stvari poput Bobove lopte?« upita Poirot smiješeći se.

Mali je terijer baš ušao u kuhinju i nanovo nas prijateljski pozdravio.

»Da, gospodine. Odmah je spremala njegovu loptu. To nam, međutim, nije zadavalo briga, jer je lopta uvijek bila na istom mjestu — u ladici koju sam vam pokazala.«

»Tako, dakle. Oprostite, prekinuo sam vas. Molim vas, nastavite. Znači pismo ste našli pod bugačicom?«

»Da, gospodine, tako je to bilo. Pitala sam Annie za savjet. Nisam ga željela spaliti niti otvoriti. Obje smo smatrale da ne moramo umiješati gospođicu Lawson u to. Napokon smo odlučile da ga pošaljemo. Kupila sam marku, zalijepila je i bacila pismo u poštanski sandučić.«

Poirot se okrene prema meni: »Voila«, promrrnlja.

Pomalo zlobno sam primijetio:

»Kako jednostavno objašnjenje!«

Pričinilo mi se da je potišten pa sam požalio što sam tako brzo prešao u napad.

On se ponovno obrati Elleni.

»Kao što moj prijatelj kaže: 'Kakvog li jednostavnog objašnjenja!' Shvaćet li da sam bio vrlo iznenađen kad sam dobio pismo staro dva mjeseca.«

»Tko ne bi bio, gospodine. Na to nismo pomislile.«

»Sad«, nakašlja se Poirot — »sad sam u dilemi U pismu sam, znate, zamoljen za uslugu vrlo povjerljive prirode.« On se važno nakašlja.
»Sad kad je gospođica Arundell mrtva ne znam što da radim. Bi li mi ona dala pristanak da riješim njezin problem ili ne? Tko bi to znao. Teško je to znati.«

Obje su ga žene gledale s divljenjem.

»Morat ću razgovarati s advokatom gospođice Arundell. Sigurno znate njezinog advokata?«

Ellen brzo odgovori:

»Da, gospodine. Bio je to gospodin Purvis iz Harchestera.«

»On je uvijek obavljao poslove za nju?« »Uvijek. Uvijek otkad sam se ja ovamo doselila. Njeja je pozvala nakon što je onda pala.«

»Nakon što je pala niz stepenice?« »Da, gospodine.«

»Možete li mi reći kad se to točno dogodilo?« Kuharica upadne u razgovor:

»Bilo je jedan dan nakon posljednjeg državnog praznika. Točno se sjećam. Sjećam se da sam radila iako sam bila slobodna.

Gospodarica je imala goste. Imala sam zbog toga slobodan dan u srijedu.«

Poirot izvadi svoj džepni kalendar. »Točno tako — točno. Praznik je bio 13-og ove godine. Znači da je gospođica Arundell pala 14og. Pismo je napisala tri dana nakon pada. šteta da ga nije i poslala. Možda ipak nije prekasno ...« On zastade.

»Pretpostavljam da ju je morio problem u vezi jednog od njezinih gostiju. Malo prije ste ih spomenuli.«

Ta primjedba je bila pun pogodak iako je on samo tapkao u mraku. Dobio je uskoro odgovor. Ellen se zamisli na tren te se obrati kuharici:

»Mora da je to bio gospodin Charles«, reče ona.

»Možete li mi reći tko je sve bio prisutan ...« sugerirao je Poirot.

»Dr Tanios i njegova žena — Bella, zatim gospođica Theresa i gospodin Charles.«

»Svi su oni bili u rodu s gospođicom Arundell?«

»Da, gospodine. Dr. Tanios joj naravno nije direktan rod. On je zapravo stranac — Grk ili tako nešto, čini mi se. On je oženio Bellu, kćerku sestre gospođice Arundell. Gospodin Charles i gospođica Theresa su brat i sestra.

»Tako dakle. Bio je to obiteljski sastanak. Kad su otputovali?«

»U srijedu u jutro, gospodine. Dr. Tanios i njegova žena su ponovno svratili slijedećeg vikenda, jer su se brinuli za zdravlje gospođice Arundell.«

»A gospodin Charles i gospođica Theresa?«

»Oni su došli vikend iza toga. Točno zadnji vikend pred njezinu smrt.«

Poirotova je znatiželja bila nezasitna. Nisam znao kamo cilja tim svojim pitanjima. Saznao je rješenje zagonetke. Bilo bi bolje da se časnno pouče.

Kao da je čuo tu moju misao, on reče:

»Eh bien! Mnogo ste mi pomogli. Moram razgovarati s gospodinom Purvisom.

Mnogo vam hvala za sve što ste učinili za nas.«

On se zaustavi i potapša Boba.

»Brave chien, va! Volio si svoju gospodaricu, zar ne?«

Bob je uživao kad bi mu netko posvetio pažnju U nadi da ćemo se s njime poigrati on uze komadić uglja. Zbog toga ga pokudiše. Ugljen je odmah spremljen na svoje mjesto. On me pogleda da vidi suosjećam li s njim.

»Ah, te žene«, kao da je govorio. »Darežljive su kad se radi o hrani, ali slabe su kao sportaši!«

9. Rekonstrukcija slučaja

»Pseća lopta«

»Poirot«, rekoh mu kad su se za nama zatvorila vrata Liftlegreena,
»nadam se da ste sad zadovoljni!«

»Da, prijatelju moj, zaista sam zadovoljan.«

»Hvala bogu! Zagonetka je razjašnjena! Nema ništa od »zle družice«
i »stare bogate dame«. Sad nam je jasno zašto ste pismo dobili tako
kasno. Objasnjeno je i pad stare dame. Možemo biti zadovoljni!«

Poirot se suho nakašlja i reče:

»Ne bih baš rekao da možemo biti zadovoljni, Hastings.«

»Vi ste upotrijebili tu istu riječ pred jednu minutu.«

»Oh ne, nisam rekao da možemo biti zadovoljni cijelim slučajem.
Mislio sam da je moja znatiželja zadovoljena. Znam pravu istinu o
nezgodi zbog pseće lopte.«

»Istina je vrlo jednostavna!«

»Nije tako jednostavna kao što mislite.« Nekoliko puta klimnu
glavom i nastavi: »Imam jedan podatak s kojim niste upoznati.«

»Što bi to moglo biti?« upitah sumnjičavo.

»Znam da je u rubnu dasku stepenica zabijen čavao.«

Zablenuh se u njega. Lice mu je bilo posve ozbiljno.

»Pa«, rekoh nakon kraće stanke, »zašto on tamo ne bi bio?«

»A zašto bi on bio tamo, Hastingse?«

»Kako bih ja to mogao znati? Zar je to važno?«

»Naravno da je važno. Zaista ne znam zašto bi netko bez ikakve namjere tamo zabio čavao. Čavao je obojen da ga netko ne bi opazio.«

»O čemu vi to govorite, Poirot? Zna li vi zašto ga je netko tamo zabio?«

»To je veoma lako pogoditi. Kad bi netko želio razapeti žicu ili čvrsti konopac na vrhu stepenica, na jednom bi ga kraju zavezao za ogradu, ali bi na drugom kraju morao zabiti čavao.«

»Poirot!« uzviknuo sam. »O čemu vi to govorite?«

»Mon cher ami, želim rekonstruirati kako se dogodila nezgoda s psećom loptom!«

»Nastavite.«

»En hien, bilo je to ovaiko. Netko je primijetio da Bob često ostavlja loptu na rubu stepeništa. To je, naravno, opasno. Moglo bi doći do nesreće.« Poirot se zamisli na trenutak te nastavi malo izmijenjenim glasom. »Kad biste vi željeli nekoga ubiti, Hastingse, što biste uradili?«

»Ja bih — pa, zapravo — ne znam što bih učinio. Vjerojatno bih osigurao alibi.«

»To nije to tako lako kao što mislite. Teško je i opasno. Osim toga, vi niste tip koji bi bio u stanju izvršiti ubojstvo s predumišljaniem. Nije vam palo na pamet da bi nesretni slučaj bio najzgodniji kad biste se željeli nekoga riješiti? Nesreće se događaju svaki dan. Katkada čovjek može pomoći da se nekome dogodi nesreća, Hastingse!«

On zastade na trenutak te nastavi: »Mislim da je ubojica iskoristio činjenicu što Bob ostavlja loptu na vrhu stepeništa. Gospođica Arundell je imala naviku šetati po kući usred noći. Njezin vid nije bio

baš najbolji. Bilo je vrlo vjerojatno da bi se ona jednog dana mogla spotaći o loptu i pasti glavačke niz stepenice. Pažljivi ubojica nije to prepustio slučaju. Konopac kao prepreka na vrhu stepenica bio bi ranogo sigurniji. Svi bi izjurili iz svojih soba i, vidjevši loptu, odmah znali o čemu se radi. Bobova bi lopta bila svemu kriva!« »Užasno!« povikah. Poirot nastavi ozbiljnim glasom: »Da, bilo je užasno... Bilo je, međutim, uzalud... Gospođica Arundell je bila tek malo povrijeđena, iako je mogla slomiti vrat. Mora da se naš prijatelj veoma razočarao'. Gospođica Arundell je imala bistar um. Svi su mislili da je Bobova lopta kriva za nesreću, ali je ona imala drugo mišljenje. U sebi je sigurno rekonstruirala kako se to dogodilo i znala je da nije stala na Bobovu loptu. Bilo je to nešto drugo.

Osim toga, sjetila se da je Bob lajao da ga puste u kuću slijedećeg jutra oko pet sati.

“Pa tu dosta nagađanja, ali vjerujem da ne griješim. Gospođica Arundell je spremila Bobovu loptu u ladicu to več. Poslije toga se on odskitao i nije se vratio do zore. Znači nije to bio Bob koji je podmetnuo loptu na vrh stepenica.« »Ali to su sve nagađanja, Poirot«, protestirao sam.

On pokuša otkloniti moju sumnju.

»Niste u pravu, prijatelju. Gospođica Arundell je u bunilu govorila riječi kao na primjer: »slika na vagi«. Vidite li sada o čemu se radi?«

»Nemam pojma o čemu to govorite.«

»Čudno. Znam tako dobro vaš jezik da shvaćam kako se obično ne govori o slikama na vagi! Nije bila vaga u pitanju već vaza za cvijeće.«

»Vaza za cvijeće?«

»Odmah mi je bilo jasno da je Ellen krivo shvatila buncanje gospođice Arundell. U njezinoj sam sobi primijetio veliku vazu. Na

njoj je naslikan pas. Dobro sana je razgledao sjećajući se riječi koje je gospođica Arundell govorila u bunilu.

Na vazi je naslikan pas koji je noć proveo u skitnji. Shvaćate li sad na što je mislila stara dama kad je bunčala? Bob je, poput psa na slici, bio vani cijele noći i nije mogao ostaviti loptu na stepeništu.«

Uzviknuo sam, diveći mu se protiv volje.

»Ta vi ste čarobnjak, Poirot! Nikako ne mogu shvatiti kako dolazite do istine!«

»Nema tu čarolije. Same nam činjenice govore. Eh, bien, shvaćate li što se zatam dogodilo. Stara je dama ležala u krevetu i razmišljala. Počela je sumnjati.

Sumnja joj se ponekad učinila nestvarnom, ali nije je se mogla otarasiti. »Otkad sam pala niz stepenice more me sumnje.« Tako mi je pisala stara dama. Slučaj je htio da nisam to pismo dobio na vrijeme. Što mislite, odgovaraju li činjenice koje sam otkrio njezinu pismu?«

»Sve se podudara«, priznao sam.

Poirot je zatim nastavio:

»Još je jedna činjenica važna. Gospođici Lawson je bilo neobično važno da stara dama ne dozna za Bobovu skitnju.«

»Mislite li da je ona —«

»Ništa ja ne tvrdim. Samo ne smijemo samo na to zaboraviti.«

Razmišljao sam o tome neko vrijeme.

»Bila je to dobra mentalna vježba. Vrlo zanimljivo. Odajem vam priznanje, obavili ste to izvanredno. Rekonstrukcija odgovara originalnom događaju. Šteta samo da je stara dama umrla.«

»Da, šteta. U pismu mi je pokušala reći da je netko želi ubiti i eto, nakon kratkog vremena, ona umire.«

»Mora da ste jako razočarani što je ona umrla prirodnom smrću. Priznajte to!«

Poirot slegnu ramenima.

»Ne mislite valjda da ju je netko otrovao?« zlobno nastavih.

Poirot umorno klimnu glavom.

»Čini se da je umrla prirodnom smrću«, priznao je.

»I tako se mi vraćamo u London kao pokisli miševi.«

»Pardon, prijatelju. Mi se ne vraćamo u London.«

»Što to govorite, Poirot?«

»Kad pas tragač nanjuši trag, da li se vraća u London? Ne, slijedi ga u stopu, prijatelju moj.«

»Kako to mislite?«

»Pas tragač slijedi trag. Hercule Poirot lovi ubojice. Naišli smo ovdje na ubojicu koji nije uspio. Možda je, ali možda i nije. Ipak, on je ubojica, a ja ću ga, prijatelju moj, pronaći, njega ili nju, svejedno, makar se dobro sakrio u svoju jazbinu.«

»Kamo smjerate, Poirot?«

»Idem u jazbinu, prijatelju. Ovo je kuća dra Graingera koji je liječio pokojnicu.«

Dr. Grainger je bio čovjek šezdesetih godina. Imao je mršavo koštunjavo lice s isturenom bradom, jake obrve i oštre sive oči. Prodorno nas je gledao.

»Stojim vam na raspolaganju«, naglo reče. Poirot počne objašnjavati kićenim stilom. »Odmah vam se moram ispričati, dr Grainger. Moram priznati da nismo došli do vas da potražimo vaš cijenjeni savjet. Dr Grainger suho reče:

»Drago mi je da to čujem. Izgledate zdravi.« »Moram vam objasniti razlog naše posjete«, nastavi Poirot. »Znate, radi se o slijedećem. Pišem knjigu — knjigu o životu generala Arundella. Koliko ja znam, on je kraj svojeg života proveo u Market Basingu.«

Liječnik ga je iznenađeno pogledao. »Da, general Arundell je pred svoju smrt živio ovdje. živio je u Littlegreen Houseu, nedaleko odavde, gore pokraj banke — možda ste bili tamo?« Poirot klimne glavom. »Znate, bilo je to davno prije nego sam ja došao ovamo. Ja sam ovamo došao 1919.«

»Poznavali ste sigurno njegovu kćerku, pokojnu gospođicu Arundell?«

»Da, dobro sam poznao Emily Arundell.«

»Shvatit ćete da sam se veoma razočarao kad sam doznao da je nedavno umrla.«

»Prvog svibnja.«

»Tako sam i ja čuo. Znate, nadao sam se da će mi ona dati neke podatke o svojem ocu.«

»Da, naravno, samo ne shvaćam kako vam ja mogu pomoći.«

Poirot ga upita:

»General Arundell nema više nikog živog od svoje uže porodice?«

»Ne. Svi su umrli.«

»Koliko ih je bilo?«

»Petero. četiri kćeri i jedan sin.«

»A u mlađoj generaciji?«

»Charles Arundell i njegova sestra Theresa. Mogli biste se njima obratiti, iako sumnjam da ćete od njih išta doznati. Mlade ne zanimaju mnogo njihovi djedovi.

Gospođa Tanios mu je također unuka, ali ni ona vam neće biti od velike koristi.«

»Možda imaju neke dokumente, pisma?«

»Možda, iako sumnjam u to. Mnogo toga su spalili kad je umrla gospođica Emily.«

Poirot se namršti.

Grainger ga začuđeno pogleda.

»Otkud najednom taj interes za starog Arundella? Nisam nikad pomislio da bi se netko mogao za njega zanimati.«

»Dragi gospodine.« Poirotove se oči zasjajiše kao u fanatika. »Zar ne znate da mnogi veliki ljudi ostaju nepoznati? Nedavno sam otkrio neke važne dokumente koji su se do sada čuvali kao tajna. Iz njih se vidi da je pokojni Arundell bio heroj!

Bit de to vrlo interesantna knjiga!«

»Znam da je često znao pričati o ratu. Hm... znam da je svima dosađivao kad je pričao svoje ratne dogodovštine.«

»Tko vam je to rekao?«

»Gospođica Peabody. Možete svratiti do nje. Ona je vjerojatno najstariji stanovnik ovoga gradića — zna mnogo toga o Arundellovima. Dobro ih je poznavala.

Ogovaranje joj je glavna zabava. Isplatit će vam se ako je posjetite. Zanimljiva ličnost.«

»Hvala vam. To je dobra ideja. Možda mi možete dati i adresu mladog Amndella, unuka pokojnog generala Arundel a?«

»Charlesa? Da, mogu. Na žalost, to je neozbiljan mladi čovjek. Obitelj mu ništa ne znači.«

»Zar je tako mlad?«

»Znate, za mene je dovoljno mlad«, reče doktor sa smiješkom. »Tek što je navršio tridesetu. To je mladić koji samo čini neprilike svojim. Ima šarma i ničeg više. Putovao je po svijetu, ali ništa nije naučio.«

»Sigurno ga je tetka voljela?« usudio se sugerirati Poirot. »Tako to često biva.«

»Pa, nisam baš siguran. Emily Arundell nije baš bila budala. Koliko ja znam, nikad mu nije davala novaca. Bila je to usijana glava. Imala je duha ta stara dama.

Sviđala mi se. Veoma sam je cijenio.«

»Je li naglo umrla?«

»Pa moglo bi se tako reći, iako je bolovala godinama. često je jednom nogom bila u grobu.«

»Priča se — oprostite što vam prepričavam naklapanja« — Poirot je usrdno ispružio ruke — »da je bilo razmirica u obitelji.«

»Ne bih rekao da su to bile svađe«, odgovori dr. Grainger polako.

»Ne, koliko ja znam nikad nije došlo do otvorene svađe.«

»Oprostite ako sam bio indiskretan.«

»Ne, ne, svi to znaju.«

»Čuo sam da nije novac ostavila nećaku i nećakinjama?«

»Da. Ostavila ga je onoj staroj uskomesanoj koki Ne mogu vjerovati da je to učinila. Ne bih to nikad očekivao od nje.«

»Znate«, reče Poirot zamišljeno. »To se često događa: Stare bolesne dame često postaju ovisne o svojim družicama. Svaka promućurna žena bi to iskoristila i zadobila vlast nad njom.«

To je uzbudilo dra Graingera.

»Vlast nad njom! Vlast nad Emily Arundell! To se nije moglo dogoditi! Emily Arundell je postupala s njom kao sa psom. Tako je to nekad bilo. U svakom slučaju, žene koje zarađuju kruh kao družice obične su budale. Kad bi bile pametnije našle bi bolji posao. Emily Arundell nije podnosila budale. Obično bi ih se zasitila za godinu dana. Vlast nad njom? Gluposti!«

Poirot napusti skliski teren.

»Da li možda gospođica Lawson posjeduje stare dokumente ili porodična pisma Arundellovih?«

»Možda bi se nešto moglo naći«, suglasi se Grainger. »Obično se dosta starudije nalazi po kućama starih dama. Vjerujem, međutim, da je gospođica barem polovinu toga već sredila.«

Poirot ustade.

»Mnogo vam hvala. Bili ste veoma ljubazni, dr Grainger.«

»Nemojte mi zahvaljivati«, reče doktor. »Žao mi je da vam nisam mogao pomoći. Gospođica Peabody će vam više toga znati reći. Ona živi u Morton Manoru — to je oko milju odavde.«

Poirot pomiriši veliki stručak ruža na stolu.

»Prekrasno«, mrmaljao je.

»Da, vjerujem vam, iako ih sam ne mogu pomirisati. Izgubio sam osjet mirisa pred četiri godine, nakon jake gripe. Žalosno je kad se to dogodi jednom liječniku.

Žalosno je što ni duhan ne mogu uživati kao nekad.«

»Da, to je šteta. Biste li mi mogli dati adresu mladog Arundella?

»Da, mogu.« On nas odvede u predvorje i pozove svojeg pomoćnika dra Donaldsona. »On je sigurno ima. Morao bi je znati. Zna, on je zaručen Charlesovom sestrom Theresom.«

Ponovno vikne: »Donaldsone!«

Jedan se mladi čovjek pojavi iz sobe u stražnjem dijelu kuće. Bio je to čovjek srednjeg rasta, prilično neupadljiv Bio je sušta suprotnost dru Graingeru.

Dr Grainger mu objasni što želi.

Dr Donaldson nas je ispitivački gledao svojim plavim vodenastim očima. Na kraju reče ne upotrijebivši ni jednu suvišnu riječ:

»Ne bih znao točno gdje je Charles, ali vam mogu dati adresu gospođice Therese Arundell. Ona sigurna zna gdje je on.«

Poirot mu zahvali na pomoći.

Bio sam siguran da nas je dr Donaldson promatrao dok smo izlazili. Preplašio se nečega.

10. Posjeta gospođici Peabody

»Zar zaista morate izmišljati te smiješne laži, Poirot?« zapitao sam ga dok smo odlazili. Poirot slegne ramenima.

»Ukoliko oovjek uopće mora lagati — vidim, uostalom, da se tome protivite; meni to ne smeta—«

»Da, to sam primijetio«, upadoh mu u riječ.

»Kao što sam vam rekao, kad već govorim laži, zašto ne bih dodao detalje koji su uvjerljivi. Laž'je tada bliža istini. Prava je umjetnost izmisliti vjerodostojnu laž!«

»Mislite da je vaša laž bšla vjerodostojna? Smatrate da ste i dra Donaldsona uvjerali da govorite istinu?«

»Taj je mladi čovjek sumnjičav«, priznao je Poirot i zamislio se.

»Posve sam siguran da vam nije povjerovao.«

»Ne znam zašto bi bilo tako. Zar se često ne događa da neka budala piše životopis druge budale. Svašta ima na ovom svijetu, da upotrijebim vaše riječi.«

»Doživio sam i taj dan kad ste sebe nazvali budalom«, rekao sam mu i prasnuo u smijeh.

»Mogu i ja katkad staviti masku na lice kao i drugi«, hladno mi odgovori Poirot.

»Ni u snu nisam sanjao da vam se moja pričica nije svidjela. Meni se neobično svidjela.«

Brzo sam promijenio temu razgovora.

»Kamo ćemo sad?«

»To nije teško pogoditi. Sjest ćemo u automobil i posjetiti Morton Manor.«

Morton Manor je bila ružna viktorijanska kuća. Oronuli sluga nas je sumnjičavao dočekao. Nakon jednog se trenutka vratio i zapitao nas jesmo li ugovorili sastanak s gospođicom Peabody.

»Budite ljubazni i recite gospođici Peabody da nas šalje dr Grainger«, reče mu Poirot.

Poslije nekoliko minuta u sobu uđe oniska debela žena. Imala je rijetku sijedu kosu s razdjeljkom na sredini. Njezina je baršunasta haljina bila mjestimice izlizana, ali je čipka koju je imala umjesto okovratnika bila pričvršćena prekrasnim brošem.

Kad nam je prišla, primijetio sam da je kratkovidna. Njezine su nas prve riječi pomalo iznenadile.

»Nešto prodajete?«

»Ne, ništa ne prodajemo, madam«, reče Poirot.

»Zaista?«

»Možete biti uvjereni u to, madam.«

»Nikakve usisavače?«

»Ne.«

»Nikakve čarape?«

»Ne.«

»Nikakve otirače?«

»Ne.«

»Tako dakle«, reče gospođica Peabody i odahne, »sad je sve u redu. Sjednite, gospodo.«

Mi je poslušasmo.

»Oprostite što sam vas gnjavila pitanjima«, reče nam gospođica Peabody kao da se ispričava. »Moram biti oprezna. Ne možete ni zamisliti tko sve ne kuca na vrata. U služinčad se ne mogu pouzdati. Oni ne znaju prosuditi ljude. Nisu oni krivi.

Mora to čovjek pogoditi prema načinu govora ljudi, odijevanju i prema imenu.

Gospodin Scot Edgerton, kapetan D'Arcy Fitzherbert, naoko su pristali ljudi, ali prije nego trepnete okom već bi vam prodali kakav mikser.«

Poirot je razuvjeri:

»Uvjeravam vas, madam, da to od nas nećete doživjeti.«

»Kad vi to kažete«, reče gospođica Peabody.

Poirot ponovno poče raspredati svoju priču. Gospođica Peabody ga je slušala ne trepnuvši okom. Na kraju reče:

»Tako dakle? Imate namjeru napisati knjigu?«

»Da.«

»Na engleskom jeziku?«

»Naravno, na engleskom.«

»Zar vi niste stranac, ha? Hajde priznajte da jeste.«

»Istina je.«

Ona se zatim obrati meni:

»Vi ste, sigurno, njegov sekretar?«

»Pa..., jesam«, reko nesigurno.

»Znate li vi pošteno svoj jezik?«

»Nadam se da znam.«

»Hm... gdje ste išli u školu?«

»U Etonu.«

»Onda sam sigurna da ne znate.«

Nisam joj mogao odgovoriti na taj bezobrazluk, jer se ona brzo okrenula Poirotu.

»Kanite napisati biografiju generala Arundella, ha?«

»Da. Poznavali ste ga, zar ne?«

»Da. Dobro sam ga znala, staru pijanicu.«

Nakon toga zavlada tišina. Gospođica Pead je prekinu.

»Ratne avanture, ha? Prazna slama, ako mene pitate. Ali, što se to mene tiče?«

»Znate, ljudi sada vole čitati o ratnim herojima Pohoda na Indiju. To je sada u modi.«

»Može biti. Stare stvari ponekad postaju moderne. Pogledajte samo rukave kakvi se sada nose.«

Mi smo na to mudro šutjeli.

Ona oštro pogleda Poirota te ga zapita:

»Dakle, što biste željeli znati?«

»Sve! Porodični život, tajne ...«

»Ne bih vam ništa mogla reći o ratnim događajima«, reče gospođica Peabody.

»Moram priznati da ga nikad nisam slušala. Dosadni su mi ti starci sa svojim pričama i šalama. Bio je to glup čovjek, ali to ne znači da je bio loš general. Znam da se priča da pamet u armiji mnogo ne vrijedi. Mora čovjek samo slušati što mu pretpostavljeni govori i biti ljubazan s pukovnikovom ženom i unapređenje neće izostati. Tako je uvijek govorio moj otac.«

Poirot malo pričeka prije nego što je zapita:

»Poznavali ste dobro Arundellove, zar ne?«

»Sve sam znala«, reče gospođica Peabody. »Matilda je bila najstarija. Imala je pjege. Bila je učiteljica. Zaljubila se u kapelana. Zatim, tu je Emily. Nekad je bila dobra jahačica. Jedino je ona znala smiriti oca kad bi se napio. Gomile boca iznešene su iz njihove kuće. Zakopavali bi ih po noći. Tko je slijedeći? Arabella ili Thomas? Mislim da je Thomas. Uvijek mi je bilo žao Thomasa. Bio je sam među tolikim ženama. čovjek bi mogao poludjeti. Zato i nije bio pravi muškarac. Svi smo bili sigurni da se nikad neće oženiti. Bio je to udarac za njih kad se to dogodilo.«

Ona se nasmije kao prava stara viktorijanska dama.

Jasno se vidjelo da uživa. Na nas je potpuno zaboravila. Bila je mislima u prošlosti.

»Zatim dolazi Arabella. Pomalo ružna djevojka. Imala je trokutasto lice. Ipak se udala makar je bila najružnija od njih četiri. Udala se za profesora na Cambridgeu. Nije tada bio u cvijetu mladosti. Mora da je imao pedesetak godina.

Ovdje je predavao o modernoj kemiji. Slušala sam ga i ja. Sjećam se da je nerazgovijetno govorio kroz bradu. Znam da ga nisam dobro

čula. Arabella je običavala ostajati nakon predavanja i zapitkivati ga o svemu i svačemu. Ni ona sama" nije bila mladica. Bližila joj se četrdeseta. No to sad nije važno. Oboje su mrtvi. Živjeli su sasvito sretno. Ima prednosti kad čovjek oženi neuglednu ženu — zna ono najgore odmah od početka. One obično nisu hirovite. Zatim dolazi Agnes.

Ona je bila najmlađa. Ljepotica. Čovjek bi pomislio da će se jedino ona udati od svih njih, ali nije. Umrula je ubrzo nakon rata.« Poirot tiho reče:

»Spomenuli ste da su bile iznenađene Thomasovom ženidbom.«

Gospođica Peabody ponovno prasne u smijeh. »Iznenađene? Bio je to skandal!

Tko bi to od njega očekivao — bio je tako tih i odan sestrama.«

Ona trenutak zastade.

»Možda se sjećate jednog slučaja koji je uzvitlao prašinu krajem stoljeća?

Gospođa Varley? Znae, ona za koju se vjerovalo da je otrovala svojeg muža? Bila je to lijepa žena. Bila je na kraju oslobođena optužbe. Dakle, Thomas Arundell je posve izgubio glavu. Kupovao je sve novine i izrezivao njezine slike. Kad je suđenje završilo on se uputio u London i zamolio njezinu ruku! Tihi, povučeni Thomas!

Čovjek nikad ne zna što je muškarac kadar učiniti, zar ne?« »Kako se to završilo?«

»Ona je pristala.«

»Mora da su sestre doživjele pravi šok?« »Tako je. Nikad nisu s njom progovorile niti jedne riječi. Ne čudim im se. Thomas je bio bezgranično uvrijeđen.

Otišao je živjeti na Normandijske otoke i više nikad nisu čule za njega. Ne znam je li otrovala svojeg prvog muža, ali Thomasa nije. Umro je tri godine nakon svoje žene. Imali su dvoje djece: dječaka i djevojčicu. Lijepa su to djeca. Nalik su majci.«

»Vjerujem da su djeca posjećivala svoju tetku?«

»Tek nakon što su im roditelji umrli. Tada su već išli u školu. Obično su dolazili za vrijeme praznika. Bila je živa samo Emily u to vrijeme. Ostala je sama. Ta djeca i Bella Biggs bili su joj jedina rodbina koju je imala.«

»Biggs?«

»Arabel ina kći. Neugledna djevojka, nešto starija od Therese. Napravila je budalu od sebe udavši se za nekog stranca, Grka, liječnika neugledna izgleda iako, moram priznati, ugodnih manira. Znam da jadna Bella nije imala mnogo prilike da bira. Provodila je vrijeme radeći uz oca ili pletući s majkom. Bio je to neobičan čovjek i to ju je zanjelo.«

»Živi li u sretnom braku?«

Gospođica Peabody ispali:

»Za koji bi se to brak moglo tvrditi? Izgleda da su sretni! Imaju dvoje tamnopute djece. Žive u Smirni.«

»Sad su u Engleskoj, zar ne?«

»Da. Stigli su u ožujku. Mislim da će uskoro natrag u Smirnu.«

»Je li gospođica Arundell voljela svoju nećakinju?«

»Voljela Bel u? Pa, prilično. Nije ona loša žena. Zaljubljena je u svoju djecu.«

»Nije li joj gospođica Arundell zamjerila što se udala za stranca?«

Gospođica Peabody se nasmiješi.

»Nije baš bila oduševljena, ali mislim da je uživala u njegovu društvu. On je, naravno, nanjušio njezin novac.«

Poirot se nakašlje.

»Cujem da je Emily Artmdell ostavila čitavo bogatstvo«, promrmlja on.

Gospođica Peabody se udobnije namjesti u svojem naslonjaču.

»To i je uskomešalo duhove! Nitko nije ni sanjao da je ona tako bogata. Stari general Arundell je svima ostavio jednaku sumu novca. Nešto od tog novca su investirali dobro, pa se suma povećala. Thomas i Arabella su svoj dio uzeli kad su se oženili. Tri sestre, međutim, nisu trošile koliko su mogle ved je novac nanovo investiran i to, kako se čini, vrlo uspješno. Kad je Matilda umrla, novac su dijelile Emily i Agnes, a kad je Agnes umrla sve je ostalo Emily. Emily i dalje nije mnogo trošila i otuda to bogatstvo. Umrla je kao bogata žena — i gospođica Lawson dobiva na kraju sve!«

Ova je posljednja rečenica bila poanta drame.

»Je li vas to iznenadilo, gospođice Peabody?«

»Moram priznati da me je neobično iznenadilo! Emily je često govorila da će sav novac podijeliti na jednake dijelove svojim nećakinjama i nećaku. U stvari je tako i bilo napisano u njezinoj prvoj oporuci. Nešto je novca ostavila služinčadi a ostalo Theresi, Charlesu i Belli. Blagi bože, kojeg li udarca kad se poslije njezine smrti pročitala oporuka! Sve je dobila jedna gospođica Lawson!«

»Je li oporuka sastavljena pred samu smrt?« Gospođica Peabody ga oštro pogleda.

»Mislite li da je netko iskoristio Emilynu slabost pred smrt? Ne, ne vjerujem da je jedna gospođica Lawson to u stanju učiniti. Moram

priznati da je i ona bila iznenađena kao i ostali — barem je tako rekla.«

Poirot se nasmiješio kad je čuo ovu posljednju rečenicu.

»Oporuka je načinjena desetak dana pred smrt«, nastavila je gospođica Peabody. »Advokat kaže da je oporuka valjana. Pa — može biti.« »Mislite —« Poirot se nagne prema njoj. »Nešto nije u redu«, reče gospođica Peabody. »Nešto negdje nije u redu.« »Na što zapravo ciljate?« »Ne bih vam točno znala reći. Otkud bih i znala? Ja nisam advokat. Nešto je tu ipak čudno, vjerujte mi.«

Poirot polako reče:

»Je li netko pokušao opovrgnuti oporuku?«

»Theresa je o tome razgovarala s advokatom. Neće joj to ništa pomoći. Ne držim mnogo do advokata. Jednom su me savjetovali da ne pokrenem parnicu, ali ja sam uspjela! Dobila sam je. Čak sam i svjedočila i oni mi mladi advokatići nisu mogli ništa. Htjeli su da sama sebe dovedem u kontradikciju, ali nije im to uspjelo.

»Na temelju čega možete tvrditi da je ovaj krzneni ogrtač vaš kad na njemu nema ni oznake proizvođača?«, rekao je.

"Možda je istina da nema oznake proizvođača, ali zato se na podstavi nalazi zakrpa.

Danas nitko ne zna napraviti ovakvu zakrpu!' Nakon toga su se predali.«

Gospođica Peabody se od srca nasmijala. »Pretpostavljam da, hm... odnosi između gospođice Lawson i ostalih nisu baš najbolji«, Poirot je oprezno započeo staru temu.

»Što biste vi htjeli? Takvi su ljudi! Poslije nečije smrti rodbina se uvijek posvadi. Čovjek se ne ohladi u grobu, a borba već započne!«

Poirot uzdahne. »Sušta istina.« »To je ljudski«, reče gospođica Peabody blago.

Poirot promijem temu razgovora.

»Je li istina da se gospođica Arundell zanimala za spiritizam?«

Gospođica Peabody ga prodorno pogleda.

»Ako mislite reći da se duh Johna Arundella pojavio pred Emily i naredio joj da sve ostavi gospođici Lawson, onda griješite. Emily ga ne bi poslušala. Nije ona bila budala. Spiritizam ju je zabavljao poput pasijansa. Jeste li razgovarali sa sestrama Tripps?«

»Ne.«

»Da ste s njima razgovarali vidjeli biste da je to sve mačji kašalj. Luckaste žene. Stalno govore o porukama koje šalju duhovi, a one nikako nisu u skladu s ličnostima tih pokojnika. One u to slijepo vjeruju, kao i Minnie Lawson. No dobro, to može biti večernja zabava.«

Poirot je pokušao navući na novi trag. »Poznajete li mladog Charlesa Arundella?

Kakav je on čovjek?«

»Nije on ništa naročito. šarmantan je - mogu to priznati, ali uvijek je u dugovima. Sa se skitnji vraća praznih džepova. Znam, kako da se odnosi sa ženama«, nasmije gospođica Peabody. »Upoznala sam previše takvih mudraca da bi me mogao prevariti. Tko bi rekao da je Thomasov sin! Sin onog Thoniasa koji je bio oličenje poštenja. Mora da mu je netko od predaka bio takav. Ipak, momak mi se sviđa — iako je kadar ubiti da bi se domogao novaca i to ne trepnuvši okom.

Nema u njega čestitosti. čudno je kako se neki ljudi rode zli.«

»A njegova sestra?«

»Theresa?« Gospođica Peabody zatrese glavom. »Ne bih vam znala reći.

Ona je poseban tip. Zaručena je s jednim posve beznačajnim čovjekom.

Sigurno ste ga upoznali kod dra Graingera.« »Je li to dr Donaldson?« »Da.

Kažu da je dobar liječnik, ali kao pojava je neinteresantan. Nije moj tip.

Čudim se što je djevojka našla na njemu? Ali, vjerojatno Theresa zna što radi, nije više šiparica.«

»Dr. Donaldson je liječio gospođicu Arundell?«

»Samo kad je dr Grainger bio na odmoru.« »To se nije dogodilo kad je zadnji put болоvala?«

»Oh, ne.«

Poirot se nasmiješi i reče:

»Čini mi se da ga ne cijenite kao liječnika, gospođice Peabody?«

»Nikad to nisam rekla. Zapravo griješite. On je pametan na svoj način, ali nije moj tip. Potkrijepit ću vam to primjerom. Recimo, kad se nekad dijete najelo zelenih jabuka i dobilo proljev, liječnik bi potvrdio da je proljev i poslao nekoliko pilula iz ambulante. Danas vam kažu da dijete ima acidosis i daju vam recept za tvornički lijek, koji je zapravo ista stvar kakvu smo mi prije dobivali, samo se nalazi u lijepim kutijicama i košta tri puta više!

Donaldson tako liječi i, znate, većina mladih majki ga voli. Mislim da on ni nema namjere čitav život ostati u provinciji. Volio bi se dočepati Londona.

Ambiciozan je. Želi nešto specijalizirati.«

»Znate li što?«

»Serumsko liječenje. Mislim da sam vam ispravno rekla. Znate, zabodu u vas one užasne iele iako ste potpuno zdravi, samo da nekim slučajem ne obolite od nečega.«

»Eksperimentira li on s nekim određenim virusom?«

»Ne znam ništa o tome. Znam samo da nije zadovoljan općom praksom.

Želi otići u London. Problem je u tome što nema novca. Siromašan je poput crkvenog miša.«

Poirot je mrmljao: »žalosno je da pomanjkanje novca sprečava čovjeka koji je sposoban učiniti mnogo toga, dok ima ljudi koji ne troše ni četvrtinu svojih prihoda.«

»Poput Emily Arundell. Zaista nam je priredila iznenađenje, ne zbog toga kome je novac ostavila, već zbog iznosa«, reče gospođica Peabody.

»Je li to bilo nepoznato i članovima njezine obitelji?«

»Bilo bi to nagađanje«, odgovori gospođica Peabody. »Možda su znali, a možda i nisu. Jedan je među njima ipak nagađao.«

»Tko to?«

»Gospodar Charles. Proračunao je on to u svojoj glavi. Nije on baš budala, naš Charles.«

»Nevaljalac je on, zar ne?«

»U svakom slučaju, on je vjetropir«, reče gospođica Peabody i nasmiješi se.

Ona časak zastade a zatim reče:

»Stupit ćete u vezu s njim?«

»Tako sam namjeravao«, ozbiljno će na to Poirot. »Možda ima kakve dokumente ili porodične papire u kojima se spominje njegov djed.«

»Više je vjerojatno da ih je spalio. Ne poštuje starije, taj momak.«

»Moram ipak pokušati«, reče Poirot. »Samo vi probajte«, suho mu odgovori gospođica Peabody.

Nešto se u njezinim očima nije svidjelo Poirotu. On ustade.

»Ne bih vas smio više zadržavati, madarn. Bezgranično sam vam zahvalan na svemu što ste mi ispričali.«

»Učinila sam sve što sam mogla«, reče gospođica Peabody. »Rat nismo ni spomenuli, što se može.«

Rukovali smo se.

»Javite mi kad vam izađe knjiga«, rekla nam je na rastanku. »Baš sam znatiželjna.«

Napuštajući sobu, čuli smo njezin bogat, grleni smijeh.

11. Posjeta sestrama Tripp

»Kamo ćemo sad«, zapita Poirot kad smo sjeli u auto. »Što da radimo?« Nisam se više usudio predložiti da se vratimo u London nakon one razmirice. Neka samo Poirot uživa kao tragač na pravom tragu. Meni to ne smeta.

Predložio sam da popijemo čaj.

»Čaj? Hastingse, zar ste poludjeli? Nije vrijeme za to.«

»Ali baš je sad, mislim — pravo vrijeme za čaj. Pola je šest. Englezi obično u to vrijeme piju čaj.«

Poirot uzdahne.

»Vi Englezi ne možete bez tog čaja! Ne, mon ami čaj nećemo sada piti. Baš sam jučer pročitao u bontonu da nije pristojno nekoga posjetiti poslije šest sati. Ako bi to čovjek učinio prekršio bi zlatno pravilo pristojnog ponašanja. Znači da imamo na raspolaganju samo pola sata da obavimo jednu posjetu.«

»Danas ste neobično društveni, Poirot. Koga ćemo sad posjetiti?«

»Les demoiselles Tripp.«

»Sad ćete sigurno reći da pišete knjigu o spiritizmu! Ili ipak i dalje pišete knjigu o generalu Arundellu?«

»Neće biti ništa tako komplicirano. Moramo se raspitati gdje one žive.«

Ljudi su nam susretljivo pokazali put. Upute su, međutim, bile vrlo zamršene zbog raznih odvojaka kojima smo morali ići. Kuća sestara Tripp oduševila nas je svojom jednostavnošću. Bila je kao iz priče. Vrata nam je otvorila mlada djevojka i mi se nekako ugasmo u uski

hodnik. Unutrašnjost je obilovala debelim hrastovim gredama. U velikoj se sobi nalazio i kamin. Bilo je tamno jer su prozori bili tako maleni da je jedva nešto malo danjeg svjetla prolazilo kroz njih. Pokuostvo je bilo jednostavno. Pristajalo je tipu kućice. U zdjeli na stolu nalazilo se dosta voća, a po zidovima su visjele slike. Na njima je većinom bio jedan te isti mladi par. Pozirali su često držeći svijeće ili pridržavajući velike slamnate šešire.

Djevojče nam nešto nerazgovijetno promrmlja i nestade. Njezin se glas jasno čuo dok je u susjednoj prostoriji govorila»Traže vas dva gospodina, gospođice.«

Začuo se žubor ženskih glasova i nakon kratke stanke jedna se dama pojavi na vratima.

Sigurno je bila bliža pedesetoj nego četrdesetoj godini života. Imala je smeđe oči, a kosa joj je bila začešljana kao u Madone. Njezina me haljina podsjećala na kostimirani bal. Poirot joj pristupi i započne razgovor. »Oprostite što vam smetam, mademoiselle, ali zaista se nadam da ćete mi moći pomoći. Došao sam ovamo da nađem jednu damu, ali je ona, na žalost, napustila Market Basing pred kratko vrijeme. Rekli su mi da ćete me vi znati dalje uputiti.«

»Stvarno? Koga to tražite?« »Gospođicu Lawson.«

»Oh, Minnie Lawson. Naravno da je poznajem. Mi smo velike prijateljice.

Svakako morate sjesti gospodine...«

»Parotti. Ovo je moj prijatelj kapetan Hastings.«

Gospođica Tripp se uzvrpolji. »Sjednite ovdje. Ne, bolje je ovdje. Da, i ja više volim stolice s ravnim naslonom. Jeste li se dobro smjestili? Draga Minnie Lawson — oh, ovo je moja sestra.«

Opet zavlada zbrka. Pridružila nam se druga dama u svijetlozelenoj haljini koja bi bolje pristajala nekoj šiparici.

»Moja sestra Isabela — gospodin, hm... Parotti i kapetan Hawkins. Ta su gospoda, draga sestro, prijatelji Minnie Lawson.«

Za razliku od svoje sestre, gospođica je Isbela Tnipp bila mršava. Imala je bujnu plavu kosu punu uvojaka. Ponašala se kao djevojčica.

Fotografije na zidovima uglavnom su nju prikazivale - Baš mi je drago!« Pljeskala je rukama od uzbuđenja. »Draga Minnie!

Nedavno ste je vidjeli?«

»Nisam je vidio već nekoliko godina«, počeo joj je objašnjavati Poirot.

»Razišli smo se svaki na svoju stranu u posljednje vrijeme. Ja sam dosta putovao. Zato sam se i začudio kad sam doznao kakvu je sreću doživjela!«

»Da, zaista ju je zaslužila! Ona je tako drago biće. Tako je jednostavna, tako dobra.«

»Julia«, upadne joj u riječ Isabel.

»Da, Isabel?«

»Zaista čudesno. P. Sjećaš se, tvrdila si da vidiš baš slovo P. Rekla si 'posjetilac s drugog kontinenta s incijalom P'.«

»Da, tako je bilo.«

Obje dame pogledaše u Poirota kao u čudo.

»Nikad ne lažu«, nježno reče gospođaca Julia. »Vjerujete li vi u nadnaravno?«

»Znam nešto malo o tome, kao i svatko tko je putovao po Istoku. Moram priznati da nauka dosta toga ne može objasniti.«

»U pravu ste«, reče Julia. »Potpuno ste u pravu.«

»Istok«, mrmljala je Isabela. »Kolijevka misticizma i magije.«

Koliko ja znam, Poirot je proveo na Istoku samo nekoliko tjedana i nije dospio dalje od Sirije i Iraka. Slušajući ga, čovjek bi povjerovao da je cijeli život proveo u džunglama i na istočnjačkim trgovima, u povjerljivim razgovorima s fakirima, dervišima i mahatmama.

Koliko sam mogao zaključiti, sestre Tripp bile su vegetarijanci, teolozi, spiritisti i fotografi-amateri.

»Katkad mi se čini da ću umrijeti od dosade (u Market Basingu«, uzdahne Julia. U gradiću nema života, poleta. Grad mora imati dušu, zar ne kapetane Hawkins?«

»Slažem se s vama«, rekoh zbunjeno, »zaista se slažem s vama.«

»Ovdje nema maštovitih ljudi«, upadne u razgovor Isabel. »često sam puta s vikarom pokušavala diskutirati o raznim stvarima, ali bez uspjeha. Veoma je kratkovidan. Sigurno se slažete sa mnom, gospodine Parrot, da svaka vjera sputava čovjeka.«

»Sve je, zapravo, tako jednostavno«, nadoda njezina sestra. »Mi to jako dobro znamo. Važna je životna radost i ljubav!«

»U pravu ste«, reče Poirot. »Zaista je šteta da se ljudi tako lako posvade — naročito zbog novca.«

»Novac je prljav«, uzdahne Julia. »Nije li pokojna gospođica Arundell pripadala vašoj spiritističkoj grupi?«

Dvije se sestre začuđeno pogledaše. »Ne bih to mogla reći«, reče Isabel.

»Nikad se posve nismo u to uvjerile«, upadne Julia. »Tek što bi mi se učinilo da vjeruje u duhove, ona bi nas počela ismijavati.«

»Ah, sjećaš li se posljednjeg prizivanja duhova?« zapita Julia sestru. »Bilo je zaista izvanredno.« Zatim se okrene Poirotu. »Bilo je to one noći kad se draga gospođica Arundell razboljela. Posjetile smo je

poslije večere i održale seansu. Bila je prisutna i gospođica Lawson. I znate što smo vidjele? Sve tri smo jasno vidjele neko svjetlo oko glave gospođice Arundell.«

»Da. Bilo je to nešto poput svijetleće maglice.« Ona se okrene svojoj sestri.

»Slažeš li se s mojim opisom, Isabel?«

»Da. Točno je tako bilo. Svijetleća magla koja je polako obavijala glavu gospođice Arundell poput aureole. Bio je to znak, sad to ved sigurno znamo, da će uskoro napustiti ovaj svijet.« »Nevjerojatno«, reče Poirot ozbiljnim glasom koji je odgovarao prilici. »Vjerojatno ste sjedile u mraku, zar ne?«

»Oh, da. Uvijek nam seansa bolje uspijeva u mraku. To je veče bilo prilično toplo tako da nije gorjela ni vatra u kaminu.

»Javio nam se tada jedan vrlo interesantan duh«, reče Isabel.

»Bila je to Fatima. Rekla nam je da je napustila naš svijet još u doba Križara.

Uputila nam je prekrasnu poruku.«

»Stvarno vam se obratila?« »Glas se nije jasno čuo. Udarcima nam je slala poruku: ljubav, nada, život. Divnih li riječi!« »Zar se gospođica razboljela baš na seansi?« »Malo nakon nje. Jele smo sendviče i pile vino, ali je gospođica Arundell sve to odbila. Rekla je da se ne osjeća dobro. Tada se razboljla. Sva sreća da nije mnogo patila.«

»Preminula je nakon četiri dana«, reče Isabel. »Već nam se javila«, reče Julia sva ozarena. »Rekla je da je vrlo sretna, da se lijepo osjeća i da se nada kako mir i ljubav vladaju među njezinim voljenima.« Poirot se nakašlja. »Bojim se da je istina vrlo daleko od toga.«

»Njezina se rodbina sramotno ponijela prema jednoj Minnie«, reče Isabel.

Uzrujala se i lice joj se zajapurilo.

»Minnie je tako blago stvorenje«, tepala je Julia.

»Govorkale su se zaista ružne stvari o njoj. Pričali su da je ona sve to isplanirala unaprijed.«

»Kad tamo, znamo da se ponajviše ona iznenadila...«

»Nije mogla vjerovati svojim ušima kad je čula što je advokat pročitao u oporuci «

»Sama nam je to rekla. »Julia«, rekla mi je, »činilo mi se kao da sanjam. Nešto novca služinčadi, a Littlegreen i sve ostalo Wilhelmini Lawson.« Bila je tako ošamućena da nije mogla prozboriti ni riječi. Kad se sabrala zapitala je koliko je novca naslijedila — vjerovala je da de to biti par tisuća funti — gospodin Purvis joj je tek nakon duljeg računanja rekao koliko je novca naslijedila. Rekla nam je da se skoro onesvijestila kad je čula koliko je dobila.«

»Ni u snu se nije tome nadala«, ponavljala je druga sestra. »Nije mogla vjerovati svojim ušima!«

»To vam je ona rekla, zar ne?«

»Oh, da. Mnogo puta narn je o tome pričala. Zato zaista nije lijepo od Arundellovih da o njoj tako govore — i sumnjičaju. živimo u slobodnoj zemlji, zar ne?«

»Mnogi se Englezi time zavaravaju«, promrmljao je Poirot.

»Svatko može ostaviti svoj novac kome želi! Ja osobno mislim da je gospođica Arundell učinila pametnu stvar. Očito nije imala povjerenja u svoju rodbinu.

Sigurno je za to imala razloga.«

Hm Poirot se nagne prema njoj. »Ta je pažnja potakla Isabelu da dalje nastavi.

»Da, imala je razloga. Charles Arundell je običan probisvijet! Svi to znaju! Ne bih se začudila da ga Interpol traži. On je vrlo neugodan čovjek. što se tiče njegove sestre — pa, zapravo nisam nikad s njom imala prilike razgovarati. čudna je to djevojka. Odijeva se po posljednjoj modi. Upotrebljava mnogo šminke. Skoro mi je pozlilo kad sam ugledala njezine usnice. Činilo se kao da su krvave. Ne bih se začudila da uzima drogu. Tako se čudno ponaša. Zaručena je s dr Donaldsonom, posve pristalim momkom. čini mi se da čak i njemu ponekad ide na živce. Zanimjela ga je njezina ljepota, ali se nadam da će se jednog dana osvijestiti i naći koju skromnu seosku djevojku.«

»Što je s ostalima?«

»Opet ista stvar. Ne bih nikad poželjela biti u njihovu društvu. Gospođa Tanios je posve pristojna žena, ali prava glupača. Muž joj ne da ni maknuti. On je zapravo Turčin. Zar to nije užasno — jedna Engleskinja da se uda za Turčina. To pokazuje da nema ponosa. Moram priznati da je odana majka iako su joj djeca vrlo neprivlačna. Jadni mali mišići.«

»Znači, vi mislite da je gospođica Lawson zavrijedila ono što je dobila?«

Julia odgovori ozbiljnim glasom: »Minnie Lawson je poštena žena, dobra srca.

Nikad se nije nadala tom novcu. Nije bila pohlepna.«

»Ipak nije joj bilo ni na kraj pameti da se odrekne tog nasljedstva?«

Isabela se trgnula.

»Pa, rijetko tko bi to učinio.«

Poirot se nasmiješi.

»Znate, gospodine Parrot, ona to smatra zalogom — svetim zalogom.«

»Možda...«

»Spremna je pomoći gospođi Tanios. Želi školovati njezinu djecu«, nastavila je Isabel, »Samo ne želi da se on dočepa novca.«

»Čak je rekla da će osigurati Theresi stalni prihod.«

»To je, morate priznati, vrlo lijepo od nje, imajući na umu kako je djevojka s njom postupala.«

»Zaista, gospodine Parrot, uvjeravam vas da je Minnie neobično darežljiva. Baš sam smiješna, govorim vam to kao da je vi ne poznajete!«

»Da, dobro je znam«, reče Poirot, »samo još uvijek ne znam njezinu adresu.«

»Zaista! Baš sam glupa! Da vam je napišem na komadić papira?«

»Sam ću to učiniti.«

Poirot zatim izvadi svoju bilježnicu od koje se nikad nije odvajao.

»Clanroyden Mansions 17, London W2. To je nedaleko Whitleyesa. Pozdravite je u naše ime, molim vas. Nismo čule ništa o njoj u posljednje vrijeme.«

Poirot ustade a potom i ja.

»Veoma sam vam zahvalan na tako ugodnom razgovoru kao i na adresi koju ste mi dali.«

»Čudim se da vam je nisu dali u Littlegreenu. Ta Ellen! Sluškinje su tako ljubomorne! Često su bile grube prema dragoj Minnie.« Julia se teatralno nakloni.

»Uživale smo u vašoj posjeti«, izjavi ona.

»Biste li, možda, ovaj... ostali na večeri.

Ona pocrveni. »Večera je skromna: nešto povrća crni kruh i maslac, voće.«

»To je'dobra večera«, brzo će nato Poirot. »Na žalost, moramo krenuti odmah u London.«

Ponovno smo se rukovali i nakon što smo čuli nekoliko posljednjih poruka za gospođicu Lawson, konačno smo opet bili na svježem zraku.

12. Poirot raspravlja

»Sva sreća da smo ih se oslobodili«, rekao sam s olakšanjem. »Baš su luckaste te žene!«

»Pour nous un bon bifteck — s prženim krumpirima — i boca dobrog vina. Tko zna što bismo pili da smo se odazvali njihovom pozivu?«

»Vodu s izvora«, užasavao sam se ja. »U najboljem slučaju neko bezalkoholno piće. Kladam se da imaju poljski zahod u vrtu — to bi im odgovaralo!«

»Čudno kako žene mogu neudobno živjeti«, reče zamišljeno Poirot. »Ne prisiljava ih uvijek na to bijeda, iako moram priznati da se žene dobro snađu kad ih zadesi nevolja.«

»Vozač čeka vaše naređenje!« rekoš kad stigismo na glavni put koji je vodio prema Market Basingu. »Kojom ćemo mjesnu zvijezdu sada posjetiti? Možda pak želite još jednom razgovarati s onim astmatičnim konobarom u restoranu George?«

»Bit ćete sretni kad čujete, Hastings, da smo obavili sav posao u Market Basingu.«

»Presretan sam!«

»Barem za sada. Ja ću već ponovno svratiti ovamo.«

»Još slijedite ubojicu nesretne ruke?«

»Točno tako.«

»Je li vam nešto koristilo ono blebetanje koje smo upravo slušali?«

Poirot mi ovako odgovori:

»Neki detalji zaslužuju pažnju. Mislim da već bolje poznajem ljude koji su umiješani u ovaj slučaj. Čini mi se kao da čujem staru priču. Jadna družica s kojom se loše postupalo najednom dobiva cijelo bogatstvo i postaje dobrotvorka.«

»Vjerujem da njezina dobročinstva teško podnose oni koji sebe smatraju pravim nasljednicima!«

»Imate pravo, Hastingse.«

Vozili smo se neko vrijeme ne progovorivši ni riječi. Prošli smo kroz Market Basing. Počeo sam tiho pjevušiti pjesmu »čovječe, što si se naradio«.

»Jeste li uživali, Poirot?« upitao sam ga nakon nekog vremena.

Poirot začuđeno odgovori:

»O kakvom to uživanju govorite?«

»Pa, čini mi se kao da se igrate detektiva!«

»Mislite li da se zabavljam?«

»Pa, tako bi se moglo reći. Čini mi se kao da je to vježba zaključivanja. Bilo bi uzbudljivije da je stara dama živa i da je možete zaštititi od svirepog ubojice... čudi me samo čemu sve ovo kad je ona mrtva?«

»U tom slučaju, mon ami, ne bih se bavio ubojstvom.«

»Znam. U ovom slučaju nema žrtve. Uh... znam kako da vam objasnim što mislim...«

»Ne trudite se, prijatelju. Razumijem vas. U ovom slučaju imamo mrtvaca, ali ne i žrtvu, zar ne? Da je gospođica Arundell umrla naglo, umjesto nakon bolesti od koje je dugo bolovala, onda biste odobrili moj postupak, zar ne?«

»Točno je tako kao što ste rekli.«

»Ipak, ja vjerujem da ju je netko pokušao ubiti...«

»Da, ali nije uspio. U tome je razlika.«

»Zar vas uopće ne zanima tko ju je pokušao ubiti?«

»Pa, malo mi golica maštu...«

»Malo je sumnjivih«, glasno je razmišljao Poirot. »Taj konopac ...«

»Mds-lite da je netko razapeo konopac samo zato jer ste našli čavao u dasci!« prekinuo sam ga u razmišljanju. »Možda je taj čavao tamo već godinama!«

»Ne, svježe je obojen.«

»Ipak možda postoji neko drugo objašnjenje.«

»Kao na primjer?«

Toga se časa nisam mogao sjetiti ničeg pametnog. Poirot je iskoristio moju šutnju pa je nastavio:

Da, malo je onih na koje može pasti sumnja. Konopac je netko mogao razapeti tek kad su svi otišli na spavanje. Znači da to nije mogao biti neko van kuće. Možemo sumnjati u sedmoricu: dr Tanoisa, gospođu Tanios, Theresu Arundell, Charlesa Arundella, gospođicu Lawson, Ellenu i kuharicu.«

»Možete slobodno ispustiti Ellenu i kuharicu.«

»Dragi prijatelju, dobile su i one lijepu sumu novca. Mogao bi postojati i drugi povod: mržnja, svađa, nepoštenje — čovjek nikad nije siguran.« »Ne vjerujem da je to ovdje slučaj.« »Vjerojatno nije, ali ipak to čovjek ne smije potpuno izgubiti iz vida.«

»Ako je tako, onda imate osam sumnjivih, ne sedam.«

»Otkud to?«

Osjećao sam da sam ga ovog puta nadmudrio.

»Niste uzeli u obzir gospođicu Arundell. Kako možete biti sigurni da možda ona nije razapela taj konopac? Možda je to nekom htjela podmetnuti.«

Poirot mahnu rukom.

»Betise, prijatelju. Da je ona postavila tu zamku ne bi bila luda da sama u nju upadne. Zar ste zaboravili da je ona pala niz stepenice, a ne netko drugi?«

Pokunjeno sam se povukao. Poirot nastavi zamišljeno: »Znatio kako su tekli događaji. Prvo se dogodila nesreća, zatim je napisano pismo meni, onda je slijedila posjeta advokatu... Samo mi nešto nije jasno. Je li gospođica Arundell namjerno zadržala pismo i oklijevala da ga preda na poštu, ili je mislila da je pismo poslano?«

»To nikad nedemo doznati.«

»Tako je. Možemo samo nagađati. Ja sam osobno uvjeren da je smatrala kako je pismo poslano. Sigurno se čudila zašto joj ne odgovaram .

»Svo vrijeme razmišljao o nečem drugom sto mislite, je li ona spiritistička seansa povezana s ovim slučajem«, upitao sam ga.

»Nije li joj netko sugerirao na tim seansama da ostavi novac gospođici Lawson?«

Poirot je sumnjičavo zavrtio glavom.

»Mislim da to ne bi odgovaralo karakteru gospođice Arundell. To mogu zaključiti prema opisu koji sam dobio.«

»Sestre Tripp kažu da se i sama gospođica Lawson iznenadila kad je čula za nesljedstvo.«

»Da, tako im je barem rekla«, suglasio se sa mnom Poirot.

»Vi joj, međutim, ne vjerujete?«

»Mon ami, znate da sam po prirodi sumnjičav! Nikad ne vjerujem u nešto što mi se kaže ako se to ne može nečim i dokazati.«

»U pravu ste, prijatelju«, rekoh mu nježno. »Vi ste pametan čovjek.«

»On kaže, ona kaže, oni kažu. Užas! Tko bi mogao u to vjerovati? Mogla bi to biti istina, ali i korisna laž. Što se mene tiče, ja uzimam u obzir samo činjenice.«

»A činjenice su?«

»Znamo da je gospođica Arundell pala niz stepenice. U to nitko ne može sumnjati. Taj se Pad nije slučajno dogodio — netko ga je isplanirao.«

»Ovo posljednje potkrepljujete činjenicom — a tako tvrdi Hercule Poirot!«

»Nemate pravo. Čavao mi služi kao dokaz. "Pismo koje mi je uputila gospođica Arundell to potvrđuje, kao i činjenica da je pas te noći bio vani. Ni riječi koje je gospođica Arundell govorila u bunilu nisu bez značenja... slika na vazi. Sve su to činjenice na koje se oslanjam.«
»Ima li još nešto?«

»Važan je i odgovor na uobičajeno pitanje: Tko se okoristio smrću gospođice Arundell? Odgovor je: gospođica Lawson.«

»Sumnjiva družica! Ostali su, međutim, također mislili da će nešto dobiti. Zar ne bi oni bili nasljednici u vrijeme kad se dogodila nesreća?«

»Točno tako, Hastings. Zbog toga na sve jednako sumnjam. Još smo na nešto zaboravili. Sjedate li se da je gospođica Lawson željela prikriti od gospođice Arundell činjenicu da je Bob one noći bio u skitnji?«

»Znači to smatrate veoma važnim?« »Ne više od ostalih činjenica, samo ne smijemo na to zaboraviti. Možda se samo brinula za gospođicu Arundell i nije je željela uznemiriti. Vjerujem da je tako.«

Pogledao sam krišom Poirota. Nisam mogao znati što smjera.

»Gospođici Peabody se nešto u oporuci učinilo sumnjivim«, rekao sam Poirotu. »Što mislite o tome?«

»To je samo neosnovana sumnja.« »Znači ne uzimamo u obzir da je netko mogao utjecati na gospođicu Arundell? Možemo biti sigurni da tako razborita osoba kao što je bila Emily Arundell nije mogla vjerovati poruci kakvog duha.«

»Dragi Hastings, čini mi se kao da se rugate spiritizmu.«

Zagledah se u njega iznenađeno.

»Dragi moj Poirot, one luckaste žene...«

On se nasmiješi. Slažem se s vašim mišljenjem o sestrama Tripss! Međutim, sama činjenica da su one pobornice vegetarijanstva, teologije i spiritizma ne da sve to nema smisla!«

»Znači li to da i vi vjerujete u spiritizam?«

»Nisam posve siguran. Nikad se nisam temeljito tome posvetio. Znam da mnogi učenjaci tvrde kako se neke pojave ne mogu objasniti postojećim fizičkim zakonima.«

»Znači da vjerujete u aureolu oko glave gospođice Arundell?«

Poirot mahne rukom.

»Govorio sam općenito kako bih pokolebao vaš nerazumni skepticizam. Priznat ću vam — sad kad sam upoznao te luckaste žene moram dobro ispitati sve podatke koje su mi dale. Luckaste žene o svemu luckasto govore.«

»Usprkos tome vrlo ste ih pažljivo slušali.«

»To mi je danas bio zadatak — slušati svakoga tko mi nešto može reći o našoj sedmorki, iako bih broj mogao već smanjiti na pet osoba. Već smo dobili njihove opise od raznih ljudi. Uzmite na primjer gospođiou Lawson. Sestre Tripps su smatrale da je to divna, skromna žena puna vrlina. Gospođica Peabody ju je smatrala lakovjernom, glupom i nesposobnom da nešto pametno smisli. Dr Grainger misli da je to jadna preplašena žena. Onaj ju je konobar smatrao osobom od važnosti, a od Ellene smo čuli da ju je Bob prezirao! Kako vidite, svtko o njoj ima drugačije mišljenje. Tako je isto i s drugima. Nitko, doduše, nije mislio da je Charles Arundell pošten momak, ali ostale se karakteristike nisu poklapale.

Dr. Grainger misli da je neuljudan, Gospođica Peabody se ne bi čudila kad bi Charles nekoga ubio, a gospođice Tripp su uvjerenе da se to već dogodilo u nekoj stranoj zemji koju je ovaj posetio. Sva su ta mišljenja vrlo interesantna a vode nas ka sledećem cilju.

»A to je? «

»Da se sami uvjerimo, prijatelju.«

13. Theresa Arundell

Slijedeceg smo jutra uzeli adresu koju smo dobili od dr Donaldsona i sjeli u auto.

Predložio sam Poirotu da posjetimo advokata Purvisa, ali on to odlučno odbije.

»Ne, zaista ne možemo ići tamo, prijatelju. Na temelju čega bismo ga mogli tražiti informacije koje trebamo?«

»Do sada ste s lakoćom izmišljali razloge, Poirot! Mogli biste upotrijebiti koju staru laž, zar ne?«

»Niste u pravu, prijatelju. 'Staru laž' ne bih mogao ispričati jednom advokatu. Prozreo bi nas i bili bismo izbačeni na ulicu prije nego bi trepnuo okom.«

»Ako je tako«, rekoh, »nema smisla riskirati!«

I tako smo, kao što sam već rekao, krenuli u stan gdje je živjela Theresa. Stan se nalazio u predjelu Chelsea i gledao je na rijeku. Bio je opremljen skupim modernim namještajem.

Čekali smo nekoliko minuta da se djevojka pojavi. Ušavši, začuđeno nas je pogledala. Činilo se kao da Theresa Arundell ima dvadeset osam ili devet godina.

Bila je vitka i visoka, upotrebljavala je mnogo šminke. Lice joj je bilo blijedo.

Temeljito iščupane obrve su njezinu licu ironičan izraz. Usne su se crvenilom jasno isticale na njezinu blijedu licu koje nije pokazivala nikakvo uzbuđenje činilo mi se, sam ne znam zašto, da je ta djevojka punaživota Djevojka nas je hladnokrvno promatrala. Vjerojatno

umoran od pustog laganja, Poirot joj je ovog puta dao svoju posjetnicu. Djevojka ju je držala u ruci i promatrala.

»Pretpostavljam da ste vi gospodin Poirot?« Poirot se nakloni što je uljudnije mogao. »Zamolio bih vas da nam posvetite malo vašeg dragocjenog vremena, mademoiselle.« Kao da ga pomalo oponaša, ona odgovori. »Sa zadovoljstvom, gospodine Poirot. Raskomotite se.«

Poirot je oprezno sjeo na onisku modernu stolicu. Theresa sjedne na nisku stolicu bez naslona koja je stajala pokraj kamina. Ponudila nas je cigaretama koje smo odbili. Ona je međutim uzela jednu.

»Možda ste čuli za mene, mademoiselle?« Ona klimnu glavom.

»Prijatelj Scotland Yarda. To je točno, zar ne?«

Poirot, čini se, nije baš odobravao taj opis. On važno reče:

»Ja otkrivam tajne zločina, mademoiselle.« »Mora da je to neobično uzbudljivo!« reče Teresa Arundell nezainteresiranim glasom što sam izgubila svoju kolekciju autograma.

»Radi se o slijedećem«, nastavi Poirot. »Jučer sam primio pismo Vaše tetke.«

Njezine se velike smeđe oči raširiše. Ona otpuhnu dim.

»Od moje tetke, gospodine Poirot?«

»Dobro ste čuli, mademoiselle.« Ona promrmlja:

»Žao mi je što vam kvarim šalu, ali takva osoba ne postoji! Sve su moje tetke, na sreću, mrtve. Zadnja je umrla pred dva mjeseca.«

»Gospođica Emily Arundell?« »Da. Gospođica Emily Arundell. Zar vi primete pisma i od mrtvacu, gospodine Poirot?« »Ponekad, mademoiselle.«

»Jezovito!«

Najednom sam osjetio da se preplašila.

»O čemu vam je moja tetka pisala?«

»To vam, na žalost, ne bih mogao reći, gospođice. Radilo se znate«, on se nakašlja, »o povjerljivoj stvari.«

Zavlada tišina. Theresa Arundell je bez riječi pušila. Zatim reče:

»Zvuči jako konspirativno! Biste li mi rekli na koji sam način ja u to upletena?«

»Molio bih vas, mademoiselle, da mi odgovorite na nekoliko pitanja.«

»Pitanja? O čemu se radi?«

»Radi se o vašoj porodici.«

Oči joj se opet raširiše.

»To zvuči vrlo pompozno! Da čujem bar jedno pitanje.«

»Vrlo rado. Biste li mi mogli dati adresu vašeg brata Charlesa?«

Oči joj se suziše. činilo se kao da se uvukla u sebe.

»Na žalost, ne bih mogla. Nikad se nismo mnogo dopisivali. Pretpostavljam da nije u Engleskoj.«

»Tako dakle.«

Poirot se zamisli.

Zar ste samo to željeli znati?«

»Oh imam ja još pitanja. Recimo — jeste li zadovoljni tetkinom oporukom? Ili — koliko ste već dugo zaručeni s dr Donaldsonom?«

»Njuškali ste okolo, zar ne?«

»Eh, bien?«

»Eh bien — znam i ja toliko francuski! Odgovor na 'vaše pitanje bio bi — što vas briga! »ga ne vous regarde pas, M. Poirot.«

Poirot ju je pažljivo promatrao, zatim naglo ustade. Nije uopće izgledao razočaran.

»Znači, tako stoje stvari! Nisam nimalo iznenađen. Dozvolite mi, mademoiselle, da vam čestitam na vašem dobrom poznavanju francuskog jezika. Budite pozdravljeni. Dođite, Hastings.«

Progovorila je tek kad smo došli do vrata. Dvije riječi odjeknu oštro poput mača:

»Vratite se!« reče ona.

Poirot se polako vrati u svoj naslonjač. Pogledao ju je ispitujući.

»Prestanimo se igrati mačke i miša«, reče ona. »Mislim da biste mi mogli biti od pomoći, M. Hercule Poirot.«

»Stojim vam na raspolaganju, mademoiselle — samo, kako vam mogu pomoći?«

Odgovorila mu je posve mirno, otpuhujući dim cigarete:

»Recite mi kako da poništim oporuku.«

»Advokat bi vam mogao ...«

»Možda ste u pravu — samo ja ne znam za takvog advokata. čini se da poznajem samo postene advokate! Svi su mi rekli da je oporuka vaijana i da bi bio uzaludan trošak išta poduzimati.«

Vi im, međutim, ne vjerujete?« »Znam da uvijek ima načina da se riješe stvari — ako je čovjek spreman dobro platiti. što se mene tiče,

spremna sam dobro platiti...«

»Uvjereni ste, mademoiselle, da sam spreman biti nepošten za dobru paru?«

»To vrijedi za većinu ljudi! Ne vidim zašto biste vi bili iznknka. Ljudi obično negoduju u početku i uvjeravaju u suprotno da bi na kraju, naravno, popustili.«

»To spada u igru, zar ne? Recimo da prihvatim vaš prijedlog, što mislite da bih mogao učiniti?«

»Ne znam. Znam samo da ste vi pametan čovjek. Svima je to poznato. Nešto biste mogli izmisliti.«

»Kao na primjer?« Theresa Arundell slegne ramenima. »To je vaša stvar.

Ukradite oporuku i podmetnite novu, krivotvorenu... Kidnapirajte Lawsonovu i na neki je način prisilite da prizna svoju krivnju. Pronađite novu oporuku koju je Emily napisala na samrtnoj postelji.«

»Ostao sam bez daha slušajući vas, mademoiselle. Kakve li bujne mašte...«

»Da čujemo vaš odgovor! Ja sam bila dovoljno iskrena. Ako ne želite prihvatiti moj prijedlog — zbogom!«

»Ne bih se mogao odlučiti... za sada«, reče Poirot.

Theresa Arundell se nasmije. Pogleda me i reče Poirotu:

»Vaš je prijatelj, čini se, preneražen. Bilo bi dobro da otrči par ulica kako bi došao k sebi, zar ne?«

Poirot me pogleda. Ljutio se. Prijatelju, što se zgražate! Oprostite molim'vas, mademoiselle. Kao što vidite, je pošten. Osim toga je i vjeran. Bezgranično mi je odan. Uvjeravam vas, gospođice, će sve ipak biti u granicama zakona.« Ona uzdigne obrve u čuđenju.

»Zakon«, reče Poirot, »ima mnogo rupa.«

»Ah, tako.« Ona se slabašno nasmiješi. »Razumjeli smo se. Mogli bismo se dogovoriti kako ćemo podijeliti plijen, ako ga uopće bude?«

»To neće biti teško. Uzet ću samo mali zalogaj.«

»Prihvaćam«, reče Theresa.

Poirot se nagne prema njoj i reče:

»Slušajte, mademoiselle. U devedeset i devet posto slučajeva ja sam na strani zakona... onaj jedan posto... e, to je nešto drugo. Samo, to mora biti u tajnosti... Ne smijem ocrniti svoju reputaciju. Moram biti vrlo oprezan.«

Theresa Arundell klimnu glavom.

»Moram znati sve što me zanima! Moram znati istinu! Shvaćate me? Kad budem znao cijelu istinu bit će mi lakše raditi!«

»To je očito.«

»Dobro. Da čujemo sad kad je točno napravljena oporuka?«

»21. travnja.«

»A oporuka koju je prije toga napisala?«

»Tetka Emily ju je napisala pred pet godina.«

»Što je u njoj pisalo?«

»Nešto je novca ostavila El eni i kuharici. Ostaio se trebalo podijeliti na jednake dijelove između njezine sestre Arabelle i brata Thomasa.«

»Je li željela da staratelji brinu o novcu?«

»Ne, novac je ostavila direktno nama.«

»Pazite, sad dobro promislite. Jeste li svi znali što je pisalo u toj oporuci?«

»Oh, da. Znali smo Charles i ja, Bella također. Tetka Emily nam to nije tajila.

Kad god bismo je zamolili da nam posudi nešto novca, ona bi nam odgovorila: Dobit ćete sav novac kad ja odem. Neka vam to bude dovoljno.'«

»Bi li vam posudila novac da ste bili jako bolesni?«

»Sigurna sam da bi«, polako odgovori Theresa.

»Smatrala je, međutim, da imate dovoljno za pristojan život, zar ne?«

»Da, upravo je to mislila.« Rekla je to s gorčinom u glasu.

»Vi se, sigurno, niste s njom slagali?« Theresa promisli nekoliko minuta te reče:

»Otac nam je ostavio svakom trideset tisuća funti. Moglo se je sasvim lijepo živjeti od kamata na tu svotu, ali ja...« glas joj se izmijenio, ona se živahno uspravi.. ja nisam time bila zadovoljna. željela sam nešto više od života! želim uživati... ploviti po Mediteranu, ležati na toplom suncu, kartati se, želim uzbuđenja, sve lijepo što se može naći na ovom svijetu... ne želim to uživati kad ostarim... želim to sada!« Govorila je to toplim, uzbuđenim glasom. Poirot ju je pažljivo promatrao.

»Pretpostavljam da ste to i pokušali postići —«

»Da, Hercule, živjela sam tako!«

»Koliko vam je novaca ostalo?«

Ona se najednom nasmije.

»Dvije stotine i dvadeset jedna funta i sedam penija. Ni više ni manje. Sad ste sigurni da vas mogu platiti samo ako uspijete, zar ne?«

U tom slučaju, moram uspjeti«, mirno reče »Božanstvan ste vi čovjek, Hercule. Drago mi je da surađujemo.«

Poirot nastavi razgovor poslovnim tonom. »Moram znati još neke stvari - Uzimate li drogu?«

»Ne, nikad.«

»Pijete?«

»Prilično — ali ne uživam u piću. Pijem zbog društva. Mogla bih prestati kad god bih to poželjela.«

»Dobro da je tako.« »Ljubavni život?« »Imala sam mnogo ljubavnika.«

»A sad?«

»Samo Rex.«

»Mislite dra Donaldsona?«

»Da.«

»Čudno. Može li se on uklopiti u život o kojem ste nam pričali?«

»Ne može.«

»Ipak vam je stalo do njega? Zašto?«

»Pitate zašto. Zašto se Julija zaljubila u Romea?«

»Pa zato, uza sve poštovanje prema Shakespeareu, zato što je to bio prvi pravi muškarac kojeg je ugledala.«

Theresa polako odgovori: »Moram priznati da x nije bio prvi muškarac kojeg sam upoznala.« Zatim nastavi još tišim glasom: »Ali, osjećam... da će biti zadnji.«

»Ta on je siromah, mademoiselle.« ona klimnu glavom.

»Njemu, također, treba novaca.«

»Da. Veoma je važno da on dobije novac, ali njegovi su razlozi drugačiji — ne ljepote - uzbuđenja — ili takve stvari. On je sretan i u starom odijelu, glavno je da nema rupa, zadovoljan je s jednoličnom hranom, a ne smeta mu ni napukla kada. Kad bi on imao novca potrošio bi ga na eksperimente. Vrlo je ambiciozan. Svoj posao bezgranično cijeni. On mu znači više od mene.«

»Znao je da biste dobili novac nakon smrti vaše tetke?«

»Da. Rekla sam mu. Oh, nakon što smo se zaručili! Ne ženi se zbog novca, ako ste to mislili?«

»Još ste uvijek zaručeni?«

»Naravno da jesmo.«

Poirot ništa ne reče. Njegova ju je šutnja uznemirila.

»Naravno da smo zaručeni«, ponovi ona ljutito. Tada doda: »Vidjeli ste ga?«

»Vidio sam ga jučer u Market Basingu.«

»Jeste li razgovarali? Što ste mu rekli?«

»Ništa. Samo sam ga zamolio da mi da adresu vašeg brata.«

»Charlesa?« Glas joj je nanovo oštro zvučao. »Zašto trebate Charlesa?«

»Charlesa? Tko treba Charlesa?« začuo se nepoznati muški glas.

Zgodan mladić preplanula lica uđe u sobu.

»O meni razgovarate?« Upita on. »čuo sam svoje ime iz predsoblja, vjerujte, nisam prisluškivao. Hej, Theresa, tko su ti ljudi? Slušam te.«

14. Charles Arundell

Moram priznati da mi se Charles Arundell svidio od onog trena kad sam ga ugledao. Bilo je nečeg veselog u njemu. Oči su mu se objesno sjajile. Smiješak mu je bio neobično privlačan.

On prijeđe preko sobe i sjedne na naslon stolice.

»O čemu se radi, sestro?« upita.

»Ovo je gospodin Hercule Poirot, Charles. Spreman je namjestiti prljavu igru za malu nagradu s naše strane.«

»Protestiram«, poviče Poirot. »Bolje je reći 'naći rupu u zakonu' da bi se ispunila prvobitna želja pokojnice.«

»Glavno je da se razumijemo«, srdačno reče Charles. »Kako ti je palo na pamet da njega pozoveš, sestro?«

»Nije me ona pozvala. Sam sam došao«, brzo upadne Poirot.

»Da joj budete na usluzi?«

»Pa nije bilo baš tako. Raspitivao sam se za vas. Vaša mi je sestra rekla da ste sigurno napustili zemlju.«

»Theresa je veoma pametna sestra. Gotovo nikad ne griješi. Zapravo je, rekao bih, vrlo suimnjičava.«

On joj se prijateljski smiješio, ali mu ona ne uzvрати smiješak. Bila je zabrinuta i zamišljena. »Nešto tu nije u redu. Zar gospodin Poirot nije slavan po tome što goni kriminalce, a ne što pomaže?«

»Mi nismo kriminalci«, oštro reče Theresa.

»Ipak smo spremni to postati«, nije odustajao Charles. »Sam sam već razmišljao da krivotvorim oporuku... to bih mogao učiniti. Sjećaš

se da su me izbacili iz Oxforda zbog male nezgode s jednim čekom. Htio sam prevariti i tetku Emily. Baš sam bio glup. Mogao sam znati da će me raskrinkati. Bilo bi, naravno, mnogo teže krivotvoriti oporuku. Morao bih na neki način prisiliti Ellen da mi svjedoči. Možda bih se mogao oženiti njome pa kasnije ne bi mogla svjedočiti protiv mene.«

On se prijateljski nasmiješi Poirotu.

»Sigurno ste instalirali tajne mikrofone. Scotland Yard nas sigurno sluša«, reče.

»Vaš me problem zanima«, reče Poirot. »Naravno, ne mogu prekršiti zakon, ali mora postojati neki način...«

Charles Arundell slegne ramenima.

»Siguran sam u to. Vi to najbolje znate.«

»Tko je bio svjedok kad je napisana oporuka?«

»Purvis je doveo jednog činovnika, a vrtlar je bio drugi svjedok.«

»Oporuka je potpisana u prisutnosti gospodina Purvisa?«

»Da.«

»Gospodin Purvis je, pretpostavljam, pošten čovjek?«

»Purvis, Purvis, Charlesworth i još jednom Purvis tako je poštovana tvrtka kao... recimo, Engleska banka«, reče Charles.

»Nije mu se svidjela oporuka«, reče Theresa. »čini mi se da je na svoj profinjeni način čak pokušao odgovoriti tetku Emily od njezine namjere.«

Charles pomalo ljutito upita sestru:

»Je li ti on sam to rekao, Theresa?«

»Da ponovno sam ga jučer posjetila.«

»Kako ne želiš shvatiti da to nema smisla.«

Theresa slegne ramenima.

Poirot reče: zamolio bih vas da mi pokušate detaljno ispričati posljednje dane života vaše tetke.

»Dakle, da počnemo. Koliko mi je poznato, Uskrs ste ste provelikod tetke. Tamo je također bila i Bella Tanios s mužem, zar ne?«

»Da.«

»Je li se nešto neobično dogodilo tog vikenda?«

»Ne bih rekla.« »Ništa? Meni se čini...« Charles mu upadne u riječ:

»Samo misliš o sebi, Theresa! Zaljubljena si preko ušiju! Znae, gospodine Poirot, njezina je plavooka ljubav u Market Basingu. To joj je pomutilo pamet.

Znae, gospodine Poirot, dogodilo se nešto neuobičajeno. Naša je tetka pala niz stepenice. Mogla se ubiti. Šteta da nije. Sad bismo imali manje posla!« »Pala je niz stepenice?« »Da, spotakla se o pseću loptu. Onaj ju je pametni psić tamo ostavio.«

»Kad se to dogodilo?«

»Moram razmisliti — bio je to utorak — večer pred naš odlazak.«

»Je li vaša tetka zadobila teže ozljede?« »šteta da nije pala na glavu. Da se to dogodilo mogli bismo sada tvrditi da joj se pomutio razum. Vi već znate kako se to stručno kaže. Ali to joj se nije dogodilo. Dobro se nabila i prestrašila.«

Poirot suho reče:

»Mora da ste bili vrlo razočarani.« »Da... shvacam na što mislite. Pošašave te stare dame...«

»Svi ste otputovali u srijedu u jutro?« »Tako je.«

»To je bila srijeda 14-og. Kad ste ponovno vidjeli tetku?«

»Nismo je posjetili slijedećeg vikenda, već četrnaest dana kasnije.«

»Znači da je to bilo... da vidimo... dvadeset i peti, zar ne?«

»Da. Tako je.«

»A vaša je tetka umrla...?«

»Slijećeg petka.«

»Razboljela se u ponedjeljak u jutro, zar ne?«

»Da.«

»Tog ste ponedjeljka vi otputovali, zar ne?«

»Da.«

»Niste je posjetili za vrijeme bolesti?«

»Ne do onog petka. Nismo znali da joj je tako loše.«

»Jeste li je zatekli živu?«

»Ne, umrla je prije nego što smo stigli tamo.«

Poirot okrene glavu prema Theresi Arundell.

»Oba ste puta pratili brata?«

»Da.«

»Kad ste je posjetili drugog vikenda — nitko nije spomenuo novu oporuku?«

»Ne.«

Charles se, međutim, nije suglasio sa sestrom.

»Ne bih baš rekao.«

Rekao je to nonšalantno, ali mi se učinilo da je ta nonšalantnost bila namještena. »Znali ste?«

»Charles!« poviče Theresa. Charles se trudio da ne sretne sestrin pogled.

Obratio joj se gledajući u stranu. Sigurno se sjećaš, sestrice. Ispričao sam ti.

Teta Emily nai je rekla da ne odobrava naš način života. Isključila je Bellu, ali nije imala povjerenja u njezinog muža. Voljela je samo ono što je englesko. Kad bi Bella naslijedila novac, tetka je bila uvjerenjena da bi je Tanios nekako držao u šahu.

Zato je napravila novu oporuku i sve ostavila gospođici Lawson.
»Ona je glupača«, rekla je tetka, »ali mi je odana.« Nije ona kriva što je glupa. Mislila sam da bi bilo pošteno da ti to kažem, Charles, tako da ne posuđuješ novac na račun očekivanog nasljedstva.« »Točno je pogodila što sam namjeravao učiniti.«

»Zašto mi to nisi rekao, Charles?« ljutito ga upita Theresa.

»Mislio sam da sam ti rekao.« Charles je još nije pogledao u oči.

Poirot ga upita:

»Što ste joj odgovorili, gospodine Arundell?«

»Što sam odgovorio?« ponovi Charles. »Oh, samo sam se nasmijao. Znao sam da nema smisla ljutiti se. »Radi kako ti je volja, teta

Emily«, rekao sam joj.

»Priznajem da sam iznenađen, ali znam da je to tvoj novac i imaš ga pravo ostaviti kome želiš.«

»Što je na to rekla vaša tetka?«

»Bilo je sasvim u redu. Rekla je: 'Vidim da si Pravi sportaš, Charles.' Odgovorio sam joj, »Čovjek se mora pomiriti sa sudbinom. Kad već gubim nasljeđe, mogla bi mi dati koji dinar sada.«

Odlično ste prikrili svoje prave osjećaje.

»Moram priznati da je tada nisam ozbiljno shvatio.«

»Zaista niste?«

»Ne. Bio sam uvjeren da nas želi malo prestrašiti i da će nakon par dana nanovo izmijeniti oporuku. Znao sam da joj je stalo do obitelji. Uvjeren sam da bi ona to i učinila da nije tako naglo umrla.«

»Oho! Vrlo zanimljivo!« uzvikne Poirot.

Neko vrijeme ne reče ništa, a zatim nastavi:

»Je li netko mogao čuti vaš razgovor? Gospođica Lawson, na primjer?«

»Vrlo lako. Nismo govorili tiho. Zapravo sam, sjećam se, gospođicu Lawson sreo u predsoblju kad sam napustio tetku. Reklo bi se da je prisluškivala.«

Poirot zamišljeno pogleda Theresu. »Vi zaista niste znali ništa o tome?« Prije nego je mogla odgovoriti, Charles reče: »Theresa, siguran sam da sam ti to ispričao - ili barem natuknuo.«

Nešto je čudno lebdjelo u zraku. Charles je napeto gledao u Theresu. Theresa polako reče:

»Da si mi to rekao, ne bih mogla zaboraviti, zar ne, gospodine Poirot?«

Ona ga pogleda svojim tamnim očima. Poirot polako reče:

»Siguran sam da to ne biste zaboravili, gospođice Arundell.«

On se naglo okrene prema Charlesu.

»Molim vas da mi precizno odgovorite. Je li vam tetka rekla da je već izmijenila oporuku, ili da je namjerava izmijeniti?«

Charles brzo odgovori:

Bila je posve precizna. Zapravo pokazala mi je novu oporuku Poirot se nagne prema njemu širom otvorenih očiju.

To je vrlo važno. Kažete da vam je gospođica Arundell pokazala novu oporuku?«

Charles se meškoltio na stolici poput kakvog školarca. Cinilo se da mu je Poirotova ozbiljnost bila neugodna.

— »Da«, ponovi on, »pokazala mi je oporuku.«

»Možete se zakleti?«

»Naravno da mogu.« Charles je nervozno gledao Poirota. »Ne znam zašto vam je to tako važno?«

Theresa se najednom naglo pomakla. Ustala je i stala pokraj kamina. Brzo je pripalila novu cigaretu.

»A vama, mlada damo«, Poirot se naglo okrene prema njoj, »je li vama tetka rekla nešto važno tog vikenda?«

»Mislim da nije. Bila je sasvim ljubazna prema meni tog vikenda. Održala mi je malu prodiku kako bih morala živjeti, ali to je uvijek radila. Učinila mi se, možda, nervoznijom nego obično.«

Poirot se nasmiješi i reče:

»Vidim da ste više pažnje posvećivali svojem zaručniku, mademoiselle.«

Theresa mu ljutito odgovori:

»Njega tamo nije bilo. Bio je na nekom kongresu liječnika.«

»Znači da ga niste vidjeli od Uskrsa? To je bio zadnji put što ste ga vidjeli?«

»Da. Večerao je s nama dan prije nego smo otputovali.«

»Niste li se, kojim slučajem, posvadili?«

»Daleko od toga.«

»Zašto onda nije bio prisutan slijedećeg vikenda?«

Charles brzo odgovori:

»Znate, tu posjetu nismo planirali. Odlučili smo se na brzinu.«

»Zaista?«

»Bolje je da kažemo istinu«, umorno reče Theresa. »Znate, Bella i Tanios su se motali oko tetke. Pretvarali su se da se brinu za nju, pa smo se prestrašili da bi nas mogli izigrati.«

»Pomislili smo da bi bilo dobro pokazati malo interesa za tetkino zdravlje, iako smo znali da tetka ne nasjeda na takve stvari. Znala je ona o čemu se radi. Imala je soli u glavi, naša tetka Emily.«

Theresa se najednom nasmije. »Baš smo mi smiješna porodica. Sakupili smo se kao pčele oko meda u pohlepi za novcem.«

»Recite mi nešto o vašoj rođakinji i njezinom mužu.«

»Oh, jadna Bella. Uvijek me je pokušavala imitirati, ali je to željela postoi s malo novca. Moraju paziti da ne troše previše. Imaju dvoje djece i žele ih školovati u Engleskoj.«

»Možete li mi, možda, dati njihovu adresu?« reče Poirot.

»Odsjeli su u Durham hotelu u Bloomsburyju.«

»Recite mi nešto o vašoj rođakinji Belli.« »Bella je nezanimljiva žena. Zar ne, Charles?« »Slažem se s tobom. Dosadna je poput stjenice. Odana je majka, ali vjerujem da su to i stjenice.«

»A njen muž?

»Tanios Cudnog je izgleda, ali nije to loš. Pametan je i zabavan. Prava dobričina.«

»Slažete se s tim opisom, mademoiselle?«

"Pa moram priznati da mi je draži od Belle. Vjerujem da je vrlo dobar liječnik.

Ipak, nemam u njega mnogo povjerenja.«

»Theresa«, reče njezin brat, »nikom ne vjeruje.« On je zagrli. »Niti meni.«

»Tko bi tebi vjerovao, dragi moj, morao bi biti lud«, nježno mu odgovori Theresa.

Theresa se oslobodi zagrljaja.

Poirot im se nakloni i priđe vratima.

»Prihvaćam posao! Preda mnom je težak zadatak, ali je mademoiselle u pravu kad kaže da se sve nekako da riješiti. Umalo sam vas zaboravio zapitati. Mislite li da bi se gospođicu Lawson moglo zbuniti u sudnici?«

Charles i Theresa se pogledaše.

»Vjerujem da bi je dobar advokat mogao uvjeriti kako je crno zapravo bijelo!«

»To bi nam moglo biti od koristi«, reče Poirot.

Krenuo je iz sobe pa pođoh za njim. On uze svoj šešir, priđe ulaznim vratima, otvori ih i zatim naglo zatvori, zalupivši ih. Tada na prstima priđe dnevnoj sobi i prisloni uho na zid. Prisluškivanje, očito nije bilo zabranjeno u školi koju je Poirot pohađao. Ja sam se zgražao, ali nisam mogao ništa učiniti. Davao sam mu znakove, ali nije se obazirao.

Najednom začujemo jasni Theresin glas:

»Budalo!«

Začuli smo korake i Poirot me zgrabi te nečujno nestadosmo kroz ulazna vrata.

15. Gospođica Lawson

»Poirot«, reko, »zar baš moramo prisluški vati za vratima?«

»Smirite se, prijatelju. Niste vi prislušivali! Naprotiv, ponijeli ste se kao gentleman.«

»Ipak sam i ja čuo što je rečeno.«

»Istina. Što se može kad nije šaputala.«

»Govorila je glasno, jer je mislila da smo napustili stan.«

»Da. Malo smo je nadmudrili.«

»Ne sviđa mi se to.«

»Na vašem karakteru nema mrlje. Nema smisla da počinjemo od početka. Već smo mnogo puta o tome razgovarali. Sad ćete reći da to nije igrarija. Točno, ubojstvo nije igrarija. Slažem se s vama.«

»Ali ovdje se uopće ne radi o ubojstvu.«

»Ne budite tako sigurni.«

»Vjerujem da je netko namjeravao počiniti ubojstvo, ali velika je razlika između ubojstva i pokušaja ubojstva.«

»Gledajući s aspekta morala, radl se o istoj stvari. Želio sam vas zapravo upitati jeste li sigurni da se radi o pokušaju ubojstva?«
Zablenuo sam se u njega.

»Gospođica Arundell je umrla prirodnom smrću.«

»Ponavljam — zaista ste sigurni?«

»Svatko to misli!«

»Svatko? O, la la!«

»I doktor je to rekao«, kazah mu, »dr Grainger. On nije bilo tko.«

Da on bi trebao znati«, reče Poirot nezadovoljno. »Samo se sjetite, Hastingse, koliko se puta mora ekshumirati tijelo iako je liječnik rekao da je čovjek umro prirodnom smrću. No često se pokaže da nije tako.«

Da ali gospođica je umrla od bolesti koja ju je mučila dugo vremena.«

»Da, tako se barem čini...«

Poirot je još uvijek bio nezadovoljan.

»Poirot«, reko, »ovaj ću puta ja započeti rečenicu s Jeste li sigurni'. Dakle, jeste li sigurni da vas nije zanimala vaša strast prema otkrivanju zločina? Vi želite da se tu radi o ubojstvu, pa mislite da je to istina.«

Poirot se još više namrštio. Polako je klimao glavom.

»U pravu ste, Hastingse. To mi je slaba točka. Ja sam poput kirurga koji se specijalizirao za jednu bolest... recimo slijepo crijevo ili nešto drugo. čim takav liječnik dobije pacijenta, on traži simptome bolesti za koju se specijalizirao. Tako i ja. Uvijek se pitam: bi li to moglo biti ubojstvo? I znate, prijatelju, često sam u pravu.«

»Ne bih rekao da je i sada tako«, odgovorih.

»Ali, ona je ipak umrla, Hastings! To ne možete zanijekati. Ona je umrla!«

»Bila je lošeg zdravlja. Prešla je sedamdesetu. Njezina mi se smrt čini prirodnom.«

»Mislite li da je posve normalno što Theresa Arundell onako ljutito naziva svojeg brata budalom?«

»Kakve to veze ima sa smrću gospođice Arundell?«

»Ima, dragi moj Hastingse! što mislite o činjemci da je tetka Emily rekla Charlesu za novu oporuku?«

Umorno pogledah Poirota. »što bi to moralo značiti?« Zašto bi uvijek jedino baš Poirot morao postavljati pitanja?

»To nije beznačajno. Zaista ne. Zanimljiva je i reakcija Therese Arundell kad je za to čula.«

»Čini se da su oboje nevaljalci«, primijetih. »Spremni su na sve. Djevojka je veoma lijepa. što se tiče mladog Charlesa — on je, bez sumnje, privlačan nitkov.«

Poirot mi dade novu adresu: 17 Clanroyden Mansions, Bayswater.

»Znači sad je na redu gospođica Lawson«, primijetio sam, »a zatim Taniosovi?«

»Pogodili ste, Hastingse.«

»Koje ćete se uloge sada prihvatiti?« upitao sam ga kad smo stigli u Clanroyden Mansions. »Biografu generala Arundella, kupca Littlegreena, ili tmate na umu neku novu ulogu?«

»Jednostavno ću se predstaviti kao Hercule Poirot.«

»Baš sam razočaran!« našalih se.

Apartman broj 17 nalazio se na drugom katu. Otvorila nam je nakindurena djevojka i uvela nas u sobu koja nam se učinila smiješnom nakon one koju smo malo prije napustili.

Stan Therese Arundell bio je gotovo prazan prema ovome. Stan gospođice Lawson bio je toliko pretrpan da se čovjek po njemu jedva kretao. Bojao sam se da nešto ne srušim.

Vrata se otvore i pojavi se krupna žena srednjih godina. Prilično je odgovarala mojoj predodžbi o njoj. Imala je sijedu, neurednu kosu. Monokl joj se nakrivio na jednu stranu nosa. Govorila je isprekidano.

»Dobro jutro — hm... ne vjerujem —«

Vi ste gospođica Wilhelmina Lawson?« "

"Da... to sam ja.«

»Hercule Poirot. Jučer Sam razgledavao Littlegreen House.«

»Oh tako dakle.«

Gospođica Lawson pokušava popraviti frizuru.

»Izvolite sjesti. Ovdje, molim vas. Oh, žao mi pazite na ovaj stolić, sigurno vam smeta.

Soba je prenatrpana. Tako je teško naći stan koji bi mi odgovarao. Ovaj je premalen, ali je u centru grada. Volim živjeti u centru. I vi tako mislite?«

Ostala je bez daha završivši rečenicu. Sjela je na neudobnu viktorijansku stolicu i nagnula se prema Poirotu.

»Dobio sam dozvolu da pogledam Littlegreen jer sam se krivo predstavio, ali bih vam odmah želio priznati da sam... ovo vam kažem u povjerenju —«

»Oh, da«, uzbuđeno je dahtala gospođica Lawson.

»Naglašavam vam da je ovo vrlo povjerljivo — Išao sam tamo, vjerovali vi to ili ne, jer mi je gospođica Arundell pisala —«

On zastade te nastavi:

»Ja sam poznati detektiv.«

Licem gospođice Lawson preleti čitav niz izraza: alarm, uzbuđenje, iznenađenost, zaprepaštenje... pitao sam se koji će se od njih učiniti važnim Poirotu.

»Oh«, reče ona i zatim, nakon stanke, ponovno »Oh.«

Tada odjednom, posve iznenada, zapita:

»Radi se o novcu?«

Čak se i Poirot iznenadio. Oprezno reče:

»Mislite li na novac koji...«

»Da. Da. Novac koji je netko uzeo iz ladice.« Poirot tiho reče:

»Zar vam gospođica Arundell nije rekla da mi je pisala o tom novcu?«

»Ne, nije. Nisam imala pojma — znate, moram vam priznati da sam zaista iznenađena —« »Mislite li da to nije trebala nikome reći?«

»Ne. Znate, ona je dobro znala tko...« Ona zastade. Poirot brzo reče:

»Znala je tko bi to bio mogao uzeti, to ste željeli reći, zar ne?«

Gospođica Lawson klimne potvrdno glavom i nastavi:

»Nikad ne bih pomislila da bi ona to... mislim reći... željela je...«

Poirot joj ponovno pomogne.

»Sigurno je smatrala da se to nikog ne tiče izvan obitelji, zar ne?«

»Točno tako.«

»Znate, ja sam detektiv, vrlo sam diskretan.« Gospođica Lawson je klimala glavom u znak odobravanja.

»To je, naravno, nešto sasvim drugo. Vi niste iz policije.«

»Oh, ne. Nemam nikakve veze s njima.« »Znate, gospođica Arundell je bila tako ponosna žena. Naravno, često su imali problema s Charlesom, ali se to uvijek zataškavalo. Jednom je morao pobjeći u Australiju!«

»Zar tamo?« reče Poirot. »Da vidimo. Znači, ovako stoje stvari: Gospođica Arundell je nešto novca držala u ladici —«

On zastade. Gospođica Lawson potvrdi njegovu izjavu.

Da. Bio je to novac za plaće. Tamo su se nalazile i računovodstvene knjige.«

»Koliko je točno novca manjkalo?« »četiri novčanice od jedne funte. Ne, ne, nije tako Tri novčanice od funte i dvije od deset šilinga. čovjek mora biti precizan kad se radi o novcu.«

»Hvala vam, gospođice Lawson. Vidim da imate poslovnog duha.«

Gospođica Lawson se ponosno nasmiješila. »Dakle, gospođica Anmdell je s razlogom sumnjala da je taj novac uzeo njezin nećak Charles?«

»Da.«

»Iako za to nije bilo nikakvih dokaza?« »Oh, ali to je sigurno bio Charles!

Gospođa Tanios ne bi tako nešto nikad učinila, a sigurna sam ni njezin muž. Njezin je muž stranac i sigurna sam da nije znao gdje se nalazi novac. Sigurna sam da Theresa tako nešto ne bi nikad učinila. Ona ima dovoljno novca. Tako se divno odijeva.«

»Mogao je to uzeti netko od posluge?« sugerirao je Poirot.

Gospođica Lawson se zgrozila na tu pomisao. »Nemoguće. Sigurna sam da ni Ellen ni kuharica ne bi to učinile niti u snu. To su dvije divne žene. Uvjeravam vas, vrlo su poštene.« Poirot zastade na trenutak. Pitam se možete li mi pomoći, zapravo siguran sam da

možete — jer ako se ikom gospođica Arundell povjeravala, onda ste to bili vi —«

»To je teško reći —« Bilo je očito da joj je godio taj kompliment.

»Siguran sam da ćete mi pomoći.«

»Svakako, samo ako mogu« — Poirot nastavi: »Ovo je u povjerenju —«

Lice gospođice Lawson se ozari. Te magične riječi »u povjerenju« djelovale su poput »Sezame otvori se ...«

»Znate li kojim slučajem zašto je gospođica Arundell izmijenila svoju oporuku?«

»Svoju oporuku? Oh, oporuku?«

To je pitanje, činilo se, iznenadilo gospođicu Lawson.

Poirot reče pažljivo je promatrajući:

»Istina je, zar ne, da je gospođica Arundell napravila novu oporuku malo prije svoje smrti?«

»Da, ali ja to nisam znala. Nisam imala pojma.«

Gospođica Lawson je vatreno protestirala. »Bilo je to za mene pravo iznenađenje! Ugodno iznenađenje, naravno! Tako sam zahvalna dragoj gospođici Arundell. Zamislite, nikad mi nije dala ni naslutiti da će to napraviti. Bila sam zapanjena kad sam čula što je gospodin Purvis pročitao. Nisam znala da li da se smijem ili da plačem! Možete zamisliti, gospodine Poirot, kakav je to šok bio za mene. Kakvo je dobro srce kucalo u njezinim grudima. Priznajem da sam se nadala da ću dobiti nešto novca, nešto malo, iako nisam dugo za nju radila. Ovo se, međutim, dogodilo kao u priči! Sad mi se ponekad učini kao da sanjam, ako znate što mislim! Ponekad mi nije posve ugodno kad na to mislim. Znate, pa, ovaj... mislim...«

Ona nehotice zbaci očale s nosa, digne ih i ponovno nespretno stavi na nos te nastavi:

»Koji put pomislim da su krv i srodstvo jako važni. Neugodno mi je tada što je gospođica Arundell ostavila novac izvan obitelji. To baš nije lijepo, zar ne? Zaista nije. Toliko mnogo novca. Znae, i priča se koješta — nikad nisam ništa lošeg učinila — ne bih ni u snu pomislila da utječem na gospođicu Arundell! Moram priznati, ne bih to ni mogla. Priznat ću vam istinu. Pomalo sam je se plašila. Bila je često puta stroga, neočekivano bi napala čovjeka. Ponekad je bila i bezobrazna!

»Ne budali«, znala bi mi reći. Znae, ja nisam bezosjećajna... ponekad bih se zaista ražalostila... zatim, odjednom, pomislim da me je kroz sve to vrijeme voljela... To je prekrasno, zar ne? Ipak, znam da je to teško palo nekim ljudima, zar ne?«

»Znači li to da ste spremni odreći se novca?« upita Poirot.

Na trenutak se pojavi posve novi izraz u bešćutnim plavim očima gospođice Lawson. Učinilo mi se na trenutak da pred nama sjedi pametna, promućurna žena umjesto ove prijazne ali pomalo budalaste prilike.

Ona se nasmije i reče:

»Pa, — znae, mogu na to i ovako gledati. Uvijek se na neku stvar može gledati s različitih stanovišta. Vidite, gospođica Arundell je željela da ja dobijem novac.

Kad ga ne bih uzela značilo bi to da ne poštujem njezine želje. To ne bi bilo u redu, zar ne?«

»Na to nije tako lako odgovoriti«, reče Poirot klimajući glavom.

»Imate pravo. Mnogo sam o tome razmišljala. Znae, gospođa Tanios je tako divna žena — i djeca su tako mila i draga! Sigurna

sam da gospođica Arundell nije mislila ostaviti Bellu bez dinara, ali također nije htjela da se Tanios dočepa novca.

Nije ga htjela direktno ostaviti Belli. Sigurno se pouzdala u mene. Bila je sigurna da ću se ja za nju pobrinuti.«

»Tanios bi se dočepao novca?«

»Da. Ona je posve pod njegovira utjecajem. Ona bi učinila sve što joj on zapovijedi. Vjerujem da bi i ubila da joj on to kaže! Boji ga se. Sigurna sam da ga se boji. Vidjela sam nekoliko puta s kakvim ga strahom gleda... To nije u redu, sigurno se sa mnom slažete, gospodine Poirot.«

Poirot ništa ne odgovori. Umjesto odgovora, zapita je:

»Što mislite o dru Taniosu?«

»Pa«, reče gospođica Lawson kao da oklijeva, »on je vrlo ugodan čovjek.«

Najednom zastade kao da sumnja.

»Nemate u njega povjerenja, zar ne?«

»Pa, nemam. Ne, zaista nemam«, nastavi gospođica Lawson. »Ni jednom muškarcu mnogo ne vjerujem! čuju se takve užasne stvari! što sve jadne žene moraju podnositi! Zaista je to grozno! Naravno, dr. Tanios se pretvara da voli svoju ženu i u društvu se s njom lijepo ophodi. Ponaša se zaista uljudno. Samo, ja ne vjerujem strancima. Sigurna sam da draga gospođica Arundell nije htjela da novac dođe u njegove ruke!«

»Theresi i Charlesu Arundell je sigurno veoma teško što nisu dobili nasljedstvo«, sugerirao je Poirot.

Na licu gospođice Lawson pojavi se crvena mrlja.

»Mislim da Theresa ima dovoljno novca«, oštro reče. »Ona previše troši na odjeću, da ne govorim o drugim stvarima. Da samo vidite njezino donje rublje... zlo je to, zlo! Kad čovjek samo pomisli na tolike dobro odgojene djevojke koje rade da bi preživjele —«

Poirot nadopuni gospođicu Lawson:

»Mislite reći da bi Theresi dobro došlo da zarađuje svoj kruh?«

Gospođica Lawson ga ozbiljno pogleda.

»Koristilo bi joj to. U to sam uvjerena.«

Poirot polako klimnu glavom. Pažljivo ju je promatrao.

»A Charles?«

»Charles nije zavrijedio ni dinara«, strogo reče gospođica Lawson.
»Dobro je učinila gospođica Arundell što ga je razbaštinila. Nije to učinila bez razloga — nakon što joj je prijetio ...«

»Prijetio?« Poirot se iznenadi.

»Da, prijetio joj je.«

»Kako joj je prijetio? Kada joj je prijetio?«

»Moram se prisjetiti... da, naravno, bilo je to na Uskrs.«

»Što joj je rekao?«

»Molio ju je novaca i ona ga je odbila! Tada joj je rekao da nije pametno to što je učinila. Rekao joj je ako tako nastavi — što je ono točno rekao? — rekao je to prostački — oh da, rekao joj je da će joj netko slomiti vrat'.«

»Prijetio joj je da će joj slomiti vrat?«

»Da.«

»Što je gospođica Arundell na to odgovorila?«

»Rekla je: 'Uvjerit ćeš se, Charles, da se sama mogu brinuti za sebe.'«

»Vi ste tada bili s njima u sobi?«

»Pa, ne baš u sobi«, reče gospođica Lawson nakon kratke stanke.

»Razumijem, razumijem«, brzo reče Poirot. »sto je na to Charles odgovorio?«

»Rekao je: 'Ne budi tako sigurna.'«

Poirot reče polako:

»Je li gospođica Arundell ozbiljno shvatila te pnjetnje?«

»Pa, ne bih vam znala reći... Ništa mi nije o tome rekla... Znate... ni u kojem slučaju ne bi mi ništa rekla.«

Poirot tiho reče:

»Vi ste sigurno bili svjesni činjenice da gospođica Arundell radi novu oporuku?«

»Ne, ne. Već sam vam rekla da sam bila neobično iznenađena. Ni u snu ...«

Poirot je prekine.

»Niste znali što sadrži nova oporuka, ali ste znali da radi novu oporuku, zar ne?«

»Pa... sumnjala sam. Znate, kad je poslala po advokata dok je ležala u krevetu...«

»Točno tada. Bilo je poslije njezinog nesrenog pada, zar ne?«

»Da. Bob — Bob je pas — ostavio je loptu na vrhu stepenica i ona se spotakla i pala.«

»Morao je to biti neugodan pad!«

»Oh, da. Mogla je polomiti kosti. Doktor je tako rekao.«

»Mogla je smrtno nastradati.«

»Da, u pravu ste.«

Odgovorila je to posve prirodno.

Poirot reče smiješeći se:

»Upoznao sam Boba u Littlegreenu.«

»Da, vjerujem. Slatko je to psetance.«

Ide mi na živce kad netko o lovačkom psu govori kao o slatkom psiću! Nije ni čudo da ju je Bob prezirao.

»Vrlo je inteligentan«, nastavi Poirot.

Gospođica Lawson ništa ne odgovori. Klimne glavom i uzdahne.

Poirot je upita:

»Mislite li da je taj nesretni slučaj utjecao na gospođicu Arundell da promijeni oporuku?«

Ovdje se Poirot približio važnoj činjenici, ali je to gospođica Lawson posve mirno primila.

»Znate«, reče gospođica Lawson, »možda ste u pravu. Gospođica Arundell se zaista preplašila tog pada. Možda ju je to nagnalo na razmišljanje. Možda je predosjetila svoju smrt?«

Poirot reče kao usput: »Nije bila baš lošeg zdravlja, zar ne?«

»Moglo bi se tako reći.«

»Znači da se naglo razboljela?«

»Oh, da. Bio je to pravi šok za nas. Imali smo goste te večeri.«
Gospođica Lawson zastade. »Vaše prijateljdce, sestre Tripp? Sreo sam ih. Vrlo su šarmantne.«

Gospođica Lawson pocrveni od zadovoljstva. »Istina je, tako su mile i drage. To su neobično kulturne žene! Sve ih zanima... Vjerojatno su vam ispričale kako provodimo večeri? Sigurno ste skeptik —, ali znate... voljela bih vas uvjeriti koliko nam zadovoljstvo pruža naš dodir s onim koji su nas napustili.«

»Siguran sam da je tako, siguran.«

»Znate, gospodine Poirot, više sam puta razgovarala sa svojom majkom. Tako je divno znati da nas naši dragi motre i brinu za nas.«

»Oh, da. Razumijem vas«, blago reče Poirot.»Da li je gospođica Arundell također vjerovala?«

Lice gospođice Lawson se smrkne.»Htjela je da je uvjerimo«, naglo reče.

»Samo se nikad psihički nije za to spremila. Bila je skeptična i nije htjela vjerovati — čak je izazvala neugodne poruke duhova. Jednom smo dobile i jednu prostačku poruku — sve zbog njezina ponašanja.«

»Uvjeren sam da je to skrivila gospođica Arundell«, suglasi se Poirot.

»Zadnje večeri — sigurno su vam Isabela i Julia rekle? — dogodilo se nešto veoma zanimljivo. Bio je to početak prelaženja duha u tvar. Ectoplasma — vi sigurno znate što je to, zar ne?«

»Da. Da. Poznato mi je to.«

»To izlazi iz usta medija i dobiva formu trake. Sad sam uvjeren da je i nehotice gospođica Arundell bila medij. Te se večeri jasno vidjela traka svjetlosti kako izlazi iz usta drage gospođice Arundell! Najednom se oko njezine glave ovila aureola svjetlosti — magličaste svjetlosti.« »Interesantno!«

»Tada se, na žalost, gospođica Arundell razboljela i mi smo morale prekinuti seansu.«

»Poslali ste po doktora — kada?«

»Odmah slijedećeg jutra.«

»Je li doktor bio uvjeren da je to ozbiljan slučaj?«

»Pa, poslao je bolničarku, ali je vjerovao da će joj biti bolje.«

»Ovaj... oprostite, niste pozvali rodbinu?« Lice gospođice Lawson poprimi purpurnu boju.

»Oni su bili obaviješteni čim je dr Grainger rekao da je ona u opasnosti.«

»Što je prouzrokovalo napad?«

»Ne vjerujem da se to zna. Dr Grainger je rekao da ona sigurno nije pazila na ishranu. Ja sam uvjeren da je svemu krivo vrijeme. Bilo je neobično hladno.«

»Theresa i Charles su je posjetili tog vikenda, zar ne?«

Gospođica Lawson stisnu zube. »Da, bili su tamo.«

»Posjeta baš nije bila ugodna, zar ne?« sugerirao je Poirot.

»Nije bila«, reče ona naslađujući se. »Gospođica Arundell je dobro znala zašto su došli!«

»Zašto su došli?«

»Zbog novca!« odbrusi gospođica Lawson. »Nisu ga ipak dobili.«

»Ne?« reče Poirot.

»Vjerujem da su i Taniosovi došli iz istog razloga«, nastavi ona.

»Dr. Tanios. On tog vikenda nije bio tamo, zar ne?«

»Došao je u nedjelju. Ostao je samo sat vremena.«

»Znači svi su se željeli dočepati novca gospođice Arundell«, — izazivao je Poirot.

»Znam, to baš nije lijepo, zar ne?«

»Ne, zaista nije«, reče Poirot. »Mora da su Theresa i Charles doživjeli šok kad su doznali da ih je razbaštinila!«

Gospođica Lawson se zablene u njega.

Poirot reče:

»Zar nije tako? Zar im to nije dala na znanje?«

»Ne bih vam o tome znala ništa reći. Ja o tome nisam čula niti riječi! Nije bilo nikakve gužve, koliko ja znam. Charles i njegova sestra bili su normalno raspoloženi.«

»Vjerojatno sam dobio krivu informaciju. Gospođica Arundell je držala svoju oporuku u kući, zar ne?«

Gospođici Lawson ispadoše naočale. Ona se sagnu i podignu ih.

»Ne bih vam na to znala odgovoriti. Ne, mislim da je oporuka bila kod gospodina Purvisa.«

»Tko je bio izvršitelj oporuke?«

»Bio je to gospodin Purvis.«

»Je li on poslije njezine smrti pregledao dokumente?«

»Da.«

Poirot je ozbiljno pogleda te upita:

»Da li vam se sviđa gospodin Purvis?«

Gospođica Lawson se zbunila.

»Da li mi se sviđa? Pa, to je teško reći, zar ne? Pa... on je pametan čovjek — pametan advokat, hoću reći. Mislim, prilično je nagao! Zna, nije ugodno kad vam netko govori kao — pa, ne bih vam znala to objasniti — znate bio je pristojan, ali u isto vrijeme i gotovo neuglađen, ako znate što želim reći.«

»Nije vam baš bilo ugodno«, reče Poirot kao da suosjeća s njom.

»Sigurno da mi nije bilo ugodno.« Gospođica Lawson uzdahnu i rnahnu glavom.

Poirot ustade.

»Mnogo vam hvala, mademoiselle, na vašoj ljubaznosti i pomoći.«

Gospođica Lawson također ustade. Bila je pomalo uzbuđena.

»Nije potrebno da se zahvaljujete — drago mi je ako sam vam pomogla. Ako budete još nešto trebali...«

Poirot joj priđe te joj prišapnu: »Mislim da biste ovo morali znati. Theresa i Charles Arundell se nadaju da će oporuku proglasiti nevažećom.«

Gospođica Lawson ostade bez daha.

»Neće im to uspjeti«, ljutito reče. »To tvrdi moj advokat.«

»Ah«, reče Poirot. »Znači da ste se konzultirali s advokatom?«

»Da. Zašto ne bih?«

»Zaista zašto ne biste? Pametno ste postupili. Doviđenja mademoiselle.

Kad smo izašli na ulicu Poirot duboko udahnu zrak.

»Hastingse, ta žena ili govori istinu ili je izvanredna glumica.«

»Ona vjeruje da je gospođica Arundell umrla prirodnom smrću. To se vidjelo, zar ne?« rekoh.

Poirot mi ne odgovori. Ponekad se jednostavno napravi gluhim.

Zaustavio je taksi. »Durham Hotel, Bloomsbury«, reče vozaču.

16. Gospođa Tanios

»Čeka vas neki gospodin, madam.«

Žena koja je do tada sjedila i nešto pisala u sobi Durham hotela okrene se, ustane i priđe nam nesigurnim koracima.

Teško bi bilo točno odrediti dob gospođe Tanios. Imala je svakako više od trideset. Bila je to visoka žena, tamne kose i prilično svijetlih plavih očiju. Lice joj je bilo zabrinuto. Moderan je šešir nosila na krivi način, a haljina koju je imala na sebi bila je prilično neukusna.

»Mislim da ne znam ...« reče ona nesigurno.

Poirot se nakloni.

»Upravo dolazim od vaše rođakinje Therese Arundell.«

»Oh, od Therese? Da?«

»Mogu li par minuta s vama na samo razgovarati?«

Gospođa Tanios pogleda unaokolo zbunjeno. Poirot predloži da sjednu na dvosjed u uglu sobe.

Dok smo sjedali začuje se visoki, kreštavi glas:

»Kamo ideš, majko?«

»Samo ti nastavi s pismom, draga.«

Djevojčica mršavog izgleda nastavi svoj, kako se činilo, težak zadatak.

Kad smo sjeli gospođa Tanios upitno pogleda Pirota.

On počne:

Radi se o smrti vaše pokojne tetke, gospođice Emily Arundell.«

Jesam li počeo izmišljati stvari, ili je to zaista bio strah u njezinim očima?

»Da?«

»Gospođica Arundell«, reče Poirot, »je nedugo prije smrti izmijenila svoju oporuku. U toj oporuci je sve ostavila gospođici Wilhelmini Lawson. Želio bih znati, gospođo Tanios, hoćete li se pridružiti svojim rođacima, Theresi i Charlesu Arundellu, u pokušaju opovrgavanja te oporuke, ili nećete?«

»Oh!« Gospođa Tanios uzdahne. »Zar je to moguće? Znao, moj je muž konzultirao advokata i on mu je rekao da je bolje ne upuštati se u to.«

»Advokati su, madam, vrlo oprezni ljudi. Obično izbjegavaju sporove ako je to moguće — i većinom su u pravu. Međutim, ponekad se isplati riskirati. Ja nisam advokat pa na to gledam drugačije. Gospođica Arundell, mislim Theresa Arundell, spremna je na borbu, a vi?«

»Ne bih vam znala reći —« Zabrinuto je lomila ruke. »Morala bih razgovarati sa svojim mužem.« .

»Da to je posve prirodno. Mene ipak zanima što vi mislite?«

»Pa zaista vam ne bih znala reći.« Gospođa Tanios'je bila jako zabrinuta. »To mnogo ovisi o mojem mužu.«

»Ali, što vi mislite, gospođo?« Gospođa Tanios namršti čelo i polako reče:

»Nisam baš oduševljena tom idejom. čini mi se da nije pošteno.«
»Zaista, madam?«

»Da. Ako je tetka Emily izabrala gospođicu Lawson i ostavila joj sav novac, moramo se s tim pomiriti.«

»Nije vas to ogorčilo?«

»Oh, je.« Opet joj rumenilo obli obraze. »To zaista nije pošteno. Zaista nije pošteno! Tako nas je to iznenadilo! To nitko nije očekivao od tetke Emily. Zaista to nije pošteno prema djeci.« »Niste vjerovali da bi tetka Emily bila u stanju tako nešto učiniti?«

»Zaista nas je iznenadila!« »Znači postoji mogućnost da je bila na neki način prinuđena; Na ljude se može nepošteno utjecati, zar ne?«

Gospođa Tanios se ponovno namršti. Tada reče gotovo protiv svoje volje:

»Teškoća je u tome što nikako ne mogu vjerovati da bi netko mogao utjecati na tetku Emily na bilo koji način! Ona je bila svojeeglava stara dama.«

Poirot klimne glavom kao da odobrava. »Da, istina je što kažete. Sigurno je da gospođica Lawson ne bi mogla na nju utjecati.«

»Ne, ona je zlatno stvorenje — pomalo je luckasta, možda, ali vrlo dobra. Zato i osjećam da bi...«

»Da, madam?« reče Poirot kad je ona zastala.

Gospođa Tanios poče ponovno nervozno kršiti ruke te nastavi:

»Osjećam da bi to značilo ići protiv volje pokojnice. Sigurna sam da gospođica Lawson nije kriva. Ja... ja sam sigurna da ona nije učinila ništa loše.«

»Moram se opet s vama složiti, madam.«

»Mislim — znate, da ne bi bilo pošteno par- ničiti se protiv nje. Osim toga, to je skupo, zar ne?«

»Da, koštalo bi to novaca.«

»Vjerojatno bi bilo i uzalud. Voljela bih da o tome razgovarate s mojim mužem. On vodi poslove. Bolje mu to leži nego meni.«

Poirot pričekava par minuta, a zatim nastavi:

»Zašto je, po vašem mišljenju, gospođica Arundell izmijenila oporuku?«

Opet joj rumenilo obli obraze. Ona promrmlja:

»Zaista vam to ne bih znala reći.« Gledala ga je sa zanimanjem. čekala je njegovu reakciju.

»Madam, rekao sam vam da ja nisam advokat. Zar vas ne zanima čime se bavim?«

Ona ga upitno pogleda.

»Ja sam detektiv. Malo prije nego je umrla, gospođica Arundell mi je poslala pismo.«

Gospođa Tanios se nagne preina njemu, čvrsto stisnutih šaka.

»Pismo?« ponovi zaprepašteno. »O mojem mužu?«

Poirot ju je trenutak promatrao a zatim polako reče:

»Žao mi je, ali na to vam ne bih mogao odgovoriti.«

»Znači da se ipak radi o mojem mužu.« Glas joj je malo podrhtavao.

»Što vam je rekla? Uvjeravam vas, gospodine ovaj — ne znam kako se zovete.«

»Poirot. Hercule Poirot.«

»Uvjeravam vas, gospodine Poirot, ako je rekla nešto protiv mojeg muža, da to nije istina! Sigurna sam tko je kriv za to pismo! Zato ne želim imati nikakve veze s Theresom i Charlesom! Theresa nikad

nije voljela mojeg muža. Što sve nije govorila o njemu! Tetka Emily je bila protiv njega zato jer nije Englez i stoga je lako mogla povjerovati Theresi. Sve su to laži, gospodine Poirot. Uvjeravam vas u to!«

»Majko, napisala sam pismo.«

Gospođa Tanios se naglo okrene. S izrazom ljubavi na licu ona uze pismo i reče djevojčici:

»Zaista je lijepo, zlato. Jako mi se sviđa i crtež Mickey Mousea.«

»Što da sada radim, majko?«

»Hoćeš li kupiti jednu lijepu razglednicu? Izvoli novac. Možeš je kupiti dolje u predvorju hotela. Napiši par riječi Selimu, zlato.«

Dijete napusti sobu. Sjetih se što je Charles Arundell rekao o Belli. Gospođa Tanios je zaista bila odana majka i žena. I mene je, kao i njega, Podsjećala na stjenicu.

»Je li to vaša jedinica, madam?«

»Imam i sina. On je vani s ocem.«

»Jesu li i djeca išla s vama u posjete Littlegreenu?«

»Da, ponekad. Znae, moja tetka baš nije obožavateljica djece. Smetala su joj, iako ih je voljela i slala im darove za Božić.«

»Kad ste zadnji put vidjeli svoju tetku?«

»Mislim da je to bilo desetak dana prije njezine smrti.«

»Bili ste tamo s mužem i vašim rođacima, zar ne?«

»Oh, ne. Bilo je to za Uskrs.«

»Znači da ste je s mužem ponovno posjetili tjedan dana kasnije?«

»Da.«

»Gospođica Arundell je tada još bila dobrog zdravlja i raspoloženja?«

»Da, izgledala je kao i obično.«

»Nije bila bolesna?«

»Morala je ležati u krevetu poslije pada, ali je ipak došla u dnevnu sobu da bude neko vrijeme s nama.«

»Je li vam spomenula novu oporuku?«

»Ne.«

»Odnosila se prema vama kao i obično?«

Gospođa Tanios odgovori poslije poduže stanke:

»Da.«

»Možda bih morao biti precizniji. Kad sam rekao prema vama nisam mislio na sve, već na vas osobno.«

»Tako. Tetka Emily je bila jako ljubazna prema meni. Dala mi je biserni broš i po deset šilinga svakom djetetu.«

»Kako se odnosila prema vašem mužu? Jeste li tu vidjeli kakvu promjenu?«

Ponovno je bila nepovjerljiva. Nije gledala Poirotu u oči kad je odgovorila:

»Naravno da nisam. Zašto bi se išta promijenilo?«

»Sami ste sugerirali da je Theresa nešto kovala protiv njega.«

»To je istina! Sigurna sam da je nešto rovarila protiv njega!«
Gospođa Tanios se sva unijela u ono što je govorila. »U pravu ste!
Došlo je do promjene! Tetka Emily se prema njemu najednom
odnosila hladno. Čudno se ponašala. Bio joj je preporučio neki lijek
za probavu, čak joj ga je i nabavio, a znate li što je ona učinila?
Zahvalila mu je, ali prilično neuvjerljivo, a ja sam je vidjela kad ga je
nešto kasnije izlila u slivnik!«

Činilo se da je gospođa Tanios jako ogorčena.

Poirotu se zasjajiše oči.

»Vrlo čudan postupak«, reče on. Glas mu je odavao uzbuđenje.

»Bilo je to veoma nezahvalno s njezine strane«, ljutito reče žena dra
Taniosa.

»Kao što rekoste, starije dame ponekad nemaju povjerenja u
strance«, reče Poirot. »Uvjeren sam da vjeruju samo engleskim
liječnicima. Otočna izoliranost je tome kriva.«

»Vjerojatno je tako«, gospođa Tanios se primirila.

»Kad se vraćate u Smirnu, madam?«

»Za nekoliko tjedana. Moj muž — oh, eva ga. I Edward je s njim.

17. Dr Tanios

Moram priznati da sam se iznenadio kad sam prvi put ugledao dra Taniosa.

Zamišljao sam ga kao čudaka. Bio sam uvjeren da ima dugu crnu bradu i oštre crte lica.

Umjesto toga, ugledah veselog čovjeka smeđe kose i smeđih očiju. Doimao se poput umjetnika.

Izvršno je govorio engleski. Imao je ugodan glas koji je pristajao njegovu licu.

»Evo nas«, veselo reče ženi. »Edward je bio oduševljen vožnjom u podzemnoj željeznici. Do danas se vozio samo autobusima.«

Edward je nalikovao svojem ocu. Djeca su općenito imala izrazita obilježja stranaca. Sad razumijem zašto je gospođica Peabody govorila o njima kao o malim tamnoputim stvorenjima.

Gospođa Tanios je bila nervozna u prisustvu svojeg muža. Mucajući, ona predstavi Poirota. Na mene je posve zaboravila.

Dr Tanios je prepoznao ime.

»Poirot? Monsieur Hercule Poirot? To mi je ime dobro poznato. Što vas nosi k nama, M. Poirot?«

»Radi se o dami koja je nedavno preminula, gospođici Emily Arundell«, odgovori Poirot.

»Tetki moje žene? O čemu se radi?«

Poirot polako reče:

»Nešto se zakompliciralo u vezi njezine smrti—«

Gospođa Tanios nastavi:

»Radi se o oporuci, Jacobe. M. Poirot radi za Theresu i Charlesa.«

Dr Tanios se zavalu u stolicu.

»Oh, oporuka! Nepravedna oporuka, ali što se to mene tiče.«

Poirot ukratko ispriča svoj susret s Theresom i Charlesom Arundellom.

(Naravno uz mnogo izmjena, moram priznati). Nagovijestio je da bi oni željeli osporiti oporuku.

»To me neobično zanima, gospodine Poirot. Slažem se s vama. Sigurno bi se nešto moglo učiniti. Toliko sam u to bio uvjeren da sam konzultirao advokata. On se, međutim, nije sa mnom suglasio. Zato —« on slegnu ramenima.

»Advokati su, kao što sam već rekao vašoj ženi, vrlo oprezni ljudi. Ne vole riskirati. A vi, gospodine?«

Dr Tanios se od srca nasmije.

»Oh, često sam u svojem životu riskirao, zar ne Bella?« obrati se dr. Tanios svojoj ženi, koja mu uzvratila smiješak nekako preko volje.

On se ponovno okrene Poirotu.

»Nisam advokat«, reče on, »ali sam posve uvjeren da je oporuka napravljena kad stara dama nije više bila pri zdravoj pameti. Lukava je i prepredena stara Lawsonova.«

Gospođa se Tanios nelagodno pomakla. Poirot je pogleda i reče:

»Nešto ste htjeli reći, gospođa Tanios?«

Ona tiho reče:

»Ne bih rekla da je prepredena. Uvijek je bila ljubazna prema nama.«

»Bila je ljubazna prema tebi, jer te se nije plašila, moja draga Bella. Tebe čovjek lako prevari.«

On je to rekao u šali, ali njegova ga je žena ozbiljno shvatila. Sva se zacrvenila.

Prema meni se drugačije odnosila«, nastavi on. »Nije me trpjela i to nije skrivala! Na primjer, kad smo poslije onog nezgodnog slučaja htjeli posjetiti tetku, gospođica Lawson se tome usprotivila. Na sve nas je načine odvrćala od toga. To joj, međutim, nije uspjelo. Očito je htjela biti sama sa starom damom.«

Poirot se ponovno obrati gospođi Tanios.

»Je li tako, gospođo?«

Njezin muž brzo reče:

»Bella je dobra srca i ne može povjerovati da bi netko želio učiniti nešto loše.

Još ću vam nešto reći, gospođice Poirot. Stara je imala utjecaja na gospođicu Arundell zbog spiritizma. Sigurno je pomoću duhova postigla ono što je htjela!«

»Uvjereni ste u to?«

»Da. često sam se susretao sa sličnim slučajevima. čovjek izgubi moć rasuđivanja. Pogotovo stari ljudi. Mogao bih se kladiti da joj je neki duh — vjerojatno njezin otac — naredio da izmijeni oporuku i ostavi sav novac onoj Lawsonovoj. Stara je dama bila lošeg zdravlja — vrlo je vjerojatno —«

Gospođa Tanios se gotovo neprimjetno pomakne u svojoj stolici. Poirot se okrene prema njoj:

»I vi tako mislite?«

»Da te čujemo, Bella«, reče Tanios. »Reci nam što misliš.«

On ju je ohrabrivao. Ona ga čudno pogleda. Malo je oklijevala, a zatim reče:

»Tako malo znam o tim stvarima. Vjerojatno si u pravu, Jacobe.«

»Naravno da sam u pravu, zar ne, gospodine Poirot?«

Poirot klimne glavom.

»Da, moglo bi biti tako.« Tada nastavi: »Ako se ne varam, vi ste bili u Market Basingu onaj vikend pred smrt gospođice Arundell?«

»Da. Bili smo tamo na Uskrs i vikend poslije Uskrsa.«

»Ne, ne, mislio sam na vikend prije njezine smrti, dvadeset i šestog. Bili ste tamo u nedjelju, zar ne?«

»Oh, Jacobe, zar si zaista tada bio kod tetke?« Gospođa Tanios ga je gledala širom otvorenih očiju.

Tanios se naglo okrene prema ženi.

»Sad sam se sjetio. Bella, rekao sam ti da ću tetku posjetiti tog poslijepodneva. Razmisli malo.«

Poirot i ja smo je napeto promatrali. Ona mahinalno pomakne šešir ustranu.

»Sigurno se sjećaš, Bella«, nastavio je Tanios. »Kakvo loše pamćenje imaš.«

»Sad sam se sjetila. Naravno da se sjećam!« opravdavala se ona.
»Istina je da brzo zaboravljam... a bilo je to tek pred dva mjeseca.«

»Theresa i Charles Arundell su također bili tamo?« reče Poirot.

»Možda su bili«, odgovori Tanios ležerno, »ali ja ih. nisam vidio.«

»Znači da se niste dugo zadržali?«

»Samo oko pola sata.«

Činilo se da ga je uznemirio Poirotov prodorni pogled.

»Bolje je da priznam«, reče on i nasmiješi se vragoljasto. »Nadao sam se da će mi stara dama posuditi nešto novca — ali nije. Nije mi uspjelo da je osvojim. šteta.

Meni je ona bila jako simpatična i malaje duha.

»Otvoreno bih vas zapitao —«

Jesu li me to oči prevarile — pričinilo mi se kao da sam na njegovu licu vidio strepnju...

»Samo izvolite, gospodine Poirot.«

»Što mislite o Charlesu i Theresi Arundeli?« činilo se da je odahnuo.

»Charles i Theresa Arundell?« On pogleda svoju ženu i blago se nasmiješi.

»Nadam se, draga Bella, da te neće smetati ako iskreno odgovorim na ovo pitanje?«

Ona klimne glavom i slabašno se nasmiješi.

»Oboje su pokvareni! Usprkos tome, Charles mi se sviđa. On je bitanga, ali simpatična bitanga! Nema savjesti, ali nije on tome kriv. Ljudi se takvi rode.

»A Theresa?« Tanios je bio neodlučan.

»Teško je to reći. Ona je vrlo privlačna mlada žena. Rekao bih da je okrutna.

Mislim da bi bila u stanju i ubiti kad bi joj to odgovaralo. Možda se varam... Možda ste već čuli da je njezina majka bila optužena za ubojstvo.«

»I bila oslobođena optužbe.«

»Točno. Bila je oslobođena optužbe«, brzo reče Tanios. »Ipak, čovjek koji put posumnja...

»Poznajete li njezinog zaručnika?«

»Donaldsona? Da, bio je jednom gost na večeri.«

»Što mislite o njemu?«

»Vrlo je pametan. Mislim da će uspjeti u životu — ako dobije priliku da se iskaže. Potreban mu je novac za eksperimente.«

»Mislili ste reći da je sposoban za svoju profesiju?«

»Da. To sam mislio. Neobično je nadaren.« On se nasmiješi. »U društvu se ne snalazi. Previše je ukočen. Baš su smiješan par on i Theresa.

Suprotnosti se privlače. Ona voli društvo, a on aa izbjegava.«

Djeca su već bila nestrpljiva.

»Majko, kad ćemo ručati? Tako sam gladna. Zakasnit ćemo.«

Poirot pogleda na sat i uzvikne:

»Oprostite molim vas. Zaista sam vas dugo zadržao.«

Gospođa Tanios pogleda muža i nesigurno reče:

»Možda bi mogli s nama ...«

Poirot brzo reče: »To je neobično ljubazno od vas, madam, ali već smo pozvani na ručak. Osim toga, kasnimo.« On pruži ruku gospodinu i gospođi Tanios i djeci. Ja učinih isto.

Zadržali smo se u predvorju hotela, jer je Poirot morao telefonirati. čekao sam ga kod portira kad ugledah gospođu Tanios u predvorju. Učinilo mi se kao će nas traži. Dodmala se zabrinutom. Kad me je ugledala brzo mi priđe. »Zar je vaš prijatelj — M. Poirot, otišao?«

»Ne. Telefonira.«

»Oh.«

»Željeli ste s njim razgovarati?« Ona klimne glavoin. Postala je još nervoznija.

Tog časa Poirot izađe iz govornice i priđe nam.

»Gospodine Poirot«, brzo reče gospođa Tanios tihim glasom. »Nešto bih vam rekla — Moram vam to reći.«

»Da, madam.«

»Jako je važno - zaista. Znete ...« Ona zastade. Dr. Tanios se upravo pojavio u predvorju u pratnji djece. On nam priđe.

»Jos časkaš s gospodinom Poirotom, Bella?«

Rekao je to veselo.

»Da—« Ona zastade na pola rečenice. »Pa, to bi bilo sve, gospodine Poirot.

Znači, možete reći Theresi da se slažemo s njom. Moramo se držati zajedno.«

Ona nam se veselo nasmiješi, uze muža pod ruku i krene prema blagovaonici.

»Nije nam rekla što je željela, zar ne?«

Poirot je zamišljeno gledao za njima.

»Predomislila se«, nastavih ja.

»Da, mon ami, predomislila se.«

»Zašto?«

»Kad bih to znao ...« on promrmlja.

»Reći će nam to drugom prilikom«, nisam gubio nadu.

»Možda. Bojim se, ipak, da možda neće ...«

18. Igla u plastu sijena

Ručali smo u jednom malom restoranu nedaleko hotela. Gorio sam od znatiželje da doznam što Poirot misli o Arundellovima.

»Onda, Poirot?« upitao sam ga znatiželjno.

Poirot me prijekorno pogleda i posveti se jelovniku. Naručivši jelo, on prelomi pecivo, nasloni se i reče:

»Onda, Hastings?«

»Recite, što mislite o njima. Sad ste ih sve upoznali.«

Poirot polako odgovori:

»Ma foi zanimljiva je to družina! Ovaj me slučaj neobično zanima. To je, kako vi ono kažete vrtuljak iznenađenja? Jeste li primijetili da uvijek doznam nešto novo kad kažem: »Dobio sam pismo od gospođice Arundell...« Od gospođice Lawson sam doznao za ukradeni novac. Gospođa Tanios je bila uvjerena da se radi o njezinu mužu. Zašto bi mi gospođica Arundell pisala o Taniosu?«

»Sigurno je imala razloga da to pomisli«, rekoh.

»Da. Ona nešto zna, ali što to? Gospođica Peabody misli da je Charles potencijalni ubojica, gospođica Lawson je uvjerena da bi Bella Tanios ubila kad bi joj to naredio njezin muž, a dr Tanios nas podsjeća da je majka Charlesa i Therese možda bila ubojica i time nam sugerira da i Charles i Theresa nisu nesposobni za tako nešto.«

»Čuli smo zaista razna mišljenja! Dr. Tanios smatra da je gospođica Lawson izvršila pritisak na gospođicu Arundell da izmijeni oporaku, njegova žena misli suprotno. Ona se u početku ne želi parničiti zbog oporuke, ali kasnije mijenja mišljenje. Prava velika zbrka, ali tu i tamo iz te se zbrke pojavljuju važne činjenice.

Nešto se tu krije — da, mora da se nešto krije! Dao bih ruku u vatru, ja, Hercule Poirot, da se tu nešto krije!« Njegova me žestina impresionirala. »Možda ste u pravu, ali sve je tako nejasno — opipijivo.«

»Ali slažete se sa mnom da se tu nešto krije?«

»Da«, rekoh neodlučno. »Moglo bi se nešto kriti.«

Poirot se nagne prema meni preko stola. Njegove su me oči prodorno gledale.

»Izmijenili ste se! Više ne mislite da se zabavljam. Što vas je uvjerilo da je slučaj ozbiljan? Recite mi, prijatelju, što je to bilo?«

»Mislim«, rekoh polako, »da je to bila gospođa Tanios. Bila je — barem mi se činilo — tako preplašena...«

»Bojala se mene?«

»Ne, ne vas. Radi se o nečem drugom. U početku je posve mirno i sabrano s nama razgovarala — možda ju je malo uzbudio razgovor o oporuci, ali je to posve prirodno. Željela je da se ništa ne poduzima. Vidi se da je to dobro odgojena žena.

Tada je najednom nastupila promijena. Sjetite se samo kako je žarko željela udovoljiti Taniosu. Sjetite se samo kako se prišuljala k nama u predvor je hotela kao da se boji...«

Poirot je želio da nastavim.

»Možda ste još nešto primijetili...«

»Nikad ništa ne izmakne mojem oku!«

»Radi se o Taniosovoj posljednjoj posjeti Littlegreenu. Zakleo bih se da nije o tome imala pojma. Bila je iznenađena kad je za to čula. Ipak je potvrdila što je on želio. To, to mi je zaista bilo čudno, Poirot.«

»U pravu ste, Hastings. To je neobično važno.«

»Učinilo mi se kao da ga se boji...«

Poirot polako klimne glavom.

»I vama se to učinilo?«

»Da. Bilo je to očigledno.« On zastade i zatim nastavi: »Ipak su simpatični, zar ne? Sigurno se slažete da je on dobročudan, prijazan i gostoljubiv čovjek.«

»Da«, morao sam priznati. »Tako je.«

Promatrao sam Poirota za vrijeme stanke koja je uslijedila.

»O čemu razmišljate, Poirot?«

»Mislim na ljude koje sam nekad sreo:Normana Galea, srdačnu Evelyn Howard, ugodnog dra Shepparda, tihu, pouzdanu Knigh.

Nisam znao odmah o čemu se radi, ali sam nakon nekog vremena shvatio da se radi o osobama iz slučajeve koje je rješavao.

»Što je s njima?«

»Svi su oni bili vrlo simpatični...«

»Zaboga, Poirot, zar zaista sumnjate da Tanios...«

»Ne. Ne. Ne žurite se. Samo vam želim reći da se čovjek ne može osloniti na dojmove o raznim ljudima. Ne smiju se slijediti osjećaji, već činjenice.«

»Hm... ovaj slučaj baš ne obiluje činjenicama, Poirot. Samo nemojte opet početi!«

»Bit ću kratak, prijatelju. Nemojte se bojati. Posve sam siguran da je netko pokušao izvršiti ubojstvo. S time se slažete, zar ne?«

»Da«, reko polako, »slažem se.« Do tada sam bio skeptičan, ali uvjerio sam se da je imao pravo.

»Tres bien. Moramo naći tko je to pokušao izvršiti ubojstvo kad već imamo pokušaj ubojstva, zar ne? Ubojica je netko tko je bio prisutan one večeri — ubojica s namjerom, možemo reći.«

»Slažem se.«

»To nam je polazna točka — ubojica. Malko smo se okolo raspitivali i što smo saznali? Optužbe su padale na sve strane!«

»Mislite li da su sve ozbiljne?«

»Teško je to sada reći! Možda su namjerne a možda slučajne. Gospođica Lawson je sasvim usput spomenula krađu, ali možda se samo pretvarala. Možda Tanios nije zlobno pričao o Theresi, možda je to njegovo mišljenje kao liječnika koji primjećuje ono što drugi ne vide. Teško je naći iglu u plastu sijena, tako se to kaže, zar ne? Eto, mi ne tražimo iglu, već ubojicu u plastu sijena!«

»Volio bih znati što zapravo mislite o tome, Poirot.«

»Hastingse, Hastingse, ne dozvoljavam sebi da „mislim“, ne u tom smislu u kojem vi to kažete. Za sada samo razmatram stvari.«

»Kao na primjer?«

»Razmatram pitanje motiva. Tko bi imao motiv da ubije gospođicu Arundell?

Očito onaj tko nešto tđme dobiva. Tko bi se okoristio da je gospođica Arundell kojim slučajem umrla onog Uskrsa?«

»Svi — osim gospođice Lawson.«

»Točno tako.«

»Znači, imamo jednog sumnjivca manje.«

»Da«, zamišljeno reče Poirot, »tako se barem čini. Interesantno je ovo: Osoba koja ništa ne bi dobila na Uskrs, nasljeđuje sve dva tjedna kasnije, kad je umrla gospođica Arundell.

»Na što ciljate, Poirot?« upitao sam ga. Bio sam zbunjen.

»Uzrok i posljedica, prijatelju, uzrok i posljedica.«

Pogledah ga u čudu. On nastavi:

»Logično promislite! Što se dogodilo — nakon nesretnog slučaja?«

Mrzim ga kad je takav. Što god bih rekao bilo bi krivo! Oprezno sam odgovorio:

»Gospođica Arundell je morala leći u krevet.«

»Točno tako. Imala je mnogo vremena za razmišljanje, zar ne? A zatim?«

»Napisala vam je pismo.«

Poirot klimne glavom.

»Da, napisala mi je pismo. Pismo nije poslano — nažalost!«

»Mislite li da to netko namjerno nije učinio?«

Poirot se namršti.

»Moram priznati da to ne znam. Rekao bih, kad razmotrim sve okolnosti, da je pismo, zaboravljeno, ostalo ležati među priborom za pisanje. Vjerujem, ali ne bih mogao biti sigurna, da nitko nije znao da je pismo uopće napisano. Nastavite, molim vas. Što se zatim dogodilo?«

Razmišljao sam. »Posjetio ju je advokat«, sugerirao sam.

»Da, poslala je po svojeg advokata ...«

»I napravila novu oporuku«, dovršio sam rečenicu.

»Točno tako. Načinila je novu oporuku posve drugačiju od prve. Sad moramo imati na umu ono što nam je ispričala Ellen. Sjećate se, rekla je da gospođica Lawson nije željela uznemiriti bolesnicu. Nije htjela da gospođica Arundell dozna kako je Bob bio vani cijelu noć.«

»Ah, razumijem — ali... — ne, ništa mi nije jasno. Ali ipak pogađam na što ciljate ...?«

»Sumnjam u to!« reče Poirot. »Ali ako zaista znate onda bi morali biti svjesni koliko je to važno.«

Prodorno me je gledao.

»Naravno, naravno«, brzo rekoh.

»Zatim Theresa i Charles dolaze da tamo provedu vikend i gospođica Arundell pokazuje Charlesu novu oporuku — tako barem on tvrdi.«

»Zar mu ne vjerujete?«

»Vjerujem samo provjerenim iskazima. Gospođica Arundell, međutim, ništa ne govori Theresi!«

»Bila je sigurna da će joj to Charles reći.«

»Ali, on joj nije rekao. Zašto?«

»Charles, međutim, tvrdi da joj je rekao.«

»Theresa nas je uvjerala da nije. Vrlo zanimljiv sukob! Onda ga naziva budalom... misleći da to nećemo čuti.«

»Ne mogu vas slijediti, Poirot«, žalosno sam priznao.

»Što se zatim dogodilo? Dr Tanios dolazi u nedjelju — postoji mogućnost da je to učinio bez znanja svoje žene.«

»Ona to nije znala!«

»Ipak recimo - vjerojatno'. Nastavimo s događajima! Charles i Theresa odlaze u ponedjeljak. Gospođica Arundell se dobro osjeća. Dobro je večerala sa sestrama Tripps i gospođicom Lawson. Pri kraju seanse naglo joj pozlije, odlazi u svoju sobu i umire nakon četiri dana. Gospođica Lawson dobiva sav novac, a kapetan Hastings je duboko uvjeren da je gospođica Arundell umrla prirodnom smrću!«

»Hercule Poirot, međutim, tvrdi, bez ikakvih dokaza, da ju je netko otrovao, sasuvši joj otrov u večeru!«

»Nisam ja posve bez dokaza, Hastings! Sjetite se našeg razgovora sa sestrama Tripps. Nešto vam je u tom razgovoru moralo pasti u oči.«

»Mislite li — to što je gospođica Arundell pojela punjene paprike za večeru?

Dobro začinjeno jelo prikrilo bi okus otrova. To ste mislili?«

Poirot polako odgovori:

»Da donekle je, možda, i to važno.« »Ako je istina ono na što ciljate, onda su to mogle učiniti jedino gospođica Lawson ili sluškinje.«

»Ne bih rekao.«

»Možda sestre Tripp? Glupost! To ne vjerujem. Svi su ti ljudi za mene nevadni.«

Poirot slegne ramenima.

»Sjetite se, Hastings, da se glupost i lukavost mogu naći u jednoj te istoj osobi. Sjetite se, također, da je netko imao namjeru ubiti gospođicu Arundell, iako mu to nije pošlo za rukom. Nije to bio neki vrlo inteligentan plan! Bob je ubojici dao ideju... i to je bilo sve. I dijete bi se sjetilo trika sa zategnutim konopcem!«

Namrštio sam se.

»Mislite li...«

»Znači netko je želio ubiti —« »Ako je to bio otrov, onda je vrlo spretno odabran! Nije ostavio traga«, pokušao sam pobiti njegovu zamisao. »Jednostavno, običan čovjek ne bi mogao doći do njega. Oh, prokletstvo, Poirot, zaista ne mogu vjerovati u to. Kako možete biti sigumi! Sve je to samo pretpostavka.«

»Nemate pravo, prijatelju. Tokom jutarnjih razgovora našao sam nit koju ću slijediti, koja će me dovesti na pravi trag. Jedino se bojim ...«

»Bojite? čega?« On ozbiljno reče:

»Bojim se uznemiriti lava dok spava. To je poslovice koju sam od vas naučio, zar ne? 'Pusti lava dok spava!' To naš ubojica i radi — spava na suncu... Mi bar dobro znamo što znači probuditi ubojicu... preplašiti ga... onda počinje ubijanje — ubije drugi, pa i treći put!«

»Toga se bojite?« On klimne glavom.

»Da, ako se ubojica krije u sijenu — a ja sam u to siguran, Hastings. Da, sigurno se krije ...«

19. Posjeta Gospodinu Purvisu

Poirot pozove konobara i plati račun.

»Što ćemo sad?« upitah ga.

»Učinit ćemo ono što ste jutros sugerirali. Idemo u Harchester razgovarati s gospodinom Purvisom. Zato sam morao telefonirati u Durham hotelu.«

»Telefonirali ste Purvisu?«

»Ne, Theresi Arundell. Zamolio sam je da mi napiše preporuku za gospodina Purvisa. Ako želimo imati uspjeha u razgovoru, onda moramo nastupiti u ime obitelji Arundell. Obećala je da će po nekom poslati pismo u moj stan. Trebalo bi već biti tamo.«

U stanu su nas čekali pismo i Charles Arundell.

»Imate lep stan, M. Poirot«, reč on i pogleda unaokolo.

Tog sam časa ugledao komadić papira kako viri iz jedne ladice. Poirot nikad ne bi tako zatvorio ladicu! Sumnjičavo pogledah Charlesa. Sigurno je prekopavao po ladicama dok je čekao na nas. Baš je lopov taj mladi Charles. Bio sam bijesan.

Charles je, međutim, bio veoma dobro raspoložen.

»Izvolite«, reče on i pruži pismo Poirotu. »želim vam više sreće s Purvisom nego što smo je mi imali.«

»Dao vam je malo nade, zar ne?«

»Nije nam uopće davao nade... Smatrao je da gospođica Lawson ima puno pravo na ostavštinu.«

»Vi i vaša sestra niste nikad pokušali razgovarati s gospođicom Lawson?«

Charles se nasmije.

»Ja sam htio — da. Ništa nije pomoglo — ni moj šarm niti molbe. Ništa nije dirnulo tu ženu! Znae, nikad me nije trpjela! Ne znam zašto.« On se nasmije.

»Većinu žena lako očaram. Misle da drugi nemaju za mene razumijevanja i da mi nisu dali pravu priliku da se pokažem!«

»Vjerujem da vam je pomagalo!«

»Da. Zaista mi je uvijek do sada uspijevalo da ih u to uvjerim. Ali, kao što sam već rekao, to mi nije uspjelo kod Lawsonove. Izgleda da baš ne ljubi muškarce.

Sigurno je nekad bila sufražetkinja.«

»Ako to nije uspjelo ...« reče Poirot.

»Onda moramo izigrati zakon«, Charles veselo završi rečenicu.

»Aha«, reče Poirot, »kad već govorimo o tome, niste li se, mladiću, možda prijetili tetki da ćete joj zavrnuti šiju?«

Charles se spusti u naslonjač, ispruži noge i zagleda se u Poirota.

»Tko vam je to rekao?« reče on.

»Nije važno tko. Je li istina?«

»Pa ima nešto istine u tome.«

»Hajde, da čujemo pravu istinu — istinu na vidjelo!«

»Oh, reći ću vam, gospodine. Neće zvučati tako melodramatski. Pokušao sam je uvjeriti da to što radi nije u redu. Razumijete?«

»Razumijem.«

»To baš nije bilo lako. Tetka Emily se nije dala uvjeriti. Nisam izgubio živce ali sam bio jasan. Rekao sam joj: 'Pazi, tetko Emily. Tvoji bi postupci mogli izazvati nekoga da ti zavrne šiju!' Hladnokrvno me je upitala što time želim reći. Rekao sam joj da mnogi oko nje čekaju taj novac, a ona sjedi na njemu i ne želi im dati niti dinara. Ljude često ubijaju u takviri situacijama! Dao sam joj na znanje da će sama biti kriva ako nastrada!

»Ona me pogledala preko naočala, onako kako je običavala: 'Oh, tako dakle? Tako stoje stvari?' 'Da', rekao sam joj. 'Bilo bi bolje da malko odriješi kesu.' 'Hvala na savjetu, Charles, ali budi uvjeren da se mogu brinuti sama za sebe.'

"Radi kako hoćeš, tetko", rekoh ja. Smijao sam se, ali ona je bila ozbiljna. 'Samo nemoj reći da te nisam upozorio.' Ne brini, nedu.'«
On zastade.

»To je sve.«

»Zato ste se zadovoljili s nekoliko funti koje ste našli u ladici.«

Charles se zagleda u njega, a zatim prasne u smijeh.

»Svaka vam čast«, reče. »Kako ste to doznali?«

»Istina je, zar ne?«

»Prava istina. Bio sam u stisci. Morao sam nekako nabaviti novac. Našao sam debeli snop novčanica i poslužio se! Nisam bio pohlepan. Uzeo sam nekoliko novčanica i bio siguran da tko neće primijetiti. Kad bi i primijetili, mislili bi da je to učinio netko od posluge.«

Poirot suho reče:

»Bilo bi vrlo nezgodno da se to dogodilo.«

Charles slegne ramenima.

»Svatko neka brine za sebe«, promrmlja.

»A le didble dobiva najviše«, reče Poirot. »To je vaš moto, zar ne?«

Charles ga je znatiželjno promatrao.

»Nisam znao da će stara dama to primijetiti. Kako ste to doznali?«

»Rekla mi je gospođica Lawson.«

»Lukava lisica!« Pričinilo mi se kao da se malo uznemirio. »Ne trpi ni mene ni Theresu. Krije li još nešto ta žena?«

»Što bi to mogla kriti?«

»Oh, ne znam. Samo mi se čini da je kadra i izmisliti. Mrzi Theresu ...« reče on nakon kratke stanke.

»Znate li da je Tanios posjetio vašu tetku u nedjelju prije njezine smrti?«

»Što? Te smo nedjelje mi bili tamo.«

»Niste ga vidjeli?«

»Ne. Bili smo vjerojatno na šetnji. Sigurno je tada došao. čudno da nam tetka Emily nije ništa o tome rekla. Kako ste vi to doznali?«

»Od gospođice Lawson.«

»Opet ta Lawsonova? Čini se da je ona vrelo mformacija.«

On zastade, a zatim reče: »Znate, Tanios je zgodan čovjek. Sviđa mi se. Veseo je i zabavan.«

»Da. šarmantan je«, reče Poirot.

Charles ustade.

»Da sam na njegovu mjestu već bih se davno riješio one očajne Belle! Ona je pravi tip žrtve, zar ne? Ne bih se začudio da je jednom negdje nađu raskomadanu!«

»Što to govorite, čovječe! Mislite li da bi Tanios mogao učiniti tako nešto?« oštro upita Poirot.

»Ne«, zamišljeno reče Charles. »Ne bi on ni mrava zgazio. Previše je dobra srca.«

»A vi? Biste li vi počinili ubojstvo kad bi vam se to isplatilo?«

Charles se nasmija. Bio je to prirodan, zvonki smijeh.

»Mislite li na ucjenjivanje? Ništa neće biti od toga. Uvjeravam vas, gospodine Poirot, da ja nisam stavio... strihnin u juhu tetke Emily.«

Na izlasku nam je nonšalantno mahnuo rukom.

»Pokušali ste ga preplašiti, Poirot?« upitao sam ga. »Nije vam uspjelo!«

»Zaista?«

»Nije se ni uznemirio.«

»Zar nije čudno zastao ...?«

»Zastao?«

»Da. Zar nije zastao prije nego je rekao 'strihnin'? Učinilo mi se kao da je htio reći nešto drugo, ali se predomislio.«

Slegnuo sam ramenima.

»Vjerojatno se pokušao sjetiti nekog jakog otrova.«

»Možda. Možda. Krenimo sada. Možemo odsjesti u prenoćištu
»George« u Market Basingu.«

Deset minuta kasnije jurili smo kroz London na putu za Market Basing.

Stigli smo u Harchester oko četiri sata i krenuli ravno u ured gospodina Purvisa.

Purvis je bio krupan i visok čovjek sijede kose i svijetle puti. Izgledao je kao seoski vlastelin. Bio je ljubazan ali i rezerviran.

Pročitavši preporuku, pogleda nas ispitujući preko stola.

»Vaše mi je ime, gospodine, Poirot, poznato«, ljubazno reče. »Vidim da su vas angažirali brat i sestra Arundell, ali mi nije jasno u koju svrhu.«

»Pa, recimo, da ispitam cijelu stvar?« Advokat hladno odgovori:
»Gospođica Arundell i njezin brat već znaju moje mišljenje. Točno sam im rekao što zakon tu kaže. Oporuka je bila valjana. Mi smo je poštovali.«

»Jasno, jasno«, reče Poirot, »uvjeren sam da vam neće biti teško ponoviti to što ste njima rekli, tako da se i ja s tim upoznam.« Advokat se nakloni. »Stojim vam na usluzi.« Poirot započne ispitivati. »Sedamnaestog vam je travnja gospođica Arundell napisala pismo, zar ne?«

»Da. Tako je.«

»Možete li mi reći što vam je napisala?«

»Zamolila me je da napišem oporuku. Nešto je novca ostavila služinčadi i nekim dobrotvornim društvima. Ostalo je ostavila isključivo Wilhelmini Lawson.«

»Oprostite što vas pitam, ali je li vas to iznedilo?«

»Moram priznati da je. Bio sam zaista iznenađen.«

»Gospođica Arundell je već jednom prije toga bila napisala oporuku?«

»Da. Prije pet godina.«

»Glavninu je novca tada ostavila svojem nećaku i nećakinjama, zar ne?«

»Da. Sve što je imala trebalo se podijeliti na jednake dijelove djeci njezinog brata Thomasa i kćerki Arabel e Biggs, njezine sestre.«

»Što se dogodilo s tom oporukom?«

»Gospođica Arundell me je zamolila da je donesem sa sobom kad dolazim u Littlegreen dvadeset i prvog travnja.«

»Bit ću vam veoma zahvalan ako mi opišete što se tada dogodilo?«

Advokat na trenutak zastade.

»U Littlegreen sam stigao u tri sata poslije podne. Pratio me je moj službenik.

Gospođica Arundell nas je primila u dnevnoj sobi.«

»Kako se osjećala?«

»Vrlo dobro, iako je hodala pomoću štapa. Bila je nesretnim slučajem pala niz stepenice nedugo prije moje posjete. Zdravlje je, inače, nije loše služilo. Možda je bila nervoznija nego obično.«

»Je li u sobi bila prisutna i gospođica Lawson?«

»Gospođica Lawson nas je napustila čim smo sjeli u dnevnoj sobi.«

»Što se zatim dogodilo?«

»Gospođica Arundell me je zapitala jesam li učinio ono što me je zamolila.«

»Rekao sam da jesam. Ovaj... znate, pokušao sam je uvjeriti da griješi, koliko je to bilo u mojoj moći. Rekao sam joj da to nije pošteno prema njezinim rođacima.«

»Što vam je ona odgovorila?«

»Rekla je da je novac njezin i da s njim može raditi što želi. Podsjetio sam je da je gospođica Lawson kod nje vrlo kratko vrijeme i zamolio je da razmisli je li vrijedno zbog nje oštetiti svoje bliske. Ona mi je odgovorila: Dragi prijatelju, znam što radim.

Rekli ste da je bila nervozna, zar ne?«

»Da To ne znači da nije bila pri svijesti! Znala je točno što radi. Iako su moje simpatije na strani Arundellovih, ipak bih to morao reći i u sudnici.«

»Razumljivo, razumljivo. Molim vas, nastavite.«

»Još je jednom procitala prvu oporuku, a zatim je zatražila novu da je potpiše.

U pismu je bila naglasila da ne želi skicu, već oporuku spremnu za potpis. Još sam je jednom želio razuvjeriti, saslušala me je strpljivo ali mi je ponovila da zna što radi. Tada sam pozvao svojeg službenika i vrtlara, jer sluškinje nisu mogle svjedočiti. I one su naslijedile nešto novca.«

»Je li vam gospođica Arundell dala oporuku na čuvanje?«

»Ne. Zaključala ju je u ladicu.«

»Što je tičinila s prvom oporukom? Da li ju je uništila?«

»Ne, zaključala ju je zajedno s drugom.«

»Gdje su je našli nakon njezine smrti?«

»U toj istoj ladici. Kao izvršitelj oporuke imao sam ključ te ladice.«

»Obje su oporuke bile u ladici?«

»Da, točno kako ih je ostavila.«

»Jeste li je pitali zašto je napisala drugu oporuku?«

»Da. Nisam, međutim, dobio odgovor. Uvjeravala me je da zna što radi.« n Je li vas njezin postupak, usprkos tome, iznenadio?

Jeste neobično. Znao sam da je privržena porodici.

»Niste o tome razgovarali s gospođicom Lawson?«

»Bilo bi to nekorektno.«

Gospodin se Purvis zgranuo na tu pomisao.

»Je li gospođica Arundell natuknula da gospođica Lawson zna što joj ostavlja?«

»Ne. To sam je i sam pitao. Ona mi je ljutito odgovorila da gospođica Lawson nema pojma o tome.«

»To sam joj odobravao i gospođica Arundell se potpuno s tim složila.«

»Zašto ste to naglasili, gospodine Purvis?«

»O takvim se stvarima ne priča. Čovjek bi se poslije mogao razočarati.«

»Oh, znači da ste bili uvjereni kako će se gospođica Arundell jednog dana predomisлити?«

Advokat klimne glavom.

»Da. Bio sam uvjeren da se gospođica Arundell posvadila sa svojom rodbinom i da će se predomisлити kad je prođe ljutnja.«

»Što bi u tom slučaju učinila?«

»Zamolila bi me da napravim novu oporuku.«

»Mogla je učiniti nešto jednostavnije — uništiti zadnju oporuku, pa bi stara bila punovaljana, zar ne?«

»O tome bi se dalo razgovarati. Pravnici znaju da se novom oporukom poništavaju stare.«

»Gospođica Arundell to sigurno nije znala. Možda je mislila da bi prva oporuka vrijedila ako bi uništila ovu zadnju.«

»Vrlo vjerojatno.«

»Da je umrla ne ostavivši valjanu oporuku, novac bi pripao rodbini, zar ne?«

»Da. Pola bi dobila gospođa Tanios, a drugu bi polovicu dijelili Charles i Theresa Arundell. Zaboravili ste, međutim, da je gospođica Arundell ostavila pravovaljanu oporuku. Nije se predomislila!«

»Zato i jesam ovdje«, rece Poirot.

Advokat ga znatiželjno pogleda.

Poirot se nagne prema njemu: »Zamislite da se gospođica Arundell na samrtnoj postelji predomislila, da je željela uništiti oporuku, da je bila uvjerena kako je uništila zadnju oporuku — ali da je zapravo uništila prvu oporuku?«

Gospodin Purvis potrese glavom.

»Ne, obje smo oporuke našli u ladici.«

»Recimo da je uništila komad papira za koji je vjerovala da je oporuka...

Sjetite se, bilo joj je zlo. Lako ju je netko mogao prevariti.«

»Morate to dokazati«, reče advokat.

»Bez sumnje, bez sumnje ...«

»Postoji li nešto što vas je nagnalo da tako mislite?«

»Ne bih još o tome želio govoriti —«

»Razumljivo, razumljivo«, reče gospodin Purvis.

»Mogu vam u povjerenju reći da su se dogodile neke čudne stvari!«

»Zaista?« činilo se kao da je zadovoljan.

»Čuo sam ono što sam želio znati — Vaše je mišljenje da bi se prije ili kasnije gospođica Arundell predomislila, zar ne?«

»To je, naravno, samo moje subjektivno uvjerenje.«

»Razumijem vas. Da li, možda, nekim slučajem, zastupate gospođicu Lawson?«

»Preporučio sam joj drugog advokata«, hladno odgovori Purvis. Poirot ga pozdravi i zahvali mu na informacijama koje je dobio.

20. Druga posjeta Littlegreenu

Na putu iz Harchestera do Market Basinga Poirot i ja smo nekih desetak milja razglabali situaciju.

»Na temelju čega ste izvalili onu pretpostavku, Poirot?«

»Mislite ono da je gospođica Arundell možda bila uvjerena da je oporuka uništena? Ne, mon ami, nisam imao nikakvih činjenica na temelju kojih bih to mogao zaključiti, ali rekao sam to da se Purvisu naša posjeta ne bi učinila sumnjivom.«

»Znate li na koga me podsjećate, Poirot?«

»Ne, mon ami.«

»Na žonglera koji baca u zrak mnoštvo loptica! Sve su istovremeno u zraku.«

»Mislite li da su moje laži žonglerove loptice?«

»Da, baš tako.«

»Uvjereni ste da će jednog dana sve otići k vragu?«

»Ne možete ih držati u zraku zauvijek.«

»Imate pravo. Doći će trenutak kad ću jednu po jednu lopticu dočekati sigurnom rukom, nakloniti se i napustiti pozornicu.«

»Uz pratnju gromoglasnog aplauza.« Poirot me sumnjičavo pogleda.

»Baš tako.«

»Nismo baš mnogo toga doznali od Purvisa«, nisam htio nastaviti opasnu temu...

»Ne. Potvrdio nam je ono što smo i mislili.«

»Potvrdio je riječi gospođice Lawson da nije znala ništa o novoj oporuci.«

»Meni se čini da to nije potvrdio.«

»Zar Purvis nije savjetovao gospođici Arundell da ništa ne govori gospođici Lawson? Ona se s tim suglasila.«

»Da točno je tako rekao, samo zaboravih ste na ključanice, dragi moj, i ključeve koji otvaraju zaključane ladice.«

»Zaista sumnjate da je gospođica Lawson prisluškivala i kopala po tuđim stvarima?« upitao sam ga. Bio sam ogorčen.

»Znamo da je »slučajno« čula jedan razgovor, zar ne? Mislim na razgovor koji je gospođica Arundell vodila s Charlesom.«

Morao sam priznati da je to istina.

»Tako je isto mogla čuti i razgovor između gospođice Arundell i gospodina Purvisa. Purvis ima jasan, zvonki glas. što se tiče prekopavanja po tuđim stvarima — to rade mnogi ljudi.«

»Ali, Poirot!« protestirao sam...

»Zaista je tako, prijatelju moj.«

Stigavši u Market Basing, rezervirali smo dvije sobe u hotelu »George« i krenuli prema Littlegreenu.

Bob je prvi reagirao na zvonce. Jurnuo je prema vratima. Bijesno je lajao.

»Rastrgat ću vas na komade!« režao je. »Naučit ću vas redu! Nećete ući u ovu kuću! čekajte samo dok vas zgrabim.«

Netko ga je umirivao blagim glasom.

»Hajde, Bob. Smiri se. Ti si dobro psetance.« Netko ga je protiv njegove volje odstranio iz predsoblja.

»Uvijek mi kvare veselje!« gundao je on. »iako dugo nisam imao prilike da se zabavim... i ko bi vas čuvao?«

Ellen nam otvori vrata.

»Oh, to ste vi!« veselo uzvikne. »Uđite, uđite, gospodo.« Ušli smo u predvorje.

Čuli smo Bobovo njuškanje iza nekih vrata.

»Možete ga pustiti«, rekao sam Elleni.

»Hoću. Zatvaramo ga jer je tako živ i preplaši ljude. Inače je zaista dobar pas čuvar.« Ona otvori vrata i Bob izleti kao metak.

»Tko je to? Ne sjećam ih se — šnjof, šnjof... Naravno! Ta mi smo se već sreli!«

»Kako si, momče?« rekoh. Bob uljudno mahnu repom.

»Nije loše, hvala. Da vas samo malo bolje onjušim. — Oho, bili ste u gostima kod španijela. Njušim to. To su, po mojem mišljenju, šašavi psi. što je to? Mačka? Vrlo interesantno! Kad bih bar imao mačku! Šnjof, šnjof, oho, buldog... Nije loše.«

Točno je nanjušio da sam nedavno posjetio prijatelja koji je bio ljubitelj pasa. Kad je kod Poirota nanjušio samo benzin, brzo ga ostavi.

»Bob«, pozovem ga. On se samo okrene: »Znam ja što radim...«

»Prozori su zatvoreni...« Ellen brzo otvori prozore.

»Divno je sada«, reče Poirot koji je za njom ušao u dnevnu sobu.

Baš kad sam im se htio pridružiti, pojavi se Bob. U zubima je nosio lopticu.

Veselo je mahao repom.

»Hajde«, kao da je rekao, »poigraj se sa mnom!«

Igrao sam se neko vrijeme ali sam ga uskoro napustio. Moram priznati da sam se osjećao krivim.

Poirot i Ellen već su naveliko razgovarali. Pričali su o bolestima i lijekovima.

»Uzimala je samo male bijele pilule. Dvije ili tri poslije svakog obroka. Bile su vrlo sitne. Imala je i neki lijek koji joj je preporučila gospođica Lawson. Bile su to kapsule. Kapsule dra Loughbarrowa. Reklamiraju ih na sve strane.«

»I njih je uzimala?«

»Da. Gospođica Lawson joj je dala da ih iskuša. Nastavila ih je uzimati jer joj se činilo da joj pomažu.«

»Je li to znao dr Grainger?«

»Da, nije bio protiv toga. 'Uzimajte ih ako mislite da vam koriste', rekao joj je. Ona mu je na to rekla: 'Možete mi se smijati, ali koriste mi više od vaših lijekova!' Dr. Grainger se nasmijao i rekao joj da ono što ljudi misle više vrijedi od stotine lijekova!«

»Ništa više nije uzimala?«

»Ne. Muž gospođe Belle dao joj je neku tekućinu, ali je nije uzimala iako mu je srdačno zahvalila na trudu. Vidjela sam je kad ju je izlila. Mislim da nije pogriješila. čovjek ne može imati povjerenja u strance!«

»Vidjela ju je i gospođa Tanios kad je izlila lijek, zar ne?«

»Da. Bilo joj je zaista krivo. žao mi je zbog toga, jer sam uvjeren da joj je doktor želio pomoći.«

»Sigurno ste bacili lijekove koje je gospođica Arundell upotrebljavala.«

»Svakako. Neke je bacila bolničarka, a gospošica Lawson je ispraznila ormarić za lijekove.«

»Ne. One su bile u blagovaonici kako bi joj bile pri ruci.«

»Koja je bolničarka nje govala gospođicu Arundell? Možete li mi dati njezino ime i adresu?«

Ellen to odmah učini.

Poirot nastavi ispitivati Ellen o bolesti gospođice Arundell.

Ellen mu je opisala njezino žutilo, povraćanje i delirijum. Poirot ju je pažljivo slušao. Ne znam je li u tome uživao, ali prekidao bi je jedino pitanjima o gospođici Lawson. Naročito ga je zanimalo koliko je ona vremena provodila u sobi bolesnice.

Želio je znati i što je bolesnica jela. Spominjao je neku, vjerojatno izmišljenu tetku koja je imala sličnu bolest.

Vidio sam da uživaju pa sam se iskrao iz sobe. Zazviždao sam Bobu. Ovog je puta Bob čvrsto držao loptu. Par me je puta prevario i pustio je da se kotrlja prema stepenicama, ali ju je uvijek u zadnji čas uhvatio. Bojao se da ću mu je uzeti.

Vratio sam se u dnevnu sobu. Poirot je govorio o nenadanoj Taniosovoj posjeti Littlegreenu one nedjelje.

»Da, sjećam se. Gospodarica je ležala u svojoj sobi, a Charles i Theresa bili su u šetnji. Gospodarica se iznenadila kad sam ga najavila. »Dr Tanios?« rekla je. »Je li gospođa Tanios s njim?« Rekla sam joj da nije. Rekla mi je da mu kažem da će sići za koji trenutak.«

»Da li se dugo zadržao?«

»Ne više od sat vremena, gospodine. Nije bio baš zadovoljan kad nas je napustio.«

»Ne znate, kojim slučajem, zašto ju je posjetio?«

»To vam ne bih mogla reći, gospodine.«

»Niste slučajno nešto čuli?«

Ellenino se lice zajapuri.

»Ne, gospodine! Nikad u životu msam prislušivala!«

»Nemojte me krivo shvatiti. Mislio sam da ste slučajno donijeli čaj ili nešto slično i čuli nešto. Ellen se više nije ljutila. »Razumijem vas. Ne, gospodin Tanios nije ostao na čaju.«

»Mislite li da bi gospođica Lawson to mogla znati?«

»Ako ona ne zna, onda to nitko ne zna, gospodine.«

»Da malo promislim«, reče Poirot. »Soba gospođice Lawson je odmah uz sobu gospođice Arundell?«

»Ne, gospodine. Mogu vam pokazati. Njezina je soba na vrhu stepenica.«

Poirot pođe za njom. Išao je uza zid i kad je došao na vrh on zapne o svoju nogavicu.

»Zakvačila mi se nogavica!« uzvikne. »Oh, da, ovdje je neki čavao u dasci.«

»Da, gospodine. Mora da se olabavio. I meni je nekoliko puta zapela haljina o nj.«

»Je li tu već dugo vremena?«

»Pa... neko vrijeme. Prvi puta sam ga primijetila kad je gospodarica morala ležati nakon onog pada. Pokušala sam ga izvaditi ali nisam mogla.

»Jednom je oko njega bio omotan konac, zar ne?«

Da, točno se sjećam da je malo konca bilo omotano oko njega. Ne znam zašto?«

Ellen je to rekla mirnim glasom. Nije ništa sumnjala. Takve se stvari događaju u kući i nije se potrudila da to objasni!

Poirot uđe u sobu na vrhu stepenica. Soba je imala dva prozora. Između njih se nalazio ormar s velikim ogledalom. Krevet je bio nasuprot prozoru. Uz lijevi zid stajao je ormarić s ladicama. Uz njega se nalazio mramorni stalak za lavor.

Poirot je dobro pregledao sobu. Izašavši iz nje, uputio se prema velikoj spavaonici. U njoj je nekad spavala gospođica Arundell.

»Bolničarka je spavala u maloj sobi pokraj ove«, reče Ellen.

Poirot zamišljeno klimne glavom.

Kad smo se spuštali stepenicama, Poirot zapita bi li mogao prošetati vrtom.

»Svakako. Sad je vrlo lijep.«

»Je li vrtlar još uvijek tu?«

»Angus? Oh, da, tu je. Gospođica Lawson želi da se vrt ne zapusti. Tako će bolje prodati kuću.«

»Mudro je postupila. Kuća ne bi lijepo izgledala kad bi vrt bio zapušten.«

U vrtu je bilo vrlo tiho i mirno. Cvijeća je bilo na sve strane. Poirot je šetao.

Najednom je ugledao starca kako nešto kopka. Pozdravio ga je i započeo razgovor.

Čovječuljak se ozari kad mu Poirot spomene Charlesa.

»Uvijek je bio nevaljalac! Sjećam se kad je jednom došao u vrt držeći u rukama pola kolača od jabuka. Kuharica je tražila kolač po cijeloj kući, a on joj je mrtav-hladan rekao da ga je sigurno pojela mačka. Nikad do tada nisam čuo da mačka krade kolače!«

»Bio je ovdje u travnju, zar ne?«

»Da. Proveo je ovdje dva vikenda. Došao je pred samu smrt gospodarice.«

»Jeste li ga često viđali?«

»Prilično. Mladom je čovjeku ovdje dosadno. Često je odšetao do „Georga“ da popije jednu Motao se po vrtu .«Pričali smo o svemu i svačemu.

»O cvijeću?«

»Da — o cvijeću — i korovu.« Starac se nasmije.

»O korovu?« Poirot se naglo zamteresira. Pogled mu pade na policu. Zagledao se u limenku.

»Sigurno ga je zanimalo kako se rješavate korova?«

»Da.«

»Sigurno upotrebljavate ovo.« Poirot pokaza limenku.

»Da. Vrlo je djelotvorno.«

»Opasna stvar, zar ne?«

»Ne, ako ga čovjek zna upotrebljavati. To je arsen, naravno. Sjećam se da smo se šalili Charles i ja. Rekao je da bi se pomoću ovog lako riješio žene kad mu ne bi bila po volji. Ja sam mu na to odgovorio da sigurno on njoj ne bi bio po volji! Dobro se na to nasmijao.«

Nasmijali smo se starcu želeći biti uljudni. Poirot otvorio limenku.

»Skoro je prazna«, promrmlja.

»Više se potrošilo nego što sam mislio. Moram naručiti novu.«

»Da«, nasmije se Poirot, »sad mi ne biste mogli posuditi za moju ženu!«

Svi smo se dobro nasmijali toj šali.

»Niste oženjeni, gospodine?«

»Ne.«

»Zato se i šalite! Onaj tko nije oženjen ne zna kakva je to nevolja!«

»Vaša žena ...?« Poirot zastade. Nije želio povrijediti starca.

»Živa je — živa i zdrava.«

Angus nije baš bio sretan što je tako.

Dali smo mu nekoliko komplimenata za vrt i pozdravili ga.

21. Apoteka. Bolničarka. Liječnik

Kad sam ugledao onu limenku otrova protiv korova počeo sam razmišljati u određenom pravcu. Bio je to prvi trag koji bi mene mogao dovesti do ubojice.

Charles se zanimao za otrov, vrtlar se neobično iznenadio kad je ugledao koliko je malo otrova ostalo u limenki — sve me je to vodilo u jednom pravcu.

Poirot je ostao mrtav-hladan, kao i obično kad sam ja uzbuđen.

»Čak da je netko i uzeo otrov, tko može tvrditi da je to bio Charles, Hastingse.«

»Zar nije o njemu pričao s vrtlarom?«

»Zar bi to bilo pametno od njega da je nešto smjerao? Koje vam ime prvo pada na um kad mislite o otrovima? Brzo odgovorite.«

»Arsen.«

»Sad se sjetite kako je Charles zastao prije nego je rekao strihnin.«

»Mislite li —?«

»Htio je reći 'arsen u juhu', ali se predomislio.«

»Aha zašto se predomislio?«

Zato sam i otišao u vrt da bih odgovorio na to pitanje, Hastingse. Trazio sam otrov protiv korova.«

»I našli ste ga!«

»Da. Našao sam ga.«

»Stvari loše stoje za Charlesa. Mogli ste razgovarati s Ellen o toku bolesti gospođice Arundell. Da li se simptomi podudaraju?«

Poirot se namršti.

»Teško je to reći. Bilo joj je zlo.«

»Znači — to bi moglo biti to!«

»Nisam baš siguran.«

»Na koji otrov sumnjate?«

»Eh bien, prijatelju, ne čini mi se da je po srijedi otrov. Čini mi se da je umrla zbog bolesne jetre!«

»Oh, Poirot!« uzviknuh. »Nije moguće da je umrla prirodnom smrću! Siguran sam da je ubijena!«

»O, la, la, izgleda da su se uloge izmijenile!«

Naglo je ušao u apoteku. Poirot se nadugo raspričao o tegobama koje osjeća u želudcu. Kad je dobio malu kutiju pilula i kad je htio napustiti dućan, pogled mu padne na lijepo ukrašene paketiće kapsula za jetrene bolesnike dra Louhgfoarrowa.

»To je dobar lijek.« Apotekar je bio čovjek srednjih godina i vrlo brbljav.

»Vidjet ćete da su djelotvorne.«

»Uzimala ih je gospođica Arundell, Emily Arundell, koliko se sjećam.«

»Zaista, gospodine. Gospođica Arundell iz Littlegreena. Bila je to fina stara dama. Kupovala je kod mene lijekove.«

»Je li uzimala mnogo lijekova?«

»Nije ih uzimala tako mnogo kao neke druge starije dame.
Gospođica Lawson, na primjer, ona koja je naslijedila sav novac ...«

Poirot klimne glavom.

»Ona je mnogo toga trošila. Uživala je u bočicama!« On se blago nasmiješi.

»Volio bih da ih ima više poput nje! Ljudi ne troše više toliko lijekova kao nekad.

Sad prodajemo i kozmetiku da bismo preživjeli.

»Je li gospođica Arundell uzimala te kapsule redovito?«

»Da. Uzimala ih je tri mjeseca.«

»Dr Tanios, njezin gost, jednog je dana došao da mu napravite neki lijek, zar ne?«

»Da. Znam. Bio je to gentleman iz Grčke koji je oženio nećakinju gospođice Arundell. Bio je to neki vrlo interesantan lijek. Nikad prije nisam čuo za nj.« čovjek je bio oduševljen.

»Znate, volim promjene. Bila je to čudna kombinacija kemikalija. Oh, naravno, gentleman je liječnik i zna svoj posao. Bio je vrlo ljubazan.«

»Je li i njegova žena nešto kupila?«

»Je li nešto kupila? Ne sjećam se. Oh, da. Jednom je svratila po kapi za spavanje — bio je to Chloral, sjećam se. Recept je bio napisan za dvostruku dozu.

Sjećam se toga dobro, jer liječnici obično ne prepisuju tako velike doze.«

»Tko je napisao recept?«

»Njezin muž, mislim. Recept je bio sasvim u redu. Moramo, znate, biti oprezni.

Ako liječnik nešto pogriješi na receptu, mi smo krivi ako to ne primijetimo. Možda to niste znali.«

To nije pošteno!«

»Moram priznati da nam to otežava posao. Do sada sam bio sretno ruke.

Moram pokucati na drvo!«

Jako je zakucao po drvu.

Poirot je kupio kapsule dra Loughbarrowa.

»Koju količinu želite — 25, 50, 100?«

»Što više to bolje — ali ipak —«

»Uzmite 50, gospodine. To je količina koju je uzimala gospođica Arundell.«

Poirot mu plati, ne uze ostatak novca i napusti dućan.

»Tako dakle! Gospođa Tanios je kupila kapi za spavanje!« uzvikne on kad smo stupili na ulicu. »Takva doza ubila bi svakoga tko bi je uzeo!«

»Velikom brzinom.«

»Mislite li da je stara Arundellova ...?«

Sjetio sam se riječi gospođice Lawson: 'Mislim da bi i ubila kad bi joj to naredio muž!'

Poirot zatrese glavom.

»Chloral je narkotik i hipnotik. Blaži bol i uspavljuje. Ako se duže upotrebljava može postati navika.«

»Je li, po vašem mišljenju, gospođa Tanios narkoman?«

Poirot je zamišljeno klimao glavom.

»Ne bih to rekao. čudno. Postoji samo jedno objašnjenje. To bi značilo —«

Ne dovršivši rečenicu, pogleda na sat.

»Hajdemo potražiti bolničarku Carruthers koja je bila uz gospođicu Arundell do njezine smrti.«

Bolničarka Carruthers bila je žena srednjih godina, smirena i, činilo se, razumna.

Poirot je ovog puta odglumio sina koji ima stariju majku te pokušava naći za nju dobru bolničarku.

»Bit ću iskren«, reče Poirot. »Moja majka ima tešku narav. Njegovale su je mnoge bolničarke, ali ona nikad nije bila zadovoljna. Sve su bile mlade i moja ih majka nije trpjela. Maltretirala ih je. Nikad nije slušala njihove savjete. Teško je to, teško.« Poirot uzdahne.

»Znam, znam«, reče bolničarka Carruthers. »Ponekad je život uz stare dame zaista težak. čovjek mora imati takta. Nema smisla tvrdoglavo nametati svoje mišljenje i tako uznemiriti pacijenta. Kad oni uvide da im ne želim ništa loše, onda su mirni kao jagnjad.«

»Oh, vidim da biste se vi slagali s mojom majkom. Razumijete dobro stare dame.«

»Imala sam posla s mnogo njih u svojem životu«, reče bolničarka Carruthers.

»šala i strpljivost su vrline koje pomažu u našem poslu.«

»Da, točno ste rekli. Vi ste njegovali gospođicu Arundell, zar ne? Ona, sigurno, nije bila baš ugodan pacijent.«

»Pa, ne bih se s vama složila. Bila je odlučna stara dama, ali to nas nije smetalo da se dobro slažemo. Doduše, uz nju sam bila kratko vrijeme. Četvrtog je dana umrla.«

»Baš sam jučer razgovarao s njezinom nećakinjom Theresom.«

»Zaista? Koje li slučajnosti! Svijet je malen, zar ne?«

»Poznajete je?«

»Došla je nakon smrti svoje tetke. Zatim je, naravno, bila na njezinu sprovodu. često sam je viđala ovdje u Market Basingu kad je posjećivala tetku.

Vrlo lijepa djevojka.«

»Da, ali je premršava, za moj pojam.«

Bolničarka Carruthers bila je punašna žena. čuvši Poirotove riječi, ona se zadovoljno uspravi.

Nije zdravo biti premršav«, suglasi se ona.

Žao mi je djevojke«, nastavi Poirot. »Mora da se se razočarala kad je čula oporuku.«

»Sieurno« reče bolničarka Carruthers. »Ovde se mnogo o tome pričalo.«

»Ne mogu zamisliti što je nagnalo gospođicu Arundell da razbaštini svoje rođake? Čudno, zaista je to čudno.«

»Slažem se s vama. Ljudi, naravno, pričaju da nešto mora biti po srijedi.«

»Što vi mislite? Je li vam ikad gospođica Arundell nešto spomenula?«

»Ne, meni nije.«

»A nekom drugom?«

»Mislim da je nešto rekla gospođici Lawson jer sam je čula kako kaže: 'Draga moja, ona je kod advokata.' Gospođica Arundell je na to odgovorila: 'Sigurna sam da je u lađici u dnevnoj sobi.' Gospođica Lawson ju je ponovno razuvjeravala. 'Ne, poslali ste je gospodinu Purvisu. Zar se ne sjećate?' Mojoj je pacijentici ponovno pozlilo te je gospođica Lawson napustila sobu dok sam je njegovala. Često sam puta razmišljala jesu li to one govorele o oporuci ili ne.«

»Vrlo vjerojatno.«

Bolničarka Carruthers nastavi:

»Ako je tako, onda je očito da ju je gospođica Arimdell htjela izmijeniti — ali tako joj je bilo zlo jednoj starici, da je na to uskoro zaboravila.

»Je li i gospođica Lawson njegovala bolesnicu?« upitao je Poirot.

Previše se uzrujavala i samo se motala unaokolo. Samo ju je iritirala.

»Samo ste vi, znači, njegovali bolesnicu? C'est formidable ga.«

»Služavka — kako se ono zvaše —? Ellen mi je pomagala. Vrlo je sposobna. Mi smo dvije dobro obavljale posao. Dr. Grainger nam je, doduše, htio poslati bolničarku da bude noću uz gospođicu Arundell, ali bilo je prekasno. Te je noći umrla.«

»Je li gospođica Lawson pomagala spremati hranu za bolesnicu?«

»Ne, ona nije ništa radila. Gospođica Arundell je primala samo lijekove, vrlo malo hrane. Gospođica Lawson je samo plakala i motala se po kući.«

»Vidim da mnogo ne cijenite pomoć gospođice Lawson.«

»Sve su družice takve. Nisu školovane ni za kakav posao, čisti su amateri. Za nešto drugo nisu ni sposobne.«

»Je li gospođica Lawson bila privržena gospođici Arundell?«

»Tako se činilo. Bila je izvan sebe od žalosti kad je stara dama umrla. Plakala je više od rodbine«, bolničarka Carruthers prezirno naprći usne.

»Možda je, ipak, gospođica Arundell znala što radi?«

»Gospođica Arundell je bila pronicljiva stara dama. Dobro je znala procijeniti stvari, moram priznati!«

»Je li spominjala psa Boba?«

»Čudno je da to pitate! Mnogo je o njemu pričala — kad je bila u deliriju.

Buncala je nešto o lopti i padu. Lijep je to pas. Volim pse. Bio je tako žalostan kad je umrla. Divni su, zar ne?«

Nakon što smo popričali o psima, rastadosmo se.

»Ona ništa ne sumnja«, reče Poirot nakon što smo otišli.

Doimao se obeshrabrem.

Ručak kod »Georgea« bio je los. Poirot se stalno zgražao. Naročito je juha bila loša.

»Da znate kako je lako napraviti dobru juhu, Hastings! Le pot au feu —«

Jedva sam izbjegao predavanje o kulinarnstvu!

Nakon ručka doživjeli smo veliko iznenađenje.

Sjedili smo zavaljeni u naslonjače kad sam najednom čuo da netko spominje Poirotovo ime. Glas je dolazio iz predvorja.

»Gdje je on? U dvorani? Dobro! — Hvala, mogu ga sam naći.«

Na vratima se pojavi dr Grainger. Lice mu je bilo crveno, obrve namrštene.

Žurno se uputio prema nama.

»Aha, našao sam vas! Tjerali ste šegu sa mnom, cijenjeni Hercule Poirot, zar ne? Laži ste mi izbajali!«

»Žongler gubi kontrolu nad lopticama, ha!« tiho sam rekao.

Poirot reče što je mogao ljubaznije: »Dragi doktore, dozvolite mi da vam objasnim —«

»Da vam dozvolim? Dođavola s tim, morate mi to objasniti! Pravo ste njuškalo.

Dozvolio sam aa me prevarite s nekom glupom pričom — pišete životopis generala Arundella! Baš sam budala!«

»Kako ste doznali da sam ja Hercule Poirot?« upitao je Poirot.

»Kako sam doznao? Rekla mi je gospođica Peabody. Nju niste mogli prevariti!«

»Gospođica Peabody? Da.« Poirot se zamislio. »Rekao bih —«

Dr Grainger ga prekine.

»Čekam vaše objašnjenje, cijenjeni gospodine!«

»Vrlo je jednostavno. Pokušaj umorstva.«

»Što?«

Poirot tiho reče:

»Gospođica Arundell je imala nesretan slučaj. Pala je niz stepenice, zar ne?

Bilo je to nedugo prije njezine smrti.«

»Da. Kakve to ima veze s vama? Spotakla se o lopticu.«

Poirot zavrti glavom.

»Ne, doktore, nije se spotakla. Pala je preko niti koju je netko razapeo na vrhu stepenica.« Dr Grainger nije vjerovao svojim ušima. »Zašto mi to nije rekla?« pitao se. »Nikad o tome nije rekla niti riječi.«

»Imala je za to razloga — sumnjala je da je to učinio netko od njezine rodbine!«

»Hmm — tako dakle.« Grainger pogleda Poirota. »Kako ste se vi u to upleli?«

»Gospođica Arundell mi je pisala. Željela je da to bude sve u tajnosti. Na nesreću, pismo se zametnulo.«

Poirot je doktoru ispričao što se dalje dogodilo. Doktor je slušao pažljivo.

Više nije bio ljut.

»Sad možete shvatiti zašto vam nisam rekao tko sam«, reče Poirot. »Željela je da to bude u tajnosti. Htio sam joj ispuniti želju, iako je već bila mrtva.

Nastavio sam istragu.«

Dr Grainger se namršti.

Znate li tko je namjestio nit, gospodine Poi...

Ne bih mogao reći da na nikog ne sumnjam Nemam još sigurne dokaze.«

»Zaista sam iznenađen«, reče dr Grainger.

»Vierujem vam. Shvatit ćete da sam posumnjao da ubojica nije odustao od svoje namjere... Možda je slijedeći put uspio?«

»Što želite reći?«

»Jeste li sigurni da je gospođica Arundell umrla prirodnom smrću? Jednom ju je netko pokušao ubiti, zašto to ne bi pokušao još jednom? Možda mu je to ipak pošlo za rukom?«

Grainger se zamislio.

»Jeste li zaista sigurni, dr Grainger, da je gospođica Arundell umrla prirodnom smrću? Danas sam doznao neke čudne stvari —«

Poirot mu ispriča svoj razgovor s Angusom. Spomenuo je interes koji je Charles Arundell pokazao za otrov protiv korova i konačno — polu-praznu limenku arsena.

Grainger ga je pažljivo slušao. Kad je Poirot završio, on reče:

»Razumijem vas. Mnogo puta liječnici nisu primijetili trovanje arsenom.

Simptomi su slični tegobama kod drugih bolesti.«

Poirot reče:

»Kakvo je vaše mišljenje o ovom slučaju?«

Dr Grainger mu odmah ne odgovori.»Znam da su mnogi liječnici pogriješili kad je arsen bio u pitanju. Siguran sam, međutim, da to u ovom slučaju ne dolazi u obzir. Siguran sam da je gospođica Arundell umrla od atrofije jetrenog tkiva. Bio sam njezin liječnik dugo godina i znam da joj jetra već dugo nije bila zdrava.«

Kao da se ispričava, Poirot mu pokaže kapsule koje je kupio u apoteci.

»Uzimala ih je gospođica Arundell, zar ne?« reče on. »Vjerujem da nisu štetne.«

»Ah, te kapsule! Posve su bezopasne«, reče Grainger. »Ona ih je voljela uzimati, a ja nisam imao ništa protiv njih.«

On ustade.

»Vi ste joj, također, prepisali neke lijekove, zar ne?« upita ga Poirot.

»Da. Uzimala je pilule za jetrene bolesnike.« Oči mu se zasjajiše.
»Mogla ih je popiti čitavu gomilu i ne bi joj naškodile. Ne trujem ja svoje pacijente, gospodine Poirot.«

Rukovao se s nama i nasmiješen izašao iz restorana.

Poirot odmota paketić koji je kupio u apoteci. Kapsule su bile prozirne. U njima je bio tamnosmeđi prah. Nisu bile napunjene do vrha.

»Izgledaju poput lijeka protiv morske bolesti koji sam jednom pio«, reko.

Poirot otvori kapsulu. Namršti se kad je jezikom probao okus lijeka.

»Pa, sve izgleda bezazleno. Kapsule su bezopasne, pilule dra Graingera također!

Dr Grainger je, čini se, potpuno siguran da nije po srijedi trovanje arsenom. što ćete sada, prijatelju?«

»Dobro znate da sam tvrdoglav!«

»Još uvijek tvrdite da je netko ubio gospođicu Arundell? Mislite to usprkos tvrdnji liječnika, bolničarke i apotekara?«

Poirot tiho reče: »Uvjeren sam u to. Potpuno sam u to uvjeren, Hastingse!«

»Možete to dokazati samo na jedan način — ekshumacijom.«

Poirot klimne glavom.

»To je vaš slijedeći korak?« !

»Moramo biti pažljivi, pniateljju.« bojim se druge tragedije«, reče Poirot tihim glasom.

»Mislite li —?«

»Bojim se, Hastingse, bojim. No za sada dosta o tome.«

22. Žena na stepenicama

Slijedećeg smo jutra dobili pisamce pisano rukom. Pisala ga je neka nesigurna ruka. Redovi su bili kosi.

*Dragi gospodine Poirot,
Ellen mi je rekla da ste bili u Littlegreenu. Bila bih vam veoma zahvalna kad biste me posjetili danas u bilo koje vrijeme.
S poštovanjem, Wilhelmina Laivson*

»Znači da je u Market Basingu«, rekoše.

»Da.«

»Pitam se zašto je došla?«

Poirot se nasmiješi. »Sigurno ne smjera ništa lose. Zaboravili ste da je to sad njezina kuća.«

»Naravno. Najgore je u našem poslu što moramo u svakoga sumnjati.«

»Istina je da sam vas tome ja naučio — svatko je sumnjiv.«

»Na koga sve sumnjate, Poirot?«

»Sumnjam na jednu određenu osobu.«

»Na koju?«

»Pošto je to samo još uvijek sumnja, pokušajte sami pogoditi. Nemojte zanemariti psihologiju. Sjetite se da je ubojstvo zrcalo karaktera osobe koja ga je počinila.«

»Kako mogu znati karakter ubojice kad ne znam tko je on.«

»Niste me pažljivo slušali. Morate obratiti pažnju na karakter, na osobine koje bi ubojica morao imati da je izvršio određeno ubojstvo. Tako ćete doznati i tko je ubojica!«

»Zar zaista znate tko je ubojica, Poirot?« Znatiželjno sam ga upitao.

»Ne mogu reći da znam kad nemam dokaze. Zato vam za sada ne bih mogao više reći. Ali ja sam siguran — da, siguran sam.«

»Čuvajte se da vas se ne dočepa! To bi bila prava tragedija!«

Poirot se trgnuo. Nije shvatio da sam se šalio. Promrmljao je:

»U pravu ste. Moram se čuvati. Moram biti veoma oprezan.«

»Morali biste imati čeličnu košulju«, ponovno sam se našalio. »Netko bi morao kušati hranu prije vas za slučaj da vas ubojica pokuša otrovati. Morali biste imati tjelohranitelje!«

»Merci, Hastings. Imam povjerenja u svoj razum.«

Zatim je Poirot napisao pisamce gospođici Lawson. Javio joj je da će je posjetiti u jedanaest sati. Poslije doručka smo odšetali na trg. Bilo je to oko pola jedanaest. Vrijeme je bilo sparno, već je dobrano peklo. Promatrao sam izlog dućana antiknog pokućstva, kad najednom osjetih bol među rebrima. Neki oštar glas reče:

»Zdravo!«

Okrenuo sam se i nasao licem u lice s gospođicom Peabody. U ruci je držala kišobran, predmet kojim mi je zadala bol.

Nije bila svjesna da mi je zadala bol. Ona zadovoljno reče:

»Aha! Bila sam sigurna da ste to vi. Rijetko se varam!«

»Dobro jutro!« rekao sam prilično hladno.

»Kako vaš prijatelj napreduje s pisanjem knjige? život generala Arundella!«

»Još prikuplja podatke.«

Gospođica Peabody se zadovoljno nasmije.

»Ne vjerujem da će je ikad napisati!«

»Vidim da niste povjerovali u našu priču.«

»Mislite li da sam pobenavila? Znala sam što vaš prijatelj želi postići! Htio je da mu pričam o Arundellovima! Nije mi to smetalo. Volim pričati, a tako malo ljudi ima vremena da me sluša. Baš sam uživala s vama.«

Sumnjičavo me pogleda.

»O čemu se radi? Hajde, priznajte o čemu se radi?«

Bio sam na mukama. Nisam znao što da joj odgovorim. Poirot me je izvukao iz škripca. Tog se časa pojavio!

»Dobro jutro, mademoiselle. Očaran sam što se opet vidimo.«

»Dobro jutro«, reče gospođica Peabody. »Što ste jutros — Parotti ili Poirot, ha?«

»Vrlo ste oštroumni. Brzo ste otkrili moju prijevaru«, smiješeći se reče Poirot.

»Nije to bilo teško! Nema mnogo takvih ljudi kao što ste vi, zar ne? Ne znam je li to dobro ili ne.«

»Drago mi je da ih nema mnogo. Samo je jedan Hercule Poirot!«

»Dakle želja vam se ispunila«, suho reče gospođica Peabody.

»Gospodine Poirot, ja sam vama istražala sve što ste željeli znati i

sad je red na meni da postavljam pitanja. O čemu se radi? Ha?
Recite mi — o čemu se radi?«

»Rekao bih da na to pitanje već znate odgovor!«

»Što bi to moglo biti? Nešto vam je sumnjivo. Sigurno se radi o oporuci. Možda je nešto drugo? Otkopat ćete staru Emily, ha? Pogodila sam, zar ne?«

Poirot ništa ne odgovori. Gospođica Peabody polako klimne glavom kao da je dobila odgovor.

»Često sam se pitala... kako to izgleda. Znate, čitala sam o tome u novinama.

Sumnjala sam da će se to dogoditi nekom u Market Basingu. Tko bi rekao da će to biti Emily Arundell...«

Ona ga najednom oštro pogleda.

»Njoj se to ne bi svidjelo, znate! Nećete to zaboraviti, ha?«

»Neću.«

»Niste ludi! Niste baš ni pretjerano nametljivi.«

»Hvala, mademoiselle«, Poirot reče i nakloni se.

»Što bi tek drugi rekli! Pogledajte svoje brkove — zašto imate takve brkove?

Vama se sviđaju?«

Okrenuo sam se i prasnuo u smijeh.

»U Engleskoj, na žalost, ljudi ne znaju cijeniti lijepe brkove.« Poirot je rukom prelazio preko svojih brkova.

»Razumijem vas«, rece gospođica Peabody.

»Poznavala sam nekoć jednu ženu koja je imala gušu ponosila se time! Sreća je kad su ljudi zadovoljni s onim što im je dala majčica priroda. Ne događa se to često«

Ona zavrti glavom i uzdahne. »Ni u snu nisam sanjala da bi se ovdje, u ovoj zabiti, moglo dogoditi ubojstvo.« Opet oštro pogleda Poirota.

»Tko je od njih to učinio?«

»Želite li da vam to objavim ovdje na ulici?«

»To vjerojatno znači da ne znate. Ili možda znate? Nije ni čudo — krv nije voda. Da mi je znati je li ona Varleyjeva otrovala svojeg muža ili ne! To nije bez važnosti.«

»Vjerujete u nasljeđivanje tih osobina?« Gospođica Peabody najednom reče:

»Više bih voljela da je to učinio Tanios. Ne spada on među nas. Puste želje! Idem kući... Vidim da mi nećete ništa reći... Za koga radite?«

Poirot ozbiljno odgovori. »Radim za preminulu, mademoiselle.« Bio sam užasnut kad se gospođica Peabody na to grohotom nasmijala. Kad se prestala smijati, ona reče:

»Oprostite, ali nisam se mogla suzdržati. Podsjetili ste me na Isabelu Tripp.

Grozna je. Te djevojacke haljine... užas. Pa, doviđenja. Jeste li vidjeli dra Graingera?«

»Otkrili ste moju tajnu, mademoiselle.« Gospođica Peabody se opet nasmije.

»Muškarci su naivni! Kako je samo progutao vaše laži! Razbjjesnio se kad sam mu rekla tko ste. Pucao je od bijesa. Traži vas.«

»Sinoć me je našao.«

»Oh, da sam barem bila prisutna!«

»Bilo bi mi drago«, reče galantno Poirot.

Gospođica Peabody se nasmije i htjede otići. Pogledala me je preko ramena i rekla: »Nećete valjda kupiti te stolice? To je samo kopija.«

»To je pametna žena«, reče Poirot.

»Iako se nije divila vašim brkovima?«

»Ne trpajte pamet i ukus u isti koš, Hastings.«

Ušli smo u dućan. Oko pol sata razgledavali smo izloženi namještaj. Srećom, nismo posegnuli u džep. Krenuli smo u Littlegreen.

U kudu nas je uvela Ellen. Lice joj je bilo crvenije nego obično. Čuli smo zatim korake i gospođica Lawson uđe u sobu. Učinilo mi se da je uzbuđena. Bila je bez daha. Kosu je omotala svilenom maramom.

»Oprostite što ovako upadam. čistila sam ormare. Znete kako stari ljudi teško bacaju nepotrebne stvari — ormari su pretrpani koještarijama. Zamislite, ima dva tuceta knjiga o vezenju!«

»Gospođica Arundell je kupila dva tuceta knjiga o vezenju?«

»Da, spremila ih i zaboravila. Igle su zahrđale — šteta. Znete, davala ih je djevojkama kao dar za Božić.«

»Bila je zaboravljiva, zar ne?«

»Veoma. Naročito kad bi stvari negdje spremila. Zaboravila bi mjesto gdje ih je spremila, poput vjeverice koja ne zna gdje je zakopala oraščice.«

Ona se nasmije. Najednom počne jecati, izvadi rupčić i obriše suze.

»Grozno je što se ovdje smijem.«

»Previše ste osjećajni«, reče Poirot.

To mi je i majka govorila, gospodine Poirot rekla bi mi da stvari previše uzimam k srcu. Nije to dobro, naročito kad se mora raditi za družbenica.

»Da, zaista. To je za vas, na svu sreću, već prošlost. Sad ste bogati. Možete putovati. Nemate nikakvih briga!«

»Moglo bi se tako reći.« Gospođica Lawson nije u to vjerovala.

»Sretni ste da je tako, mademoiselle. Sad mi je jasno zašto nisam na vrijeme dobio pismo gospođice Arundell. Spremila ga je i zaboravila na njega.« On joj zatim ispriča gdje je pismo nađeno. Na licu gospođice Lawson pojavi se crvena mrlja. Ona reče:

»Ellen se morala meni obratiti kad ga je našla. Kakav je to bezobrazluk! Morala je mene pitati što da radi. Meni nije rekla ni slova! Sramota!«

»Poštovana gospođice, uvjeren sam da ona to nije hotimice učinila.«

»Meni je to vrlo čudno, vrlo čudno! Ellen je trebala imati na umu da sam ja sada gospodarica kuće.«

Ona se ponosno uspravi.

»Ellen je bila veoma odana svojoj gospodarici, zar ne? reče Poirot.

»Da. No to ne mijenja na stvari. Morala se meni obratiti!«

»Vazno je da sam pismo dobio, zar ne?«

»Slažem se. Sad se nema smisla uzrujavati. Ellen mi je, ipak, morala reći. Ne smije se naučiti da radi na svoju ruku ...«

Na oba joj se obraza pojave crvene mrlje. Poirot je neko vrijeme šutio i zatim reče: »željeli ste sa mnom razgovarati? O čemu?« Ljutnja prođe gospođieu Lawson isto tako naglo kao što se i pojavila. Počela je nevezano govoriti.

»Pa, znate — pitala sam se... Reći ću vam istinu, gospodine Poirot. Jučer sam stigla. Ellen mi je rekla da ste već posjetili Littlegreen — pitala sam se — znate — to meni niste spomenuli — znate — učinilo mi se to čudnim — i nisam znala...«

»Niste znali zašto sam došao ovamo«, Poirot završi započetu rečenicu.

»Tako je. Nisam znala zašto ste bili ovdje.«

»Moram vam priznati da sam vas ostavio u zabludi. Vi ste pretpostavili da mi je gospođica Arundell pisala zbog Charlesa. Pustio sam vas da u to vjerujete. Tako sam doznao da je nestalo nešto novca — i da se sumnjalo na Charlesa Arundella.«

Gospođica Lawson klimne glavom. »Gospođica Arundell mi je pisala zbog njezinog nesretnog pada niz stepenice.«

»Njezinog pada?«

»Da, tako je. Nesretno je pala niz stepenice, zar ne?«

»Da — da.« Gospođica Lawson se zbunila. Tupo je buljila u Poirota. Zatim nastavi: »Oprostite — baš sam glupa. Ali zašto bi vam ona zbog toga pisala? čini mi se — vi ste mi rekli da ste detektiv, zar ne? Niste liječnik kojim slučajem?«

„NP nisam liječnik. Usprkos tome zanimaju nesretni slučajevi koji dovode do smrti.«

»Nesretni slučajevi?«

Takozvani nesretni slučajevi. Gospođica Arundell nije umrla, ali je mogla umrijeti!«

»Oh bože. Liječnik je to isto rekao. Ipak vas ne razumijem « još uvijek je bila zbunjena.

»Svi ste mislili da se gospođica Arundell spotakla o Bobovu loptu, zar ne?«

»Da. Bob je često tamo ostavlja.«

»Nije to bila Bobova lopta.«

»Ja sam je vidjela svojim očima, gospodine Poirot!«

»Da. Možda ste je svi vidjeli... gospođica Arundell se, međutim, nije spotakla o loptu. Pala je preko tamne razapete niti na vrhu stepenica!«

»Ali pas ne bi mogao —«

»Točno«, brzo reče Poirot. »Pas to ne bi mogao učiniti. Nije dovoljno inteligentan — ili bolje rečeno — nije toliko zao — Netko od ljudi je razapeo tu žicu ...«

Gospođica Lawson problijedi. Rukama je prekrila lice.

»Ne mogu to vjerovati, gospodine Poirot — mislite? — to je užasno. Misлите da je to netko namjerno uradio?«

»Da, namjerno.«

»Pa to je grozno. Pa, to je kao da netko ubije nekoga.« .. >

»Da je sve išlo po planu, gospođica Arundell bi bila mrtva! Bilo bi to ubojstvo!«

Gospođica Lawson krikne.

Poaro nastavi ozbiljnim glasom. Netko je zabio čavao u dasku na vrhu stepenica mogao nategnuti žicu. čavao je premazao lakom ili

mašču za parkete da ne upada u oči. Recite mi, jeste li osjetili miris laka iako niste znali otkud dolazi?»

Gospođica Lawson tiho krikne. »Zaista je čudno da me to pitate. Tko bi to pomislio! Da, osjetila sam ga — ni u snu nisam pomislila — kako sam i mogla? Ipak mi je malo čudno...«

Poirot ju je slušao sa zanimanjem. »Znači da nam možete pomoći, mademoiselle.

Opet nam možete pomoći. C'est epatant!«

»Kad samo pomislim što je to značilo... Sve se uklapa.«

»Recite mi, molim vas, osjetili ste miris laka?»

»Da. Baš tako. Nisam odmah znala što je to.

Mislila sam da je boja? — Ne, podsjećalo me je na miris laštila za parkete. čak sam pomislila da mi se sve to samo čini!« »Kad je to bilo?»

»Moram promisliti — kad je to bilo?» »Je li to bilo za vrijeme Uskrsa, kad je kuća bila puna gostiju?»

»Točno tako... Pokušavam se samo sjetiti koji je to bio dan...? Nije bio utorak — te je večeri dr Donaldson bio na večeri. Svi su otišli u srijedu. Naravno, bio je to ponedjeljak — Uskrsni ponedjeljak — Ležala sam budna u krevetu. Bninula sam se, znate, da večera nije bila u redu. Učinilo mi se da je bilo premalo hladne govedine.

Bojala sam se da de se gospođica Arundell ljutiti. Naručila sam, znate, govedinu u subotu. Morala sam tražiti sedam kilograma. Pogrlješila sam i naručila samo pet.

Mislila sam da će biti dovoljno. Gospođaca Arundell se, međutim, uvijek bojala da bi gosti mogli ostati gladni. Bila jako gostoprимljiva. Gospođica Lowson je zastala da udahne malo zraka a tad je nastavila.

Tako sam vam ležala budna i razmišljala da n da spomenem meso gospođici Arundell... upravo kad sam zadrijemala učini mi se kao da sam čula nešto poput — tap, tap i osjetih miris znate, - bojala sam se da to nije dim... — panično se bojim požara — Ponekad mi se učini da dim ulazi u moju sobu — dakle, osjetila sam neki miris. Duboko sam udahnula. Nije to bio dim. Učinilo mi se da je boja ili mast za parkete — ali usred noći? Miris je bio prilično jak i ja sam se uspravila u krevetu i njuškala — kad ugledah nju u ogledalu —«

»Ugledaste nju? Koga ste vidjeli?«

»Vidjela sam je u ogledalu. Veoma je zgodno smješteno. Znate, uvijek ostavim malo odškrinuta vrata da čujem ako me gospođica Arundell zove ili da je vidim kad silazi ili se penje stepenicama. Jedna je žarulja uvijek gorjela u tom prolazu. Zato sam je i mogla vidjeti kako kleči na stepenicama — Theresu, znate. Pomislila sam:

"Baš čudno. Zar joj je pozlilo?' Upravo se tada digla, nešto pokupila i otišla. Poslije o tome više nisam mislila.«

»Onaj zvuk koji vas je probudio — je li to mogao biti udarac čekića?«

»Pa, mogao bi to biti čekić. Oh, gospodine Poirot, to je užasno. Znala sam da je Theresa svojevoljna i čudna ali... učiniti nešto tako ...«

»Sigurni ste da je to bila Theresa?«

»Oh, bože, jesam.«

»Je li to mogla biti gospođa Tanios ili jedna odsluzavki?«

»Ne, sigurna sam da je to bila Theresa.« Gospođica Lawson je vrtila glavom i mrmlijala: »Kakva strahota... Kakva strahota ...« Poirot ju je čudno gledao.

»Dozvolite mi, molim vas, da to pokušamo rekonstruirati.«

»Rekonstruirati? Ne znam... zašto ...« »Pokazat ću vam«, reče Poirot glasom koji nije trpio protivrječja.

Pomalo zbunjena, gospođica Lawson je pošla za njim.

»Nadam se da je soba uredna — imam toliko posla —« nesuvislo je pričala gospođica Lawson. Soba je zaista bila prepuna svakojakih stvarčica.

Gospođica Lawson pokaže Poirotu gdje je sjedila te noći. Poirot se uvjerio da je iz kreveta mogla vidjeti dio stepenica u ogledalu.

»Molim vas da sad odete na stepenice i pokažete što je radila osoba koju ste tada vidjeli.«

Gospođica Lawson napusti sobu mrmljajući: »Oh, Bože!« Poirot je sjedio na krevetu i gledao u ogledalo.

Kad su to obavili, Poirot zamoli gospođicu Lawson da mu pokaže žarulju koja je te noći gorjela.

»Ova. Ova ovdje. Točno je pred vratima sobe gospođice Arundell.«

Poirot priđe žarulji te je odvrne.

»Nije baš jaka. Ima samo četrdeset watta.«

»Osvjetljavala je samo ovaj prolaz.«

Poirot ponovo stane na vrh stepenica.

»Gospođice Lawson, kako možete biti sigurni da ste vidjeli gospođicu Theresu kad je svjetlo bilo tako slabo? Mogao je to biti bilo tko!« Gospođica Lawson je zaista bila ogorčena.

To je Theresa. Dobro je znam. To je bila ona u svojoj kućnoj haljini sa sjanim brosem na kojemu su inicijali! Mogu se zakleti da je to ona

.

Jeste li posve ste sigurni? Vidjeli ste inicijale?»

»Da T. A. Dobro poznajem taj broš. Theresa ga često nosi.«

Gospođica Lawson je govorila glasom koji ne trpi sumnje. Poirot je pogleda. Učinilo mi se kao da je zadovoljan, kao da je nešto riješeno.

»Zaklet ćete se, ako bude potrebno, da ste to vidjeli?»

»Da... ako... to bude potrebno. Zar će to biti potrebno?»

»To će se znati nakon ekshumacije«, odgovori Poirot.

»Eks... ekshumacije?»

Sva sreća da je Poirot rukom zaustavio gospođicu Lawson, koja je od uzbuđenja posrnula i skoro se strmoglavila niz stepenice.

»Da. Moglo bi doći do ekshumacije«, reče on. »Oh, pa to je užasno!

Sigurna sam da će se njezina rodbina tome protiviti.« »Vjerojatno.«

»Bit će sigurno protiv toga!« »Imam naredbu Sekretarijata za unutarnje poslove.«

»Čemu to, gospodine Poirot? — Izgleda kao da — kao da —«

»Kao što?»

»Kao da nešto nije u redu.«

Mislite da je sve u redu?»

»Uvjerio me je liječnik, pa i bolničarka i svi...«

»Ne nervirajte se«, tješio ju je Poirot.

»Tko se ne bi nervirao.' Jadna gospođica Arundell! Kako je to moguće, pa Theresa nije bila u Littlegreenu kad je gospođica Arundell umrla.«

»Otputovala je tjedan dana nakon što se gospođica Arundell razboljela, zar ne?«

»Da, rano u jutro. Vidite da ona nema veze s tim.«

»Nadajmo se«, reče Poirot.

»Jao meni, jao meni«, zapomagala je gospođica Lawson. »Tako nešto još nisam doživjela. Vrti mi se u glavi.«

Poirot pogleda na sat.

»Ved je kasno. Moramo se vratiti u London. Vi ostajete ovdje neko vrijeme?«

»Ne — ne. Došla sam samo da uredim neke stvari. Vraćam se u London.«

»Doviđenja, mademoiselle. Oprostite što sam vas uznemirio.«

»Uznemirili? Potpuno sam ošamućena.' Kako je svijet pokvaren!«

Poirot prekine njezinu jadikovku. Pruži joj ruku.

»Imate pravo. Biste li se još uvijek zakleli da ste vidjeli Theresu kako one noći kleči na stepenicama?«

»Oh, svakako.«

»Možete se zakleti da ste vidjeli aureolu oko gospođice Arundell za vrijeme seanse?«

»Nemojte se šaliti na naš račun, gospodine Poirot.«

»Ne šalim se. Ozbiljno sam vas to pitao.«

Gospođica Lawson reče uzdignuta čela:

»Ne bih mogla tvrditi da je bila baš aureola. Bila je to svijetla maglica koja se sakupljala pred njezinim licem i koja se polako širila oko njezine glave.«

»Zaista zanimljivo. Au revoir, mademoiselle. Molim vas da nikom ne kažete niti riječ.«

»Svakako. Svakako. Neću nikom ništa pisnuti o tome.«

Gledala je za naraa kao tele u šarena vrata.

23. Posjeta dra Taniosa

Čim smo napustili Littlegreen, Poirot se uozbilji. Lice mu postade mračno.

»Depechons nous, Hastings«, reče on. »Moramo što prije stići u London.«

»U redu«, rekoh i ubrzah korak da bih ga stigao.

»Na koga sumnjate, Poirot?« upitao sam ga. »Kad bi mi barem rekli. Vjerujete li da je to bila Theresa na stepenicama ili ne?«

Poirot mi ne odgovori. Umjesto odgovora on postavi pitanje.

»Da li vam se nešto u tvrdnji gospođice Lawson učinilo čudnim? Promislite dobro prije nego mi odgovorite, Hastings.«

»Nije mi jasno što me pitate ...«

»Drugo nisam ni mogao očekivati!«

»Kako čudno — na koji način?«

»Upravo se o tome i radi. Ni sam ne znam, a osjećam da nešto nije u redu — da... nešto se ne uklapa ...«

»Čini mi se da je bila sigurna u ono što nam je rekla.«

»Da. Da.«

»Kako može biti tako sigurna kad je osvjetljenje tako slabo?«

»Ne to, Hastings, ne radi se o tome. Samo me dekoncentrirate! Neki sitni detalj... da, siguran sam da je to bilo u sobi.«

»U sobi?« ponovio sam. Pokušao sam se sjetiti kako je soba izgledala.

»Ne«, rekoh na kraju. »Ne bih vam mogao pomoći.« Poirot je uzrujano vrtio glavom.

»Zašto ste ponovno spomenuli onu spiritističku seansu?« upitao sam ga. »Zato jer je važna.« »Što je važno? Svjetlucava maglica?«

»Sjećate li se kako nam je gospođica Tripps opisala seansu?«

»Sježam. Znam da su vidjele aureolu oko glave gospođice Arundell.«

Nasmijao sam se iako to nisam htio. »Siguran sam da nije bila svetica. Kad samo pomislim kako je se gospođica Lawson bojala samo zato jer je naručila premalo mesa!«

»Da, to je bilo zanimljivo.«

»Što ćemo raditi kad stignemo u London?« upitao sam ga kad smo stigli u hotel.

»George«.

Poirot je zatražio račun.

»Moramo odmah posjetiti Theresu Arundell.«

»Da doznamo istinu? Zar očekujete da će vam sve priznati?«

Mon cher zar je zločin noću klečati na stepenicama?

A miris laka?

Više nismo mogli razgovarati jer je konobar upravo doneo račun.

Na putu za London nismo mnogo razgovarali. Kad vozim ne volim pričati. Poirot nije pričao jer je bio zauzet svojim brkovima! Bilo bi

grozno da ih vjetar raščupa! Štitio ih je svilenim šalom.

U London smo stigli nešto prije dva. George, Poirotov sluga, otvori nam vrata.

Bio je pravi Englez.

»Neki dr Tanios vas čeka, gospodine. Ovdje je već pola sata.«

»Dr Tanios? Gdje je?«

»U dnevnoj sobi, gospodine. Tražila vas je i neka dama. Bila je veoma uznemirena kad vas nije našla. Bilo je to prije nego što ste mi telefonirali, gospodine. Nisam joj znao reći kad se vraćate.«

»Opišite mi damu.«

»Visoka je, ima tamnu kosu i svijetloplave oči. Na sebi je imala sivi kaput i suknju. šešir joj je stajao na vrh glave, a ne kako bi trebalo, nakrivljen na desnu stranu.«

»Gospođa Tanios«, rekoh tiho.

»Zaista je bila uzrujana, gospodine. Rekla je da mora s vama hitno razgovarati.«

»Kad je to bilo?«

»Oko pola jedanaest, gospodine.«

Poirot je zabrinuto vrtio glavom.

»Već drugi put sam propustio priliku da čujem što mi to gospođa Tanios ima reći. Što kažete na to, Hastings? Kao da je sudbina u to umiješala prste.«

»Treći put Bog pomaže!« pokušao sam ga utješiti. Poirot je sumnjičavo vrtio glavom.

Hoće li mi se pružiti treća prilika? Ne bih rekao. Da vidimo što nam njezin muž želi reći.«

Dr Tanios je sjedio u udobnom naslonjaču i čitao neku knjigu iz psihologije.

Skočio je i pozdravio nas čim nas je ugledao.

»Oprostite što sam ovako provalio u vaš stan«, rekao je. »Nadam se da se ne ljutite.«

»Du tout, du tout. Molim vas sjednite. Mogu li vam ponuditi čašu šerija?«

»Hvala. Znate, došao sam zbog svoje žene. Neobično sam zabrinut.«

»Zbog žene? Žao mi je da imate neprilika. O čemu se radi?«

»Jeste li je, možda, vidjeli u posljednje vrijeme?« reče Tanios.

Bilo je to posve normalno pitanje, ali pogled koji je uputio Poirotu kao da je nešto krio.

Poirot, pretvarajući se da nije primijetio taj pogled, reče:

»Posljednji sam je put vidio jučer u hotelu gdje ste odsjeli.«

»Mislio sam da... da vas je danas posjetila.«

»Ne, nije. Zašto bi me posjetila?«

»Sam ne znam zašto.« Dr Tanios prihvati šeri. »Hvala, hvala vam. Bit ću iskren... čini mi se da se moja žena razboljela.«

»Boležljiva je?«

»Čini mi se kao da je poremetila umom.«

»Što?«

»Bojim se da je zaista bolesna.«

»To je uistinu strašno.«

»Bolest se razvija već dulje vrijeme. Čudno se ponaša već dva mjeseca. Prema meni se ne odnosi kao nekad. Nervozna je i plaši se i svoje sjene! Zamišlja koješta — kao da je nečim Ona boluje od manije proganjanja. Sigurno vam je poznata ta bolest. Poirot je pokušavao je izraziti svoje suosjećanje.- Sigurno možete shvatiti moju zabrinutost!«

»Naravno, naravno. Ne znam samo zašto ste baš k meni došli?«

Vidjelo se da je dru Taniosu neugodno.

»Pomislio sam da vas je posjetila i ispričala kojekakve gluposti o meni. Ne bih se čudio da vam kaže kako me se boji i kako joj od mene prijete opasnost.«

»Zašto bi došla k meni?«

Dr. Tanios se nasmiješi. Bio je to šarmantan ali i sjetan smiješak.

»Vi ste slavan detektiv, gospodine Poirot. Jučer sam primijetio da ste ostavili snažan dojam na moju ženu. Posve sam uvjeren da će se vama obratiti. Rekao sam vam što je tišti. Takvi bolesnici često optužuju svoje najbliže.«

»Pa to je užasno.«

»Zaista užasno. Veoma volim svoju ženu, gospodine Poirot«, reče nježno dr. Tanios. »Bila je hrabra kad je uzela mene, stranca, napustila svoju rodnu zemlju i otišla sa mnom u daleku Smirnu. Zaista sam zabrinut.«

»Vjerujem vam.«

»Postoji samo jedno rješenje. Moram reći neki sanatorij da se tamo odmori u miru i daleko od napetosti života. Znam jedan sanatorij u Norfolku. Vodi ga jedan veoma sposoban čovjek. Uvjeren sam da bi se tamo oporavila za koji mjesec.

»Vrlo vjerojatno«, reče Poirot. Rekao je to glasom koji nije odavao što misli.

Tanios ga ponovno čudno pogleda.

»Zaista?«

»Molim vas da mi javite ako bi vas moja žena posjetila.«

»Svakako, svakako, telefonirat ću vam. Vi ste još u 'Durham' hotelu?«

»Da.«

»Vaša žena nije tamo?«

»Izašla je poslije doručka.«

»Je li vam rekla kamo ide?«

»Nije mi rekla ni riječ. Obično mi kaže kamo ide.«

»Što je s djecom?«

»Povela ih je sa sobom.«

»Čudno.« Tanios ustade.

»Hvala vam, gospodine Poirot. Nemojte vjerovati njezinim pričama, ona je bolesna.«

»Što bolest učini od čovjeka.«

»Zaista. Znade, iako sam svjestan da je bolesna ipak mi je žao da me ona koju volim nepravredno optužuje. Njezina se ljubav pretvorila u mržnju.«

»Zaista mi je žao«, reče Poirot kad se rukovao s njim.

»Upitao bih vas nešto —« reče Poirot. Dr Tanios se vrati nekoliko koraka.

»Da?«

»Uzima li vaša žena sredstva za umirenje?« Tanios se trgne.

»Ne. Možda sam joj koji put prepisao... ali već ih dulje vrijeme ne uzima.

Ne podnosi ih u posljednje vrijeme.«

»Vjerojatno vam ne vjeruje?« »Gospodine Poirot!«

Tanios je bio ljut. Pošao je prema njemu. »Zar niste rekli da je bolesna?« smirio ga je Poirot Tanios se zaustavi.

To je istina, gospodine Poirot. Imali ste već posla sa sličnim slučajevima?«

»Kao detektiv srećem mnogo ljudi. Prirodno da su mi se i takvi obraćali.

Ne bih vas želio zadržavati. Možda vas vaša žena čeka u hotelu.«

»Imate pravo. Bilo bi to divno.«

On brzo napusti Poirota.

Poirot odjuri u drugu sobu i uze telefonski imenik.

»Halo? Halo? Je li to Durham hotel? Biste li mi mogli reći je li gospođa Tanios u sobi. Da. T-A-N-I-O-S. Da, Tanios. Da? Hvala.«

On spusti slušalicu.

»Gospođa Tanios je rano jutros izašla iz hotela. Vratila se oko jedanaest sati, uzela svoje stvari i nekamo se odvezla taksijem.«

»Zna li Tanios da je uzela prtljagu?«

»Ne vjerujem.«

»Kamo je otišla?«

»Tko bi to znao!«

»Mislite da će se vratiti?«

»Možda. Nisam siguran.«

»Možda će pisati?«

»Možda.«

»Što da radimo?«

Poirot je zabrinuto vrtio glavom. Bio je potisten.

»Za sada ništa. Ručat ćemo na brzinu, a onda idemo posjetiti Theresu Arundell.«

»Vjerujete li da je to ona bila na stepenicama?

»Teško je to reći" Siguran sam> međutim, da Lawson nije mogla dobro vidjeti lice osobe koja je klečala. Vidjela je samo neku tamnu priliku u kućnoj haljini i ništa više.«

»A broš?«

»Dragi prijatelju, zar je broš dio nečijeg tijela? Broš se može posuditi, izgubiti, uzeti...«

»Drugim riječima, ne vjerujete da je Theresa Arundell krivac?«

»Želim čuti što će nam ona reći.«

»Ako se gospođa Tanios vrati?«

»Pobrinut ću se za to.«

George je donio omlet.

»George, ako se ona dama ponovno pojavi, recite joj da pričeka. Ako dr Tanios slučajno dođe dok je ona ovdje, nemojte ga nikako pustiti u stan. Recite mu da nje nema. Jeste li me razumjeli?«

»Da, gospodine.«

Poirot navali na omlet.

»Stvar se komplicira«, reče on. »Moramo biti pažljivi, da ne probudimo ubojicu.«

»Ali tada bi ga mogli uloviti.«

»Da, mogao bih ga u tom slučaju ščepati, ali mi je miliji život nevina čovjeka nego moja pobjeda nad ubojicom. Moramo biti zaista pažljivi.«

24. Theresa niječe

Theresa Arundell se spremala izići. Bila je dotjerana po posljednjoj modi.

Šešir joj je gotovo prekrivao desno oko. To me podsjetilo na pokušaj Belle Tanios da je imitira... George je dobro primjetio da je krivo namestila šešir. Sjećam se da ga je nervozno premeštala po glavi dok je sa nama razgovarala u hotelu.

Poirot reče uljudno. Bih li mogao načas sa vama razgovarati. Nadam se da neću dugo zadržati.«

Theresa se nasmije. »Ne smeta, ionako uvijek kasnim najmanje sat vremena.«

Ona ga odvede u dnevnu sobu. Na moje veliko iznenađenje, tamo je već sjedio dr Donaldson. »Rex ti već poznaješ gospodina Poirota, zar ne?«

»Da, sreli smo se u Market Basingu«, hladno reče dr Donaldson.

»Pretvarali ste se da pišete životopis mojeg djeda pijanice«, reče Theresa.

»Rex dragi, hoćeš li nas ostaviti na samu?«

»Theresa, mislim da bi bilo dobro da prisustvujem ovom razgovoru.«

»Prokletstvo! Ostani ako baš hoćeš.«

Dr. Donaldson nije uopće reagirao. Mirno je sjeo i spremio knjigu koju je čitao.

Bila je to knjiga o žlijezdi hipofizi.

Theresa je sjela na svoju stolicu pokraj kamina i strpljivo gledala u Poirota.

»Dakle? Razgovarali ste s Purvisom?«

Poirot reče mirnim glasom:

»Pa... postoji mogućnost, mademoiselle ...«

Ona ga zamišljeno pogleda. Zatim krišom skrene pogled na svojeg zaručnika.

Učinilo mi se kao da govori Poirotu neka bude oprezan.

»Još je prerano da vam o tome govorim.«

Theresa se lagano nasmiješi.

Poirot nastavi: Bio sam danas u Market Basingu, gdje sam azgovarao s gospođicom Lawson. Recitemi, mademoiselle, jeste li kojim slučajem u noći 13-og travnja klečali na stepenicama u Littlegreenu?«

»Dragi moj Hercule Poirot... kakvo je to pitanje? Zašto bih klečala na stepenicama usred noći?«

»Nisam vas pitao zašto, nego jeste li klečali.«

»Tko bi to činio usred noći?«

»Gospođica Lawson tvrdi da ste to bili vi.«

Theresa slegne ramenima.

»Zar je to važno?«

Gledala ga je smiješeći se. Poirot ju je pažljivo promatrao.

»Zgodno!« reče Theresa.

»Pardon?«

»Zaista zgodno!« reče Theresa. »Zar ne, Rex?«

Dr Donaldson se nakašlje.

»Oprostite, gospodine Poirot, o čemu se zapravo radi?«

Moj prijatelj ispruži ruke.

»Sve je vrlo jednostavno. Netko je te noći zabio čavao u dasku na vrhu stepenica i premazao ga lakom boje drva.«

»To je neko čaranje?«

»Ne, mademoiselle. Istina je jednostavnija. Slijedećeg je dana u utorak netko nategnuo žicu i gospođica Arundell, vaša tetka, pala je niz stepenice.«

Theresa se začudila.

»Bobova je lopta kriva!«

»Pardon, to nije istina.«

Zavlada tišina koju prekine dr Donaldson. Rekao je tihim i jasnim glasom:

»Imate li dokaza?« Poirot tiho odgovori: Čavao, dobio pismo gospođice Arundell i imam gospođicu Lawson kao svjedoka.

Theresa se sabrala.

»Rekla vam je da sam to ja učinila, zar ne?« Poirot joj ne odgovori, samo joj lagano klimne glavom.

»Laže! Nemam nikakve veze s tim!«

»Možda ste klečali na stepenicama zbog nekog drugog razloga?«

»Ja uopće nisam klečala na stepenicama!«

»Pazite što govorite, mademoiselle.«

»Nisam tamo bila! Nikad nisam noću napustila sobu dok sam bila tamo.«

»Gospođica Lawson vas je prepoznala.« »Mogla je to biti Bel a Tanios ili neka od djevojaka.«

»Ona tvrdi da ste to bili vi.«

»Laže.«

»Prepoznala je vašu kućnu haljinu i broš.«

»Broš? Kakav broš?«

»Broš na kojem su vaši inicijali.«

»Oh, znam koji. Laže.«

»Poričete da ste to bili vi?«

»Ona može tvrditi da sam to bila ja, ali ja mogu nijekati.«

»Bolje lažete od nje, ha?«

Theresa mirno odgovori:

»Da, pretpostavljam, ali sad vam govorim istinu. Ništa nisam te noći radila na stepenicama. Nisam ni pripremala tu blesavu zamku, niti sam se prignula da nešto dignem.«

»Imate li taj broš?«

»Vjerojatno. želite li da vam ga pokažem?«

Molim vas mademoiselle.

Theresa ustade i napusti sobu. Zavlada čudna tišina. Dr. Donaldson je promatrao Poirotu kao da je neki uzorak pod mikroskopom. Theresa se vratila. »Evo ga.« Ona bijesno baci broš Poirotu. Bio je to veliki okrugli broš od kroma s veldkim inicijalima T. A. Moram priznati da ga je gospođica Lawson zaista mogla vidjeti u ogledalu.

»Više ga ne nosim. Dosadio mi je. London je pun takvih broševa. Nosi ga svaka druga žena.«

»Skupo ste ga platili?«

»Da. Kad je došao u modu bio je jako skup.«

»Kad je to bilo?«

»Prošle zime.«

»Jeste li ga kome posudili?«

»Ne.«

»Ponijeli ste ga u Littlegreen?«

»Vjerojatno jesam. Jesam, sjećam se da sam ga ponijela.«

»Da li vam je možda nestao dok ste bili tamo?«

»Ne, nije. Sjećam se... nosila sam ga na zelenom puloveru. Taj sam pulover nosila svaki dan.«

»A po noći?«

»Broš se nalazio na njemu.«

»A pulover?«

»Do đavola! Pulover se nalazio na stolici.«

»Jeste li sigurni da ga nitko nije uzeo i ponovno vratio na mjesto slijedećeg jutra?«

»Pa, na sudu bih mogla tvrditi da se to dogodilo... ako mi to savjetujete, ali sigurna sam da se nije dogodilo. Bilo bi to dobro, ali nije tako.«

Poirot se namršti. On najednom ustade, pričvrsti broš na rever svojega kaputa i priđe ogledalu.

Stajao je pred njim, a zatim se odmakne da bolje vidi.

Najednom uzvikne. Baš sam blesav, naravno da je tako.

On priđe Theresi, nakloni se i preda broš.

»Imate pravo. Nitko nije uzeo vaš broš. Žao mi je što sam vas smetao.«

Ona ga pogleda.

»Želite li još nešto? Moram ici.«

Theresa priđe izlaznim vratima. Poirot tiho reče.

»Bilo je govora o ekshumaciji.«

Theresa stade kao ukopana. Broš joj ispade iz ruke.

»što ste rekli?«

Poirot razgovijetno reče:

»Ekshumirat će tijelo gospođice Arundell.«

Theresa se ukočila. Stajala je stisnutih šaka. Bila je ljuta. Tiho reče:

»Jeste li vi sve to skuhalo? Ne može se ništa napraviti bez našeg odobrenja!«

»Nemate pravo, mademoiselle. Sekretarijat za unutrašnje poslove može izdati dozvolu.«

»O bože!« reče Theresa.

Ona počne hodati gore-dolje.

Donaldson tiho reče:

»Zaista ne znam zašto se uzrujavaš, Thereso.«

Ona ljutito reče: »Ne gnjavi, Rex!«

Poirot je upita:

»Zar bi vas to jako smetalo?«

»Naravno! Jadna tetka Emily! Zašto bi je, do vraga, trebalo ekshumirati?«

Pretpostavljam reče dr Donaldson, »da vjeruju kako nije umrla prirodnom smrću.« On upitno pogleda Poirota. Priznajem da sam iznenađen. Uvjeren sam da je umrla od bolesti koja ju je mučila već duže vrijeme.«

»Jednom si mi pričao o kunićima i bolesti jetre. Mislim da zarazite kunića pa mu nakon nekoliko dana izvadite krv i ubrizgate je drugom i tako dalje i tako dalje. Na kraju cijepite nekog čovjeka i taj oboli od atrofije jetre, zar ne?«

»Samo sam ti želio objasniti liječenje serumom«, strpljivo reče Donaldson.

»Šteta da se radi o kunićima. Nitko ih od nas nema.« Theresa se objesno nasmije. Zatim se okrene Poirotu. Glas joj se promijenio. »Je li istina ono što ste mi rekli?« »Istina je, mademoiselle, ali — moglo bi se nekako izbjeći.«

»Onda to moramo izbjeći!« prošapta ona. »Moramo to izbjeći pod svaku cijenu!« Poirot ustade.

»To je vaše naređenje?« rekao je to službenim tonom. »Da.«

»Ali, Tesso ...« Donaldson je pokušao razuvjeriti.

Ona se okomi na njega.

»Šuti. Radi se o mojoj tetki a ne tvojoj. Zašto da iskopavaju moju tetku?

Pisalo bi se po novinama i ogovaralo.« Ona se ponovno okrene Poirotu.

»Morate to spriječiti! Dajem vam carte blanche. Uradite što želite, samo spriječite to.« Poirot se nakloni.

»Uradit ću što mogu. Au revoir, mademoiselle, au revoir, doktore.«

»Oh, gubite se!« poviče Theresa. »Uzmite i svoju drvenu Mariju sa sobom. Da vas barem nikad nisam srela.« Poirot ovog puta nije prisluškivao iza zida već je da odugovlačio odlazak.

Začuli smo zvonki Theresin glas.

Ne gledaj me tako Rex.

Najednom reče nežno »Dragi«

Dr Donaldson joj odgovori »Taj čovjek nešto smijera.«

Poirot se najednom nasmeje i povuče me kroz izlazna vrata.

Marijo«, reče on, »c'est drole, ' Šala mi se uopće nije svidjela.

25. Ležim i razmišljam

Ne, zaista nema sumnje! Gospođica Arundell nije umrla prirodnom smrću i Theresa to dobro zna. Je li ona zločinac ili možda netko drugi? Vidjelo se da se bojala... je li se bojala za sebe ili za nekog drugog? Nije li taj drugi njezin dragi suzdržani doktor ...?

Je li starica umrla prirodnom smrću, ali umjetno zaražena? Sve se podudaralo. Dr Donaldson je mladi ambiciozni liječnik bez mnogo novca...

Theresa bi naslijedila novac nakon tetkine smrti i on bi ga se dočepao. čak je nedugo pred njezinu smrt večerao s njima. Mogao se vratiti usred noći i nategnuti smrtonosnu žicu. Tko je zabio čavao u dasku? Mora da je to bila Theresa. Theresa i njezin zaručnik. Sigurno je ona postavila stupicu na vrhu stepenica. Prvi pokušaj je bio njezino djelo! Nije joj uspjelo. Drugi pokušaj, koji je uspio, sigurno je Donaldsonovo djelo. Pravo naučno remek djelo.

Da, sve se dobro uklapalo.

Nisam ipak imao mira. Zašto je Theresa izbrbljala ono o pokusima s kunićima? To očito nije bilo namjerno... nije shvatila što govori. U tom slučaju — nisam mogao nastaviti — bio sam potpuno zbunjen. Prekinuo sam razmišljanja i zapitao Poirotu:

»Kamo idemo, Poirot?«

»Vraćamo se u moj istan. Možda nas čeka gospođa Tanios.«

Misli mi krenuše drugim putem. Gospođa Tanios! Ako su Theresa i dr Donaldson krivi, što je s gospođom Tanios i njezinim šarmantnim mužem? što je žena htjela reći Poirotu? Zašto se njezin muž tome protivio?

»Poirot«, rekoš skrušeno. »Ne znam što da mislim. Možda su svi u to upleteni?«

»Grupno ubojstvo? Urota rođaka? Ne, nije to ovdje slučaj. To je djelo jednog čovjeka.«

»Mislite li reći da je to učinio ili dr Donaldson ili Theresa? Ne oboje? Možda ju je nagovorio da zabije čavao a da ona nije znala zašto?

»Čim sam čuo priču gospođice Lawson, shvatio sam da postoje tri varijante: 1) da gospođica Lawson govori istinu 2) da je gospođica Lawson iz nekog razloga izmislila cijelu priču 3) da gospođica Lawson vjeruje u ono što tvrdi, ali identifikaciju osobe bazira na onom brošu, a broš može promijeniti vlasnika, zar ne?«

»Da, ali Theresa tvrdi da je broš bio stalno uz nju.«

»Da, ona je u pravu. Previdio sam jednu neobično važnu činjenicu.

Zar vam se to moglo dobiti ozbiljno rekoš.

»N'est-ce pas? Eto, dogodilo se.«

»Godine su tu... «

»Godine nemaju s tira mkakve veze!«

»O čemu se radi? Recite mi!«

»Pokazat ću vam.«

Upravo smo stigli u stan. George nam otvori vrata. Na Poirotovo pitanje on odmahne glavom.

»Ne, gospodine. Gospođa Tanios nije navraćala. Nije niti telefonirala.«

Poirot ode u dnevnu sobu. Hodao je gore dolje po sobi. Najednom uze telefon i nazove hotel»Durham«.

»Da — da, molim vas. Oh, gospodine Tanios, ovdje Hercule Poirot. Vaša se žena vratila? A, nije? Nije se vratila. Bože... Uzela je svoju prtljagu?... i djecu... Ne znate kamo je otišla?... Da, razumijem vas... naravno... Mogu li vam pomoći?... Takve se situacije mogu riješiti vrlo diskretno... Ne, naravno. Poštujem vaše osjećaje.

Svakako, svakako.« On spusti slušalicu.

»Ne zna gdje je«, reče on zamišljeno. »Čini mi se da je bio iskren. Vidi se da je zabrinut. Ne želi ići na policiju. To mi je posve razumljivo. Ne želi da mu pomognem... to mi je čudno. želi da je nađe a ne želi da je ja nađem... Nikako ne želi da je ja nađem... Uvjeren je da će sam to srediti. Ona nema mnogo novca uza se i može dugo biti bez njega. Djeca su uz nju. Uvjeren sam da će je naći. Preduhitrit ćemo ga, "

Važno je da ga preduhitrimo.«

Mislite da je zaista pošasavela?

»Vjerujem da je na rubu nervnog sloma ...«

»Je li to razlog da je netko strpa u ludnicu?« »Ne, nikako.«

»Znate Poirot, ništa mi nije jasno.«

»Znam to već davno!« »Toliko toga bi moglo biti...« »Naravno. Važno je odijeliti ono važno od onog nebitnog.«

»Znate li, Poirot, da imamo osam osoba na koje pada sumnja, a ne sedam?«

Poirot odgovori mirnim glasom:

»Znam to otkad nam je Theresa rekla da je dr Donaldson večerao u Littlegreenu 14. travnja.«

»Nije mi posve jasno...« nisam dovršio rečenicu.

»Što vam nije jasno?«

»Kad je već dr Donaldson smislio da se riješi gospođice Arundell zarazivši je krvlju kunića oboljelih od atrofije jetre, zašto je podmetnuo žicu?«

»En verite, Hastings, nije ni čudo da koji put izgubim živce! Željeli ste reći da je prvi pokušaj bio tako amaterski, zar ne?«

»Da.«

»A drugi profesionalni.« »Točno tako.«

»Mislite, Hastings, legnite i razmislite malo. Zatvorite oči... upotrijebite male sive stanice.« Poslušao sam ga i opružio se u naslonjaču. Zatvorenih sam očiju pokušao poslušati njegov savjet. Rezultat nije bio baš naročit. Otvorio sam oči i ugledao Poirota kako me nježno promatra. Gledao me je kao što dadilja gleda dijete. »Eh, bien?« Pokušao sam ga imitirati.

Pa rekoh >>nije to napravila jedna te ista osoba.«

»Da«

Čovjeku koji je došao na ideju da zarazi gospođicu Arundell nije mogla pasti na pamei takva dietinjasta zamisao kao što je prepreka od žice na vrhu stepenica.

Previše bi prepustio slučaju.«

»Pametno ste to zaključih.«

Ohrabren, nastavih:

»Jedino je logično rješenje — da je svaki pokušaj planirala druga osoba, da se radi o dvije potpuno različite osobe.«

»Nije li to malo čudno?«

»Sami ste rekli da ima raznih slučajeva...«

»To je istina. Priznajem.«

»Onda?«

»Tko bi to mogao biti?«

»Donaldson i Theresa Arundell. Naravno, doktorov je pokušaj bio uspješan.

Znamo da Theresa Arundell nije uspjela. Možda nisu znali jedan za drugoga.«

»Zašto kažete — znamo? Uvjeravam vas da ja ne znam ništa o tome.«

»Zar nam nije gospođica Lawson ispričala...«

»Gospođica Lawson je rekla, gospođica Lawson je ispričala ...«

»Tvrдила je ...«

»Tvrдила je...! Kako možete vjerovati u ono što ljudi kažu ako nemate za to nikakvih dokaza? Vec sam vam rekao da nešto nije u redu u njeznoj priči!«

Sjećam se. Niste se mogli sjetiti što.«

Pa sjetio sam se u međuvremenu. Kako mi nije palo na um!« Prišao je pisaćem stolu i izvadio iz ladice komad kartona. Nešto je rezao. Mahnuo mi je rukom da mu priđem.

»Budite jedan trenutak strpljivi, Hastings! Napraviti ćemo mali eksperiment.«

Poslušno sam čekao.

Kad je uskoro bio gotov, on zadovoljno uzvikne. Spremio je makaze i ostatke kartona i prišao mi.

»Gledajte sad pažljivo. Samo trenutak, da vam ovo namjestim na odijelo.«

Kad je to učinio odveo me u susjednu sobu.

»Pogledajte se sad, Hastings, u ogledalo. Napravio sam vam moderan broš s vašim inicijalima. Šteta da broš nije od kroma ili nehrđajueeg čelika već od običnog kartona!«

Pogledao sam se u ogledalo. Poirot ima zaista vješte ruke. Napravio je dobru kopiju Theresinog broša. Lijepo su se vidjeli inicijali — A. H.

»Eh, bien«, reče Poirot. »Zadovoljni ste? Sad imate elegantan broš s vašim inicijalima.«

»Nije loš«, složio sam se.

»Znam da se ne sjaji kao pravi, ali morate priznati da se slova lijepo vide i iz daljine.«

»U to nikad nisam sumnjao.«

»Poznajem vas dobro. Naivni ste, povjerujete svakome. Sad, Hastingse, molim vas skinite svoj kaput.«

Nisam znao što namjerava, ali sam ga poslušao. Poirot skine svoj kaput i odjene moj.

»Pogledajte kako meni pristaje vaš broš?«

On se okrene prema meni. Zagledao sam se u njega ne vjerujući svojim očima.

Što se to dogodilo? Najednom mi je sve bilo jasno.

»Baš sam budala. Na brošu su slova H. A. a ne A. H.«

Poirot se zadovoljno smiješio. Vratio mi je kaput. Sad znate da sam imao pravo kad nisam bio zadovoljan iskazom gospodice Lawson.

Rekla je da je videla Teresine inicijale. Možda ih je videla ali u ogledalu obrnuto.

»Možda je ona toga bila svjesna.« Mon cher, je li to vama palo na pamet? Zašto niste uzviknuli, Poirot, pogriješili ste — na brošu piše H.A. — a ne A.H.' Zato, jer vam to nije bilo ni na kraj pameti! Niste se tog sjetili iako ste pametniji od gospođice Lawson. Zato mi nemojte tvrditi da se ona smušena žena probudila iznenada one noći i polusnena shvatila da ono što vidi nije zapravo A. T. već T. A.

Nikad vam to ne bih povjerovao!«

»Bila je sigurna da je ono Theresa.«

»Sad ste već bliže istini, prijatelju. Sjećate se da sam posumnjao u njezinu tvrdnju. Rekao sam joj da nije mogla vidjeti lice pri slabom osvjetljenju... Kako je na to reagirala?«

»Sjetila se Theresinog broša. Nije shvatila da time opovrgava svoju tvrdnju.«

Začuo se telefon. Poirot digne slušalicu.

»Da?... Naravno. Odgovara mi. U dva poslije podne? U redu.«

On spusti slušalicu te se okrene. Na licu mu je lebdio smiješak.

»Dr. Donaldson želi razgovarati sa mnom. Doći će sutra u dva sata poslije podne. Napredujemo mon ami, napredujemo.«

26. Gospođa Tanios ne želi surađivati

Slijedećeg sam jutro Poirot našao kako nešto piše za svojim pisaćim stolom.

Mahnuo mi je rukom u znak pozdrava i nastavio pisati. Kad je završio pisanje stavi listove u kuvertu i zalijepi je.

»Kako ste, stari moj? Otkrili ste rješenje slučaja pa ćete ga spremati u neki sef da se nađe ako vas ubojica liši života?«

»Znate, Hastingse, bliže ste istini nego što mislite.«

Bio je ozbiljan.

»Zar mislite da bi ubojica mogao postati opasan?«

»Ubojica je uvijek opasan«, reče Poirot ozbiljnim glasom. »Ljudi na to često zaboravljaju.«

»Ima li novosti?«

»Nazvao me dr Tanios.«

»Nema traga njegovoj ženi?«

»Nema.«

»To je dobro.«

»Ne bih to rekao.«

»Nije valjda u nekom jarku.«

Poirot zamišljeno zatrese glavom.

»Volio bih znati gdje je.«

»Sigurno će vam se javiti.«

»Vaš me optimizam oduševljava, Hastings.«

»Mislite da ćemo je naći raskomadanu u nekoj vreći?«

Poirot na to polako odgovori: »čini mi se da je dr Tanios bio previše zabrinut i ništa više. Sad moramo razgovarati s gospođicom Lawson.« uskoro.«

Reći ćete joj da inicijali nisu Teresini jer ih je videla u zrcalu.

Nije mini na kraj pameti držat ću to u rezervi kad mi zatreba.

»Cut ćete to, »Nove laži?«

»Kad bi vas netko čuo, Hastings, pomislio bi da uživam u lažima!«

»Uvjeren sam u to. Potpuno uvjeren.«

»Pa, moram priznati da uvjerljivo lažem kad zatreba«, Poirot se pohvali.

Nisam mogao suzdržati smijeh. Poirot me prijekorno pogleda. Zatim smo krenuli prema Clanroyden Mansions, privremenom stanu gospođice Lawson.

Uveli su nas u onu istu prenatrpanu sobu. Gospođica Lawson je bila smušenija nego ikad.

»Oh, Bože, dobro jutro gospodine Poirot. Kakve li gužve... tako je neuredno. Jutros... otkad je Bella stigla —«

»Što ste rekli? Bella je stigla?«

»Da, Bella Tanios. Stigla je pred pola sata zajedno s djecom. Pri kraju je snaga, jadnica! Ne znam što ću. Znae, napustila je muža.«

»Napustila ga?«

»Da. Tako mi je rekla. Jadnica, sigurno ima razloga.«

»Povjerila vam se?«

»Ne bih to mogla reći. Samo govori da mu se više ne želi vratiti!«

»Zar je to rješenje?«

»Da je on Englez, savjetovala bih je... ali recom nije. Tako je čudna, jadnica... tako je Poplasena. što se to dogodilo? Mora da su ti Turci veoma okrutni.«

»Dr Tanios je Grk.«

»Oh, da. To su oni koje su Turci poubijali — ili su to Armenci? Ne mislite, dragi gospodine Poirot, da mu se ona mora vratiti? Znate, ona kaže... Ona ne želi niti da on zna gdje je.«

»Zar je do toga došlo?«

»Znate, radi se o djeci. Ona se boji da ih on ne odvede u Smirnu. Jadnica!

Nema ni prebijene pare. Ne zna kamo da ode, kako da se snađe. Htjela bi raditi, ali sami znate da nije za ništa kvalificirana. Znam ja dobro kako je to. Morala sam život provesti uz stare dame.«

»Kad je napustila muža?«

»Jučer. Noć je provela u nekom malom hotelu u Paddingtonu. Došla je k meni, jer nije znala kome da se obrati. Jadnica.«

»Znači da ćete joj pomoći, zar ne? To je lijepo od vas.«

»Pa mislim da mi je to dužnost. Nije mi, međutim, lako. Stan je tako malen, nema mjesta... sve u svemu ...«

»Mogla bi živjeti u Littlegreenu?«

»Pa... mogla bi, ali znate, njezin bi je muž tamo mogao otkriti. Za sad sam je smjestila u »Wellington« hotel u Queen's Roadu. Prijavila sam je pod imenom Peters.«

»Tako dakle.«

On zastade na trenutak te nastavi: »Volio bih razgovarati s gospođom Tanios.

Jučer me je tražila kod kuće, ali sam bio vani.«

»Posjetila vas je? Nije mi to rekla. Reći ću joj da biste željeli da vas posjeti.«

»Vrlo ste ljubazni.«

Gospođica Lawson žurno napusti sobu. čuli smo je kako zove: Bella, dođite, molim vas, ovamo, Gospodin Poirot bi želio s vama razgovarati - draga.

Iako nismo čuli što je gospođa Tanios odgovorila. uskoro se pojavila na vratima.

Koliko se izmijenila! Imala je tamne kolutove oko očiju. Lice joj je bilo blijedo poput voska. Na njemu se čitao strah. često se je preplašeno osledavala. činilo mi se kao da stalno osluškuje. Poirot joj priđe i ljubazno je pozdravi. Rukovao se s njom i ponudio joj stolicu s jastukom. Postupao je s tom blijedom i preplašenom ženom kao da je kraljica.

»čuo sam da ste me jučer tražili, madam?«

Ona klimne glavom.

»Zaista mi je žao što me niste našli.«

»Da-da. šteta da niste bili kod kuće.«

»Nešto ste mi htjeli reći?«

»Da, ovaj... htjela sam —«

»Eh bien, stojim vam na raspolaganju.«

Gospođa Tanios ništa ne odgovori. Sjedila je i nervozno vrtila vjenčani prsten.

»Ne bojte se, madam, samo mi recite što vas muči.«

Jedva je polako rekla:

»Ne, ne usuđujem se.«

»Ne usuđujete se, madam?«

»Ne. Kad bi on — on to doznao... bilo bi strašno.«

»Ta umirite se, madam. Zaista nema smisla to što govorite.«

»Znam ja što govorim... ne znate vi njega.«

»Mislite vašeg muža, madam?« Naravno da na njega mislim.« Poirot reče nakon što je promislio: »Vaš me je muž jučer posjetio.«

Ona ga preplašeno pogleda.

»Oh... niste mu valjda rekli... ne, niste... niste mogli. Niste znali gdje sam. Je li... je li vam rekao da sam luda?«

Poirot oprezno odgovori:

»Rekao mi je da ste vrlo nervozni.«

Ona mu nije povjerovala.

»Ne, znam da vam je rekao da sam luda — ili da me pomalo hvata ludilo! Hoće me strpati u ludnicu. Tako ne bih nikad nikome mogla ništa reći.«

»Reći? što?«

Nervozno je lomila prste. Zatrese glavom i prošapta:

»Bojim se ...«

»Bit ćete sigurni kad mi odate tajnu!«

Ona mu ništa ne odgovori. Samo je nervozno lomila prste...

»Kako ne shvaćate?« nježno reče Poirot.

»Ne znam... Oh, bože, grozno mi je! Znam da meni nitko neće vjerovati. Njemu hoće! On je liječnik. Zašto mu ne bi vjerovali.«

»Ne želite da vam pomognem?«

Ona ga zabrinuto pogleda.

»Nikom ne vjerujem. Možda ste vi na njegovoj strani.«

»Nisam ja na ničijoj strani, madam. Ja sam za istinu.«

»Ne znam što da radim. Zaista ne znam.«

Najednom je postala govorljiva.

»Moj je život kao neki ružan san. Godinama ga trpim i prikrivam štošta zbog djece. Sad se ovo dogodilo... Više mu se neću vratiti. Djecu više nikad neće vidjeti... Otići ću nekamo gdje me neće moći naći. Sigurna sam da će mi Minnie Lawson pomoći. Ona je tako dobra prema meni toliko mi je pomogla ...«

Ona zastade i pogleda Poirota. »Sto vam je moj muž rekao o meni? Rekao je da imam halucinacije, zar ne?«

»Rekao je samo — da ste se promijenili.«

Ona klimne glavom.

»Ne vjerujem vam. Sigurna sam da je rekao da imam halucinacije.«

»Bit ću iskren, madam. Imate pravo.« »Vidite sad? Tko će meni vjerovati?

Nemam nikakvog dokaza.«

Poirot je utonuo u misli. »Vjerujete da je vaš muž kriv za smrt gospođice Arundell?« Progovorio je napokon bezizražajnim glasom.

»Ne samo da vjerujem — sigurna sam u to«, brzo je odgovorila.

»U tom slučaju ne biste smjeli ništa prikrivati.«

»Znam... samo... bojim se.«

»Što je učinio?«

»Ne znam točno... samo znam da ju je on ubio.«

»Ne znate kako?«

»Znam samo da se to dogodilo one nedjelje.«

»One nedjelje kad ju je posjetio?«

»Da.«

»Ne znate što se dogodilo?«

»Ne.«

»Oprostite, ali kako onda možete biti sigurni u ono što tvrdite?«

»Jer je on...« Ona zastade, a zatim polako reče: »Jednostavno znam!«

»Pardon, madam, ali vi sigurno nešto krijete.

Niste mi rekli sve što znate.« »Ne.«

Bella Tanios naglo ustade. »žao mi je, ali ne mogu vam reći. Djeca su u pitanju.

To je ipak njihov otac. Jednostavno ne mogu...«

»Ali, madam ...«

»Rekla sam vam da ne mogu.« Rekla je to povišenim tonom. Vrata se otvoriše i u sobu uđe gospođica Lawson.

»Sigurno ste se već napričali... Smijem li vam se pridružiti? Draga Bella, sigurno bi vam prijala šalica čaja, zar ne? Možda bi vam i čašica rakije dobro učinila.«

Gospođa Tanios odmahne glavom. »Dobro mi je. Ništa ne trebam.« Ona se tužno osmijehne. »Morala bih se vratiti djeci. Ostavila sam ih da sprema svoju robu.«

»Slatki mališani«, reče gospođica Lawson. »Jako volim djecu.«

Gospođa Tanios joj se najednom obrati, »Zaista ne znam što bih bez vas.

Neizmjereno vam hvala na vašoj dobroti.«

»Ne plačite, draga. Sve će biti u redu. Moj će vam advokat poraoći. To je vrlo ljubazan čovjek. On će vas savjetovati što da radite. Nije više teško dobiti razvod kao nekad... Koliko se samo rastaju! Oh, Bože, netko zvonit. Tko bi to mogao biti?«

Ona užurbano napusti sobu. Iz predsoblja su se čuli prigušeni glasovi.

Gospođica Lawson se ponovno pojavi na vratima. Koračala je na prstima. Polako ih zatvori.

»Oh, Bella, to je vaš muž. Ne znam što ...« Gospođa Tanios se u tren oka stvori kod vrata na drugoj strani sobe. Gospođica Lawson je klimala glavom kao da odobrava.

Tako je. Otiđite u tu sobu a onda nestanite kad ga uvedem ovamo.«

Gospođa Tanios prosapta:

»Nemojte mu reći da sam bila ovdje. Nemojte mu reći da ste me vidjeli.«

»Naravno da necu.«

Gospođa Tanios uđe u susjednu sobu. Mi smo je slijedili. Bila je to blagovaonica. Poirot odškrine vrata koja su vodila u predsoblje, osluhne i dade im znak rukom da tamo nema nikog.

»Nema nikog. Gospođica Lawson ga je već uvela u primaću sobu.« Odšuljali smo se kroz izlazna vrata. Poirot ih je nečujno za nama zatvorio. Gospođa Tanios se u velikoj žurbi spotala. Poirot ju je na svu sreću uhvatio pod ruku.

»Du calme-du calme. Sve će biti u redu.«

Stigli srao na ulicu.

»Molim vas, dođite sa mnom«, reče gospođa Tanios. Bila je neobično blijeda.

Činilo rni se da će pasti u nesvijest.

Prešli smo ulicu, zatim skrenuli na lijevo i našli se u Queen's Roadu. Hotel »Wellington« je nalikovao nekom skromnom svratištu.

Gospođa Tanios iznemoglo sjedne u naslonjač sva zadihana.

Poirot je potapša po ramenu.

»Umalo vas nije otkrio. Slušajte me sad pažljivo, madam.«

»Ništa vam neću reći, gospodine Poirot. Nemam pravo na to. Znete već zašto.

Rekla sam vam zašto. Morate biti zadovoljni onim što sam vam rekla.« Pa Nisam vas ništa pitao. Slušajte me pažljivo.

Pretpostavinao — rekao sam pretpostavimo, da znam rješenje ovog slučaja. Možda sam ja već pogodio ono što biste mi vi mogli reći. To bi bilo već nešto drugo, zar ne?«

Ona ga sumnjičavo pogleda. Oči su joj bile pune bola.

»Vjerujte mi, madam, da vas ne želim prevariti. Ne morate mi ništa reći.

Promislite, molim vas... što bi bilo da sam pogodio ono što vi znate.«

»Da, možda znate ...«

»Dobro. Sad ću vam priznati: Ja, Hercule Poirot, znam istinu. Ne morate mi sad povjerovati... Uzmite ovo.« On joj gurne u ruku debelu kuvertu. Bilo je to ono pismo koje je jutros napisao. »Svi su dokazi ovdje. Ako mislite da su istiniti, nazovite me. Moj se broj telefona nalazi na zaglavlju papira.«

Gospođa Tanios neodlučno prihvati Poirotovo pismo.

Poirot brzo nastavi:

»Još nešto. Morate napustiti ovaj hotel čim prije.«

»Ali zašto?«

»Preselite se u Coniston' hotel blizu Eustona. Nemojte nikom reći niti riječi.«

»Ali.. sigurno to mogu reći barem gospođici Lawson — ona me ne bi izdala.«

»Sigurni ste u to?«

»Sigurna sam. Ona je na mojoj strani.«

»U to vjerujem. Vaš je muž, međutim, pametan čovjek. Ne bi mu bilo teško navesti tu staru damu da govori. Neobično je važno da vaš muž ne dozna gdje ste odsjeli.«

Ona klimne glavom bez riječi.

Poirot joj daje komad papira.

»Evo vam adrese hotela. Spakirajte se i odvedite djecu što brže možete.«

27. Posjeta dra Donaldsona

Točno u dva sata posjetio nas je dr. Donaldson. Bio je miran i staložen, kao uvijek. Osjetio sam da se ispod te mirnoce krije snaga uma.

Nakon što smo se pozdravi Donaldson reče:

»Posjetio sam vas jer me zanima što radite gospodine Poirot.«

Poirot oprezno odgovori. »Čini mi se da znate čime se bavim.«

»Naravno. Mogu vam reći da sam se raspitao o vama.«

»Vidim da ste vrlo oprezni, doktore.«

Donaldson suho odgovori:

»Volim provjeriti činjenice.« blagi se osmijeh ukazao na njegovu licu.

»Vidi se da se bavite znanstvenim radom!«

»Sva su mišljenja o vama podjednaka. Svimisle da ste dobar stručnjak na svojem polju rada, savjestan i pošten.«

»Vrlo sam počašćen«, promrmlja Poirot.

»Upravo zato ne shvaćam kako ste se prihvatili ovog posla.«

»To je vrlo jednostavno!«

»Ne bih to rekao. Frvo ste se predstavili kao pisac biografija.«

»Mislite da je to neoprostivo? Detektivi ne otkrivaju uvijek svoj identitet. Ponekad je, doduše, to korisno.«

»Zatim ste posjetili gospođicu Theresu Arundell. Rekli ste joj da bi se oporuka mogla poništiti.«

Poirot klimne glavom potvrđujući da je to istina.

»Sami znate da to ne dolazi u obzir. Ta je oporuka pravomoćna i ništa se tu ne može učiniti.«

»Sigurni ste?«

»Nisam budala. Mene ne možete tako lako prevariti.«

»Da. Istina je. Nije vas lako prevariti.«

»Ne poznajem dobro zakon, ali ono malo što znam je dovoljno. Ta se oporuka ne može poništiti. Zašto ste tvrdili suprotno? Sigurno ste imali svoje razloge. Razloge koje gospođica Theresa Arundell nije mogla dokučiti.«

»Čini se da je dobro poznajete.«

Teresu poznajem je bolje nego što ona misli. Siguran sam da su ona i Charles uvjereni kako ste se umiješali u nečisti pothvat. Charles bi na sve pristao, a i Theresa. Odgoj im je bio loš.«

»Kako to govorite o svojoj zaručnici... kao da je pokusni kunić.«

Donaldson ga pogleda kroz svoje naočale.

»Zašto bih se zavaravao? Volim Theresu Arundell kakva je, a ne kakva bi morala biti.«

»Jeste li svjesni da bi Theresa Arundell sve učinila za vas? Znate li da ona želi taj novac samo zbog vas?«

»Naravno da sam toga svjestan. Već sam vam rekao da nisam budala.

Neću, međutim, dozvoliti da se ona zbog mene uplete u neki sumnjivi posao.

Theresa je u nekim stvarima poput djeteta. Vjerujte da se sam mogu brinuti za sebe. Ne tvrdim da mi nasljeđeni novac ne bi dobro došao. Zaista bi mi olakšao posao.«

»Vjerujete u svoje sposobnosti, kako vidim.«

»Možda vam se čini da sam uobražen, ali ja zaista vjerujem da ću uspjeti u životu.«

»U redu, nastavimo gdje smo stali. Priznajem da sam se poslužio varkom kako bih stekao povjerenje gospođice Therese. Uvjerio sam je da sam spreman biti i nepošten za novac. Nije je bilo teško uvjeriti u to.«

»Znam da Theresa vjeruje kako je svatko spreman učiniti sve za novac.«

Mladi je liječnik to rekao kao da govori o nečem najobičnijem.

»Potpuno sam u to uvjeren. I njezin brat Charles, također.«

»Charles bi vjerojatno i sam štošta učinio da se domogne novca!«

»Vidim da nemate iluzija o svojem budućem šogoru.«

»Veoma je zanimljiv. Mora da krije neke neuroze..., ali ostavimo sad to. Pitao sam se zašto ste onako postupili... i došao sam do jedinog mogućeg zaključka.

Siguran sam da sumnjate na Theresu ili Charlesa da su krivi za smrt gospođice Arundell. Ne trudite se da me uvjerite u suprotno! Ekshumaciju ste spomenuli da biste vidjeli kako će ono dvoje reagirati, zar ne? Jeste li uopće dobili dozvolu?«

»Bit ću iskren. Nisam.«

Donaldson klimne glavom.

»To sam i mislio. Jeste li pomislili da je smrt mogla biti i prirodna?«

»Da, uzeo sam to u obzir.«

»Znači da u to ne vjerujete?«

»Kad vi kao liječnik vidite simptome tuberkuloze i kad vam vaš nalaz to potvrdi — onda ste sigurni da bolesnik ima tuberkulozu, zar ne?«

»Ako je tako, što onda čekate?«

»Nedostaje mi samo jedan sitni kotačić.«

Telefon zazvoni. Poirot mi dade znak rukom da se javim. Odmah sam prepoznao glas.

»Kapetan Hastings? Ovdje gospođa Tanios. Recite gospodinu Poirotu da je imao pravo. Neka dođe k meni sutra oko deset sati. Dobit će ono što želi.«

»Sutra u deset?«

»Da.«

»U redu. Reći ću mu.«

Poirot me je upitno pogledao. Ja klimnuh glavom.

On se okrenu Donaldsonu. Sad je govorio još uvjerenije.

»Objasnit ću vam. Bio sam uvjeren da se radi o ubojstvu. Sve činjenice su na to ukazivale... i eto sad sam posve siguran da sam imao pravo.«

»Ako ste znali da se radi o ubojstvu — u što ste sumnjali?«

»Sumnjao sam... nisam bio siguran tko je ubojica — ali više nisam u nedoumici!«

»Zaista? Znate tko je ubojica?«

»Sutra ću vam to moći dokazati.« Donaldson ga ironično pogleda.

»Oh, sutra! Kad će to biti!«

»Kad se probudite, gospodine.« Donaldson se nasmiješi i ustane.

»Oprostite što sam vas zadržao.«

»Nema na čemu. Uvijek je dobro izmijeniti mišljenja.«

Donaldson se lagano naklonio i napustio sobu.

28. Druga žrtva

»Pametnan je to čovjek«, reče zamišljeno Poirot.

»Teško ga je prozreti.«

»Da. Hladan je kao led. Dobro zapaža.«

»Gospođa Tanios se javila.«

»To sam i pretpostavio.«

Predao sam mu njezinu poruku. Poirot klimne glavom.

»Dobro. Sve teče svojim tokom. Uskoro ćemo znati sve, Hastings.«

»Nije mi sve baš jasno. Na koga sumnjamo?« »Ne mogu znati na koga vi sumnjate, Hastings! Vjerojatno na svakog pomalo, zar ne?«

»Čini mi se da volite kad me dovedete u za bludu!«

»Hastings, nikad mi to ne bi palo na pamet.«

»Ne bih to rekao.«

Poirot odmahne glavom. činilo mi se kao da je odsutan duhom.

»Nešto nije u redu?«

»Uvijek sam nervozan kad se istraga bliži kraju. Samo da se ne dogodi...«

»Zar bi još netko mogao nastradati?« »Ne vjerujem. Mislim da sam se pobrinuo da do toga ne dođe.

»Zaboravimo na sve i pođimo u kazalište!« »Ma foi, Hastings, to vam je dobra ideja!« Veče smo lijepo proveli iako sam pogriješio u izboru predstave.

Rado bih dao savjet čitaocu. Nemojte nikad odvesti vojnika da gleda ratni film, mornara film s temom o moru, škota na škotsku predstavu ili detektiva na triler — a glumca nipošto nemojte odvesti u kazalište. Ako to učinite, čut ćete bujicu kritike. Poirot se žalio da je logika kojom se rukovodi detektiv potpuno pogrešna, da je smušen i da nema sistema. Kad smo se rastajali te večeri Poirot mi je teškom mukom prestao objašnjavati kako se predstava trebala odvijati. On bi to riješio već u prvom činu.

»Ali, Poirot, u tom slučaju ne bi bilo drame!« rekao sam mu.

Poirot se morao s time složiti.

Slijedećeg sam ga jutro posjetio nešto prslije devet sati. Zatekao sam ga kako doručkuje. Nakon što je završio s doručkom on stade polako otvarati poštu koja mu je stigla.

Telefon zazvoni.

Javio se uzbuđeni ženski glas.

»Je li to gospodin Poirot? O, to ste vi kapetane Hastings.«

Začuo sam dahtanje. »Gospođice Lawson?« »Dogodilo se nešto strašno!« čvrsto sam stegnuo slušalicu.

»Što se dogodilo?«

»Napustila je Wellington... znate... Bella. Htjela sam je posjetiti. Rekli su mi da je nema. Nije me obavijestila... Tome se nisam nadala. Možda je dr Tanios u pravu. Vidjelo se da je očajan, da je voli... možda je ipak on u pravu.«

»Što se zapravo dogodilo, gospođice Lawson? Zar ste se toliko uzrujali samo zato što vas nije obavijestila da napušta hotel?«

»Ne radi se samo o tome! Nije to bitno! Dr Tanios je, znate, rekao, a možda je u pravu, da ona boluje od nianije proganjanja, da nije posve normalna. Tko bi to rekao!«

»Da. Znam.« (Prokletstvo!) »što se zapravo dogodilo?«

»Oh... nešio strašno. Umrta je. Uzela je preveliku dozu sredstava za spavanje! Jadna djeca! Kakva je to tragedija! Ne mogu zaustaviti suze...«

»Kako ste to doznali?«

Krajičkom sam oka motrio Poirota. Prestao je otvarati jutarnju poštu.

Slušao je. Nisam mu htio prepustiti telefon. Bio sam uvjeren da bi gospođica Lawson nanovo počela s jadikovkama.

»Nazvali su me iz hotela. Našli su moju adresu u njezinoj torbi. Oh.... gospodine Poirot— kapetane Hastings, oprostite, zar to nije užasno? Jadna djeca... jedna siročad.«

»Jeste li sigurni da je to nesretan slučaj? Zar ne sumnjaju na samoubojstvo?«

»Što vam pada na pamet? Oh... ne znam. Zar vi vjerujete da je to mogla učiniti? To bi bilo grozno! Pa... kad bolje razmislim... moram priznati da je u posljednje vrijeme bila potištena... Nije imala zašto. Rekla sam joj da ću joj novčano pomoći. Zaista sam joj htjela novčano pomoći. Sigurna sam da bi to bilo po volji gospođici Arundell. Zar to nije užasno — oduzeti sebi život? Ali, možda to i nije istina... Hotelsko osoblje nije to spominjalo ...«

»Koje je sredstvo uzela?«

»Neko sredstvo za spavanje. Mislim da je to bilo veronal... Ne, bio je to chloral. Da — chloral. Zar zaista mislite ...?«

Spustio sam slušalicu i okrenuo se Poirotu.

»Bila je to gospođa Tanios ...«

On odmahne rukom.

»Da. Znam što se dogodilo. Mrtva je. Uzela je preveliku dozu sredstva za spavanje, zar ne?«

»Da. Chloral.«

Poirot ustade.

»Krenimo tamo... odmah.«

»Toga ste se bojali sinoć?« Rekli ste da ste uvijek nervozni kad ste pri kraju istrage.«

»Da, bojao sam se toga.«

Poirotovo je lice bilo ozbiljno. šutjeli smo putem za Euston. Samo je ponekad Poirot klimao glavom.

Bojažljivo sam ga upitao:

»Ne mislite —? Možda je to ipak nesretan slučaj?«

»Ne, Hastings, nije to nesretan slučaj.«

»Da mi je samo znati kako ju je našao!« Poirot mi ništa ne odgovori. Klimao je glavom.

Stigli smo u »Coniston«. Bio je to neugledan hotel. Nalazio se pokraj stanice podzemne željeznice. Poirot se probio do direktora hotela pomoću svoje detektivske legitimacije. Bio je nametljiv i nije se dao zadržati.

Poirot je doznao što je želio. Rekli su mu da se prijavila pod imenom Peters.

Stigla je s djecom oko pola dvanaest. Ručali su u jedan sat. Oko četiri sata je neki čovjek donio neku poruku koju su joj predali. Odmah se zatim spakirala. Djecu je odveo taj neznanac. Gospođa je Peters zatim dala na znanje da ne treba više dvije već jednu sobu.

Ponašala se sasvim prirodno. Večerala je oko pola osam. Nakon toga se povukla u svoju sobu.

Čistačica ju je u jutro našla mrtvu. Poslali su po liječnika koji je utvrdio da je mrtva već nekoliko sati. Pokraj kreveta je stajala prazna čaša. Lako je bilo zaključiti da je popila preveliku dozu sredstva za spavanje. Ništa nije ukazivalo na samoubojstvo. Nije ostavila oproštajno pismo. Pretražili su njezinu torbicu, našli adresu gospođice Lawson i obavijestili je o tom nemilom događaju.

Poirota je zanimalo jesu li našli pisamce koje je donio neznanaac.

Ništa nisu našli. U kaminu su se jedino vidjeli ostaci sagorjelog papira.

Poirot je zamišljeno klimao glavom. Gospođa Peters nije primala posjetioce, osim onog neznanca koji je odveo djecu. Sam sam ispitao portira o tom neznancu.

Nisam mnogo togadoznao. čovjek je bio srednjeg rasta, svijetle kose, pomalo vojničkog držanja..., ali iz toga se nije dalo ništa zaključiti. Bio je siguran da čovjek nije nosio bradu.

»Mora da je to bio Tanios«, promrmljao sam Poirotu da me drugi ne čuju.

»Dragi Hastings! Zar zbilja u to vjerujete? Zar mislite da bi mu gospođa Tanios samo tako predala djecu? Sami znate koliko se bojala da je ne nađe? Bila je zaljubljena u djecu i ni za što se od njih ne bi odvojila.«

»Tko bi to onda mogao biti?«

»To je morao biti netko u koga je gospođa Tanios imala povjerenja ili netko koga je poslala osoba kojoj je gospođa Tanios vjerovala.«

»Čovjek srednjeg rasta«, razmišljao sam.

»Ne brinite, Hastings. Siguran sam da taj neznanac nije bitan, već čovjek koji ga je poslao.«

»Mislite da je poruka koju je gospođa Tanios primila od neke treće osobe?«

»Da.«

»Od nekoga u koga je imala povjerenja?«

»Očito.«

»Poruku je spalila?«

»Da. Rečeno joj je da je spali.«

»Što je s onim izvještajem koji ste joj dali?«

»I on je spaljen.«

Poirotovo je lice bilo neobično ozbiljno.

»Nije to važno.«

»Zaista?«

»Da. Znate da Hercule Poirot ništa ne zaboravlja...«

Poirot me uze za ruku.

»Hajdemo odavde, Hastings. Nas se ne tiču mrtvi, već živi. S njima moram razgovarati.«

29. Istraga u Littlegreenu

U jedanaest sati slijedećeg jutra sedmoro se ljudi sastalo u Littlegreenu.

Poirot je stajao uz kamin. Theresa i Charles Arundell su sjedili na sofi. Charles je držao ruku preko Theresinog ramena. Dr Tanios je sjedio u velikom naslonjaču.

Okolo očiju je imao tamne kolutove. Na rukavu je imao crni povez. Kraj stola je sjedila vlasnica kuće — gospođica Lawson. I njoj su oči bile crvene od plača. Kosa joj je bila neurednija nego ikad. Dr. Donaldson je sjedio nasuprot Poirotu. Lice mu nije odavalo ništa.

Bio sam uzbuđen. Promatrao sam ta lica. Već sam mnogo puta doživio ovakve sastanke na kojima Poirot malo pomalo skida masku s ubojčinog lica.

Da, nema sumnje — jedan od njih je ubojica! Samo tko? Nisam znao.

Poirot pročisti grlo pomalo pompezno i započe:

»Sastali smo se ovdje, dame i gospodo, da ispitamo okolnosti pod kojima je umrla gospođica Arundell prvog svibnja ove godine. Postoje četiri mogućnosti: da je umrla prirodnom smrću, da je umrla zbog nesretnog slučaja, da je sama sebi oduzela život i na kraju da ju je netko, nama poznat ili nepoznat, usmrtio. Nije bilo autopsije, jer je dr Grainger bio siguran da je gospođica Arundell umrla prirodnom smrću. Kasnije sam u to počeo sumnjati. Mogao sam zatražiti ekshumaciju, ali nisam. Jedan je od glavnih razloga za to da se to pokojnici, za koju sam radio, ne bi svidjelo.

Dr Donaldson ga je prekinuo.

»Radili ste za gospođicu Emily Arundell?«

Poirot ga pogleda.

»Da. Emily Arundell je bila moj klijent. Još uvijek za nju radim. Njezina je najveća želja bila da ne dođe do skandala.«

Preskočit ću što se zatim odvijalo da vam ne bih bespotrebno ponavljao ono što već znate. Poirot im je ispričao kako je primio pismo od gospođice Arundell. čak ga je i svima pročitao. Zatim im je objasnio zašto je onako nastupio prilikom svojeg prvog dolaska u Market Basing.

»Sad ću vam opisati kako sam došao do istine. Da bih to učinio moram vam ispričati što se događalo u gospođici Emily Arundell nakon onog nesretnog pada niz stepenice. Nije to teško pogoditi. Svi su vjerovali i pričali da je pala zbog Bobove lopte koju je on ostavio na vrhu stepenica. Ona je znala istinu. Ležala je u krevetu i razmišljala. Ponovno je proživljavala tu noć — korak po korak. Došla je do jedinog mogućeg zaključka — netko ju je namjerno želio ozlijediti — možda i ubiti.

Kad je to shvatila počela je razmišljati tko bi to mogao biti. Sedmero je ljudi tog dana bilo u kući: četiri gosta, njezina pratilja i dvije služavke. Samo je jedna osoba bila izvan sumnje, jer ona time ništa ne bi dobila. Naravno, u služavke također nije sumnjala. Obje su s njom bile dugi niz godina. Imala je u njih potpuno povjerenje. Ostaju, dakle, četiri osobe — članovi porodice. Troje bi direktno imalo koristi kad bi ona umrla, a jedan preko svoje žene.

Nije joj bilo lako. Nije željela da obiteljska čast bude umrljana, ali s druge strane nije željela da ubojica bude nekažnjen.

Odlučila je da mi piše. Još je nešto odlučila. Vjerujem da je to učinila iz dva razloga. Uvjerila se da joj nitko od porodice nije odan. Bila je uvjerena da su se svi sakupili oko nje zbog njezinog novca. Željela ih je nadmudriti! Osim toga... željela je da se osigura od drugog pokušaja napada na njezin život. Mnogo je razmišljala i došla je na ideju da izmijeni oporuku. Gospodin Purvis ju je posjetio i napisao

novu oporuku. Emily Arundell je ostavila sve jedinoj osobi koja sigurno nije bila umiješana u prvi pokušaj — gospođici Lawson.

Čitajući pismo, imao sam dojam da gospođica Arundell sumnja samo na jednu osobu. Naglašavala je da moram raditi u tajnosti, kako bi čast obitelji ostala neokaljana. Mogao sam lako zaključiti da je sumnjala na nekog iz njezine uže porodice — i to na nekoga tko nosi porodično prezime — na muškarca.

»Da je sumnjala na gospođu Tanios, brinula bi se za svoju sigurnost, ali ne i za obiteljsko ime. Isto tako, da se radilo o Theresi. Morao je to biti Charles Arundell.

Charles je bio jedini muški potomak Arundellovih! Sigurno da je u njega sumnjala! Dobro ga je poznavala. Nije imala nikakvih iluzija o njemu. Već je par puta osramotio porodicu, krivotvorio njezino ime na čeku... poslije krivotvorenja — ubojstvo! Zar joj se nije prijetio par dana prije nego je pala? Rekao joj je da bi je se netko mogao riješiti... Na to mu je odgovorila da se sama zna brinuti za sebe. On joj je odgovorio: 'Ne budi sigurna.' Nakon dva dana ona pada niz stepenice...

Dok je ležala u krevetu nakon pada, Emily Arundell je došla do zaključka da ju je Charles htio ubiti. Posve je razumljivo ono što je zatim učinila. Obratila se meni, zatim advokatu Purvisu. 21. travnja gospodin Purvis donosi novu oporuku, ona je potpisuje i misli da je sve u redu. Slijedećeg je jutro posjećuju Charles i Theresa Arundell. što je tog vikenda učinila gospođica Arundell? Pokazala je Charlesu novu oporuku! Morala mu je dati do znanja da više ne bi imao koristi ako je ubije!

Bila je uvjerena da će on to ispričati svojoj sestri. On to, međutim, nije učinio.

Zašto? Imao je razloga! Osjećao se krivim. Vjerovao je da je ona to učinila zbog njegovog ponašanja prema njoj. Zašto bi se mogao osjećati krivim? Zato jer je pokušao ubiti tetku Emily? Pokušao podmetnuti nesreću? Ili samo zato jer je ukrao neznatnu svotu

novca? Nije nikom rekao niti riječi. Nadao se da će se tetka Emily predomisлити.

»Mislim da sam točno pogodilo kako su tekle misli te stare dame. Morao sam se zatim uvjeriti je li ona bila u pravu.

Ja sam, kao i ona, sumnjao samo na sedmoricu, na Charlesa i Theresu Arundell, dr Taniosa i gospođu Tanias, dvije sluškinje i gospođicu Lawson. Morao sam dodati i dra Donaldsona, jer je on bio prisutan na večeri one noći. To sam kasnije doznao.

Osumnjičene sam podijelio na dvije grupe. U jednu su grupu spadali oni koji su mogli ubiti iz koristoljublja — gospođica Lawson dolazi u tu grupu tek nakon onog nesretnog pada.«

»To znači, ako je ona inscenirala onaj nesretni slučaj...«

»Kako možete tako nešto reći! Sramota! Ništa ja nisam inscenirala!«

»Budite strpljivi, molim vas, gospođice. Molim vas da me ne prekidate«, reče Poirot.

Gospođica Lawson je ljutito mahnula glavom.

Poirot mirno nastavi:

»Kako sam već rekao... Gospođica Lawson je mogla to inscenirati tako da sumnja padne na članove obitelji, jer bi oni mogli imati koristi. Gospođica Emily Arundell bi ih isključila iz oporuke. To je jedna od mogućnosti. Ispitao sam okolnosti tog nesretnog pada. Da je gospođica Lawson željela da suranja padne na članove obitelji, ona bi se trudila da istakne kako je Bob bio vani cijelu noć, a ne bi to prikrraala, kao što je učinila. Znao sam zato da je nevinna.

Gospođica Lawson reče:

»Bolje po vas!«

»Iz iskustva znam da nakon jednog pokušaja uvijek slijedi drugi. Zato sam smatrao značajnim što je gospođica Arundell ubrzo nakon pada umrla. Nisam mogao vjerovati da je umrla prirodnom smrću. Počeo sam se raspitivati i skupljati podatke.

»Dr. Grainger nije ni na trenutak posumnjao da to nije bila prirodna smrt.

Moram priznati da me je to malo pokolebalo. Srećom sam iz razgovora s gospođicom Juliom Tripp doznao nešto neobično važno. Gospođica Tripp je spomenula neku svjetlost koja je izbijala iz usta gospođice Arundell za vrijeme spiritističke seanse. To je Potvrdila i njezina sestra. Možete reći da su one zamišljale stvari, ali ja nisam sumnjao u ono što su rekle, lako sam vjerovao da su stvar malo uljepšale. Gospođica Lawson je također sama od sebe spomenula neku svijetleću maglicu koja je stvorila aureolu oko glave gospođice Arundell.

Opis je ponešto različit, ali mora da se radilo o istoj stvari. Moj je zaključak bio: Te je noći dah gospođice Arundell bio fosforescentan!«

Dr Donaldson se meškoltio na svojoj stolici. Poirot mu se obrati:

»Vidim da shvaćate o čemu se radi. Nema mnogo tvari koje fosforesciraju, zar ne? Pročitat ću vam isječak iz članka o trovanju fosforom.

»Prije nego se pokažu ikakvi simptomi trovanja, dah otrovane osobe može biti fosforescentan. Ono što su gospođice Tripp i gospođica Lawson pripisale nevidljivim silama bio je fosforescentan zrak koji je gospođica Arundell izdisala. Nastavit ću vam s čitanjem. — žutilo koje se nedugo zatim javlja može se pripisati bolesnoj jetri. Ništa ne ukazuje da je nastupilo trovanje fosforom.«

»Sad vidite kako je ubojica mudno dzabrao otrov? Znamo da je gospođica Arundell godinama bolovala od atrofije jetre, zar ne? Žutilo koje ju je obililo pripisalo se toj bolesti! Nitko nije ni u što posumnjao!

»Netko je to jako dobro isplanirao! Je li upotrijebio strane šibice? Ili možda mast protiv uši? Fosfor nije teško nabaviti, pogotovo kad znamo da je i najmanja mjera smrtonosna. U lijekove se stavlja najviše 1/100 do 1/30 grama.

»Voila. Kako je sve to bilo jednostavno! Nije ni čudo da ni doktor nije posumnjao, pogotovo kad mu je osjećaj mirisa oslabljen. Kod trovanja fosforom dah miriši na češnjak. Doktor nije ništa sumnjao? Nije imao ni razloga! Nije znao ono što su gospođice Tripp i Lawson vidjele na, seansi, Ali i da jeste vjerojatno bi pomislio da su to gluposti!

»Kad sam se uvjeno da je dah gospođice Arundell pred njezinu smrt bio fosforescentan, bio sam siguran da ju je netko otrovao. Slijedeće pitanje na koje sam morao odgovoriti bilo je: tko je ubojica? Na poslugu nisam sumnjao.

Odbacio sam i sumnju s gospođice Lawson. Da je kriva, zar bi spominjala svjetlost koja je izlazila iz gospođice Arundell? Nisam sumnjao ni na Charlesa.

— Zašto? Zato što je znao za novu oporuku! Znao je da njezinom smrću ništa ne bi naslijedio.

»Znači ostali su: njegova sestra Theresa, dr Tanios, gospođa Tanios i dr Donaldson. Za njega sam kasnije doznao da je one večeri bio pozvan k Arundellovima.

»Nisam imao ništa što bi jednog od njih teretilo. Morao sam pozvati u pomoć svoje iskustvo. Razmišljao sam i o ubojici. Oba su pokušaja bila nevjerojatno jednostavna. Znači, ubojica je bio lukav, imao je dovoljno znanja, ali ne previše. čovjek lako dozna svojstva fosfora, a još ga se lakše domogne.

Najprije sam analizirao muškarce. Obojica su liječnici i vrlo pametni ljudi.

Obojica su se mogla sjetiti fosfora i njegovih prednosti, ali nikako ih nisam mogao zamisliti da bi došli na ideju da podmetnu Bobovu loptu gospođici Arundell — toga se ni jedan muškarac ne bi dosjetio! Bio sam uvjeren da je to mogla smisliti samo — žena.

»Theresa je to mogla biti. živjela je raskošno, rošila novac kapom i šakom.

Bio joj je neophodno uvijek je imala sve što je željela... a sad Je željela novac. Znao sam da je hrabra i bezobzirna. Bio sam uvjeren po njezinu ponašanju da zna da je njezina tetka ubijena.

»Bilo je jako zanimljivo ono što se događalo između nje i njezinog brata.

Otao je su bili uvjereni da je onaj drugi počinio to ubojstvo! Charles je tvrdio da joj je rekao za novu oporuku! Zašto bi joj on to tvrdio? Zato da joj pomogne. Tko bi u nju tada sumnjao? Ona mu, naprotiv, nije vjerovala da je on znao za novu oporuku! Mislila je da on time samo pokušava sebe spasiti.

»Sjeoam se da je Charles teškom mukom rekao riječ 'arsen'. Zašto? Kasnije sam doznao da se Charles raspitivao kod vrtlara o sredstvu za suzbijanje korova!«

Charles Arundell se promeškolji na svojem mjestu.

»Istina je. Palo mi je to na pamet, ali... nisam imao hrabrosti«, reče on.

Poirot kllmne glavom.

»Točno. Bio sam siguran da vi niste taj tip. Vi ste slabić. Možete ukrasti, krivotvoriti... ali ubiti ne! Ubojice su tipovi koji su nečim opsjednuti.«

On ponovno zauzme pozu pripovjedača.

»Theresa Arundell je, naprotiv, imala čvrstoću duha potrebnu jedrtom ubojici, ali ipak znao sam da ona nije tip ubojice. Ona je živjela punim životom — a takvi ljudi ne ubijaju... osim možda u afektu. Ipak — uvjeren sam da je Theresa uzela otrov protiv korova iz vrtlarove kantice.«

Theresa najednom progovori:

»Da. Palo mi je tako nešto na pamet. čak sam i uzela nešto otrova od vrtlara u littlegreenu, ali nisam to mogla učiniti! Previše volim život a da ga nekom oduzela!«

Poirot klimne glavom. »U to sam uvjeren. Niste vi tako loši kao što mislite. Još ste mladi i nemirni!« On nastavi:

»Ostala je gospođa Tanios. čim sam je ugledao vidio sam da je preplašena. Ona je to znala iskoristiti. Glumila je ženu koja se boji svojeg muža. Nešto kasnije je izmijenila svoju taktiku pametno je to izvela, ali me ipak nije nadmudrila! Žena se može bojati za svojeg muža, može se bojati i svojeg muža, ali ne oboje.

»Ubrzo sam uvidio ne da se boji svojeg muža, u što me je htjela uvjeriti, već da joj je mrzak. Bio sam uvjeren da ona ima narav koju sam tražio — narav osobe koja je mogla izvršiti ubojstvo. Gospođa Tanios nije imala život kakav je zamišljala. Kao djevojka bila je nezanimljiva, nije mogla privući muškarce kakve je željela, živjela je dosadnim životom provincije. Konačno se radije udala za čovjeka kojeg nije voljela nego da ostane stara djevojka. Mogu zamisliti kako joj je bilo u Smirni!

Svakim je danom bila nezadovoljnija i nezadovoljnija. Tada su došla djeca i ona im se cijelim svojim bićern posvetila. »Imala je odanog muža, ali ona ga je sve manje i manje podnosila. To je krila od njega. On je investirao loše njezin novac i sve izgubio. Bio je to još jedan razlog da ga zamrzi.

»Ona je živjela samo za jednu stvar — čekala je smrt gospođice Arundell, svoje tetke! Tada će dobiti novac i time svoju samostalnost!

Planirala je svoj povratak u Englesku, školovanje djece... ljel im je pružiti sve ono što ona nije imala je bila kći profesora i cijenila je znanje.

»Možda je već u Smirni planirala ubojstvo, a možda joj je to palo na pamet tek nakon dolaska u Englesku. Znala je nešto o kemiji, jer je nekoć pomagala svojem ocu u laboratoriju. Znala je i tegobe koje je njezina tetka imala zbog bolesne jetre. Sve je to znala iskoristiti...

»Kad je došla u Littlegreen... vidjela je da neće morati upotrijebiti fosfor.

Ženskom je lukavošću došla na ideju da podmetne klopku.

Njezina bi tetka stradala. Bila je stara, a svi bi krivili Boba!

»Pokušala je, ali plan se nije ispunio. Siguran sam da nije imala pojma da njezina tetka nešto sumnja. Gospođica Arundell je bila uvjerena da je Charles krivac.

Vjerujem da se njezino ponašanje preroa Belli nije ni malo promijenilo. I tako je ta tiha, odlučna žena ipak morala provesti svoj prvobitni plan. Nije joj bilo teško podmetnuti fosfor — gospođica Arundell je uzimala neke kapsule. Siguran sam da je otrov stavila u jednu kapsulu. Lako su se otvarale. Kupio sam ih i sam se u to uvjerio. Prije ili kasnije, bila je sigurna, njezina de tetka progutati kapsulu s fosforom. Nitko neće na nju sumnjati. Ona će biti daleko od Littlegreena.

»Ipak, pobrinula se za sebe. Krivotvorila je potpis svojeg muža na receptu za dvostruku dozu pilula za spavanje u slučaju da se nešto dogodi. »Već sam vam rekao da sam znao da je ona osoba koju tražim čim sam je ugledao. Nisam, međutim, imao nikakvog dokaza za to! Morao sam biti pažljiv. Bojao sam se da ne počini još koji zločin, ako otkrije da znam njezinu tajnu. željela se riješiti muža.

Preostao joj je jedini način da to učini, a ja sam je u tome želio spriječiti Bio sam uvjeren da je već pomišljala na novi zločin.

Možete zamisliti koliko se razočarala kad je čula tetkinu oporuku! Sav je novac dobila gospođica Lawson! Nije gubila nadu već se počela luniljavati gospođici Lawson, savjest koje nije bila baš mirna.

Najednom su se začuli jecaji. Bila je to gospođica Lawson.

»Ne mogu više izdržati. Koliko sam prepatila«, jecala je ona.
»Pogriješila sam.

Pogriješila. Znao, zanimala me oporuka — nova oporuka. Zašto ju je gospođica Arundell učinila? Jednog sam dana uspjela otključati ladicu gdje se nalazila oporuka. Otkrila sam da je sve ostavila meni! Naravno da nisam znala koliko mi je zapravo ostavila! Mislila sam da ću dobiti par tisuća. Zašto i ne bih? Zar nisam vidjela da nitko od njih zapravo ne mari za nju. Onda... kad joj je pozlilo, zamolila me da joj donesem oporuku — bila sam sigurna da ju je htjela uništiti — Tad sam pogriješila! Rekla sam joj da ju je vratila gospodinu Purvisu. Bila je tako zaboravljiva... nikad nije znala gdje je što... Povjerovala mi je. Rekla mi je da mu moram pisati da je pošalje. Rekla sam da ou to učiniti.

»Oh, onda joj je postalo gore — nije više ništa shvaćala. Umrkla je. Onda kad su pročitali... oporuku... nisam mogla vjerovati svojim ušima! Toliki novac! Da sam znala o kolikoj se sumi radi ne bih ono učinila.

»Osjećala sam se kao da sam ukrala taj novac. Nisam znala što da radim. Kad me je neki darta posjetila Bella ponudila sam joj poveću sumu novca. Bila sam sigurna da ću se poslije toga bolje osjećati.«

»Vidite da je gospođa Tanios uspjela u svojoj namjeri da se ipak domogne novca! Zato i nije odmah pristala da se pokuša poništiti oporuka! Imala je ona svoj mali plan. Zato nije željela da se zamjeri gospođici Lawson. Naravno, pretvarala se da se pokorava želji svojeg muža, ali nam je dala do znanja što ona osjeća.

»Željela se riješiti Taniosa i domoći se novca. željela je, žudila je da živi udobnim životom u Engleskoj zajedno sa svojom djecom.

»S vremenam je prestala kriti svoju mržnju prema mužu. Siroti je muž bio očajan. Nije znao o čemu se radi. činilo mu se da ona ne zna što radi, ali je ona, baš naprotiv, dobro znala što radi. Glumila je ženu koju muž terorizira. Znala je da sumnjam... i željela je moje sumnje usmjeriti prema svojem mužu. Kroz to je vrijeme planirala i drugo ubojstvo. Znao sam da posjeduje veliku dozu chlorala.

Bojao sam se da će inscenirati samoubojstvo svojeg muža.

»Znao sam što se odvija — a nisam imao dokaza protiv nje! Bio sam očajan. Baš mi je tada gospođica Lawson rekla da je one noći kad je gospođica Arundell nesretno pala niz stepenice vidjela Theresu Arundell kako kleči na stepenicama.

Uskoro sam otkrio da gospođica Lawson nije mogla dobro vidjeti. Nije mogla vidjeti njezino lice. Usprkos tome bila je uvjerenjena da je vidjela Theresu! Uskoro sam doznao zašto. Ta je osoba nosila broš s Theresinim inicijalima — T.A.

»Theresa mi je, na moj zahtjev, pokazala taj broš. U početku sam sumnjao da je netko krišom uzeo taj broš... ali kad sam broš slučajno vidio u ogledalu — istina je najednom došla na vidjelo. Gospođica Lawson je vidjela broš te u osledalu!

Dakle nisu to bili inicijali A T Znamo da se zrake lome u ogle dalu.

»Majka gospođe Tanios se zvala Arabella Arundell. Bella je samo ime od milja. Pravo joj je ime Arabella Tanios. Nisam bio iznenađen što je gospođa Tanios imala broš poput Therese. Znao sam da ju je uvdjek pokušavala imitirati. Imitirala je njezinu odjeću i šešire... koliko je to mogla.

»Dokazao sam, barem sebi, da je kriva.

»Što sam mogao uoiniti? Mogao sam diobiti dozvolu za ekshumaciju, ali da li bi mi to koristilo? Već je dva mjeseca prošlo od smrti gospođice Arundell.

Znao sam osim toga da je trovanje fosforom jako teško dokazati. Da sam i mogao dokazati postojanje fosfora u njezinu tijelu, kako sam mogao dokazati da ga je gospođa Tanios nabavila? Mogla ga je jednostavno nabaviti izvan Engleske.

»Baš tada gospođa Tanios napušta svojeg muža i stavlja se pod zaštitu gospođice Lawson. Tada je otvoreno optužila svojeg muža da je počinio ubojstvo.

»Bio sam siguran da moram nešto učiniti ili će on nastradati. Pomogao sam joj da se preseli u drugi hotel. Morala je pristati, jer sam joj rekao da je to zbog njezine sigurnosti. Tada — tada ona —«

On zastade. Dugo nije progovorio. Sav je probljedio.

»Bilo je to samo privremeno. Morao sam nešto učiniti da više nevinih ljudi ne strada. Ubojica nije smio dobiti priliku da i dalje ubija.

»Opisao sam potanko slučaj i izvještaj dao gospođi Tanios.«

Ponovno zavlada tišina.

Dr Tanios je prekine:

»Oh, bože, znači zato se ubila.«

Poirot ga je pokušao utješiti.

»Zar to nije najbolje rješenje? Ona je to uvidjela... Učinila je to zbog djece.«

Dr. Tanios je bio očajan. Poirot mu priđe i stavi mu ruku na rame.

»Vjerujte da nije bilo drugog izlaza. Stradali bi nevini ljudi. Prvo vi, zatim vjerojatno gospođica Lawson ...«

Poirot zastade.

Dr Tanios ispriča slomljenim glasom:

»Da. Jedne me je večeri nagovarala da uzmem sredstvo za uspavljivanje... Bila je tako čudna... bacio sam to... Tad sam posumnjao da je poludjela ...«

»Možete misliti da je poludjela... iako joj to zakon ne bi priznao. Ona je bila svjesna svojih postupaka...«

Dr Tanios reče potišteno:

»Nisam joj nikad odgovarao... Bila je predobra za mene.«

Čudnog li epitafa za jednog ubojicu.

30. Zadnja riječ

Nema više mnogo toga da se kaže.

Theresa se uskoro udala za dra Donaldsona. Počeo sam cijeniti dra Donaldsona — divan karakter. Njegovo se ponašanje nije promijenilo suzdržan je kao i nekad.

Theresa ga zna dobro oponašati. Mislim da je sretna s njim. Siguran sam da će on uspjeti kao liječnik-učenjak.

Gospođica Lawson se htjela svega odreći, ali je gospodin Purvis našao rješenje s kojim su svi bili zadovoljni. Nasljedstvo je podijeljeno na jednake dijelove gospođici Lawson, Charlesu i Theresi Arundell i djeci Taniosovih.

Charles je ubrzo spiskao svoj dio. Mislim da je sad negdje u Britanskoj Kolumbiji.

Opisat ću vam samo još dva susreta.

»Vidi, vidi lukavca!« reče gospođica Peabody jednog dana kad smo izlazili iz Littlegreena. »Sve ste lijepo zataškali! Nema govora o ekshumaciji... sve je u redu.«

»Nema sumnje da je gospođica Arundell umrla od atrofije jetre«, reče Poirot.

»Sva sreća da je tako. Čujem da je Bella Tanios uzela preveliku dozu sredstva za spavanje...«

»Da. Na žalost.«

»Bijedno je to bilo stvorenje. Uvijek je željela ono što nije imala. Ljudi postanu čudni kad su takvi. Imala sam jednu sluškinju koja je bila

takva. Počela je najednom pisati anonimna pisma. Da... nije se loše završilo, moram vam odati priznanje.«

»Hvala, madam, ali nema na čemu.«

Tako se rastadosmo.

Najednom sam začuo »Vau« iza nas.

Okrenuo sam se i otvorio Bobu vrata.

»Dođi, momče.«

Bob nam priđe. U zubima je držao loptu.

»Ostavi loptu. Idemo na šetnju.«

Bob uzdahne, ostavi loptu u vrtu te me pogleda.

Ako vi to kažete, gospodaru, moram se pokoriti.«

Zadovoljno sam uzdahnuo.

»Divno je opet imati psa.«

»Plijen iz bitke«, reče Poirot. »čini mi se kao da ste zaboravili da sam ja dobio psa, a ne vi.«

»Znam, znam«, rekao sam, »ali sami znate da sa psima ne umijete postupati.

Ne razumijete pse, u tome je problem! Bob, mi se savršeno razumijemo, zar ne?«

»Vau, Vau«, veselo potvrdi Bob.

Kraj